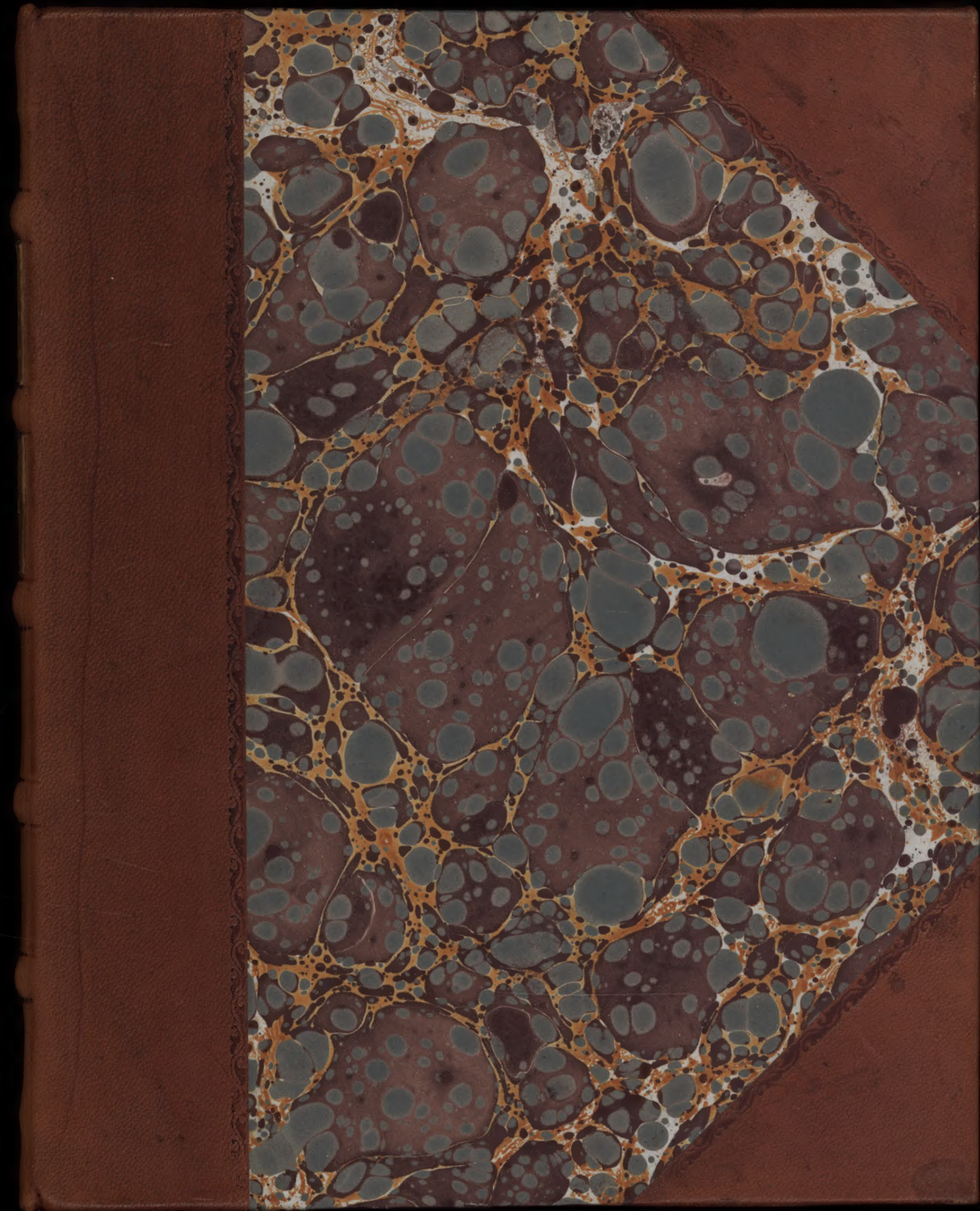

325-

cxlpp
cxpxx

Gennadius V 288 (A-262)

JOANNIS MEURSI
DE
REGNO LACONICO
LIBRI II.
DE
PIRAEEO
LIBER SINGULARIS.
Et in
HELLADII CHRESTOMATHIAM ANIMADVERSIONES.
Omnia nunc primum prodeunt.

ULTRAJECTI.

Apud GUILJELMUM vande WATER, Bibliop. Anno cIↄ Iↄc LXXXVII.

Viro generis, dignitatis, & virtutis ſplendore illuſtri

CONSTANTINO CONSTANTINI FILIO HUGENIO SELEMIO

Arauſionenſi Principi a ſecretis.

S. D. P.

JOANNES GEORGIUS GRAEVIUS.

OFfero Tibi, vir nobiliſſime, Joannis Meurſii, viri celeberrimi tres poſtumas lucubrationes, quas acceptas refero bi-

bibliothecæ Potentiſſimi Regis Suecorum, ex qua illas mecum communicavit, ut olim plures alias, quæ mea cura lucem adſpexerunt, vir ampliſſimus & mihi amiciſſimus, Samuel Puſendorfius. Perſuaſum habeo munuſculum hoc, quamvis ex aliena ſit depromtum arca, tibi non ingratum futurum, qui gentilitium decus, magnis cum erga publicam, tum litterariam rem meritis partam, non modo tueris, ſed pro-

pa-

pagas & amplificas. Nam de magno parente Tuo, qui jam nonagenario major fama sui fruitur, & quasi posteritati suae interest, de te, tuisque fratribus vere dici potest, quod de Scipione Africano Latinus Historicus dixit, vos in magna occupationum mole tam elegantes liberalium studiorum, omnisque doctrinae auctores & admiratores esse, ut nemo elegantius vobis intervalla negotiorum otio dispungat. Hinc & Mu-

ſaeum inſtruxiſti rariſſimorum omnis generis librorum, & lectiſſimorum veteris aevi numiſmatum copia, in quod te, ubi curis aulicis defunctus es, tanquam in gratum quendam ſeceſſum recipis, & animum & oculos paſcis. Non nunquam tamen in ſocietatem hujus voluptatis admittis homines, qui his Muſarum deliciis capiuntur. Me ſane iſtam voluptatem non ſemel cepiſſe memini, ſemperque meminero. Hinc

cum me tanta ſis ſemper benevolentia complexus, non potui non hanc occaſionem arripere meam in Te obſervantiam Tibi probandi. Spero facultatem aliquando mihi futuram luculentiore monumento & ſignificatione illam teſtificandi. Vale, Vir Nobiliſſime, & me amare perge. Trajecti. Idibus Novembris cIↃ IↃc LXXXVI.

JOAN-

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
mouendis exemplaribus [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] meam in [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] Vale
Vir Nobilissime, & me sem-
per ama. Traiecti Idibus No-
uembris. CIƆ IƆ LXXXVI.

JOHANNIS MEURSI REGNUM LACONICUM.

Sive,

De Regibus Lacedæmoniorum, & subjecta his Laconica,

CAPUT I.

Reges Laconicæ antiquissimi. Lelex: à quo regio Λελεγία *dicta. Ejus uxor Cleocharea, ex Najadibus Nymphis una, sive Peridia. Filii, Myles, Polycaon, Amyclas, & Bomolochus; filia verò, Therapne; à quâ etiam loco nomen: pater, Spartus. Scholiastes Euripidis emendatus. Mortuo successit Myles, qui molam invenit in Alesiis. Pausaniæ locus de eo mutilus indicatus. Uxor ejus, Teledica: & ex illâ Eurotas, filius; filia verò Cepedia: quan-*

quam alii matrem illi Taygetam tribuant. Stephani error. Successit filius, Eurotas: qui ab aliis dicitur L·legis. Ejus mors; & fluvii, qui antea appellabatur Himerus, transnominatio: etsi alii aliam assignant causam. Uxor ejus, Cleta fuit: & ex eà filiæ tres; Sparta, Mecionica, quæ Neptuno Euphemum peperit; ac Tiasa à quâ fluvio nomen datum. Cleta autem, inter deas est relata, idque à genero Lacedæmone; Gratiæque nomine culta, cum Phaënnâ: eique templum à Lacedæmone dedicatum.

REgibus Atheniensium opere peculiari pertractatis, itidem Lacedæmoniorum reges, ab antiquitate ultimâ repetitos, in lucem producendos duxi. Inter eos omnium occurit primus,

LELEX: à quo incolæ Leleges tunc appellati. Pausanias, in ipso principio Laconicorum. Λέλεξ, αὐτόχθων ὤν, ἐβασίλευσε πρῶτος ἐν τῇ γῇ ταύτῃ· καὶ ἀπὸ τούτου Λέλεγες, ὧν ἦρχεν, ὠνομάσθησαν. *Lelex, qui indigena erat, primus in hâc terrâ regnavit: & ab eo, quibus imperabat, Leleges sunt appellati.* Scholiastes Euripidis, ad Orestem. Λακεδαίμονος πρῶτος ἦρξε Λέλεξ, ἀφ' οὗ καὶ Λέλεγες ὠνομάζοντο. *Lacedæmonis principatum primus tenuit Lelex, à quo Leleges dicebantur.* Et regio ipsa, Λελεγία dicta fuit: uti dixi Antiquit. Lacon. lib. II. cap. XVI. Meminit Lelegis etiam Apollodorus, libro III. & Pausanias iterum, in principio Messenicorum: item Stephanus, in Λακεδαίμων. Uxor ejus, Cleocharea, una ex Naiadibus Nymphis. Apollodorus, libro citato. Ὃς ἦν ἀπὸ Λέλεγος αὐτόχθονος, καὶ Νύμφης Νηΐδος, Κλεοχαρείας. *Qui erat filius Lelegis indigenæ, & Nymphæ Naiadis, Cleochareæ.* Scholiastæ Euripidis, loco citato, Peridia dicitur: ut ostendam, in sequentibus mox verbis. Filii duo illi erant; Myles, atque Polycaon. Pausanias. Λέλεγος δὲ, γίνεται Μύλης· καὶ νεώτερος, Πολυκάων. *Lelege verò, nascitur Myles; juniorque, Polycaon.* Mijles, patri mox succedit in regno Laconicæ; quæ

Lele-

Lelegia, ſicut dixi, tunc vocata; Polycaon, regnum in Meſſenios tenuit: ut eſt videre apud Pauſaniam, in Meſſenicorum initio. Stephanus, in Λακεδαίμων, etiam Amyclantem memorat: quem alii Lacedæmonis dicunt, uti paulo poſt oſtendam. Scholiaſtes verò Euripidis, in Polycaonis nomine, eſt corruptus: & Bomolochum quoque nominat. Ecce verba, ad Oreſtem. Ἔσχε δὲ (ὁ Λέλεξ) παῖδας ἐκ Περιδίας, Μύλην, πολύκλωνα, βωμολόχον, θεράπνην. *Habuit verò Lelex liberos ex Peridiâ, Mylen, Polyclonem, Bomolochum, Therapnen.* Omninò ſcribendum eſt; Μύλην, πολυκάωνα, *Mylen, Polycaonem.* Et obſerva, Peridiam hîc uxorem ejus dici; non, ut ſupra referebam, Cleochaream: tum Therapnen quoque filiam memorari; cujus meminit & Pauſanias, & ab illâ nomen vico datum tradit, iſtis verbis. Θεράπνη δὲ ὄνομα μὲν τῷ χωρίῳ γέγονεν ἀπὸ τῆς Λέλεγος θυγατρός. *Therapne verò nomen quidem loco fuit à Lelegis filiâ.* Pater autem, Spartus erat. Indicat Stephanus, in Λακεδαίμων. Ἀπὸ Σπαρτοῦ, τοῦ Ἀμύκλαντος, τοῦ Λέλεγος, τοῦ Σπαρτοῦ. *A Sparto, filio Amyclantis, qui Lelegis, qui Sparti erat.* Monumentum illi poſitum, ceu heroi, in ulteriore viæ Aphetaïdis parte, juxta Jopis, & Amphiarai: ut videre eſt apud Pauſaniam, in Laconicis. Alius verò eſt, ne confundas, cujus idem mentionem ſemel iterumque facit in Atticis ſuis. Lelege verò vitâ functo, regnum ejus excepit MYLES. Pauſanias, in Meſſenicis. Ἀποθανόντος Λέλεγος, ὃς ἐβασίλευσεν ἐν τῇ νῦν Λακωνικῇ, τότε δὲ ἀπ' ἐκείνου Λελεγίᾳ καλουμένῃ, Μύλης μὲν, πρεσβύτερος ὢν τῶν παίδων, ἔσχε τὴν ἀρχήν. *Mortuo Lelege, qui regnavit in Laconicâ, ut nunc dicitur, ſed ab ipſo tunc Lelegiâ nominatâ, Myles quidem, filiorum natu maximus, principatum tenuit.* Hic molam inveniſſe traditur, in Aleſijs, ita dictis. Pauſanias. Προελθόντι ὡς ἐπὶ τὸ Ταΰγετον, ὀνομάζουσιν Ἀλησίας χωρίον· Μύλητα, τὸν Λέλεγος, πρῶτον ἀνθρώπων μύλην τε εὑρεῖν λέγοντες, καὶ ἐν ταῖς Ἀλεσίαις ταύταις ἀλέσαι. *Taygetum verſus procedenti, vicus eſt, quem Aleſias dicunt: Myletem, filium Lelegis, primum hominum cum molam inveniſſe memorantes, tum & fruges in Aleſijs item hiſce moluiſſe.* Idem Auctor, in principio Laconicorum, cum ſucceſſionem regum omnium accuratè referat, de Myle hoc, patri ſuo ſuccedente, mentionem nullam facit: & omiſſâ ſucceſſionis mentione, obitum memorat. Sed omninò mutilatus, eſt

est putandus iste locus; & exciderint verba illa, quibus de successione ejus egerat. Uxor ipsi, Teledica fuit: & ex eâ Eurotas, filius; filia verò, Cepedia. Scholiastes Euripidis, loco citato. Τούτων ὁ Μύλης, ἐκ Τηλεδίκης ἴσχει Εὐρώταν, καὶ Κηπηδίαν. *Horum Myles, habuit ex Teledicâ Eurotam, & Cepediam.* Stephanus verò, Taygetam nobis Eurotæ matrem tradit. Ταΰγετον, ὄρος τῆς Λακωνικῆς· ἀπὸ Ταϋγέτης, τῆς μητρὸς Εὐρώτα. *Taygetum, mons Laconicæ: à Taygetâ, matre Eurotæ.* Ac successit patri, EUROTAS. Pausanias. Μύλητος δὲ τελευτήσαντος, παρέλαβεν ὁ παῖς Εὐρώτας τὴν ἀρχήν. *Postquam verò diem Myles obiisset, principatum filius Eurotas cepit.* Meminit Eurotæ hujus etiam Apollodorus, lib. III. & Stephanus, in Ταΰγετον. Hic morte suâ flumen, ante Himerum dictum, à se Eurotam dici fecit. Exstat Historia apud Plutarchum, De flum. Ubi de Eurota agit. Λακεδαιμονίων πρὸς Ἀθηναίους πόλεμον ἐχόντων, καὶ τὴν πανσέληνον περιμενόντων, Εὐρώτας, ὁ τῶν προειρημένων στρατηγὸς, καταφρονήσας πάσης δεισιδαιμονίας. συνέβαλε τὴν παράταξιν, καίπερ ὑπὸ ἀστραπῶν τε καὶ κεραυνῶν κωλυόμενος. ἀποβαλὼν δὲ τὸ στράτευμα, καὶ λύπῃ σχεθεὶς, ἑαυτὸν ἔρριψεν εἰς τὸν ποταμὸν τὸν Ἵμερον, ὃς ἀπ' αὐτοῦ Εὐρώτας μετωνομάσθη. *Lacedæmoniis bellum contra Athenienses gerentibus, ac plenilunium exspectantibus, Eurotas, illorum imperator, superstitionem omnem aspernatus, manum conseruit; quanquam fulgura, fulminaque prohiberent. Sed, exercitu amisso, & mærore animi confectus, in Himerum fluvium se coniecit: qui ab ipso mox Eurotas, nomine mutato, dictus.* Pausanias dicit, stagnantem in campis aquam in mare alveo deduxisse, atque ita nomen suum fluvio imposuisse. Pausanias, ubi de Eurota verba facit. Οὗτος τὸ ὕδωρ, τὸ λιμνάζον ἐν τῷ πεδίῳ, διώρυγι κατήγαγεν ἐπὶ θάλασσαν· ἀποῤῥυέντος δὲ, ἣν γὰρ δὴ τὸ ὑπόλοιπον ποταμοῦ ῥεῦμα, ὠνόμασεν Εὐρώταν. *Hic cum stagnantem in campis aquam ad mare alveo deduxisset, quod fuit aquarum reliquum, amnis instar defluens, Eurotan nuncupauit.* Scholiastes Euripidis, ad Oresten. Εὐρώτας δὲ, ἄρξας μετὰ τὸν κατακλυσμὸν, λιμναζόμενον ἐργασάμενος, καὶ ποταμὸν ποιήσας, Εὐρώταν ὠνόμασεν. *Eurotas verò, qui post diluvium regnavit, cum stagnantem multo labore coluisset, ac fluvium fecisset, eum Eurotam nominavit.* Apollodorus, non Myletis filium facit, verùm Lelegis, lib. III. Λακεδαίμονος δὲ, καὶ Σπάρτης, τῆς Εὐρώτα ὃς ἦν

ἀπὸ

ἀπὸ Λέλεγος αὐτόχθονος. *Lacedæmonis verò, & Spartæ, filiæ Eurotæ, qui indigenæ Lelegis filius.* Uxorem verò, Cletam habuit: & ex eâ, filiam Spartam. Scholiastes Euripidis, loco citato. Οὗτος (ὁ Εὐρώτας) ἐκ Κλήτης ἴσχει θυγατέρα Σπάρτην. *Hic (Eurotas) è Cletâ habet filiam Spartam.* Sed & altera ejus filia memoratur, Mecionica: quæ ex Neptuno filium Euphemum peperit. Scholiastes Pindari Pyth. Od. IV. Ὁ δὲ Εὔφημος, παῖς Ποσειδῶνος ἦν, καὶ Μηκιονίκης, τῆς Εὐρώτα θυγατρός. *Euphemus verò, filius Neptuni erat, & Mecionicæ, Eurotæ filiæ.* Erat item tertia quædam, nempe Tiasa: à quâ fluvius Tiasa accepit nomen. Pausanias. ἐς Ἀμύκλας δὲ κατιοῦσιν ἐκ Σπάρτης, ποταμός ἐστι Τίασα. θυγατέρα δὲ νομίζουσιν εἶναι τοῦ Εὐρώτα τὴν Τίασαν. *Spartâ verò Amyclas descendentibus, Tiasa occurrit fluvius: Tiasamque filiam Eurotæ putant.* Cleta verò, posteà inter deas habita: & exstruxit ei fanum, sicut etiam Phaënnæ, Lacedæmon, uti socrum honoraret: ac nominibus Gratiarum hanc, & illam, consecravit. Pausanias. Καὶ πρὸς αὐτῇ (τῇ Τιάσῃ) Χαρίτων ἱερὸν, Φαέννας, καὶ Κλήτας, καθὰ δὴ καὶ Ἀλκμὰν ἐποίησεν. ἱδρύσασθαι δὲ Λακεδαίμονα Χάρισιν ἐνταῦθα ἱερὸν, καὶ θέσθαι τὰ ὀνόματα, ἡγοῦνται. *Proximum verò ipsi (Tiasæ) Gratiarum est fanum, Phaënnæ, ac Cletæ: ut & in poëmate suo Alcman dicit. Arbitrantur autem, Lacedæmonem fanum illud Gratiis constituisse, nominaque imposuisse.* Et hæc quidem in Laconicis: iterum verò alio loco, in Bœoticis. Λακεδαιμόνιοί γε εἶναι χάριτας δύο, καὶ Λακεδαίμονα ἱδρύσασθαι τὸν Ταϋγέτης φασὶν αὐτάς· καὶ ὄνομα θέσθαι, Κλήταν, καὶ Φαένναν. *Lacedæmonii duas esse gratias dicunt; ac Lacedæmonem, Taygetæ filium, eas dedicasse: tum & Cletam, ac Phaënnam, nominasse.*

CAPUT II.

Succedit Eurotæ Lacedæmon, gener; & urbem Spartam, ab uxoris nomine, dicit; ut à ſuo, regionem Lacedæmonem; à Taygetæ verò matris nomine, Taygetum montem. Erat autem filius Jovis, ex Taygetâ, Atlantis filiâ: vel, ut alii tradunt, Semelâ. Filium, Amyclam habuit, ſucceſſorem; filiam verò, Eurydicen, Acriſio nuptam: quæ Junoni Argivæ templum dedicavit. Alter quoque illi filius ex Taygetâ memoratur, nomine Himerus; uti filia, Cleodice: quam cum Himerus vitiaſſet, animi mœrore actus, deſilit in Marathonem illic flumen, Himerum deinde ab ipſo nominatum. Vitâ functo filius ſuccedit, Amyclas: & de ſuo nomine Amyclas condit. Stephani locus reſtitutus. Uxor illi, Diomeda. Scholiaſtes Nicandri emendatus. Filii verò, quatuor erant; Argalus, Cynortas, Leucippus, & Hyacinthus: quem nonnulli, Oebali dicunt; alii, Veneris, & Adonidis. Filia, una, Daphne dicta: quæ in laurum tranſmutata fabuloſè memoratur.

Itâ autem functo Eurota, regnum accepit LACEDÆMON, ejus gener: qui uxorem Spartam duxerat, ejus filiam. Et hic nomen regioni, hactenus Lelegiæ dictæ, à ſe dedit: ſtatuitque, ut Lacedæmon diceretur; ſicut urbs quoque Sparta, ab uxore. Pauſanias. Οὐκ ὄντων αὐτῷ (τῷ Εὐρώτῃ) παίδων ἀῤῥένων, βασιλεύειν καταλείπει Λακεδαίμονα, μητρὸς μὲν Τηϋγέτης ὄντα, ἀφ᾽ ἧς καὶ τὸ ὄρος ὠνομάσθη, ἐς Δία δὲ πατέρα ἀνήκοντα κατὰ τὴν φήμην. συνῴκει δὲ ὁ Λακεδαίμων Σπάρτῃ, θυγατρὶ τοῦ Εὐρώτα. Τότε δὲ, ὡς ἔσχε τὴν ἀρχὴν, πρῶτον μὲν τῇ χώρᾳ, καὶ τοῖς ἀνθρώποις, μετέθετο ἀφ᾽ ἑαυτοῦ τὰ ὀνόματα·

ὀνόματα· μετὰ δὲ τοῦτο, ᾤκησέ τε καὶ ὠνόμασεν ἀπὸ τῆς γυναικὸς πόλιν, ἣ Σπάρτη καλεῖται καὶ ἐς ἡμᾶς. *Cum autem (Eurotas) liberos masculos non haberet, regnum reliquit Lacedæmoni: cujus mater, Taygeta erat, a quâ mons denominatus; pater, Jupiter ferebatur. Uxorem verò habebat Spartam, Eurotæ filiam. Postquam autem principatum accepisset, primò quidem regionem, incolasque, à suo nomine appellavit: inde urbem pariter condidit; & de nomine uxoris Spartam dixit, sicut etiamnum vocatur.* Scholiastes Euripidis, in Oresten. Οὗτος (ὁ Εὐρώτας) ἐκ Κλήτης ἴσχει θυγατέρα Σπάρτην· ἣν ἀγαγόμενος Λακεδαίμων, ὁ ταύτης ἄρξας, τοὺς μὲν Λέλεγας Λακεδαιμονίους, τὸ δὲ ὄρος Ταΰγετον, καὶ πόλιν, ἣν ἔκτισε, Σπάρτην ὠνόμασε. *Hic (Eurotas) ex Cletâ habet filiam Spartam: quam uxorem Lacedæmon, qui tunc principatum tenebat, cum duxisset, Lelegas quidem Lacedæmonios, montem Taygetum, ac, quam condidit urbem, Spartam appellavit.* Meminit ejus Stephanus, in Ἀμύκλαι, & Λακεδαίμων; Apollodorus, lib. III; & Scholiastes Apollonii, lib. IV. Hic est, puto, qui Cedreno Lacon dicitur, & Laconicæ à se nomen regioni posuisse: etiam Lapathi, regis tunc Europæ Filius; ac regnasse per tres & triginta annos, ἐν τοῖς αὐτοῖς χρόνοις τῶν Κριτῶν, ἐβασίλευσε τῆς Εὐρώπης Λάπαθος· ἔσχε δὲ δύο υἱοὺς, Ἀχαιὸν, καὶ Λάκωνα. τελευτήσαντος δὲ τοῦ πατρὸς, εἰς δύο κατεμερίσθη ἡ ἀρχή. ὁ τοίνυν Λάκων, τὴν ἡμίσειαν χώραν λαχὼν, Λακωνικὴν ἐκάλεσεν· ἧς τριάκοντα τρεῖς χρόνους βασιλεύσας, ἔκτισε πόλιν παράλιον, τὴν Γαθυνίαν. *Jisdem judicum temporibus, regnum Europæ tenuit Lapathus. Habuit verò duos filios; Achæum, & Laconem. Mortuo autem patre, principatus in duas partes est divisus. Lacon itaque, dimidiam regionem sortitus, eam Laconicam appellavit: in quâ cum regnasset annos triginta tres, Gathyniam condidit, urbem maritimam.* Erat verò hic Lacedæmon, Jovis ex Taygetâ filius: ut Pausanias, in Laconicorum initio; Apollodorus, lib. III; Hyginus, Fab. CLV; Euripidis Scholiastes, ad Oresten. Et Dictys, lib. I. Eusebius, matrem Semelen tribuit, istis verbis, interprete Hieronymo. *Lacedæmon condita à Lacedæmone, Semelæ filio.* Quæ transscripsit totidem verbis Marianus Scotus, Chron. lib. I. æ III. Bartholemæus Anglicus, De proprietatibus rerum, lib. XV. cap. LXXXVI. *Lacedæmonia, quæ alio nomine dicitur Spartania, in finibus Graciæ juxta Thraciam est provincia, in Europâ: cujus habitatores*

res dicuntur Lacedæmones, à quodam Lacedæmone, Semeles filio. Filium habuit, Amyclam; qui successit, ut mox dicam: item filiam, Eurydicen Acrisio nuptam, quæ Junonis Argivæ templum condidit. Meminit Pausanias alibi, in Laconicis. Τοῦ δὲ ἡρῴου λόφος ἐστὶν οὐ πόῤῥω, καὶ Ἥρας ἐπὶ τῷ λόφῳ ναὸς Ἀργείας. ἱδρύσασθαι Εὐρυδίκην φασὶ, Λακεδαίμονος θυγατέρα, Ἀκρισίου δὲ γυναῖκα. *Ab heroico verò illo monumento non longè est tumulus, & in eo Junonis Argivæ fanum, dedicasse autem ajunt Eurydicen, Lacedæmonis filiam, Acrisii verò uxorem.* Idem refert etiam Apollodorus, lib. II. & III. Habuisse quoque filium Himerum dicitur, filiamque Cleodicen, ex Taygetâ Nymphâ: Himerumque, cum sororem vitiasset, animi mærore adactum, se in Marathonem inde fluvium præcipitasse: qui ab illo Himerus ob eam causam appellatus. Plutarchus, lib. De flum. ubi de Eurota agit. Ἵμερος, Ταϋγέτης Νύμφης, καὶ Λακεδαίμονος, παῖς, διὰ μῆνιν Ἀφροδίτης κατ' ἄγνοιαν ἐν παννυχίδι τὴν ἀδελφὴν Κλεοδίκην βιασάμενος ἔφθειρεν. τῇ δὲ ἐπιούσῃ τῶν ἡμερῶν κατηχηθεὶς περὶ τῶν συμβεβηκότων, καὶ ἀθυμήσας, διὰ λύπης ὑπερβολὴν, ἔῤῥιψεν ἑαυτὸν εἰς ποταμὸν Μαραθῶνα, ὃς ἀπ' αὐτοῦ Ἵμερος μετωνομάσθη. *Himerus, Taygetæ Nymphæ, & Lacedæmonis, filius, ob iram Veneris, inscius in pervigilio quodam sororem Cleodicen violavit. Postridiè verò factum dolens, abjecto animo, ob mæroris magnitudinem, in Marathonem fluvium, qui ab eo Himerus denominatus, se coniecit.* Mortuo verò Lacedæmone, AMYCLAS filius regnum accepit: qui de suo nomine Amyclas condidit. Pausanias. Ἀμύκλας δὲ, ὁ Λακεδαίμονος, βουλόμενος ὑπολιπέσθαι τι καὶ αὐτὸς ἐς μνήμην, πόλισμα ἔκτισεν ἐν τῇ Λακωνικῇ. *Amyclas verò, Lacedæmonis filius, cupiens & ipse aliquod sui momumentum relinquere, oppidum condidit in Laconicâ.* Intelligit autem Amyclas, quas non exprimit. Sed disertè Stephanus dicit. Ἀμύκλαι, πόλις Λακωνικὴ, μία τῶν ἑκατὸν πόλεων· ἣν Ἀμύκλας, ὁ Λακεδαίμονος παῖς, ἔκτισε. *Amyclæ, urbs Laconica, una de centum urbibus: quam Amyclas condidit, Lacedæmonis filius.* Eadem Eustathius dicit, ad Iliad. β'. & Dionysium. Periegetam, Lacedæmonis verò filium Amyclam, dicit & Apollodorus, lib. III. Λακεδαίμονος δὲ, καὶ Σπάρτης τῆς Εὐρώτα, Ἀμύκλας. *Lacedæmonis verò, & Spartæ, filiæ Eurotæ, Amyclas.* Et Dictys, lib. I. *Agapenoris porro, Taygetam: eamque ex Jove habuisse Lacedæmonem, ex quo*

Amy-

Amyclam natum. Apud Stephanum, non rectè Lelegis filius dicitur, in Λακεδαίμων. Ἀπὸ Σπαρτοῦ, τοῦ Ἀμύκλαντος, τοῦ Λέλεγος. *A Sparto, filio Amyclantis, qui Lelegis erat.* Sed omninò mutilus locus, atque sic restituendus. Τοῦ Ἀμύκλαντος, τοῦ Λακεδαίμονος, τοῦ Εὐρώτα, τοῦ Μύλητος, τοῦ Λέλεγος. *Amyclantis filio, qui Lacedæmonis, qui Eurotæ, qui Myletis, qui Lelegis.* Certè Lacedæmonis filium, etiam ipse in citatis verbis dicit, in Ἀμύκλαι: ubi Amyclas condidisse eum refert. Uxor illi, Diomeda. Indicat Nicandri istud Scholiastes, ad Theriaca. Ὑάκινθος, υἱὸς ἦν Ἀμύκλου, καὶ Διομήδης. *Hyacinthus, filius erat Amyclæ, & Diomedæ.* Ita scribo: malè editur, Ἀμυκλαίου. *Amyclæi.* Joannes Tzetzes, Var. Hist. Chil. I. cap. XI.

Ὑάκινθος, Κυνόρτου μὲν ἦν ἀδελφὸς ὡραῖος.
Υἱὸς Ἀμύκλου δὲ πατρὸς, μητρὸς τῆς Διομήδης.

Hyacinthus, Cynortæ quidem frater erat formosus;
Filius verò Amyclæ patris, & matris Diomedæ.

Et Apollodorus, lib. III. Ἀμύκλου δὲ, καὶ Διομήδης, τῆς Λαπίθου, Κυνόρτης. *Amyclæ verò, & Diomedæ, Lapithæ filiæ, Cynortes.* Ubi illud quoque observa, eam Lapithæ fuisse filiam. Filii autem, fuere quatuor: Argalus, Cynortes, Leucippus, & Hyacinthus, natu inter omnes minimus. Ex his Argalus, & Cynortas, patri in regno, suo ordine, successerunt, ut mox dicam. Leucippi verò meminit Aristides Milesius; libro de Cnido, cujus hoc fragmentum exstat apud Scholiasten Pindari, ad Pyth. Od. III. Ἀσκληπιὸς, Ἀπόλλωνος παῖς, καὶ Ἀρσινόης. αὕτη δὲ, παρθένος οὖσα, ὠνομάζετο Κορωνίς· Λευκίππου δὲ θυγάτηρ ἦν, τοῦ Ἀμύκλα, τοῦ Λακεδαίμονος. *Æsculapius, Apollinis filius, & Arsinoæ. hæc verò, cum virgo esset, Coronis appellabatur. Erat verò filia Leucippi, filii Amyclæ, qui Lacedæmonis.* Ultimus autem, Hyacinthus, ab Apolline adamatus, & occisus imprudenter. Pausanias, ubi de Amycla verba facit. Γενομένων δὲ οἱ παίδων, Ὑάκινθον μὲν, νεώτατον ὄντα, καὶ τὸ εἶδος κάλλιστον, κατέλαβεν ἡ πεπρωμένη πρότερον τοῦ πατρός. *Cum verò ei filii essent, Hyacinthum, natu minimum, & pulcherrimum, ante patrem*

mors eripuit. Amyclæ filium, dicit & Joannes Tzetzes, Var. Hist. Chil. I. cap. XI.

Ὑάκινθος Κυνόρτου μὲν ἦν ἀδελφὸς ὡραῖος,
Υἱὸς Ἀμύκλου δὲ πατρὸς, μητρὸς τῆς Διομήδης,
Ἐκ γῆς ἀνδρῶν τῶν εὐγενῶν Λακώνων Ἀμυκλαίων.

Hyacinthus Cynortæ quidem erat frater formosus,
Filius verò Amyclæ patris, matris Diomedæ,
Ex terrâ virorum nobilium Laconum Amyclæorum.

At Philostratus junior, in imagine Hyacinthi, filium eum Oebali dicit, qui Amyclæ ex Cynorte filio nepos. Οὐκοῦν ὁ μέν Ὑάκινθος εἶναι φησὶν ὁ Οἰβάλου. *Itaque hic quidem se Hyacinthum esse dicit, Oebali filium.* Eodem modo Lucianus, in Dialogo Mercurii, & Apollinis. ἈΠ. Ἀλλ' ἐρώμενον πενθῶ τὸν Λάκωνα, τὸν Οἰβάλου. ἙΡ. Τέθνηκε γὰρ, εἰπέ μοι, ὁ Ὑάκινθος; ἈΠ. Καὶ μάλα. AP. *Sed amasium lugeo Laconem, Oebali filium.* MERC. *Mortuusne enim est, dic mihi, Hyacinthus? AP. Atque admodum.* Apollodorus, Veneris illum & Adonidis filium facit, lib. I. Ὠνείδισε γὰρ αὐτῇ (τῇ Ἀφροδίτῃ) τὸν τοῦ Ἀδώνιδος ἔρωτα· συνελθοῦσα δὲ ἐγέννησεν ἐξ αὐτοῦ παῖδα Ὑάκινθον. *Exprobravit enim ipsi (Veneri) amorem Adonidis: cum quo postquam coiisset, filium peperit Hyacinthum.* Erat etiam filia Amyclæ, Daphne quæ amata ab Apolline, & in laurum commutata, fabulosè memoratur. Meminit ejus Plutarchus, in Agide. Ὁ δὲ Φύλαρχος, Ἀμύκλα θυγατέρα, Δάφνην τοὔνομα, φησὶν, ἀποφεύγουσαν Ἀπόλλωνα, βουλόμενον αὐτῇ μιγῆναι, καὶ μεταβάλλουσαν εἰς τὸ φυτὸν, ἐν τιμῇ τοῦ θεοῦ γενέσθαι, καὶ μαντικὴν λαβεῖν δύναμιν. *Phylarchus verò dicit, Amyclæ filiam, nomine Daphnen, cum Apollinem, stuprum intentantem, fugeret, in plantam versam, à deo honoratam fuisse, & vaticinandi peritiam accepisse.* Parthenius, Erot cap. XV. περὶ δὲ τῆς Ἀμύκλα θυγατρὸς τάδε λέγεται Δάφνης. *De Amyclæ autem filiâ Daphne hæc feruntur.*

C A-

CAPUT III.

Succedit patri Amyclæ Argalus, etiam Agigæus dictus. Pausaniæ locus restitutus. Ejus filius, Derites. Argalo succedit Cynortes; ejus frater, ex Diomedâ, Lapithæ filiâ. Post hunc, Oebalus regnavit, ejus filius: sive, sicut alii volunt, nepos, ex Periere. Apollodori, & Pausaniæ, dissidium. Liberi ejus: & in istis, filiæ, Pirene, & Arene: de quâ Scholiastes Euripidis, & Eustathius, emendati. Arene, Aphareo nupta: qui de illâ urbem Arenen nominavit. Oebali monumentum, ubi fuerit.

Itâ autem functo Amycla, successit ARGALUS, filiorum natu maximus. Pausanias. Ἀποθανόντος δὲ Ἀμύκλα, ἐς Ἄργαλον, τὸν πρεσβύτατον τῶν Ἀμύκλα παίδων, καὶ ὕστερον ἐς Κυνόρταν, Ἀργάλου τελευτήσαντος, ἀφίκετο ἡ ἀρχή. *Mortuo autem Amycla, ad Argalum, inter filios Amyclæ natu maximum, ac deinde ad Cynortam, postquam Argalus decessisset, regnum devenit.* Emendandus verò idem, in Achaicis. Ὁ δὲ Ἄμπυξ, Πελίου, τοῦ Αἰγινήτου, τοῦ Δηρείτου, τοῦ Ἀργάλου, τοῦ Ἀμύκλα, τοῦ Λακεδαίμονος. *Ampyx verò filius erat Peliæ Æginetæ, qui Deritæ, qui Argali, qui Amyclæ, qui Lacedæmonis.* Hodiè non rectè editur, τοῦ Ἀρπάλου. *qui Harpali.* Fuit idem Agigæus appellatus. Hesychius. Ἀγιγαῖος, Ἄργαλος καλεῖται παρὰ Λάκωσιν, ὁ Ἀμύκλαντος υἱός. *Agigæus, Argalus vocatur apud Lacedæmonios, Amyclantis filius.* Filius illi fuit, Derites; ut videmus in citatis proximè Pausaniæ verbis, quæ correxi. Sed videtur diem ille ante patrem obiisse: quâ de causâ etiam CYNORTAS frater regnum accepit. Clarum ex Pausaniæ verbis, jam prolatis. Ἀποθανόντος δὲ Ἀμύκλα, ἐς Ἄργαλον, τὸν πρεσβύτατον τῶν Ἀμύκλα παίδων, καὶ ὕστερον ἐς Κυνόρταν, Ἀργάλου τελευτήσαντος, ἀφίκετο ἡ ἀρχή. *Mortuo autem Amycla, ad Argalum, inter filios Amyclæ natu maximum,*

ximum, ac deinde ad Cynortam, regnum devenit, postquam Argalus decessisset. Et sepulcrum idem ejus refert posteà. Πλησίον δὲ ἐστι μὲν Κυνόρτου, τοῦ Ἀμύκλου, τάφος. *In propinquo verò quidem est Cynortæ, Amyclæ filii, sepulcrum.* Erat autem Amyclæ filius ex Diomedâ, Lapithæ filiâ. Id Apollodorus docet, lib. III. Ἀμύκλου δὲ, καὶ Διομήδης, τῆς Λαπίθου, Κυνόρτης. *Amyclæ verò, & Diomedæ, Lapithæ filiæ, Cynortes.* Amyclæ eum esse filium, dicit etiam lib. I. Πολλοὶ δὲ τὸν Περιήρην λέγουσιν οὐκ Αἰόλου παῖδα, ἀλλὰ Κυνόρτα, τοῦ Ἀμύκλα: *Multi autem Perieren dicunt non Æoli esse filium, sed Cynortæ, Amyclæ filii.* Huic successit filius, OEBALUS. Pausanias. Κυνόρτα δὲ, ἐγένετο Οἴβαλος. *Cynortæ verò, Oebalus fuit.* Non dicit quidem, regnum eum tenuisse; sed hoc alii nos docent. Lutatius, ad Theb. lib. II. *Oebaliosque. Accipiamus Laconicos: Oebalus enim, rex Laconum fuit.* Eustathius, ad Iliad. β'. Οἴβαλος, υἱὸς Περιήρους, ἦρχε Λακεδαιμονίων. *Oebalios, filius Perieris, imperavit Lacedæmoniis.* Corruptum est illius nomen apud Scholiasten Euripidis, ad Oresten. Βάλον, τοῦ Περιήρους, παῖδες οὗτοι, Τυνδάρεως, Ἴκαρος, Ἄρνη· καὶ ἐκ Νικοστράτης, Ἱπποκόων. οὗτοι, μετὰ θάνατον Βάλου, ἐστασίασαν περὶ τῆς ἀρχῆς, *Bali, filii Perieris, liberi erant, Tyndarus, Icarus, Arne: & ex Nicostratâ, Hippocoon. Hi, post mortem Bali, de principatu contenderunt.* Utrobique pro, Βάλου, *Bali*, legendum certè est, Οἰβάλου, *Oebali.* Observa autem ejus liberos, filiamque in his Arnen: quos commemorat & Eustathius, ad Iliad. β'. Sed Arene filia dicta; itaque rescribe, Ἀρήνη, loco Ἄρνη: quæ Aphareo, Messenes regi, fratri uterino, nupsit. Clarè id Pausanias docet, in Messenicis: ubi Arenen quoque urbem, ab hoc conditam, de illius appellatam nomine refert. Οὗτος (ὁ Ἀφαρεὺς) βασιλεύσας, πόλιν ᾤκισεν Ἀρήνην, ἀπὸ τῆς Οἰβάλου θυγατρὸς, αὐτοῦ δὲ γυναικὸς τῆς αὐτῆς καὶ ἀδελφῆς ὁμομητρίας. καὶ γὰρ Οἰβάλῳ συνῴκησε Γοργοφόνη. *Hic (Aphareus) dum regnaret, Arenen urbem condidit, à filiâ Oebali, uxore suâ. & eadem sorore, ex eadem matre genitâ. siquidem Gorgophone Oebalo nupta fuit.* Et, Aphareo nuptam illam, etiam Apollodorus nobis refert; filiosque peperisse, Lynceum, Idam, atque Pisum. Ecce verba, lib. III. Ἀφαρέως μὲν οὖν, καὶ Ἀρήνης, τῆς Οἰβάλου, Λυγκεύς τε καὶ Ἴδας, καὶ Πεῖσος. *Itaque Aphareo quidem, & Arenæ, Oebali filiâ, nati Lynecus, Idas, & Pisus.*

Me-

Meminit verò & Arenes Isacius Tzetzes, ad Lycophonem. Ergo satis manifestum, apud Euripidis Scholiasten Ἀρήνη scribi oportere. Fertur autem altera quoque ejus filia, quæ Pirene appellata. Idem id Pausanias docet alibi, in Corinthiacis. Πεποίηται δ᾽ ἐν Ἠοίαις μεγάλαις, Οἰβάλου θυγατέρα εἶναι καὶ Πειρήνην. *Proditum verò est, in Eœis magnis, Oebali etiam filiam fuisse Pirenen.* Uxor ejus, Gorgophone fuit: ut Pausanias, in citatis antè verbis, nobis tradit; sicut etiam in Laconicorum initio; ubi dicit, Tyndarum ex eâ filium suscipisse. Κυνόρτα δὲ, ἐγένετο Οἴβαλος. οὗτος Γοργοφόνην τε, τὴν Περσέως, γυναῖκα ἔσχεν ἐξ Ἄργους, καὶ παῖδα ἔσχει Τυνδάρεων. *Cynorta verò, natus Oebalus, hic uxorem habuit Gorgophonem, Persei filiam, Argivam, filiumque sustulit Tyndarum.* Apollodorus, etiam Batem tradit, Nympham Najadem, & ex illâ natum Tyndarum. Verba ejus ita habent, lib. III. Οἰβάλου δὲ, καὶ Νηΐδος Νύμφης, Βατείας, Τυνδάρεων. *Oebali verò, & Batéæ, Nymphæ Najadis, Tyndareum.* Illud quoque hîc dicendum: non Cynortæ filium Oebalum, sed nepotem ex filio Periere à quibusdam memorari. In his est Apollodorus, libro citato. Κυνόρτου δὲ Περιήρην· τοῦ δὲ Οἴβαλον. *Cynortæ autem filium esse Perieren: hujus verò Oebalum.* Et Eustathius, ad Iliad. β΄. Οἴβαλος, υἱὸς Περιήρους, ἦρχε Λακεδαιμονίων. *Oebalus, filius Perieris, imperavit Lacedæmoniis.* Alii Argali filium tradunt. Dictys, lib. I. *Agenoris porro Taygetam: eamque ex Iove habuisse Lacedæmonem, ex quo Amyclam natum, & ex eo Argalum, patrem Oebali.* Ejus verò sepulcrum, haud longè à theatro aberat. Pausanias testis, in Laconicis. Τοῦ θεάτρου δὲ οὐ πόῤῥω, Ποσειδῶνός τε ἱερόν ἐστι Γενεθλίου, καὶ ἡρῶα, Κλεοδαίου, τοῦ Ὕλλου, καὶ Οἰβάλου. *Non procul à theatro, ædes est Neptuni Natalitii, & heroica monumenta, Cleodæi, Hyllii filii, Oebalique.*

CAPUT IV.

Oebalo ſuccedit Tyndarus: cui cum Hippòcoon frater controverſiam moveret, impar ei; regno cedit: & ab Hercule deinde, interfecto Hippocoonte, filiiſque, reſtituitur. Joannes Tzetzes emendatus. Apollodori, & Diodori, de Hippocoontis filiis diſſidium. Hippocoon, nothus à quibuſdam memoratus; & Nicoſtratâ matre natus. Icarion, qui & Icarius, utriuſque frater, utri parti ſe addixerit. Apollodori, & Pauſaniæ, diſſidium. Tyndari Uxor, Leda, Theſtii filia: ex quâ nati illi filii, Caſtor, & Pollux; filiæ autem, Clytemneſtra, Helena, Philonoë, & Timandra. Servii locus correctus.

Ebalo mortuo, filius ſuccedit, TYNDARUS, ſive, ut alii ſcribunt, TYNDAREUS. Hic, dejectus ab Hippocoonte fratre, mox ab Hercule reſtituitur: ut Euſtathius, ac Pauſanias, & Apollodorus, tradunt. Ac corrigendus Joannes Tzetzes, ubi de rebus ab Hercule geſtis, Var. Hiſt. Chil. II. cap. XXXVI.

Καὶ Τυνδαρέῳ δίδωσι Λακώνων βασιλείαν,
Κλείνας τὸ Ἱπποκόωντα.

Et Tyndaro dat Laconum regnum,
Occiſo Hippocoonte.

Malè editur, *Λακώνων βασιλέα. Laconum regem.* Erat verò alius etiam illi frater, natu, ut videtur, minimus, nomine Icarion dictus, ſive, ut nonnulli, Icarius; qui Tyndareum adjuvabat, ut duodecim filii Hippocoontem: itaque unà cum Tyndareo ejectus fuit.

fuit. Apollodorus, lib. III. Οἰβάλου δὲ, καὶ Νηΐδος Νύμφης Βατείας, Τυνδάρεων, Ἱπποκόωντα, Ἰκαρίωνα. Ἱπποκόωντος μὲν οὖν ἐγένοντο παῖδες, Δορυκλεὺς, Σκαῖος, Ἐνάρσφορος, Εὐτύχης, Βουκόλος, Λύκων, Τέβρος, Ἱππόθοος, Εὔρυτος, Ἱπποκορυστὴς, Ἀλκῖνος, Ἄλκων. τούτους Ἱπποκόων ἔχων παῖδας, Ἰκαρίωνα, καὶ Τυνδάρεων, ἐξέβαλεν Λακεδαίμονος. *Oebali verò, & Nymphæ Naidis Bateæ, Tyndareum, Hippocoontem, Icarionem. At Hippocoontis filii fuere, Doricleus, Scæus, Emarsphorus, Eutyches, Bucolus, Lycon, Tebrus, Hippothous, Eurytus, Hippocorystes, Alcimus, Alcon. Hos Hippocoon habens filios, Icarionem, ac Tyndareum, Lacedæmone ejecit.* Ubi observa, filios, duodecim Hippocoontis memorari; quos viginti Diodorus Siculus dicit, lib. IV. Τίωνὸν δὲ, τὸν Λικυμνίου, φίλον ὄντα Ἡρακλέους, οἱ υἱοὶ τοῦ Ἱπποκόωντος, εἴκοσι τὸν ἀριθμὸν ὄντες, ἀπέκτειναν. *Hyionum verò, Licymnii filium, Herculis amicum, filii Hippocoontis, qui viginti numero erant, occîderunt.* Quod Icarionem attinet, is Icarius à Pausania, Icarusque ab Eustathio, nominatur: & Hippocoontis partes, non Tyndarei, secutus traditur. Ac Pausaniæ quidem verba ita habent. Καὶ παῖδα (ὁ Οἴβαλος) ἔσχε Τυνδάρεων, ᾧ περὶ τῆς βασιλείας Ἱπποκόων ἠμφισβήτει. καὶ κατὰ πρεσβείαν ἔχειν ἠξίου τὴν ἀρχήν. προσλαβὼν δὲ Ἰκάριον, καὶ τοὺς στασιώτας, παρὰ πολύ τε ὑπερεβάλετο δυνάμει, Τυνδάρεων, καὶ ἠνάγκασεν ἀποχωρῆσαι. *Et filium (Oebalus) habebat Tyndareum, cum quo Hippocoon de regno contendit: principatum, quod ætate major esset, sibi vindicare cupiens. Itaque, adscito Icario, iisque, qui factionem suam adjuvabant, & Tyndarum potentiâ superavit, & decedere coëgit.* Vides iterum hos Auctores inter se dissentientes. Eustathio, Hippocoon dicitur Hippothoon; filiusque non natu maximus, verum nothus; & Icarion, sive Icarus, nam sic eum illic vocat, Hippocoontis, qui Hippocoon est aliis, partes secutus, sicut etiam à Pausania, memoratur. Οἴβαλος, υἱὸς Περιήρους, ἦρχε Λακεδαιμονίων. οὗ παῖδες, Τυνδάρεως, ἢ Τυνδάρης, καὶ Ἴκαρος, καὶ Ἄρνη, γνήσιοι οὗτοι, νόθος δὲ Ἱπποθόων· Ὃς, συμφρασάμενος Ἰκάρῳ, Τυνδάρην ἀπελαύνει. καὶ ἄρχει, πολλοῖς πλήθων υἱοῖς. *Oebalus, filius Perieris, imperabat Lacedæmoniis. cujus filii erant, Tyndareus, sive Tyndares, & Icarus, & Arne, legitimi illi, spurius verò Hippothoon: qui, adjutus ope Icari, Tyndarum ejicit; & regnum tenet, multis filiis abundans.* Sed pro Ἄρνη, hîc

hîc legendum esse Ἀρήνη, capite superiori à me dictum. Potuit verò Hippothoon & nothus esse, & natu maximus: atque sic auctores hi conciliandi. Mater autem ei Nicostrata. Docet Euripidis Scholiastes, ad Oresten. Οἰβάλου, (sic enim legendum, haud, Βάλου, suprà monui,) τοῦ Περιήρους, παῖδες οὗτοι· Τυνδάρεως, Ἴκαρος, Ἀρήνη· (nam & ita hîc legendum, non Ἄρνη, itidem monui,) καὶ ἐκ Νικοστράτης, Ἱπποκόων. *Oebali, filii Perieris, liberi isti fuere; Tyndareus, Icarus, Arene: & è Nicostratâ, Hippocoon.* De Tyndarei verò restitutione, videndus etiam Diodorus, lib. IV. & Euripidis Scholiastes, ad Orestem. Uxor, Leda illi fuit, Thestii filia. Apollodorus, lib. III. Καὶ γαμεῖ Τυνδάρεως Θεστίου τοῦ Αἰτωλοῦ Λήδαν. *Et Tyndarus uxorem Ledam ducit, Thestii Ætoli filiam.* Ex eaque Helenam, & Clytæmnestram, filias sustulit. Hyginus, Fab. LXXVIII. *Tyndareus, Oebali filius, ex Ledâ, Thestii filiâ, procreavit Clytæmnestram, & Helenam.* Ac Helenam quidem, designat Moschus, Idyll. III.

Κ' ὦ μὲν Τυνδαρεόιο καλὰν ἄεισε θύγατρα.

Et hic quidem Tyndari formosam cecinit filiam.

Et frequenter à Poëtis *Tyndaris* appellitatur. Verum eam Jovis filiam veteres sunt fabulati, ut est notum. Sed & aliæ Tyndari ex Ledâ filiæ memorantur: Philonoë, immortalis facta, uti tradunt fabulosè, à Dianâ; & Timandra, Echemo nupta. Apollodorus, libro citato. Τυνδάρεω, καὶ Λήδας, Τιμάνδρα, ἣν Ἔχημος ἔγημε. καὶ Κλυταιμνήστρα, ἣν ἔγημεν Ἀγαμέμνων. ἔτι δὲ Φιλονόη, ἣν Ἄρτεμις ἀθάνατον ἐποίησε. *Tyndari, & Ledæ, filia Timandra fuit, quam uxorem Echenius duxit; Clytæmnestra, Agamemnoni elocata; & Philonoë, quam Diana immortalem esse fecit.* Ac Philonoën inter deas cultam, tradit etiam Athenagoras, in Leg. pro Christ. Ὁ δὲ Λακεδαιμόνιος, Ἀγαμέμνονα Δία, καὶ Φιλονόην, τὴν Τυνδάρεω θυγατέρα, σέβουσι. *Lacedæmonius verò, Agamemnonem Jovem, & Philonoën, Tyndari filiam, colit.* De Timandrâ verò, omninò emendandus Servii locus, ad Æneid. VIII. *Quidam ajunt, Thestii filias Ledam, & Hypermnestram, fuisse: Ledæ & Tyndarei filias, Clytæmnestram, Helenam item,*

item, & Timandram, fuisse, quam duxit uxorem Cohemus. Rescribendum. *Quidam ajunt, Thestii filias Ledam, & Hypermnestram, fuisse; Ledæ, & Tyndari, filias, Clytæmnestram, Helenam, & Timandram, fuisse: quam duxit uxorem Echemus.* Cedrenus, Tyndareum non Oebalo patri successisse, verum socero Thestio, tradit: quem Laconiæ regem memorat, Thestiamque item urbem ad Eurotam condidisse, & de suo nomine appellavisse. Καὶ μετ' αὐτὸν ἄλλοί τινες ἦρξαν, ἕως Θεστίου, ὃς παρὰ τὸν Εὐρώταν ποταμὸν πόλιν οἰκοδομεῖ τὴν Θεστίαν. Οὗτος ὁ Θέστιος, τῶν Λακώνων βασιλεύσας, τίκτει θυγατέρας τρεῖς, εἰς ὑπερβολὴν εὐπρεπεῖς, Λήδαν, καὶ Κλυτίαν, καὶ Μελίππην, αἳ καὶ Λακωνίδες ἐκαλοῦντο. Τὴν μέν τοι Λήδαν Τυνδάρεως λαβὼν εἰς γυναῖκα, καὶ μετὰ Θέστιον τῆς τῶν Λακώνων χώρας ἐπεκράτησεν. *Et post ipsum, alii quidam principatum tenuerunt, usque ad Thestium, qui ad fluvium Eurotam urbem Thestiam condidit. Hic Thestius, rex Laconum, tres filias longè pulcherrimas generavit, Ledam, Clytiam, & Melippam: quæ Laconides etiam dictæ. Ac Ledâ quidem Tyndarus uxore acceptâ, etiam post Tahestium obtinuit Laconicæ regnum.* Quod ad patrem verò Tyndari, variatum inter veteres: &, ut Oebali filium quidam, ita rursum alii Cynortæ esse, tradiderunt. Isacius Tzetzes, ad Lycophonem Οἰβάλου γὰρ, κατά τινας, Τυνδάρεως· κατὰ δὲ ἑτέρους, Κυνόρτου, καὶ Γοργοφόνης. *Oebali enim, ut nonnulli prodiderunt, filius Tyndarus: & verò alii, Cynortæ, & Gorgophones.* Inchoavit autem Tyndarus Minervæ Chalciæcæ templum ædificare: uti dixi Antiqu. Lacon. lib. I. cap. III. Ejus cum Euryto duellum, obiter memorat Pausanias, in Laconicis. Παρέν τι δὲ Ἡρακλέους μάχην πρὸς Θούριον τὸν γίγαντα, καὶ Τυνδάρεω πρὸς Εὔρυτον, ἔστιν ἁρπαγὴ τῶν Λευκίππου θυγατέρων. *Ut Herculis verò cum gigante Thurio pugnam, & Tyndari cum Euryto, prætermittam, visitur ibi Leucippi filiarum raptus.* Sepulcrum ejus Spartæ erat in porticu, quæ meridiem versus excurrebat, ante Jovis Cosmetæ fanum. Idem Pausanias, ibidem. ἐς δὲ τὴν πρὸς μεσημβρίαν στοὰν, Κοσμητᾶ τε ἐπίκλησιν Διὸς ναὸς, καὶ Τυνδάρεω πρὸ αὐτοῦ μνῆμά ἐστιν. *In eâ porticu, quæ meridiem versus sita, & Cosmetæ cognomento Jovis templum est, & Tyndarei ante illud monumentum.*

CAPUT V.

Tyndaro filii, Castor, ac Pollux; & ex filiâ Helenâ gener, Menelaus, successere: quorum Castor, atque Pollux, Minervæ Asiæ fanum condunt. Castor, Argis sepultus; & Μιξαρχαγεύας *appellatus. Ubi mortuus. Helenæ excellens forma, & procorum multitudo. Tyndari metus, ne tumultum illi aliquem excitarent: & hunc quomodo evitaverit, de consilio Ulyssis. Locus Laconicæ,* Ἵππου μνῆμα *appellatus: & id quare. Menelaus; quo regnante, bellum accidit Troianum: ad quod ille naves sexaginta duxit è Laconica. Hygini error indicatus. Oraculum Delphicum cum Vlysse de hoc ipso bello consulit, & monile Minervæ Protemplari dedicat. Eustathii locus emendatus. Ejus navis gubernatores: Phrontis; cujus pictura Delphis, in Lescha: Canobus, qui in Ægypto mortuus: & Cinadus, cujus monumentum erat ad Onugnathum. Denique & proreta, Pharus, in insula Pharo vita functus, & sepultus. Ejus filia, Hermione; filii, Nicostratus, Megapenthes, Xenodamus, Diæthus, Morathini, & Æthiolas: è quibus & Nicostratus, & Æthiolas, inter deos apud Lacedæmonios culti; Maraphius, qui Morrhaphion aliis, auctor generis Maraphiorum apud Persas. Ejus, forma, liberi, domus, templum, & sepulcrum. Successor, gener Orestes. Ejus cum Pylade amicitia, & matricidium: item colonia in Lesbum deducta: tum statura septem cubitorum. Mors ubi acciderit, & qualis fuerit. Ossa posteà Spartam relata: ac quo-*

quomodo, quando, & à quo, inventa. Sepulcrum ubi. Filii, Tisamenus, Orestes, Penthilus.

Ost Tyndareum, filii ejus, CASTOR scilicet, & POLLUX, & ex filiâ Helenâ gener, MENELAUS, regnum adepti. Id Pausanias nos docet, istis verbis. ἐβασίλευσαν δὲ καὶ Τυνδάρεω παῖδες, καὶ Μενέλαος ὁ Ἀτρέως, Τυνδάρεω γαμβρὸς ὤν. *Regnârunt verò etiam Tyndarei filii, Atreique Menelaus, ejus gener.* Ac Tyndarei quidem filios, dicit Castorem, & Pollucem: quorum etiam Pindarus meminit, cui à quo Ταμίαι Σπάρτης, *præsides Spartæ*, dicuntur, Nemeonio. Od. X. Ac de Polluce, etiam Theocritus, in Dioscuris, Idyll. XXII.

Καί κε τυχὼν ἔβλαψεν Ἀμυκλαίων βασιλῆα.

Et assecutus læsit Amyclæorum regem.

Ubi Amyclæos dicit Lacedæmonios, ut Poëtæ item alii. Condidere autem Minervæ Asiæ fanum, è Colchis reversi: cujus rudera etiam Pausaniæ tempore visebantur. Ἔστι δὲ ἐν τοῖς ἐρειπίοις ναὸς Ἀθηνᾶς, ἐπίκλησιν Ἀσίας. Ποιῆσαι δὲ Πολυδεύκην καὶ Κάστορα φασίν, ἀνασωθέντας ἐκ Κόλχων. *In ruderibus jacet templum Minervæ, cognomento Asiæ. Condidisse autem Pollucem ajunt, Castoremque, cum è Colchis sospites reversi essent.* Ac Castor quidem, Argis sepultus, & Mixarchageuas dictus ab Argivis. Plutarchus, in Quæst. Græc. Τίς ὁ Μιξαρχαγεύας ἐν Ἄργει; Μιξαρχαγεύαν τὸν Κάστορα καλοῦσι, καὶ νομίζουσι παρ' αὐτοῖς τε θάφθαι. *Quis est Mixarchageuas Argis? Mixarchageuan appellant Castorem, & apud se sepultum putant.* Cecidit autem bello contra Athenienses. Interpres Germanici, ubi de Geminis. *Castor, & Pollux, fratres gemini, maximâ concordiâ. Ex quibus cum unus cecidisset in pugnâ, quam adversus Athenienses gerebant, alter immortalitatem accepit.* In mari periisse, correptum tempestate, dicit Dares, de excidio Troiæ. *Castor & Pollux, in recenti, postquam audiverunt Helenam sororem suam raptam, navem ascenderunt,*

& secuti sunt. Lesbo navim solverunt, maximâ tempestate correpti, nusquam comparuerunt. Et ex eo Iosephus Devonius, De bello Trojano, lib. III.

Ast ubi gesta Phrygum geminos vulgata Lacones
Concussere, fremunt ambo, dolor excitat ambos.

Et mox.

Haud mora, conscendunt classem, Lesboque relictâ,
Dum præceps animus, & nil decoctius audet
Ira recens, nullos exspectatura sequentes,
Haurit iter fluidum pietas memor. Alta tenebat
Castor, & Iliacas jamiam poscebat arenas
Exilium latura ratis, nox obviat atra,
Defensura Phryges, armatique aëris ira
Instrepit, & geminis expugnat vela procellis.

Et quæ sequuntur. Pollux, ut notum, immortalis erat. Helenæ verò, tam excellens forma erat, ut accensi eâ plurimi conjugem sibi postularent; eosque omnes memorat Apollodorus, lib. III. & Hyginus, Fab. LXXXI. à quo plures, ac nonnulli item alii, referuntur. Itaque Tyndarus, cum metueret, ne in se insurgerent illi, quibus Helenam denegaret, consilio Ulyssis usus, omnes juramento obstringit, se injuriam, siquis cuperet inferre ei, quem eligeret generum, junctis viribus propulsuros. Apollodorus, libro citato, postquam procos enumeravit, mox subjungit. Τούτων ὁρῶν τὸ πλῆθος Τυνδάρεως, ἐδεδοίκει, μὴ, κριθέντος ἑνὸς, στασιάζωσιν οἱ λοιποὶ, ὑπισχομένου δὲ Ὀδυσσέως, ἐὰν συλλάβηται πρὸς τὸν Πηνελόπης αὐτῷ γάμον, ὑποθέσθαι τρόπον τινὰ, δι' οὗ μηδεμία γενήσεται στάσις. ὡς ὑπέσχετο αὐτῷ συλλήψεσθαι ὁ Τυνδάρεως, πάντας εἶπεν ἐξορκῶσαι τοὺς μνηστῆρας βοηθήσειν, ἐὰν ὁ προκριθεὶς νυμφίος ὑπὸ ἄλλου τινὸς ἀδικῆται περὶ τὸν γάμον. ἀκούσας δὲ τοῦτο Τυνδάρεως, ἐξορκίζει τοὺς μνηστῆρας. *Horum multitudinem conspicatus Tyndareus, metuebat, ne, si uni desponderet, reliqui tumultum darent. Promittente verò Ulysse, si Penelopes nuptiis conciliandis operam adhiberet suam, se vicissim rationem suggesturum*

rum aliquam esse, quâ id ipsum prohiberet. Tyndaroque id pollicito, jubet procos universos juramento obligare, se auxilium laturos, si quis sponso designato propter nuptias injuriam faceret. Quod cum Tyndarus audivisset, procos juramento obstringit. Refert idem, verum aliter, etiam Hyginus, Fab. LXXVIII. cujus verba mox producam. Cum Apollodoro verò etiam Isocrates Historiam hanc fusè tradit, in Encomio Helenæ: verum, de consilio Ulyssis illud factum esse, non commemorat; sicuti neque Pausanias, qui mactato equo dicit jusjurandum id exactum: & ab eo locum illum, in quo is defossus esset, *Ἵππου μνῆμα* appellatum. Ecce verba in Laconicis. Προϊοῦσι δὲ, *ἵππου καλούμενον μνῆμά ἐστιν. Τυνδάρεως γὰρ, θύσας ἐνταῦθα ἵππον, τοὺς ἑλένης ἐξώρκου μνηστῆρας, ἱστὰς ἐπὶ τοῦ ἵππου τῶν τομίων. ὁ δὲ ὅρκος ἦν, ἑλένῃ, καὶ τῷ γήμαντι τὴν ἑλένην προκριθέντι, ἀμύνειν ἀδικουμένοις. ἐξορκώσας δὲ, τὸν ἵππον κατώρυξεν ἐνταῦθα.* *Progressis verò, occurrit Equi, quod appellant, monumentum. Tyndarus enim, equo ibi mactato, Helenæ procos juramento obstrinxit, equi extis insistens. Erat verò id jusjurandum, eos Helenam, quique Helenæ in nuptiis cæteris prælatus foret, adjuturos, si qua his injuria fieret. Exacto autem hoc juramento, equum ibi loci defodit.* Itaque sic Helenam uxorem nactus MENELAUS, regnum accipit dotale à Tyndareo, etiam vivo, atque ultrò decedente. Apollodorus, libro citato. *Τυνδάρεως, μεταπεμψάμενος Μενέλαον εἰς Σπάρταν, τούτῳ τὴν βασιλείαν παρέδωκεν. Tyndareus, Spartam accersito Menelao, regnum ei tradit.* Sed post mortem demum ipsi successisse, Hyginus tradit, Fab. LXXVIII. *Tyndareus, Oebali filius, ex Ledâ Thestii filiâ, procreavit Clytæmnestram, & Helenam. Clytæmnestram, Agamenmoni, Atrei filio, dedit in conjugium: Helenam, propter formæ dignitatem, complures ex civitatibus proci petebant. Tyndareus, cum repudiaret filiam suam Clytæmnestram, & ab Agamemnone vereretur, timeretque, ne quid ex eâ re discordiæ nasceretur, monitus ab Vlysse, jurejurando se obligavit, & arbitrio Helenæ posuit, ut, cui vellet nubere, coronam imponeret. Illa, Menelao imposuit: cui Tyndarus eam dedit uxorem, regnumque moriens Menelao traderet.* Regnante verò Menelao, bellum exortum est Trojanum: cum uxorem Paris Helenam, dum in Cretâ abesse cogitur, abduxisset: ad quod ille naves duxit sexaginta, è Laconicâ universâ. Dictys, lib. I. *Menelaus ex omni Lacedæmone naves sexaginta.* Dares. *Menelaus ex Spartâ*

navibus numero sexaginta. Clarus error est est Hygni, qui Mycenis adduxisse naves scribit, unde adduxerat Agamemnon. Vide eum, Fab. XCVII. Antequam verò bellum istud inchoaret, ad oraculum consulendum cum Ulysse Delphos petiit: ibique Minervæ Protemplari, προναίᾳ Græcis dictæ, monile Helenæ dedicavit. Eustathius ad Odyss. lib. III. Ὁ δὲ Φαληρεὺς Δημήτριος ἱστορεῖ, ὅτι Μενέλαος ἅμα Ὀδυσσεῖ ἐλθὼν εἰς Δελφοὺς, ἤρετο περὶ τῆς εἰς Ἴλιον στρατείας. *Demetrius verò Phalereus, auctor est, Menelaum, cum Ulysse Delphos profectum, de bello Ilio inferendo consuluisse.* Ac mox addit, de monili dedicato. Τότε δὴ Μενέλαος μὲν τῇ προνοίᾳ Ἀθηνᾷ τὸν τῆς ἑλένης ὅρμον ἀνέθηκεν ἐν Δελφοῖς. *Tunc sanè Menelaus Providæ Minervæ monile Helenæ Delphis dedicavit.* Sed scribendum hîc omninò, τῇ προναίᾳ Ἀθηνᾷ, *Protemplari Minervæ.* Vide quæ notavi olim de utroque hoc Minervæ cognomento, Lectionum Atticarum lib. II. cap. XVII. Cum ad bellum id abiret, habuit gubernatores navis suæ, Phrontim, Cinadum, & Canobum. Ac Phrontis quidem, ab Homero nominatur, Odyss. lib. III.

Ἔνθα κυβερνήτην Μενελάου Φοῖβος Ἀπόλλων
Οἷς ἀγανοῖσι βέλεσσιν ἐποιχόμενος κατέπεφνε,
Πηδάλιον μετὰ χερσὶ θεούσης νηὸς ἔχοντα,
Φρόντιν Ὀνητορίδην, ὃς ἐκαίνυτο φῦλ' ἀνθρώπων
Νῆα κυβερνῆσαι, ὁπότε σπέρχοιεν ἄελλαι.

Illic Meneläi gubernatorem Phœbus Apollo
Ejus suavibus telis superveniens occîdit,
Clavum in manibus currentis navis habentem,
Phrontim Onetoriden, qui vincebat nationes hominum
Navem gubernando, quoties ingruebant procellæ.

Quem locum respexit Hesychius. Φρόντις, ὄνομα τοῦ κυβερνητου Μενελάου. Φρόντιν Ὀνητορίδην. *Phrontis, nomen gubernatoris Menelai. Phrontin Onetoridem.* Eum Delphis in Leschâ depictum, in Menelai navi, contos disponentem, tradit Pausanias, in Phocicis. Mortuo subrogatus est Canobus. Observare est apud Eustathium, in Dionysii Periegesin. Μετὰ θάνατον Φρόντιδος, (κυβερνήτης δὲ ἄριστος Με-

Μενελάυ ὁ Φρόντις, ὑιὸς Ὀνήτορος,) ἐξωσθέντες ἀνέμῳ Βορρᾶ οἱ περὶ Μενέλαον, προσίσχουσι τῇ Ῥόδῳ, ὑπὸ κυβερνήτῃ ὄντες τῷ Ἀμυκλαίῳ Κανώβῳ. *Post mortem Phrontidis, (optimus Menelai gubernator erat Phrontis, Onetoris filius,) Menelaus, vento Borea ejectus, Rhodum appellit, sub gubernatore Canobo Amyclæ.* Hic in Ægyto diem obiit. Vide Eustathium ibidem; Etymologi Auctorem, in ἑλένειον; Nicandrum in Theriacis; & ibidem Scholiasten. Memoratur à Pausania etiam Cinadus quidam, in Laconicis: ejusque item monumentum, ad promontorium Onugnathum. Verba ejus, ubi de Onugnatho agit, ita habent. Ἔστι δὲ καὶ μνημεῖον Κινάδου· νηὸς δὲ Μενελάου καὶ οὗτος κυβερνήτης ἦν. *Est verò etiam Cinadi monumentum: navis verò Menelai & hic gubernator erat.* Præter istos, etiam proreta quidam, Pharus nomine, refertur; in Pharo, insulâ Ægypti, ad Alexandriam sitâ, tumulatus. Stephanus, in Φάρος. Ἔστι καὶ νῆσος, ἡ πρὸς τῇ Ἀλεξανδρείᾳ. Φάρος δὲ, ὁ πρωρεὺς Μενελάου, ἐν τῇ νήσῳ, δηχθεὶς ὑπὸ ὄφεως, ἐτάφη. *Est & insula, ad Alexandriam sita. Pharus verò, Menelai proreta, in hâc insulâ, morsus à serpente, sepultus est.* Forma autem Menelai qualis fuerit, describit Dares, lib. De excidio Trojæ, Isacius Porphyrogeneta, in Characteribus Græcorum, & Trojanorum; Philostratus, in Heroicis; & Josephus Devonius, lib.IV. Sustulit verò ex Helenâ quidem filiam Hermionem; filios autem, è Pieride, servâ Ætolâ, Nicostratum; è Teridae, Megapenthem; & ex nymphâ quâdam Cnossiâ, Xenodamum: ut Apollodorus tradit, lib. III. Nicostrati, & Megapenthis meminit etiam Pausanias Corinthiacis. Alii, Nicostratum ex Helenâ illi natum tradunt, sicut etiam Æthiolam, Diæthum, & Morrhaphionem: ac Nicostratum quidem, & Æthiolam, inter deos à Lacedæmoniis cultos; à Morrhaphione verò, apud Persas Morraphiorum genus ortum. Scholiastes Homeri, ad Iliad. lib. III. Ἑλένης καὶ Μενελάου παῖδες Δίαιθος, καὶ Μοῤῥαφίων· ἀφ᾽ οὗ τὸ τῶν Μοῤῥαφίων γένος, ἐν πέρσαις. Κιναίθων δέ φησι. Νικόστρατος, καὶ Αἰθιόλας, παρὰ Λακεδαιμονίοις Ἑλένης δύο παῖδες τιμῶνται. *Helenæ & Menelai filii, Diæthus, & Morrhaphion: à quo Morrhaphiorum genus inter Persas. Cinæthon verò ait; Nicostratus, & Æthiolas, duo Helenæ filii, apud Lacedæmonios coluntur.* Apud Eustathium, qui idem dicit, ad eundem Homeri librum, Morrhaphion scribitur Maraphius; & Maraphii, qui ab eo oriundi. Ecce

verba.

verba. Ἕτεροι δὲ, καὶ υἱοὺς αὐτῇ, (τῇ Ἑλένῃ.) καὶ Μενελάῳ, γεννῶσι, Νικόστρατον, καὶ Αἰθιόλαν· οὓς καὶ παρὰ Λακεδαιμονίοις τιμᾶσθαι φασίν. ἄλλοι δὲ, Δίαιθον, καὶ Μαράφιον· ἀφ᾽ οὗ γένος φασὶ τὸ τῶν Μαραφίων, ἐν Πέρσαις. *Alii verò, etiam filios ipsi, (Helenæ,) ac Menelao, tribuunt, Nicostratum, Æthiolamque: quos & coli apud Lacedæmonios dicunt. Alii autem, Diæthum, & Maraphium: à quo genus Maraphiorum apud Persas natum volunt.* Ejus domum, quæ id temporis hominis privati erat, suâ etiam ætate exstitisse, Pausanias dicit, extra Dromum, quem vocabant. Τοῦ Δρόμου δὲ ἐκτὸς, κατὰ τὸ Ἡρακλέους τὸ ἄγαλμα, ἐστὶν οἰκία, τὰ ἐφ᾽ ἡμῶν ἰδιώτου, Μενελάου τὸ ἀρχαῖον. *Extra Dromum, juxta Herculis simulacrum domus exstat, inpræsens privati hominis, olim verò Menelai.* Templum ejus, in quo ipse, & Helena, sepulti erant, Therapnæ fuit. Pausanias. Θεράπνη μὲν ὄνομα τῷ χωρίῳ γέγονε, ἀπὸ τῆς Λέλεγος θυγατρός. Μενελάου δέ ἐστιν ἐν αὐτῷ ναός· καὶ Μενέλαον, καὶ Ἑλένην, ἐνταῦθα ταφῆναι λέγουσι. *Therapna autem locus dicitur, à Lelegis filiâ. Menelai verò hîc templum est: & Menelaum, Helenamque, ibi tumulatos ferunt.* Ejus filiam Hermionem, duxit ORESTES: & cum eà regnum accepit. Testis Pausanias, in Laconicis. Ἐβασίλευσαν δὲ καὶ οἱ Τυνδάρεω παῖδες, καὶ Μενέλεως ὁ Ἀρέως, Τυνδάρεω γαμβρὸς ὤν, Ὀρέστης τε Ἑρμιόνῃ τῇ Μενελάου συνοικῶν. *Regnârunt etiam Tyndarei filii, Atreique Menelaus, qui Tyndarei gener erat: & Orestes, qui Hermionem, Menelai filiam, uxorem duxerat.* Iterumque, in Corinthiacis. Ὀρέστης, ὁ Ἀγαμέμνονος, τὸ Ἄργος κατέσχε, παροικῶν τε ἐγγὺς αὐτῷ, καὶ, ἄνευ τῆς πατρῴας ἀρχῆς, προσπεποιημένος μὲν Ἀρκάδων τοὺς πολλοὺς, παρειληφὼς δὲ καὶ τὴν ἐν Σπάρτῃ βασιλείαν, συμμαχικὸν δὲ ἐκ Φωκέων ἀεί ποτε ἐπ᾽ ὠφελείᾳ ἑτοίμου παρόντος. Λακεδαιμονίων δὲ ἐβασίλευσεν Ὀρέστης, Λακεδαιμονίων ἐφέντων αὐτῷ. *Orestes, Agamemnonis filius, Argos occupavit: quippe qui non tantum in propinquo habitaret, sed etiam, præter paternum principatum, multos sibi ex Arcadibus conjunxisset, ac Spartanum quoque regnum accepisset: sociosque è Phocensibus ad auxilium paratos semper haberet. Lacedæmoniorum verò regnum tenuit, permittentibus id ipsi Lacedæmoniis.* Celebrata à veteribus ejus cum Pylade amicitia: de quâ sic Valerius Maximus, lib. IV. cap. VII. *Orestes Pylade penè amico, quam Agamemnone patre, notior est. Siquidem illorum amicitia, in consortione deliciarum, & luxuriæ, contabuit; horum, duræ*

atque

atque asperæ conditionis solatium, ipsarum miseriarum experimenta enituit. Bion in fragmento Idylly cujusdam, apud Stobæum, Serm. LXI.

Ὄλβιος ἦν χαλεποῖσιν ἐν ἀξείνοισιν Ὀρέστης,
Οὕνεκά οἱ ξυνὰς Πυλάδας ἄρητο κελεύθους.

Beatus erat duros inter Euxini accolas Orestes,
Quia communes cum eo Pylades susceperat vias.

Et occurrit passim mentio. Ejus quoque matricidium, & quæ illud sunt secuta, satis nota ex Poëtis: estque in hanc rem tragædia item Euripidis, quæ inscribitur Ὀρέστης. Coloniam in Lesbum duxit cum Pisandro: ut videre est apud Pindarum, Nem. Od. XI, & illius eo loco Scholiasten; ac Strabonem, lib. XIII. Statura ejus septem cubitorum fuit: ut videre est apud Herodotum, ubi de inventis ejus ossibus à Licha agit, lib. I. Obiit ex serpentis morsu in Arcadiâ, annos natus septuaginta. Id ex Asclepiade docet Scholiastes Euripidis, Commentario in Oresten. Ἀσκληπιάδης ἐν Ἀρκαδίᾳ φησὶ τὸν Ὀρέστην ὑπὸ ὄφεως ἀναιρεθῆναι ἑβδομήκοντα ἐτῶν. *Asclepiades in Arcadiâ ait Oresten à serpente interfectum annos natum septuaginta.* Et paulo antè. Ὁ δὲ Ἀσκληπιάδης ἱστορεῖ, ὑπὸ ὄφεως αὐτὸν δηχθέντα, ἐκεῖ τελευτῆσαι. *Asclepiades verò tradit ipsum, à serpente morsum, diem illic obiisse.* De serpentis autem morsu, etiam Stephanus, qui & locum, Ὀρέστιον nuncupatum, indicat, in Ὀρέσται. Αὐτὸς δὲ, (ὁ Ὀρέστης,) ὑπὸ ἐχίδνης δηχθεὶς, θνήσκει εἰς χωρίον Ἀρκαδίας, τὸ λεγόμενον Ὀρέστιον. *Ipse verò, (Orestes,) à serpente morsus, obiit in Arcadiæ loco, quem Orestium appellant.* Sepultus verò fuit Tegeæ: unde posteà ejus ossa, oraculi jussu, Lacedæmonii retulerunt; & sepulcrum Tegeatæ adhuc tempore Pausaniæ ostendebant. Ipse dicit, in Arcadicorum fine. Ἡ δ' εὐθεῖα ἐπὶ Θυρέαν τε καὶ κώμας ἐν τῇ Θυρεάτιδι ἐκ Τεγέας παρείτο ἐς συγγραφὴν Ὀρέστου τοῦ Ἀγαμέμνονος μνῆμα· καὶ ὑφελέσθαι Σπαρτιάτην τὰ ὀστᾶ αὐτόθεν οἱ Τεγεάται λέγουσι. καθ' ἡμᾶς δὲ, οὐκέτι πυλῶν ἐντὸς ἐγίνετο ὁ τάφος. *Quæ verò via rectà Thyream Tegeâ ducit via, & in vicos regionis Thyreatidis, di-*

gnum quod scribatur habet, sepulcrum Orestis, Agamemnonis filii: ex quo abduxisse ossa virum Spartanum ferunt Tegeatæ. Nostrà verò ætate, sepulcrum ejus non erat amplius intrà muros. Itaque Spartæ ei structum est sepulcrum; juxtà ædem Parcarum. Idem Pausanias, in descriptione Spartæ, in Laconicis. Καὶ Μοιρῶν Λακεδαιμονίοις ἐστὶν ἱερόν. Ὀρέστου δὲ, τοῦ Ἀγαμέμνονος, πρὸς αὐτῷ τάφος. κομισθέντα γὰρ ἐκ Τεγέας τοῦ Ὀρέστου τὰ ὀστᾶ κατὰ μαντείαν, θάπτουσιν ἐνταῦθα. *Lacedæmoniis etiam est Parcarum fanum; & juxta id sepulcrum Orestis, Agamemnonis filii. nam è Tegeâ deportata, oraculi jussu, Orestis ossa, eo in loco sepelierunt.* Atque id factum, Aristone, & Anaxandride, regnantibus: repperitque maximâ sagacitate, & industriâ, Lichas quidam. Fusè rem Herodotus narrat, & oraculum ipsum refert, lib. I. Etiam Pausanias, in Laconicis: verum ille paulo strictius, & Anaxandriden tantum regem nominat. Filios ejus, duos invenio: unum Tisamenum, natu maximum, successorem, de quo statim sum dicturus; alterum itidem Oresten, apud Arcadas in exilio suo natum: de quo hunc in modum Stephanus, in Ὀρέσται. Ἐπεὶ ἀφείθη τῆς μανίας Ὀρέστης, φεύγων διὰ τὴν αἰδῶ μετὰ τῆς Ἑρμιόνης, εἰς ταύτην ἦλθε τὴν γῆν, καὶ παῖδα ἔσχεν Ὀρέστην. *Orestes, à furore liberatus, præ pudore fugiens cum Hermione, in hanc terram venit, filiumque Oresten sustulit.* Fuit item tertius, Penthilus, qui inceptam à patre coloniam in Lesbo mox perfecit: ut videre est apud Strabonem, in principio libri XIII. Illum verò nothum fuisse, ex Erigone, Ægisti filiâ, à Pausania memoratur, in Corinthiacis. Τὸν δὲ Ὀρέστου νόθον Πένθιλον, Κιναιθὼν ἔγραψεν ἐν τοῖς ἔπεσιν, Ἠριγόνην, τὴν Αἰγίσθου, τεκεῖν. *Nothum verò Orestis Penthilum, scripsit in versibus suis Cinæthon, Erigonem, Ægisthi filiam, peperisse.*

CAPUT VI.

Succedit Oresti, filius Tisamenus: sub quo redeunt Heraclidæ; filiique Aristodemi, Patrocles, & Eurysthenes, regnum Spartanum, sortitò accipiunt. à quibus posteà, suasu oraculi, duo, ex posteritate utriusque, diu illud tenuerunt. Tisamenus ejectus Achaiam petit; novumque regnum, à se ibi constitutum, posteris tradit, quorum ultimus fuit Ogygus. Polybii locus emendatus. Tisamenus, adversus Iönes pugnans, in acie cadit, Helicaque sepelitur: unde ossa, oraculi monitum in Laconicam translata, & Spartæ condita. Aristodemus, quotus ab Hercule. Vellejus, & Isaacius Tzetzes, corriguntur. Heraclidæ quonam jure regnum Spartæ repetierint. Ab Heraclidarum reditu, initium Historiæ suæ habuere, Theopompus, Ephorus, Callisthenesque. Hylli filio Cleodem, aut Cleolao, nomen suum vindicatum: & Herodotus, ac Pausanias, Ælianus, Scholiastes Pindari, Isaacius Tzetzes, & Porphyrius, restituti.

Resti, successit filius, TISAMENUS. Pausanias, in Corinthiacis. Ὀρέστου δὲ ἀποθανόντος, ἔσχε Τισαμενὸς τὴν ἀρχὴν, Ἑρμιόνης, τῆς Μενελάου, καὶ Ὀρέστου, παῖς. *Oreste autem vitâ functo, principatum tenuit Tisamenus, Hermionæ, Menelai filio, & Oreste, natus.* Ejus strategema quoddam, memoratur à Frontino, lib. I. cap. II. Sub hoc Heraclidæ in Peloponnesum redierunt. Apollodorus, lib.II. Τοσοῦτον περιμείνας χρόνον, σὺν τῷ στρατῷ κατήει τοὺς Ἡρακλείδας ἐπὶ Πελοπόννησον, Τισαμενοῦ, τοῦ Ὀρέστου υἱοῦ, βασιλεύοντος Πελοποννησίων.

 Post-

Postquam tantum temporis exspectasset, cum exercitu Heraclidas in Peloponnesum reducit; Tisameno, Orestis filio, apud Peloponnesios regnante. Pausanias, in Corinthiacis. Ἐπὶ δὲ Τισαμενοῦ τούτου, κατίασιν ἐς Πελοπόννησον Ἡρακλεῖδαι, Τήμενος μὲν, καὶ Κρησφόντης, Ἀριστομάχου· τοῦ τρίτου δὲ Ἀριστοδήμου προτεθνεῶτος, εἵποντο οἱ παῖδες. *Sub hoc Tisameno verò, rediere in Peloponnesum Heraclidæ: Temenus quidem, & Cresphontes, Aristomachi; tertius autem, Aristodemus, cum jam mortuus esset, ejus filii sequebantur.* Et, ejectum ab his Tisamenum posteà dicit. Ἐκβάλλουσι μὲν οὖν ἐκ Λακεδαίμονος, καὶ Ἄργους, Τισαμενόν· ἐκ δὲ τῆς Μεσσηνίας, τοὺς Νέστορος ἀπογόνους. *Ejiciunt itaque Lacedæmone quidem, & Argis, Tisamenum; Messeniâ verò Nestoris posteros.* Idque factum regni ejus anno tertio. Vellejus, lib. I. *Post Orestis interitum, filii ejus, Penthilus & Tisamenus, regnavere triennio. Tum, ferè anno octogesimo post captam Trojam, centesimo & vigesimo quam Hercules ad deos excesserat, Pelopis progenies, quæ omni hoc tempore, pulsis Heraclidis, Peloponnesi imperium obtinuerat, ab Herculis progenie expellitur.* Eusebius, annum decimum ponit. Apollodorus verò, Tisamenum occisum tradit, libro citato. Καὶ συμβαλόντες (οἱ Ἡρακλεῖδαι) τοῖς πολεμίοις, καὶ τῷ πεζῷ, καὶ τῷ ναυτικῷ, περιτροῦσι στρατῷ· κτείνουσι δὲ Τισαμενὸν, τὸν Ὀρέστου. *Et (Heraclidæ) commisso cum hoste prælio, terrâ pariter marique vincunt: occidunt verò Tisamenum, Orestis filium,* Verum errat: nam ejectus, & Achajam occupavit, & regnum ibi constituit, quod duravit usque ad Ogygum. Polybius, de Achæorum statu agens, lib. II. Ἀπὸ γὰρ Τισαμενοῦ βασιλευθέντες, ὃς ἦν Ὀρέστου μὲν υἱὸς, κατὰ δὲ τὴν τῶν Ἡρακλειδῶν κάθοδον ἐκπεσὼν τῆς Σπάρτης, κατέσχε τοὺς περὶ τὴν Ἀχαΐαν τόπους· ἀπὸ τούτου κατὰ τὸ συνεχὲς, καὶ κατὰ τὸ γένος, ἕως Γύγου βασιλευθέντες. *A Tisameno enim, qui Orestis quidem filius erat, sed post reditum Heraclidarum Spartâ ejectus, Achaiæ loca obtinuit, sub rege constituti, ab hoc, serie continuâ, & successione generis, ad Gygen usque regem suum habuerunt.* Sed scribendum ibi est, ἕως Ὠγύγου. *usque ad Ogygum.* Et auctorem habeo Polybium ipsum, in principio libri quarti: ubi de eâdem re ab illo agitur. Ἀρξάμενοι γὰρ ἀπὸ Τισαμενοῦ, τῶν Ὀρέστου παίδων ἑνὸς, καὶ φήσαντες, αὐτοὺς ἀπὸ μὲν τούτου βασιλευθῆναι κατὰ τὸ γένος εἰς Ὤγυγον. *Orsi namque à Tisameno, Orestis filiorum uno, & dicentes, inde sese, serie continuatâ, ac successione generis, regibus subjectos*

jectos fuisse, usque ad Ogygum. Et confirmat idem Strabo, lib. VIII. Ἀπὸ μὲν οὖν Τισαμενοῦ, μέχρι Ὠγύγου, βασιλευόμενοι (οἱ Ἀχαιοὶ) διετέλεσαν. *Itaque à Tisameno quidem, usque ad Ogygum, sub regibus (Achæi) permansere.* Achajam verò Tisameno occupatam, à Strabone, quem citavi, eodem libro pluribus locis memoratur: sicut etiam à Pausania, in Corinthiacis, & Achaicis. Cecidit verò in acie, cum Ionibus manum conserens, ac sepultus Helicæ fuit: unde ossa, oraculi jussu, in Laconicam translata & Spartæ condita. Quin sepulcrum quoque ejus suo etiam tempore Pausanias exstitisse refert, in Achaicis. Ἰώνων δὲ οὐ προσιεμένων τοῖς Ἀχαιῶν λόγοις, ἀλλὰ ἐπεξελθόντων σὺν ὅπλοις, Τισαμενὸς μὲν ἔπεσεν ἐν τῇ μάχῃ, Ἴωνας δὲ Ἀχαιοὶ κρατήσαντες ἐπολιόρκουν, καταπεφευγότας ἐς Ἑλίκην, καὶ ὕστερον ἀφιᾶσιν ἀπελθεῖν ὑποσπόνδους. Τισαμενοῦ δὲ τὸν νεκρὸν Ἀχαιῶν ἐν Ἑλίκῃ θαψάντων, ὕστερον χρόνῳ Λακεδαιμόνιοι, τοῦ ἐν Δελφοῖς σφισιν ἀνειπόντος χρηστηρίου, κομίζουσι τὰ ὀστᾶ ἐς Σπάρτην. καὶ ἦν καὶ ἐς ἐμὲ ἔτι αὐτῷ τάφος, ἔνθα τὰ δεῖπνα Λακεδαιμονίοις ἐστὶ, τὰ Φειδίτια καλούμενα. *Cum ergo eâ in re Iones minimè Achæis assentirentur, sed cum armis in illos prodirent, Tisamenus quidem in pugnâ cecidit, Achæi verò victores, fugientes Helicen Ionas obsidebant, ac deinde abire sinunt sub conditione certâ. At Tisameni cadaver cum Achæi Helicæ sepeliissent, posteà Lacedæmonii, Delphici oraculi monitu, ossa Spartam transtulerunt quin & meo tempore erat ejus monumentum illic, ubi convivia celebrant Lacedæmonii, quæ phiditia appellant.* Fuere autem Heraclidæ illi Temenus, & Cresphontes, & Aristodemi, pridem mortui, duo filii, Eurysthenes, & Patrocles: qui, sortitione factâ, universam inter se Peloponnesum dividebant: sic ut Argos quidem Temeno, Messene Cresphonti, Eurystheni verò, ac Patrocli, Lacedæmon obveniret. Plato, De Leg. lib. III. Καὶ βασιλεὺς μὲν Ἄργους, Τήμενος ἐγίγνετο· Μεσσήνης δὲ, Κρησφόντης· Λακεδαίμονος δὲ, Πατροκλῆς, καὶ Εὐρυσθένης. *Et rex quidem Argi, Temenus fuit; Messenes verò, Cresphontes; Lacedæmonis autem, Patrocles, & Eurysthenes.* Pausanias, in Laconicis. Κατελθόντων δὲ Ἡρακλειδῶν, ἐπὶ Τισαμενοῦ τοῦ Ὀρέστου βασιλεύοντος, Μεσσήνη μὲν, καὶ Ἄργος, ἑκατέρα μοῖρα Τήμενον, ἡ δὲ Κρησφόντην, ἔσχεν ἄρχοντας. ἐν Λακεδαιμονίᾳ δὲ ὄντων διδύμων τῶν Ἀριστοδήμου παίδων, οἰκίαι δύο βασίλειαι γίνονται. συναρέσαι γὰρ τῇ Πυθίᾳ φασίν. *Reversis verò Heraclidis, Tisameno regnan-*

 te,

te, Orestis filio, Messene quidem, & Argos, altera Temenum, altera Cresphontem sibi regem habuit. cumque Lacedæmone Aristodemi filii gemini essent, familiæ duæ regiæ exortæ sunt: idque etiam Pythiæ oraculo complacuisse, sunt qui tradant. Meminit item Pindarus, Pyth. Od. V. & ibidem Scholiastes: ac Porhyrius, De Abstin. lib. I. Alii dicunt, non Aristodemi filios, sed Aristodemum, unà cum Cresphonte, & Temeno, regnum avitum, ejecto Temeno, vindicasse. Ac sic ipsi Lacedæmonii, qui nimirum à majoribus id acceperant, memorabant. Herodotus, lib. VI. Λακεδαιμόνιοι γὰρ, ὁμολογέοντες οὐδενὶ ποιητῇ, λέγουσιν, αὐτὸν Ἀριστόδημον, τὸν Ἀριστομάχου, τοῦ Κλεοδαίου, τοῦ Ὕλλου, βασιλεύοντα, ἀγαγεῖν σφέας ἐς ταύτην τὴν χώρην, τὴν νῦν ἐκτέαται, ἀλλ' οὐ τοὺς Ἀριστοδήμου παῖδας. *Etenim Lacedæmonii, nulli poëtæ assentientes, dicunt, ipsum Aristodemum, filium Aristomachi, qui Hylli, regnantem, se in eam regionem, quam nunc possident, deduxisse, non Aristodemi filios.* Eodem modo & Vellejus, lib. I. *Pelopis progenies, qui omni hoc tempore, pulsis Heraclidis, Peloponnesi imperium obtinuerat, ab Herculis progenie expellitur. Duces recuperandi imperii fuere, Temenus, Cresphontes, Aristodemus: quorum atavus fuerat.* Sed corruptus leviter locus, & emendo: *quorum abavus fuerat.* Nam Temeni, Cresphontis, & Aristodemi, abavus Hercules erat, non atavus. Ecce stemma; ipso Herodoto, in citatis statim verbis memorante. Aristodemo, fratribusque, pater erat Aristomachus, avus Cleodæus, proavus Hyllus, abavus Hercules. Ergo sic restituendum. Malè stemma computat Isaacius Tzetzes, ad Lycophronem; &, omisso Aristomacho, patrem Temeni esse Cleodæum dicit: quem Cleodotum ipse nominat. Ὁ Τήμενος οὗτος, ἔκγονος ἦν Ἡρακλέους. Ἡρακλέους γὰρ καὶ Δηϊανείρας, Ὕλλος· Ὕλλου δὲ, καὶ Ἰόλης, τῆς Εὐρύτου, Κλεόδοτος, Λίχας, καὶ Κῆϋξ· Κλεοδότου, καὶ Περιδέας, ὁ Τήμενος οὗτος, καὶ ἕτεροι. *Temenus hic, Hercule oriundus erat. Herculis enim, & Dejanīræ, Hyllus fuit; Hylli verò, & Iolæ, Euryti filiæ, Cleodolus, Lichus, Ceyx; Cleodoli, & Perideæ, Temenus hic, aliique.* Sortitos autem regionem inter sese, abundè docui, Antiquit. Lacon. lib. III. cap. IX. De oraculo verò Pythiæ, quo utrumque filium Aristodemi regem sibi constituere Lacedæmonii jubebantur, adeundus est Herodotus: qui rem accuratè narrat, lib. VI. Locus est prolixus admodum: itaque remittere Lectorem

ctorem eò, quam transscribere hîc, malo. Sciendum verò, Heraclidas jure quodam regnum Spartæ, velut sibi proprium, repetiisse. quippe Hercules, cum, Hippocoonte cæso, armis id acquisivisset; Tyndarum in id restituit: eâ lege, uti liberis illud suis, dum maturam ad ætatem pervenirent, conservaret, Diodorus, lib. IV. Ἀγανακτήσας Ἡρακλῆς, ἐστράτευεν ἐπ' αὐτούς. μεγάλῃ δὲ μάχῃ νικήσας, παμπληθεῖς ἀπέκτεινε. τὴν δὲ Σπάρτην ἑλὼν κατὰ κράτος, κατήγαγεν ἐπὶ τὴν βασιλείαν Τυνδάρεων, τὸν πατέρα τῶν Διοσκούρων, καὶ τὴν βασιλείαν, ὡς δορύκτητον, παρέθετο, προστάξας τοῖς ἀφ' ἑαυτοῦ γενομένοις φυλάττειν. *Indignatus Hercules, bello illos petiit: atque, magno prætio victor, multos admodum interfecit. Spartâ autem vi redactâ in potestatem, Tyndarum, Dioscurorum patrem, in regnum reduxit: idque, velut armis partum, ejus fidei commisit; cum mandato, uti suis illud liberis adservaret.* Ab hoc verò reditu Heraclidarum, ut id quoque hâc occasione moneam, Theopompus, Ephorus, Callisthenesque, Historiam suam inchoârunt. Diodorus ille idem, in principio libri quarti, quem citavi. Ἔφορος μὲν οὖν ὁ Κυμαῖος, Ἰσοκράτους ὢν μαθητὴς, ὑποστησάμενος γράφειν τὰς κοινὰς πράξεις, τὰς μὲν παλαιὰς μυθολογίας ὑπερέβη, τὰ δὲ ἀπὸ τῆς Ἡρακλειδῶν καθόδου πραχθέντα συνταξάμενος, ταύτην ἀρχὴν ἐποιήσατο τῆς ἱστορίας. Ὁμοίως ταύτῳ Καλλισθένης, καὶ Θεόπομπος, κατὰ τὴν αὐτὴν ἡλικίαν γεγονότες, ἀπέστησαν τῶν παλαιῶν μύθων. *Itaque Ephorus quidem Cumanus, Isocratis discipulus, cum, quæ publicè gesta essent, scribere instituisset, veteres quidem fabulationes omisit; illa verò, quæ evenerant post Heraclidarum reditum, literis prodens, hoc Historiæ initium fecit. Similiter autem & Callisthenes, Theopompus, qui fuere eodem ævo, ab antiquis fabulis abstinuerunt.* Ac de Ephoro, idem quoque dicit Taurus, in Commentario in Timæum Platonis: cujus est fragmentum insigne apud Philoponum, contra Proclum, Æternitate mundi, lib. VI. cap. VIII. Ὡς φαμὲν, Ἔφορον ἀρχὴν εἰληφέναι τῆς ἱστορίας ὑπὲρ τῆς Ἡρακλειδῶν καθόδου. *Quemadmodum dicimus, Ephorum Historiæ suæ principium sumpsisse ab Heraclidarum reditu.* Verum, in Heraclidarum quando mentionem incidimus, in Herodoti istis verbis, quæ citavi paullo antè, minus rectè Hylli filius appellatur Cleodæus: ita enim illic legitur, τοῦ Κλεοδαίου, τοῦ Ὕλλου. *qui Cleodæi, qui Hylli.* Apud Pausaniam, in Laconicis, scri-

ſcribitur ſine diphthongo. Καὶ ἡρῷα Κλεοδέου, τοῦ Ὕλλου, καὶ Οἰβάλου. *Et heroica monumenta Cleodei, Hylli filii, Oebalique.* Suidas. Κλεοδαῖος, ὄνομα κύριον. *Cleodæus, nomen proprium.* Apud Ælianum, Hiſt. Anim. lib. XII. cap. XXXI. item Pindari Scholiaſten, Iſthm. Od. VII. *Cleadas* ſcribitur; ut *Cleodotus*, apud Iſaacium Tzetzen, ad Lycophronem, in citatis antè verbis: corruptiſſimè verò omnium, *Aridæus*, in Porphyrii fragmento, apud Euſebium, De præp. Euangelicâ, lib. V. cap. XX. Equidem fuiſſe verum nomen cenſeo, *Cleodemus*: & auctorem habeo Satyrum, cujus fragmentum illud exſtat apud Theophilum, ad Autolycum, lib. II. Τῆς μὲν, (Δηϊανείρας,) καὶ Ἡρακλέους, τοῦ Διὸς, οἶμαι Ὕλλον, τοῦ μὲν Κλεόδημον, τοῦ δὲ Ἀριστόμαχον. *Hujus verò, (Deianiræ,) & Herculis, Jovis filii, filium eſſe Hyllum puto: hujus verò Cleodemum, & illius Ariſtomachum.* Lacedæmoniis, quorum lingua erat Dorica, Κλεόδαμος dicebatur: & in Corinthiacis Pauſanias non aliter ſcribit. Ἐς δὲ Σικυῶνα ἦλθεν ὁ Φάνης, ὅ τε Ἀριστόμαχος, ὁ Κλεοδάμου. *Sicyonem verò venit Phanes, & Ariſtomachus, Oleodami filius.* Hinc librarii negligentes fecere nobis Κλεοδαῖος, Κλεόδοτος & Κλεάδας: ac, qui peſſimè ſcripſerè, Ἀριδαῖος. Et confirmat emendationem meam, quod Apollodoro ille, nomine æquivalente, Κλεόλαος appelletur.

C A-

CAPUT VII.

Heraclidæ, ter conati in Peloponnesum redire, bis frustrati, tertiò demum, quod volebant, effecerunt. Ac primo quidem, occiso Eurystheo, voto sanè sunt potiti, sed, obortâ intrâ annum gravi peste, ab oraculo, ceu intempestivè nimium rediissent, jussi exire, sedem suam Marathone posuere. Deinde iterum conati, duce Hyllo, & oraculo, quòd rogârant, malè intellecto, rursum voto exciderunt: & ex pacto, cæso Hyllo in certamine singulari, annis quinquaginta, aut centum, ut alii tradunt, emanere ac redire Tricorynthum, sunt coacti. Quantum temporis inter primam & secundam expeditionem fuerit. Oraculum autem, quod his datum, quale fuerit. Expeditionem verò hanc evenisse, non Tisameno regnante, nec Oreste, verum Alreo, demonstratum: & Apollodori error indicatus.

VErum de Heraclidarum in Peloponnesum reditu, variè Scriptores tradunt; quæ hîc pluribus explicare, illustrandæ Antiquitati, minimè alienum fuerit. Bis conati patriam recuperare, duce Hyllo, Herculis filio, primò quidem, interfecto Eurystheo, ejusque filiis, in Peloponnesum suam rediere, sed, obortâ intrà annum gravi peste, ab oraculo, ceu intempestivè nimis rediissent, jussi exire, Marathonem Atticæ se receperunt. Apollodorus, lib. II. Ἀθηναῖοι δὲ, οὐκ ἐκδιδόντες αὐτοὺς, (τοὺς Ἡρακλείδας,) πρὸς τὸν Εὐρυσθέα, πόλεμον ὑπέστησαν. καὶ τοὺς μὲν παῖδας αὐτοῦ, Ἀλέξανδρον, Ἰφιμέδοντα, Εὐρύβιον, Μέντορα, Περιμήδην, ἀπέκτειναν· αὐτὸν δὲ Εὐρυσθέα, φεύγοντα ἐφ᾽ ἅρματος, καὶ πέτρας ἤδη παριππεύσαντα Σκειρωνίδας, κτείνει διώξας Ὕλλος. καὶ τὴν μὲν κεφαλὴν ἀπο-

τεμὼν, Ἀλκμήνῃ δίδωσιν. ἡ δὲ, κερκίσι τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐξώρυξεν αὐτοῦ. ἀπολομένου δὲ Εὐρυσθέως, ἐπὶ Πελοπόννησον ἦλθον οἱ Ἡρακλεῖδαι, καὶ πάσας εἷλον τὰς πόλεις. ἐπὶ ἐνιαυτοῦ δὲ αὐτοῖς ἐν τῇ καθόδῳ γενομένη φθορὰ, πᾶσαν Πελοπόννησον κατέσχε· καὶ ταύτην χρησμὸς διὰ τοὺς Ἡρακλείδας ἐδήλου, πρὸ γὰρ τοῦ δέοντος αὐτοὺς κατελθεῖν. ὅθεν, ἀπολιπόντες τὴν Πελοπόννησον, ἦλθον εἰς Μαραθῶνα, κἀκεῖ κατῴκησαν. *Athenienſes verò, non dedentes eos (Heraclidas) Euryſtheo, bellum ſuſtinuerunt: & ejus filios, Alexandrum, Iphimedontem, Eurybium, Mentorem, ac Perimedem, occiderunt. ipſum autem Euryſtheum, in curru fugientem, ac Scironides jam petras prætervectum, perſecutus Hyllus cædit, atque caput amputatum dat Alcmenæ: illa verò, oculos ei radiis textoriis effodit. Itaque occiſo Euryſtheo, Heraclidæ in Peloponneſum redeunt, atque urbes omnes capiunt. Verum, intrà annum, poſtquam ipſi rediiſſent, peſtis totam Peloponneſum invadebat; quam oraculum propter ipſos, quod nimis intempeſtivè reverſi eſſent, eveniſſe indicabat: ideoque, Peloponneſum relinquentes, Marathonem retrogreſſi, ibi ſedem poſuere.* Diodorus, pro Marathone Tricorynthum, & hanc item Atticæ Tetrapoleos urbem, quam inhabitandam illis ab Athenienſibus fuiſſe datam antè dixit, rediiſſe illos tradit. Vide eum, lib. IV. De ſecundâ verò expeditione, Apollodorus ita ait. Ὕλλος δὲ, τὴν μὲν Ἰόλην, τὴν Εὐρύτου, κατὰ τὴν τοῦ πατρὸς ἐντολὴν ἔγημε· τὴν δὲ κάθοδον ἐζήτει τοῖς Ἡρακλείδαις κατεργάζεσθαι. διὸ παραγενόμενος εἰς Δελφοὺς, ἐπυνθάνετο πῶς ἂν κατέλθοιεν. ὁ δὲ θεὸς ἔφησε, περιμείνοντας τὸν τρίτον καρπὸν κατέρχεσθαι. νομίσας δὲ Ὕλλος, τρίτον καρπὸν λέγεσθαι τὴν τριετίαν, τοσοῦτον περιμείνας χρόνον, σὺν τῷ στρατῷ κατῄει τοὺς Ἡρακλείδας ἐπὶ Πελοπόννησον, Τισαμενοῦ, τοῦ Ὀρέστου υἱοῦ, βασιλεύοντος τῶν Πελοποννησίων. καὶ, γενομένης πάλιν μάχης, νικῶσι Πελοποννήσιοι, καὶ Ἀριστόμαχος θνήσκει. *Hyllus verò, ut à patre juſſus erat, Iolen quidem, Euryti filiam, conjugem cepit; reditum autem Heraclidis ut perficeret, operam dabat. Itaque, profectus Delphos, quomodò reverterentur, ſciſcitatur. deus verò reſpondebat, tertio fructu exſpectato redituros. Atque Hyllus, tertium fructum pro triennio accipi debere ratus, eo tempore exſpectato, Heraclidas cum exercitu in Peloponneſum reducit; cum Peloponneſiis Tiſamenus, Oreſtis filius, tunc rex eſſet. ac, commiſſa rurſum pugnâ, referunt victoriam Peloponneſii, & occumbit Ariſtomachus.* Diodorus, non de Ariſtomacho dicit, ſed de

de Hyllo: &, duello, ut convenerat, depugnantem cecidisse: atque inde Heraclidas, ex eodem illo pacto, totos quinquaginta annos abstinere Peloponneso coactos esse: oraculi verò, quod Apollodorus refert, mentionem nullam facit. Verba ejus, ecce ista, lib. IV. Μετὰ δὲ ταῦτα, οἱ μὲν Ἡρακλεῖδαι πάντες περιβοήτῳ μάχῃ νενικηκότες τὸν Εὐρυσθέα, καὶ διὰ τὴν εὐημερίαν συμμάχων εὐπορήσαντες, ἐστράτευσαν ἐπὶ τὴν Πελοπόννησον, Ὕλλου στρατηγοῦντος. Ἀτρεὺς δὲ, μετὰ τὴν Εὐρυσθέως τελευτὴν καταλαβόμενος τὴν ἐν Μυκήναις βασιλείαν, καὶ προσλαβόμενος συμμάχους Τεγεάτας, καὶ τινας ἄλλους, ἀπήντησε τοῖς Ἡρακλείδαις. κατὰ δὲ τὸν Ἴσθμον τῶν στρατοπέδων ἀθροισθέντων, Ὕλλος μὲν ὁ Ἡρακλέους εἰς μονομαχίαν προεκαλέσατο τῶν πολεμίων τὸν βουλόμενον, ὁμολογίας θέμενος τοιαύτας. εἰ μὲν Ὕλλος νικήσει τὸν ἀντιταχθέντα, παραλαβεῖν Ἡρακλείδας τὴν Εὐρυσθέως βασιλείαν· εἰ δὲ Ὕλλος λειφθείη, μὴ κατιέναι τοὺς Ἡρακλείδας εἰς Πελοπόννησον ἐντὸς ἐτῶν πεντήκοντα. καταβάντος δὲ εἰς τὴν πρόκλησιν Ἐχέμου, τοῦ βασιλέως τῶν Τεγεατῶν, καὶ τῆς μονομαχίας γενομένης, ὁ μὲν Ὕλλος ἀνῃρέθη, οἱ δὲ Ἡρακλεῖδαι, κατὰ τὰς ὁμολογίας, ἀπέστησαν τῆς καθόδου, καὶ τὴν εἰς Τρικόρυνθον ἐπάνοδον ἐποιήσαντο. *Post hæc verò, Heraclidæ quidem omnes, insigni de Eurystheo victoriâ potiti, sociisque, propter statum rerum prosperum, abundantes, Hyllo duce, arma in Peloponnesum infesta ducunt. Atreus verò, post Eurysthei interitum, regnum Mycenarum nactus, & accitis in auxilium Tegea aliisque, obijcit se Heraclidis. Postquam verò in Isthmum copiæ convenissent, Hyllus quidem, Herculis filius, hostium quicunque vellet ad duellum provocabat, additâ conditione; ut, si quidem ipse vinceret, regnum Eurysthei Heraclidis traderetur; sin succcumberet, illi in Peloponnesum intrà annos quinquaginta ne rediret. Progresso verò juxtà provocationem rege Tegeatarum Echemo, cum inter se depugnarent, Hyllus quidem est occisus, Heraclidæ verò, ut convenerat, à proposito redeundi desistentes Tricorynthum sunt reversi.* A primâ verò expeditione eorum, ad secundam hanc, anni intererant viginti. Scholiastes Thucydidis, ubi duos ultimos conatus redeundi refert, lib. I. Ἡ δὲ πρώτη ἐσβολὴ, πρὸ ἐτῶν εἴκοσιν ἦν. *Prima verò impressio, annis viginti præcessit.* Observa autem, in his Diodori verbis, in Isthmo congressos esse: nam irrumpere per hunc ipsum Heraclidæ constituerant, malè intellecto oraculo, cujus iste versus erat.

Νίκην σοι φαίνουσι, θεοὶ δι' ὁδοῖο στενύγρων.

Victoriam tibi ostendunt Dii per viam angusti maris.

Vide insigne fragmentum Porphyrii, de defectu oraculorum, apud Eusebium, De Præp. Evang. lib. V. cap. XX. Certè dixerat oraculum non de Isthmo, verùm de Crissæo sinu. Scholiastes Thucydidis, de secundâ, & tertiâ, expeditione narrans, lib. I. Οἱ γὰρ Ἡρακλεῖδαι, βουλόμενοι κατελθεῖν εἰς Πελεπόννησον, εἴροντο τὸν Ἀπόλλωνα· ὁ δὲ αὐτοῖς ἀνεῖλε, διὰ τῶν στενῶν εἰσβαλεῖν. οἱ δὲ, νομίσαντες τὸν Ἰσθμὸν λέγειν αὐτὸν, καὶ ἀστοχήσαντες τοῦ χρησμοῦ, προσβάλλουσι τοῖς Πελοποννησίοις κατὰ τὸν Ἰσθμόν· καὶ ἡττηθέντες, ἐποιήσαντο σπονδὰς, ὥστε ἑκατὸν ἔτη παραχωρῆσαι τὴν χώραν Πελοποννησίοις. μετὰ δὲ τὰ ἑκατὸν ἔτη, πάλιν εἴροντο τὸν Ἀπόλλωνα περὶ τῆς καθόδου. ὁ δὲ ἀνεῖλεν αὖθις, διὰ τῶν στενῶν εἰσβάλλειν. ἀντιλεγόντων δὲ τῶν Δωριέων, ὡς καὶ πρότερον εἶεν ἠπατημένοι, εἶπεν, ὡς οὐ συνήκατε τὸν χρησμόν. στενὰ γὰρ, λέγω τὸν Κρισαῖον κόλπον. οἱ δὲ, ἐντεῦθεν ἐπιχειρήσαντες, ἔτυχον τῆς καθόδου, ὕστερον τῶν Τρωϊκῶν ἔτεσιν ὀγδοήκοντα. *Heraclidæ enim, redire in Peloponnesum cupientes, Apollinem sciscitantur: isque respondet ipsis, uti per angusta irrumperent. illi verò, Isthmum eum dicere existimantes, nec oraculum assecuti, impetum secundum Isthmum in Peloponnesios faciunt. Ac devicti, paciscuntur, se Peloponnesiis per centum annis regionem relicturos. Post quòd tempus, iterum de reditu Apollinem rogant: isque iterum respondet, uti per angusta irrumperent. Cumque contrà responderent Dorienses, anteà se etiam sic deceptos esse; ille regerit, haud intellexisse oraculum; nam angusta, sinum se Crissæum dicere. Itaque per hunc aggressi, reditum sunt consecuti, annis post Trojanum bellum octoginta.* Dicit verò Diodorus, in citatis antè verbis, Heraclidas, si succumberent, tantum in annos quinquaginta pactos esse: ac confirmat, dum mox, prosequens historiam, ita ait. Οἱ δ' ἄλλοι (Ἡρακλεῖδαι) πάντες, ἐν Τρικορύνθῳ κατοικήσαντες, ὡς ὁ πεντηκονταετὴς χρόνος διῆλθε, κατῆλθον εἰς Πελοπόννησον. *Cæteri autem (Heraclidæ) omnes, qui Tricorynthi habitaverant, cum elapsi quinquaginta anni essent, in Peloponnesum redierunt.* Sed dissentiunt hic alii; atque annos centum tradunt. Vides

des in citatis verbis Scholiaſtæ. Καὶ ἡττηθέντες, ἐποιήσαντο σπονδὰς, ὥστε ἑκατὸν ἔτη παραχωρῆσαι τὴν χώραν Πελοποννησίοις. *Ac devictis paciſcuntur, ſe Peloponneſiis per centum annos regionem relicturos.* Et mox. Μετὰ δὲ τὰ ἑκατὸν ἔτη, πάλιν εἴροντο τὸν Ἀπόλλωνα περὶ τῆς καθόδου. *Et, elapſis centum his annis, iterum de reditu Apollinem rogant.* Neque aliter Herodotus, lib. IX. Τότε ὦν λόγον, Ὕλλον ἀγορεύσασθαι, ὡς χρεὼν εἴη, τὸν μὲν στρατὸν τῷ στρατῷ μὴ ἀνακινδυνεύειν συμβάλλοντα· ἐκ δὲ τοῦ Πελοποννησίου στρατοπέδου, τὸν ἂν σφέων αὐτοὶ κρίνωσι εἶναι ἄριστον, τοῦτόν οἱ μουνομαχῆσαι ἐπὶ διακειμένοισι. ἔδοξέ τε τοῖσι Πελοποννησίοισι, ταῦτα εἶναι, ποιητέα. καὶ ἔταμον ὅρκιον ἐπὶ λόγῳ τοιῷδε· ἢν μὲν Ὕλλος νικήσῃ τὸν Πελοποννησίων ἡγεμόνα, κατιέναι τοὺς Ἡρακλείδας ἐπὶ τὰ πατρῷα· ἢν δὲ νικηθῇ, τὰ ἔμπαλιν Ἡρακλείδας ἀπαλλάσσεσθαι, καὶ ἀπάγειν τὴν στρατιήν. ἑκατόν τε ἐτέων μὴ ζητῆσαι, κάτοδον ἐς Πελοπόννησον. *Tunc dixiſſe Hyllum ferunt, non oportere, ut exercitus uterque confligendo periclitetur. Verum ut conditionibus propoſitis, ſecum pugnâ ſingulari dimicaret, quem Peloponneſii è ſuo exercitu præſtantiſsimum judicarent. Ac Peloponneſiis conditio placuit: victimâque immolatâ, jusjurandum præſtiterunt in hæc verba. Si Peloponneſiorum ducem Hyllus ſuperaret, ut in patriam Heraclidæ reverterentur: ſin inferior autem fieret, retrò Heraclidæ recederent, & exercitum abducerent; neu redire in Peloponneſum quærerent annis centum.* Sed, quod porrò ad hanc Hylli expeditionem pertinet, magnus certè error eſt Apollodori, qui regnante jam Tiſameno factam tradit; cum is nondum eo tempore natus fuerit. Verba ejus, ecce iſta, lib. II. Νομίσας δὲ Ὕλλος τρίτον καρπὸν λέγεσθαι τὴν τριετίαν, τοσοῦτον περιμείνας χρόνον, σὺν τῷ στρατῷ κατήει τοὺς Ἡρακλέους ἐπὶ Πελοπόννησον, Τισαμενοῦ, τοῦ Ὀρέστου υἱοῦ, βασιλεύοντος Πελοποννησίων. *Arbitratus verò Hyllus, tertium fructum tempus triennale dici, cum exercitu Heraclidas in Peloponneſum reducit, Tiſameno, Oreſtis filio, apud Peloponneſios regnante.* Neque rectè etiam alii ſub Oreſte accidiſſe ſunt auctores: quos refutat & Pauſanias, in Arcadicis. Λυκούργου δὲ ἀποθανόντος, Ἔχεμος, ὁ Ἀερόπου, τοῦ Κηφέως, τοῦ Ἀλέου, τὴν Ἀρκάδων ἔσχεν ἀρχήν. ἐπὶ τούτῳ Δωριεῖς κατιόντας ἐς Πελοπόννησον, ὑπὸ ἡγεμόνι Ὕλλῳ τῷ Ἡρακλέους, Ἀχαιῶν περὶ Ἰσθμὸν τὸν Κορινθίων κρατοῦσι μάχῃ, καὶ Ἔχεμος ἀποκτείνουσιν Ὕλλον μονομαχήσαντα κατὰ πρόκλησιν. Τάδε γὰρ ἐφαίνετο εἰκότα εἶναί μοι μᾶλλον ἢ ὁ πρότερος λόγος,

ἐν ᾧ βασιλεύειν τε Ἀχαιῶν τηνικαῦτα Ὀρέστην ἔγραψαν, καὶ Ὕλλον ἐπὶ Ὀρέστου βασιλεύοντος ἀποπειρᾶσαι καθόδου τῆς ἐς Πελοπόννησον. *Mortuo verò Lycurgo, Echemus, Aëropi filius, Cephei nepos, Alei pronepos, regnum Arcadum obtinuit. Hoc regnante, Achæi Dorienses ad Isthmum Corinthiorum prælio fuderunt, duce Hyllo, Herculis filio, reditum in Peloponnesum molientes: eâque in pugnâ Hyllum interfecit Echemus, cum eo singulari certamine ex provocatione congressus. Hæc autem vero mihi propiora videbantur, quam quod à nonnullis dictum, qui scripsere, tunc regnasse apud Achæos Oresten: & regnante Oreste Hyllum reditum in Peloponnesum tentavisse.* Vera res est, Atreum tunc regnavisse. Clarè Diodorus, in citatis antè verbis, ubi Hylli hanc secundam expeditionem refert. Ἀτρεὺς δὲ, μετὰ τὴν Εὐρυσθέως τελευτὴν καταλαβόμενος τὴν ἐν Μυκήναις βασιλείαν, καὶ προσλαβόμενος συμμάχους Τεγεάτας, καί τινας ἄλλους, ἀπήντησε τοῖς Ἡρακλείδαις. *Atreus verò, post Eurysthei interitum regnum Mycenarum nactus, & accitis in auxilium Tegeatis, ac nonnullis item aliis, objicit se Heraclidis.* Et hoc magis cum oraculo, quod jubebat generationem tertiam exspectare, consentaneum. quippe Atrei, primâ generatione, erat Menelaus, secundâ Orestes, tertiâ Tisamenus: sub quo in Peloponnesum, ut promissum ab oraculo, Heraclidæ rediere.

C A-

CAPUT VIII.

Tertio conatu demum patriam recuperârunt Heraclidæ; paratis in Ætoliæ loco quodam navibus, cui hinc Ναύπακτος *nomen datum. Marcianus Heracleota emendatus. Ac dum iſtis hærent, fulmine Ariſtodemus ictus obit, & exercitus diſſolvitur. Quo mox iterum collecto, juſſu oraculi, & trioculo duce ſumpto, Oxylo, Andræmonis filio, capiunt Peloponneſum, ac ſortitò partiuntur, ſtructis Iovi Patrio aris: in quîs ſacra cum feciſſent, ſignum unicuique ſuum ſuâ in arâ eſt repertum. Tempus autem, quo Peloponneſum ſuam receperunt Heraclidæ, variè admodum ab antiquis indicatum: & nonnulli eveniſſe anno ſexageſimo poſt Trojam expugnatam tradunt; alii verò octogeſimo; quidam, centeſimo, & viceſimo, aut octogeſimo.*

BIs conatus ſui fruſtra Heraclidæ, explicato jam oraculo, uti dixi, & intrandum per Criſſæum ſinum edocti, denuò redire tentant, & propoſito potiuntur. Erant verò illi, Temenus, ac Creſphontes, & Ariſtodemus, fratres: & dux expeditionis ipſe Temenus, inter fratres natu major. Iſque, exercitu parato, naves etiam ſibi parat in Ætoliæ loco quodam, cui Naupacto inde nomen. Apollodorus, lib. II. Ταῦτα Τήμενος ἀκούσας, ἡτοίμασε τὸν στρατὸν, καὶ ναῦς ἐπήξατο ἐν τῷ Αἰτωλίας τόπῳ· ἔνθα νῦν ἀπ' ἐκείνου ὁ τόπος Ναύπακτος λέγεται. *Hæc cum audiiſſet Temenus, exercitum paravit, & naves fabricavit, in Ætoliæ eo loco, qui nunc ex re hâc Naupactus appellatur.* Emendandus Marcianus Heracleota, in Periegeſi ſuâ.

Πρὸς τῷ δ᾽ ἄκρῳ ἦ κεῖται Ναύπακτος πόλις·
Ἣν Δωριεῖς κτίζουσιν, οἱ σὺν Τημένῳ.

Promontorioque adjacet Naupactus urbs:
Quam condidere Dorienses, qui cum Temeno.

Hodiè corruptè editur, οἱ σὺν Τιμέσῳ. *qui cum Timeso.* Strabo, lib. IX. Ναύπακτος, ὠνόμασται ἀπὸ τῆς ναυπηγίας, τῆς ἐκεῖ γενομένης, τῶν Ἡρακλειδῶν ἐκεῖ ναυπηγησαμένων τὸν στόλον. *Naupactus, nominata est à navibus ibi fabricatis: cum classem illic Heraclidæ suam struerent.* Videndus quoque Stephanus, in Ναύπακτος. Ac, dum hærent ad Naupactum, Aristodemus, Temeni, & Cresphontis, frater, fulmine percussus obit, filios relinquens geminos, Eurysthenem, & Patroclem, sive, ut alii vocant, Proclem quin exercitus universus in ingentem morbum incidit, ob occisum ab Hippote vatem quendam; quem existimabant magum, à Peloponnesiis missum, in exercitus perniciem. quo facto, rei navalis apparatus, classe perditâ, disperiit; ac cum fame peditatus itidem divexaretur, mox exercitus dilabitur. Temeno verò, de hâc clade oraculum rursum consulenti, est responsum; ea ipsi propter vatem interfectum evenisse: itaque & homicidam in decennium relegaret, & trioculo belli duce in biennium uteretur. Quorum primum cum fecisset, & trioculum item ducem invenisset, Oxylum, Andræmonis filium, initâ deinde pugnâ, terrâ ac mari victores, Peloponnesum redigunt in potestatem. Vide fusè hæc narrantem Apollodorum, libro citato. Ac de Oxylo quidem duce, speciatim etiam Scholiastes Pindari, Olymp. Od. III. Strabo, lib. VIII. & X. ac Pausanias, Eliacorum lib. I. Stephanus, in Σφακτηρία, nomen istud loco illi datum tradit, quod, peractis ibi sacris, Heraclidæ amicitiam cum eo contraxerint. Accepisse verò Elidem, pretium navatæ operæ, refert Strabo, lib. VIII. & Scholiastes Pindari, ad Olymp. Od. III. Ac Laconicam quidem ipsam, prodidit Philonomus quidam: qui proditionis præmium urbem Amyclas est adeptus, ut mox dicam. Post redactam verò in potestatem Peloponnesum, constitutis Jovi Patrio tribus aris, cum in his sacrificassent, urbes

inter se sortitò partiuntur; Temenoque Argos quidem, Cresphonti Messene, filiis Aristodemi, Eurysthemi, ac Procli, Lacedæmon obvenit. Apollodorus, libro citato. Ἐπειδὴ ἐπεκράτησαν (οἱ Ἡρακλεῖδαι) Πελοποννήσου, τρεῖς ἱδρύσαντο βωμοὺς πατρῴου Διός· καὶ ἐπὶ τούτων ἔθυσαν, καὶ ἐκληροῦντο τὰς πόλεις. πρώτη μὲν οὖν λῆξις, Ἄργος· δευτέρα Λακεδαίμων· τρίτη δὲ, Μεσσήνη. κομισάντων δὲ ὑδρίαν ὕδατος, ἔδοξε ψῆφον βαλεῖν ἕκαστος. Τήμενος οὖν, καὶ οἱ Ἀριστοδήμου παῖδες, Προκλῆς, καὶ Εὐρυσθένης, ἔβαλον λίθους. Κρεσφόντης δὲ, βουλόμενος Μεσσήνην λαχεῖν, γῆς ἐνέβαλε βῶλον. ταύτης δὲ διαλυθείσης, ἔδει τοὺς δύο κλήρους πρώτους ἀναφανῆναι. ἑλκυσθείσης δὲ πρώτης μὲν τῆς Τημένου, δευτέρας δὲ τῆς κλήρου τῶν Ἀριστοδήμου παίδων, Μεσσήνην ἔλαβε Κρεσφόντης. *Postquam verò (Heraclidæ) Peloponneso potiti sunt, tres aras Iovi Patrio dedicârunt: &, in istis factis sacris, urbes sorte partiebantur. Ac prima quidem sortitio, Argos fuit; secunda, Lacedæmon; tertia verò, Messene. Cum autem silulam aquæ plenam intulissent, placitum cuique fuit, ut injicerentur sortes. Itaque Temenus, & Aristodemi filii, Procles, & Eurysthenes, calculos injecerunt: Cresphontes verò, cupiens Messenen habere, glebam terræ injecit: quâ resolutâ, priores illas duas sortes antè prodire necesse erat. Eductâ itaque primò quidem Temeni sorte, cum secunda filiorum Aristôdemi esset, Messenen accepit Cresphontes.* Sed de hâc sortitione plura dixi, Antiqu. Lacon. lib. III. cap. IX. Post peracta verò sacra, signum quisque in arâ suâ deprehendit. Est in hanc rem unicus Apollodori iste locus, qui subjungitur præcedenti. Ἐπὶ δὲ τοῖς βωμοῖς, οἷς ἔθυσαν, εὗρον σημεῖα κείμενα· οἱ μὲν λαχόντες Ἄργος, ἐπὶ τοῦ ἴδιον, φρύνον· οἱ δὲ Λακεδαίμονα λαχόντες, δράκοντα· οἱ δὲ Μεσσήνην, ἀλώπεκα. περὶ δὲ τῶν σημείων, ἔλεγον, οἱ μάντεις, τοῖς μὲν τὸν φρύνον καλαβοῦσιν, ἐπὶ τῆς πόλεως μένειν ἄμεινον· μὴ γὰρ ἔχειν ἀλκὴν πορευόμενον τὸ θηρίαν· τοὺς δὲ δράκοντα καταλαβόντας, δεινοὺς ἐπιόντας ἔλεγον ἔσεσθαι· τοὺς δὲ ἀλώπεκα, δολίους. *Porrò in aris, in quibus immolaverint, signa jacentia invenerunt. Nam privatim quibus Argos obtigeret, rubetam; quibus Lacedæmon, draconem; quibus autem Messene, vulpem. De signis verò, ita vates interpretabantur, ut rubetam quidem nactis, melius foret in urbe manere: nam hoc animal, si incedat, vires minimè habere. qui draconem nacti essent, eos invadentes formidabiles futuros: qui adepti vulpem essent, dolosos fore.* Quando verò reditus Heraclidarum hic acciderit, variè

Auctores tradunt. Strabo, refert evenisse annis post deletam Trojam sexaginta. Ἑξήκοντα ἔτεσι τῶν Τρωϊκῶν ὕστερον, ὑπ' αὐτὴν τὴν τῶν Ἡρακλειδῶν εἰς Πελοπόννησον κάθοδον. *Annis post excidium Trojæ sexaginta, sub Heraclidarum ipsum in Peloponnesum reditum.* Tantundem temporis etiam Pausanias tradit, qui ætates duas dicit: nam, ut notum, apud Græcos Γενεὰ triginta annos comprehendit. Verba ejus ecce ista, in Messenicis. Διαπολεμηθέντος δὲ τοῦ περὶ Ἴλιον πολέμου, καὶ Νέστορος ὡς ἐπανῆλθεν οἴκαδε, τελευτήσαντος, Δωριέων στόλος, καὶ ἡ κάθοδος Ἡρακλειδῶν γενομένη δύο γενεαῖς ὕστερον, ἐξέβαλε τοὺς Νηλέως ἀπογόνους ἐκ τῆς Μεσσηνίας. *Post confectum ad Ilium bellum, & defuncto Nestore post reditum suum, reduces postliminio Dorienses, cum Heraclidis, duabus post ætatibus, Nelei posteros è Messeniâ ejecerunt.* Alii verò, annos octoginta memorant: Strabo. Τὰ δὲ περὶ τοὺς Ἡρακλείδας, λείπεται τῶν Τρωϊκῶν ἔτεσιν ὀγδοήκοντα. *Heraclidarum autem res gestæ, annis post excidium Trojæ octoginta acciderunt.* Tatianus, Orat. contrà Græcos. Τούτων δὲ οἱ περὶ Κράτητα πρὸ τῆς Ἡρακλειδῶν καθόδου φασὶν αὐτὸν ἠκμακέναι, μετὰ τὰ Τρωϊκὰ ἐνδοτέρω τῶν ὀγδοήκοντα ἐτῶν. *Ex istis Crates, ante Heraclidarum reditum floruisse Homerum tradit, intrà octoginta annos post bellum Trojanum.* Eodem modo Vellejus, lib. I. Clemens, Strom. I. Scholiastes Thucydidis, lib. I. Joannes Tzetzes, Var. Hist. Chil. XIII. cap. CCCCXCVI. Nonnulli, extendunt tempus; & centum ac viginti annos: alii, centum & octoginta nobis memorant. Clemens, Strom. I. Ἀπὸ Τροίας ἁλώσεως, ἐπὶ τὴν Ἡρακλειδῶν κάθοδον, ἔτη ἑκατὸν εἴκοσι, ἢ ἑκατὸν ὀγδοήκοντα. *A captivitate Trojæ, ad Heraclidarum reditum, anni centum & viginti, vel centum octoginta.*

CAPUT IX.

Duo ſemper Spartæ reges. Ampelii de illis locus emendatus. Duarum regiarum Spartæ familiarum origo: è quârum primâ, oriundi, Ἀγιάδαι, ſive Ἀγίδαι, appellati, à ſecundo rege Agide; Euryſthei, ſive Euryſthenis, filio. Eorum monumenta, ubi: iſque locus, Ἀγιάδαι nuncupatus. Et Euryſtheus ille quidem, regnum annos quadraginta duos tenuit. Ejus domus: ab Ariſtodemo patre ſtructa, poſteaque ab Ageſilao rege habitata. Succeſſit ei filius, Agis; qui regnavit annum unicum: ſicut Echeſtratus, ejus filius, triginta quinque. Huic, Labatas ſucceſſit: qui eſt aliis Leobotes. Herodoti de eo error indicatus. Huic, ſucceſſit filius, Doryſſus: atque illi, Ageſilaus. Tempus regni utriuſque. Doryſſus, aliis Doryſſæus, vel Doryagus, nominatur. Pauſaniæ duplex error oſtenſus. Ageſilao, ſucceſſit Archelaus: deque ejus regni annis emendatus Marianus Scotus. Archelao, ſuccedit Telectus; deque eo Diodori Siculi locus emendatus: huic, Alcamenes; qui regnavit annos ſeptem, & triginta; ſicut iſte, quadraginta.

POſt Heraclidarum reditum, quem jam pluribus enarravi, duos ſemper reges ſibi Lacedæmonii habuerunt: neque aliunde legere eos licitum. Inde Nazarius, in Panegyrico Conſtantini. *Nec Lacedæmoniis magis licuerit hoc inſtituto remp. ſuam tueri, cum regem niſi ex ſtirpe Herculis, non haberent.* Ac de regibus duobus, elegans eſt Mamertini iſte locus, in Panegyrico Maximiani. *Sic fit, ut vobis tantum imperium ſine ullâ æmulatione commune ſit, neque ul-*

lum vos discrimen esse vitæ patiamini; sed planè, ut gemini illi reges Lacedæmonis Heraclidæ, rempublicam pari sorte teneatis. Et initium regni Laconici hîc ab Eusebio constituitur: cum apud Hebræos Samuël, & Saul, rerum potirentur. Itaque hunc sequutus Beda, lib. de temp. *Samuël, & Saul, annis XXXII. Lacedæmoniorum regnum exoritur.* Quæ totidem verbis Isidorus Hispalensis, in Chronico; & Lambertus Schafnaburgensis. Honorius, De imag. mundi, lib. III. *Samuël judicat Israël duodecim annis. Lacedæmonium regnum tunc oritur.* Nec aliter Marianus Scotus, lib. I. æt. III. Primi autem duo reges fuerunt, Eurysthenes, & Procles: ut ostendam in sequentibus. In præsens emendandus est Ampelii de illis locus, in libro Monoriati. *Eurysthenes, & Procles, gemini: qui, genus ab Heraclidis deducentes primus, parte regna regnaverunt.* Restituo, *qui, genus ab Heraclidis deducentes, primi Spartæ regnaverunt.* Illud *regna*, est ab oscitante librario, qui duas primas Syllabas dictionis regnaverunt, negligenter geminaverat: cætera emendatio, clara est, & certa. Primus verò familiæ primæ, fuit EURYSTHENES, sive EURYSTHEUS, ut ab aliis appellatur: qui regnavit annos quadraginta duos. Eusebius. Λακεδαιμονίων πρῶτος ἐβασίλευσεν Εὐρυσθεὺς, ἔτη μβʹ. Quæ sic vertit Hieronymus. *Lacedæmoniorum primus Eurystheus, annis XLII.* Marianus Scotus. *In Lacedæmone primus regnavit Eurystheus, annis XLII.* Ab hoc reges ejus familiæ Εὐρυσθενίδαι appellati. Auctor Anonymus, De regibus Lacedæmoniorum, quem, à Casaubono exhibitum, ex illustri Bibliothecâ Christianissimi Galliæ regis, Scaliger in lucem dedit, cum Eusebianis suis. Πρῶτος, Εὐρυσθένης Ἀριστοδήμου, ἑνὸς τῶν Ἡρακλειδῶν· ἀφ᾽ οὗ πρῶτος οἶκος βασιλέων Εὐρυσθενίδαι ἐκλήθησαν. *Primus, Eurysthenes Aristodemi, unius ex Heraclidis: à quo reges primæ familiæ Eurysthenidæ nuncupati.* Ejus domus memoratur; & inhabitata regi posteà Agesilao. Cornelius Nepos, in ejus Vitâ. *Domo eâdem fuit contentus, quâ Eurysthenes, progenitor majorum suorum, fuerat usus.* Ac videtur ab Aristodemo structa, ejus patre. Indicat Plutarchus illud, in Agesilai vitâ, ubi de illius domo. Οὐκ οἰκίας (ἤλλαξε) κατασκευὴν, ἀλλὰ καὶ τὰς θύρας ἀφῆκεν, οὕτως οὔσας σφόδρα παλαιὰς, ὡς δοκεῖν εἶναι ταύτας ἐκείνας, ἃς ἐπέθηκεν Ἀριστόδημος. *Haud (mutavit) domûs*

mus fabricam, *sed reliquit etiam fores, quæ adeò vetustæ erant, ut hæ ipsæ viderentur, quas Aristodemus apposuerat.* Successit ei filius, AGIS: à quo reges insecuti, Ἀγίδαι dicti; sive, ut alii, Ἀγιάδαι. Pausanias. Εὐρυσθένει, πρεσβυτέρῳ τῶν Ἀριστοδήμου παίδων ἡλικίαν, γενέσθαι λέγουσιν υἱὸν Ἆγιν. ἀπὸ τούτου δὲ, τὸ γένος τὸ Εὐρυσθένους καλοῦσιν Ἀγίδας. *Eurystheni, filiorum Aristodemi natu maximo, filium fuisse dicunt Agin: ab hoc verò Eurysthenis posteros vocant Agidas.* Anonymus, De reg. Lacedæm. Δεύτερος, Ἆγις. ἀπὸ τούτου οἱ Εὐρυσθενίδαι καλοῦνται καὶ Ἀγίδαι. *Secundus, Agis. Ab hoc Eurysthenidæ vocantur etiam Agidæ.* Meminit Plutarchus, in Lysandro; & & Themistius, Orat. I. Ac sepulcra illis propria erant, juxta Theomelidam. Pausanias. Καλεῖται δὲ ἐν τῇ Σπάρτῃ Θεομηλίδα χωρίον. κατὰ τοῦτο τῆς πόλεως, τάφοι τῶν Ἀγιαδῶν βασιλέων εἰσί. *Est Spartæ vicus Theomelida. In hâc urbis* parte, sepulcra sunt regum Agiadarum. Meminitque iterum posteà. Εἰς τοῦτον τὸν Δρόμον ἰόντι ἀπὸ τοῦ τάφου τῶν Ἀγιδῶν, ἐστὶν ἐν ἀριστερᾷ μνῆμα Εὐμήδους. *In Dromum hunc eunti à sepulcro Agidarum, ad sinistram monumentum est Eumedis.* Estque sine dubio hic ipse locus, Ἀγιάδαι, eâ ex re, appellatus. Hesychius. Ἀγιάδαι, τόπος ἐν Λακεδαιμονίᾳ. *Agiadæ, locus Lacedemoniæ.* Quæ totidem verbis Etymologici quoque Auctor. Sub hoc rege, Lacedęmonii unà cum Patreo urbem Patras in Achajâ condidere: ut Pausanias nos docet, in Laconicis, & Achaicis; & Anonymus, libro citato. Regnum verò Agis iste annum tantum unum tenuit, ut Eusebius nobis tradit; & ex eo Marianus quoque Scotus. Dicitur vero *Hegesis* Herodoto, lib. VII. Successit filius, ECHESTRATUS. Anonymus, lib. De reg. Laced. Τρίτος, Ἐχέστρατος, ὁ τοῦ Ἄγιδος. *Tertius, Echestratus, filius Agidis.* Indicat etiam Pausanias. Ἐπὶ δὲ Ἐχεστράτου, τοῦ Ἄγιδος, βασιλεύοντος ἐν Σπάρτῃ. *Sub Echestrato verò, Agidis filio, Spartæ regnante.* Sub hoc ejecti sedibus suis Cinyrenses: ut Pausaniæ, & Anonymo, memoratur. Regnavit autem annis quinque, & triginta. Eusebius. Λακεδαιμονίων ἐβασίλευσε τρίτος Ἐχέστρατος, ἔτη λέ. Hieronymus. *Lacedæmoniorum tertius Echestratus, annis XXXV.* Marianus Scotus. *Lacedæmoniorum secundus, Agis, anno regnavit uno. Post quem tertius, Echestratus, annis triginta quinque.* Meminit ejus & Herodotus, lib. VII. Successit

RIGGS LIBRARY,
GEORGETOWN UNIVERSITY,
WASHINGTON, D. C.

verò filius, LABOTAS. Anonymus, De reg. Laced. Τέταρτος, Λαβώτας, ὁ Ἐχεστράτου. *Quartus, Labotas, Echestrati filius.* Pausanias. Ἔτεσι δὲ ὕστερον οὐ πολλοῖς, Λαβώτας, ὁ Ἐχεστράτου, τὴν ἀρχὴν ἔχεν ἐν Σπάρτῃ. *Annis verò non nullis pòst, Labotas, Echestrati filius, Spartæ principatum tenuit.* Meminit ejus & Herodotus, cui *Leobotes* dicitur, Doricâ dialecto, lib. I. Αὐτοὶ δὲ Λακεδαιμόνιοι λέγουσι, Λυκοῦργον, ἐπιτροπεύσαντα Λεωβώτεω, ἀδελφιδέου μὲν ἑωυτοῦ, βασιλεύοντος δὲ Σπαρτιητέων, ἐκ Κρήτης ἀγαγέσθαι ταῦτα. *Ipsi Lacedæmonii dicunt, Lycurgum, qui Leobotæ, nepotis ex fratre, tutor fuit, & regnavit apud Spartanos, hæc è Cretâ attulisse.* Quem locum respexit Pausanias, istis verbis. Ἡρόδοτος, ἐν τῷ λόγῳ τῷ ἐς Κροῖσον, ὑπὸ Λυκούργου, τοῦ θεμένου τοὺς νόμους, φησὶν, ἐπιτροπευθῆναι παῖδα ὄντα, Λεωβώτην δὲ οἱ τίθεται τὸ ὄνομα, καὶ οὐ Λαβώταν. *Herodotus, ubi de Cræso verba facit, dicit, sub Lycurgi, qui leges tulit, tutelâ eum fuisse, cum puer esset: & Leoboten, non Labotam, ipsum appellat.* Et Leobotes, etiam Mariano dicitur. Sed Herodoti, qui nepotem Lycurgi ex fratre facit, & tutorem item illum ejus nominat, est memoriæ magnus lapsus: siquidem, Leobote puero, necdum natus erat Lycurgus, quem sub rege Archelao, anno regni ejus tricesimo, leges demum suas tulisse, doceo Laconicarum Antiquitatum lib. II. cap. I. Ac tricesimus iste Archelai annus, erat à Labotæ morte tertius jam & centesimus. Insuper, nec patruus Labotæ hujus potuit Lycurgus esse, cum is ex Agiadis foret, ipse verò Eurypontidis, regis Polydectis frater. qui, cum moriens filium posthumum, Charilaum, seu Charillum, ut alii scribunt, reliquisset, hujus mox tutorem egit. Hoc verissimum est: ut ostendam, cum de eo sum acturus. Itaque Herodoti est manifestus satis error, qui, pro Charilao rege, Leoboten, Lycurgi pupillum fuit. Regnavit autem hic Labatas annis septem, & triginta. Eusebius. Λακεδαιμονίων ἐβασίλευσε τέταρτος Λαβώτης, ἔτη λζ. Hieronymus. *Lacedæmoniorum quartus regnavit Labotes, annis XXXVII.* Eodem modo est apud Marianum Scotum. Ejus apophthegma quoddam memoratur à Plutarcho, inter Laconica. Post hunc, filius DORYSSUS regnum tenuit. Anonymus, De reg. Laced. Πέμπτος, Δόρυσσος, ὁ Λαβώτα. *Quintus, Doryssus, Labotæ filius.* Regnavit autem annos novem, & viginti.

ginti. Eusebius. Λακεδαιμονίων ἐβασίλευσε πέμπτος Δόρυασσος ἔτη κθ'. Hieronymus. *Lacedæmoniorum quintus Doryssus, annis XXIX.* Herodoto, Doryagus dicitur, lib. VII. ac Clementi Doryssæus, Strom. I. Meminit Pausanias ejus; non duntaxat in Laconicis, verum etiam Messenicis: sed Dorysus utrobique, ut Eusebio, Hieronymo, & Anonymo, appellatur. Apud Marianum Scotum, est Doriachus. *Lacedamoniorum quintus Doryachus, annis XXIX.* Ejus filius, AGESILAUS I, succedebat. Anonymus. Ἕκτος, Ἀγησίλαος, ὁ Δορύασσου. *Sextus Agesilaus, Doryssi.* Regnavit annis quatuor, & quadraginta. Eusebius. Λακεδαιμονίων ἐβασίλευσεν ἕκτος Ἀγεσίλαος, ἔτη μδ'. Hieronymus. *Lacedæmoniorum sextus Agesilaus, annis XLIV.* Marianus. *Lacedæmoniorum sextus Agesilaus annis XLIV regnavit.* Itaque Pausaniæ est manifestus satis error, qui Doryssum istum, patrem, & Agesilaum, filium, haud diu vixisse tradit, illis verbis. Τοὺς δὲ ἐφεξῆς βασιλεύσαντας τῆς οἰκίας ταύτης, Δορυασσὸν τὸν Λαβώτα, καὶ Ἀγησίλαον Δορύασσου, δι' ὀλίγου σφᾶς τὸ χρεὼν ἐπέλαβεν ἀμφοτέρους. *At qui ex eâ familiâ deinde regnarunt, Doryssus, Labotæ filius, & Doryssi Agesilaus, intrà breve uterque tempus decesserunt.* Nam quo modo dici illi decessisse intrà breve tempus possunt, qui regnârunt annos tres & septuaginta? Eodem modo, quod subjungit; Ἔθηκε δὲ καὶ Λυκοῦργος Λακεδαιμονίοις τοὺς νόμους, ἐπὶ τῆς Ἀγησιλάου βασιλείας. *Tulit verò etiam Lacedæmoniis Lycurgus leges regnante Agesilao.* Etiam hîc est magnus error: uti clarè docui, Laconic. Antiqu. lib. II. cap. V. Meminit verò Agesilai hujus Pausanias iterum, in Messenicis; ut & Clemens, Strom. I. Herodoto verò, utenti Ionicâ dialecto, Ἡγησίλεως nuncupatur, lib. VII. Successit autem ei filius, ARCHELAUS. Anonymus. Ἕβδομος, Ἀρχέλαος, ὁ Ἀγησιλάου. *Septimus, Archelaus, Agesilai filius.* Pausanias. Ἀγησιλάου δὲ παῖς ἐγένετο Ἀρχέλαος. *Agesilai verò filius fuit Archelaus.* Regnavit annis sexaginta. Λακεδαιμονίων ἕβδομος ἐβασίλευσεν Ἀρχέλαος ἔτη ἑξήκοντα. Hieronymus. *Lacedæmoniorum septimus Archelaus, annis LX.* Corruptus numerus apud Marianum Scotum. *Lacedæmoniorum septimus Archelaus, annis XL.* Restitue, & transpone literas numerales: *annis LX.* Ejus anno tricesimo, latæ à Lycurgo leges: ut ostendo Lacon. Antiquit. lib. II. cap. V. Urbem Ægyn, adjuvante Charilao, alterius familiæ rege, expugnavit;

gnavit: ut Pausanias commemorat, in Laconicis; & Anonymus, De reg. Laced. Huic, TELECLUS successit, ejus filius. Anonymus. Ὄγδοος, Τήλεκλος, Ἀρχελάου. *Octavus, Teleclus, Archelai filius.* Regnum verò tenuit annos quadraginta. Eusebius. Λακεδαιμονίων ὄγδοος ἐβασίλευσε Τήλεκλος, ἔτη τεσσαράκοντα. Hieronymus. *Lacedæmoniorum octavus Teleclus, annis XL.* Totidem verbis Marianus. Sub eo Lacedæmonii urbes finitimas, Amyclas, Pharin, & Geranthras, cum Achæi adhuc eas retinerent, bello in potestatem redactas everterunt. Pausanias. Ἀρχελάου δὲ ἦν Τήλεκλος. ἐπὶ τούτου πόλεις Λακεδαιμόνιοι τῶν περιοικίδων, πολέμῳ κρατήσαντες, ἐξεῖλον, Ἀμύκλας, καὶ Φάριν, καὶ Γεράνθρας, ἐχόντων ἔτι Ἀχαιῶν. *Archelai autem filius erat Teleclus. Hujus temporibus urbes finitimas, Amyclas, Pharin, & Geranthras, bello captas, everterunt, cum Achæi illas adhuc obtinerent.* Ac de Amyclis, meminit Pindarus, Isthm. Od. VII.

Ἦ Δωρίδ' ἀποικίαν ἡνίκ' ὀρθῷ
Ἔστασας ἐπὶ σφυρῷ
Λακεδαιμονίων· ἕλον δ' Ἀμύκλας
Αἰγεῖδαι, σέθεν ἔκγονοι.

An quando Doricam coloniam recto
Constituisti in talo
Lacedæmoniorum, ceperunt verò Amyclas
Ægidæ, tui progenitores?

Vitam finiit, interfectus à Messeniis, in fano Dianæ. Pausanias. Οὐ πολλῷ δὲ ὕστερον τούτων, ἀπέθανεν ὑπὸ Μεσσηνίων Τήλεκλος, ἐν Ἀρτέμιδος ἱερῷ. *Non multò post hæc, Teleclus à Messeniis occisus est, in Dianæ fano.* Diodorus Siculus, ubi res Messeniorum narrat, in prælio cecidisse refert, lib. XV. Μετὰ δὲ ταῦτα, Τηλέκλου, τοῦ βασιλέως τῶν Λακεδαιμονίων, ἀποθανόντος ἐν ἀγῶνι, κατεπολεμήθησαν ὑπὸ Λακεδαιμονίων οἱ Μεσσήνιοι. *Post hæc verò, cum Teleclus, Lacedæmoniorum rex, in acie cecidisset, Messenii à Lacedæmoniis sunt debellati.* Ita locum hunc restituo: malè enim hodiè editur, Μετὰ δὲ ταῦτα, Τηλεκλύτου βασιλέως τῶν Α. *Post hæc verò, cum Teleclytus,*

tus, rex L. Meminitque ejus, in Dianæ Limnatidis ſano interfecti, idem iterum Pauſanias, in Laconicis, alio loco, & Meſſenicis. Apophthegma ejus quoddam memoratur à Plutarcho, in Apophthegmatibus. Telecli verò filius ALCAMENES fuit: & poſt patrem regnum tenuit. Anonymus. Ἔννατος, Ἀλκαμένης, ὁ Τηλέκλου. *Nonus, Alcamenes, Telecli filius.* Regnavit autem annis ſeptem, & triginta. Euſebius. Λακεδαιμονίων ἐβασίλευσεν ἔννατος Ἀλκαμένης, ἔτη λζʹ. Hieronymus. *Lacedæmoniorum nonus Alcamenes, annis triginta ſeptem.* Mariano, neſcio unde ſumpto nomine, LOCHO dicitur. Pauſanias, ut ſolet, regem nominat, regni annos prætermittit. Τηλέκλου δὲ ἀποθανόντος, Ἀλκαμένης ἔσχεν ὁ Τηλέκλου τὴν ἀρχήν. *Teleclo autem vitâ functo, Alcamenes, Telecli filius, principatum tenuit.*

CAPUT X.

Novem priorum regum Agidarum tempus, quo regnârunt, computatum. Cedreni, Euſebii, Bedæ, Mariani Scoti, Lamberti Scafnaburgenſis, & Lucæ Tudenſis, de defectu regni Lacedæmoniorum, magnus error. Procles, familiæ ſecundæ primus, Euryſthene fratre anno uno minus vixit. Utriuſque inter ſe diſcordia, niſi in condendâ Therâ. Alcamenis filius, Polydorus. Ejus geſta; & collega, Theopompus: virtus item, atque cædes, à Polemarcho perpetrata. Honores, qui defuncto habiti. Domus, ab uxore vendita, & Βοώνητος appellata.

Abes, en, familiæ Agiadarum primós reges, numero novem: ex quibus Euryſthenes primus, ut oſtendi, regnum tenuit annos quadraginta duos, Agis unum, Echeſtratus triginta quinque, Labotas triginta ſeptem, Doryſſus viginti novem, Ageſilaus quadraginta quatuor, Archelaus ſexaginta, Teleclus quadraginta, Alcamene

menes triginta ſeptem. Suntque anni univerſim trecenti quinque: ac rectiſſimè computatum à Cedreno. Τότε καὶ Εὐρυσθεὺς ἐκράτει τῶν Λακεδαιμονίων ἔτη τεσσαράκοντα δύο. καὶ ἄλλοι μετ' αὐτὸν ὀκτώ. τὰ δὲ πάντα ἔτη κατέσχεν ἡ ἀρχὴ αὐτῶν τριακόσια, καὶ εἴκοσι πέντε. *Tunc etiam Euryſtheus regnum in Lacedæmonios tenuit annos quadraginta duos: aliique poſt hunc octo. Anni verò ejus regni univerſi trecenti viginti quinque.* Sed, Cedrene, an hîc reges Lacedæmonii deſierunt? Sic ſtatuere videris, cum haud ullum eſſe ſubſecutum tradas. Verum, quod tu innuis tantum, alii apertè dicunt: & in primâ Olympiade, in quam annus ultimus Alcamenis incidit, defeciſſe. Euſebius, ad illud tempus. Οἱ Λακεδαιμονίων βασιλεῖς ἕως τοῦδε διήρκεσαν. Quæ ſic vertit Hieronymus. *Lacedæmoniorum reges defecerunt.* Et alibi, lib. I. Λακεδαιμονίων ἐβασίλευσεν ἔνατος Ἀλκαμένης, ἔτη λζ'. Οὗτος τελευταῖός ἐστι τῆς πρώτης οἰκίας· τῆς δὲ δευτέρας οἰκίας, κατὰ τοὺς αὐτοὺς χρόνους, ἐβασίλευσαν ἓξ βασιλεῖς. *Lacedæmoniorum nonus rex Alcamenes, annis XXXVII. Hic ultimus fuit primæ familiæ: è ſecundâ verò, per eadem tempora, reges ſex regnârunt.* In quibus verbis nihil recti, nihil veri eſt. Etenim nec primæ familiæ ultimus Alcamenes fuit, nec ſecundæ per hæc tempora ſex duntaxat regnaverunt: cum Charilaus, qui illius ſeptimus fuit, regnum tenuerit cum collegâ Archelao, item ſeptimo prioris: uti conſtat ex Pauſania, & Plutarcho. Et Euſebium ſequuntur alii; Beda, Marianus Scotus, Lambertus Scafnaburgenſis, & Lucas Tudenſis. Sed profectò eſt hic manifectus error: ac fuere poſt Alcamenem, in quo illi defeciſſe regnum volunt, reges plurimi. Vide omnes, cum qui eum ſunt ſecuti, tum familiæ ſecundæ, apud Pauſaniam: qui recenſet accuratè univerſos in Laconicis: item Anonymum, pluribus jam citatum locis, & citandum etiam deinceps. Ego carptim quædam de nonnullis dicam, & quæ maximè memorantur. Inter duos priores reges, Procles quidem, ut junior, ita anno minus vixit, verum rebus geſtis clarior. Cicero, De divin. lib. II. *Procles, & Euryſthenes, Lacedæmoniorum reges, gemini fratres fuerunt. Ac hi nec totidem annos vixerunt: anno Proclis vita brevior fuit, multoque is fratri rerum geſtarum gloriâ clarior.* Et uterque animis inter ſe valdè diſſidebant: tantum in condendâ Therâ coloniâ concordes. Vide Pauſaniam, hæc dicentem, in Laconicis.

Sed

Sed ad reges Agidas jam revertamur: inter quos Alcameni patri, de quo dixi, successit filius, POLYDORUS. Anonymus de reg. Laced. Δέκατος, Πολύδωρος, ὁ Ἀλκαμένους. *Decimus, Polydorus, Alcamenis filius.* De eo, atque rebus ejus, sic Pausanias. Τελευτήσαντος δὲ Ἀλκαμένους, Πολύδωρος τὴν βασιλείαν παρέλαβεν ὁ Ἀλκαμένους, καὶ ἀποικίαν τε ἐς Ἰταλίαν Λακεδαιμόνιοι τὴν ἐς Κρότωνα ἔστειλαν, καὶ ἀποικίαν ἐς Λοκροὺς, τοὺς πρὸς ἄκρᾳ Ζεφυρίῳ. καὶ ὁ πόλεμος, ὁ καλούμενος Μεσσηνιακὸς, Πολυδώρου βασιλεύοντος μάλιστα ἐς ἀκμὴν προῆλθε. *Alcamene autem mortuo, ejus filius Polydorus regnum adiit: & coloniam Lacedæmonii in Italiam deducere, cum Crotonem, tum & Locros, ad Zephyrium promontorium. Bellum etiam Messeniacum appellatum, regnante Polydoro maximè flagravit.* Quæ ex eo quoque Anonymus. Collega ei in regno fuit, ex alterâ familiâ, Theopompus, Nicandri filius, cujus ductu maximè id bellum gestum est. Pausanias, ibidem. Τοσοῦτον δ' ἐν τῷ παρόντι μνησθησόμεθα αὐτῶν. τὰ πολλὰ ἡγήσασθαι Λακεδαιμονίοις ἐν τῷ προτέρῳ πρὸς Μεσσηνίους πολέμῳ Θεόπομπον, τὸν Νικάνδρου, βασιλέα ὄντα τῆς οἰκίας. *Tantum verò in præsens de iis referemus; primum adversus Messenios bellum maximâ ex parte, Theopompi, alterius familiæ regis, ductu gestum esse.* Memoratque strategema Polydori, quo, dissidio cum collegâ Theopompo simulato, circumventos astu Messenios profligavit, Polyænus, lib. I. Rhetram utriusque refert Plutarchus, in Lycurgo. Ὕστερον μέντοι, τῶν πολλῶν ἀφαιρέσει, καὶ προσθέσει τὰς γνώμας διαστρεφόντων, καὶ παραβιαζομένων, Πολύδωρος, καὶ Θεόπομπος, οἱ βασιλεῖς, τάδε τῇ ῥήτρᾳ παρενέγραψαν· Αἰ δὲ σκολιὰν ὁ δᾶμος ἔροιτο, τοὺς πρεσβυγενέας, καὶ ἀρχαγέτας, ἀποστατῆρας εἶμεν. *Posteà, cum multi detrahendo, & addendo, decreta perverterent, & adulterarent, Polydorus, & Theopompus, reges, hæc inseruerunt rhetræ: Quæ pravè populus rogaverit, ea senatui, ac principibus, retractandi jus esto.* Quin & apophthegmata quædam Polydori referuntur ab eodem hoc Plutarcho, inter Apophthegmata Laconica. Meminit ejus & Herodotus, lib. VII. Virtutem ejus, & commissam à Polemarcho quodam cædem, postquam bellum cum Messeniis confecisset, tradit Pausanias, istis verbis. Διαπεπολημένου δὲ τοῦ πρὸς Μεσσηνίους πολέμου, καὶ ἤδη Λακεδαιμονίοις δορικτήτου τῆς Μεσσηνίας οὔσης, Πολύδωρον, εὐδοκιμοῦντα ἐν Σπάρ-

τῃ γνώμῃ Λακεδαιμονίων μάλιστα ὄντα τῷ δήμῳ· οὐ γὰρ βίαιον, οὔτε ὑβριστὴν, λόγον παρείχετο ἐς οὐδένα, ἐν δὲ ταῖς κρίσεσι τὰ δίκαια ἐφύλαξεν, οὐκ ἄνευ φιλανθρωπίας. ἔχοντος δὲ ἤδη Πολυδώρου λαμπρὸν ἀνὰ πᾶσαν τὴν Ἑλλάδα ὄνομα, Πολέμαρχος, οἰκίας ἐν Λακεδαίμονι ἀνὴρ οὐκ ἀδόξου, θρασύτερος δὲ, ὡς ἐδήλωσε, γνώμῃ, φονεύει τὸν Πολύδωρον. *Confecto autem bello Messeniaco, & redactis in potestatem Messeniis, spectatus erat apud Spartanos Polydorus, & acceptus maximoperè Lacedæmoniorum populo: neque enim per vim unquam quicquam egerat, aut in ullum contumeliosè dixerat, & justitiam in judiciis, non sine humanitate, observabat. Itaque cum clarum ejus inter Græcos universos nomen esset, Polemarchus, homo Spartanus, & familia non obscura, sed audaciâ, ut testatum ipse fecit, insignitâ, interfecit.* De interfecto, sic Anonymus, lib. De reg. Laced. Ὁ δὲ Πολύδωρος, ὑπὸ Πολεμάρχου, ἀνδρὸς Λάκωνος, ἀναιρεῖται. *Polydorus verò, à Polemarcho, viro Lacedæmonio, è medio tollitur.* Interfecto, honores magnos Lacedæmonii decreverunt: inter quos & istud fuit, ut in iis, quæ deinde publicè obsignanda forent, ejus imagine magistratus pro sigillo uteretur. Pausanias. Παρὰ δὲ τοῦ Ὀρέστου τὸν τάφον, ἐστὶν εἰκὼν Πολυδώρου, τοῦ Ἀλκαμένους· ὃν βασιλέων ἐς τοσοῦτο τιμῆς προήχασιν, ὥστε οἱ τὰς ἀρχὰς ἔχοντες, ὁπόσα δεῖ σημαίνεσθαι, τοῦ Πολυδώρου σημαίνονται τῇ εἰκόνι. *Propè Orestis sepulcrum, est effigies Polydori, Alcamenis filii: cui, præ cunctis aliis regibus, tantum honoris tribuerunt, uti magistratus omnes, si quid obsignari oporteat, ea imagine Polydori obsignent.* Vides quoque, effigiem illi collocatam, juxtà sepulcrum Orestis. Domus ejus, postquam interfectus esset, ab uxore bubus aliquot venum data, & Βοώνητα eâ ex re appellata est. Idem Pausanias. Λακεδαιμονίοις δὲ κατὰ ταύτην τὴν ὁδόν ἐστιν, ὡς ἤδη λέλεκταί μοι, τὰ ὀνομαζόμενα Βοώνητα, Πολυδώρου ποτὲ οἰκία τοῦ βασιλέως· ἀποθανόντος δὲ, παρὰ τοῦ Πολυδώρου τῆς γυναικὸς ἐπρίαντο, ἀντιδόντες βοῦς. *In hâc ipsâ viâ, ut jam dixi sunt Booneta: quæ vocantur. ea fuit regis Polydori domus: quam, eo mortuo, ab uxore ejus emerunt, datis in pretium bubus.* Respexisse Hesychius videri potest, ubi inquit. Βοώνητα, ἐπὶ ὠνῇ βοῶν δοθέντα. *Booneta, quæ, æstimato bubus pretio, venum data.*

CAPUT XI.

Eurycrates I. ſub quo ſe Meſſenii continuere. Ejus filius, Anaxander: ſub quo, poſtquam defeciſſent, debellati, & Peloponneſo ejecti, per ducentos nonaginta novem annos patriâ extorres egere: donec, victis pugnâ Leuctricâ Lacedæmoniis, eam poſtliminiò recuperârunt. Pauſanias, Dinarchus, & Lycurgus, emendati. Eurycrates II, & Leon, reges: ac ſub illis Lacedæmonii variè à Tegeatis profligantur, & affliguntur: quos debellant tamen tandem, ſub Anaxandride rege, inventis Orectis oſſis: idque quando factum fuerit.

Oſt Polydorum, regnavit filius, EURYCRATES I. Anonymus. Ἑνδέκατος, Εὐρυκράτης, ὁ Πολυδώρου. *Undecimus, Eurycrates, Polydori filius.* Sub hoc ſe Meſſenii continuere. Ἐπὶ μὲν δὴ Εὐρυκράτους τοῦ Πολυδώρου βασιλεύσαντος, Μεσσήνιοί τε ἠνείχοντο ὑπήκοοι Λακεδαιμονίοις ὄντες, καὶ παρὰ τοῦ δήμου τῶν Ἀργείων οὐδὲν σφισιν ἀπήντησε νεώτερον. *Eurycrate, Polydori filio, regnante, Meſſenii Lacedæmoniis æquo ſatis animo paruerunt; neque Argivorum populus novi quicquam adverſus ipſos eſt molitus.* Meminit ejus etiam Herodotus, lib. VII. Succedit illi filius, ANAXANDER: cujus itidem Herodotus meminit, libro citato. Anonymus. Δωδέκατος Ἀνάξανδρος, ὁ Εὐρυκράτους. *Duodecimus, Anaxander, Eurycratis filius.* Sub hoc Meſſenii, cum ſe rurſum commoviſſent, totâ demum Peloponneſo ſunt ejecti. Pauſanias. Ἐπὶ δὲ Ἀναξάνδρου, τοῦ Εὐρυκράτους, (τὸ γὰρ χρεὼν ἤδη Μεσσηνίους ἤλαυνεν ἐκτὸς Πελοποννήσου πάσης,) ἀφίστανται Λακεδαιμονίων οἱ Μεσσήνιοι. καὶ χρόνον μὲν ἀντέσχον πολεμοῦντες, ὑπόσπονδοι δὲ, ὡς ἐκρατήθησαν, ἀπήεσαν ἐκ Πελοποννήσου. *Sub Anaxandro verò, Eurycratis filio, (etenim*

Messenios jam è Peloponneso totâ fatum suum ejiciebat,) Messenii à Lacedæmoniis deficiunt. ac bellando aliquamdiu sustinebant; sed postremò superati, certis pactis, Peloponneso excesserunt. Breviter Anonymus. Ἐπὶ τούτου, (τοῦ Ἀναξάνδρου,) Λακεδαιμονίων ἀφίστανται Μεσσήνιοι. *Sub hoc, (Anaxandro,) Messenii à Lacedæmoniis desciscunt.* Duravit autem bellum id viginti annis, uti notum ex Historiâ: & Messenii, patriâ ejecti suâ, in exilio permanserunt; dum Epaminondas illos, superatis pugnâ Leuctricâ Lacedæmoniis, revocavit, & Messenen instauravit. Ejecti autem Olymp. XXVIII. anno I. Pausanias disertè dicit, in Messenicis. Ἑάλω δὲ ἡ Εἶρα, καὶ ὁ πόλεμος ὁ δεύτερος Λακεδαιμονίων καὶ Μεσσηνίων τέλος ἔσχεν, Ἀθηναίοις ἄρχοντος Αὐτοσθένους, ἔτει πρώτῳ τῆς ὀγδόης τε καὶ εἰκοστῆς Ὀλυμπιάδος. *Capta autem est Ira, bellumque secundum Lacedæmoniorum cum Messeniis finem habuit, archonte Athenniensium Autosthene, anno primo Olympiadis vicesimæ octavæ.* Rem, non tempus, dicit iterum, in Messenicis. Ex alterâ familiâ, regnabat Anaxidamus, Zeuxidami filius. Idem Pausanias, in Laconicis. Ζευξιδάμου δὲ Ἀναξίδαμος ὁ παῖς ἐκδέχεται τὴν ἀρχήν. ἐπὶ τούτου Μεσσήνιοι φεύγουσιν ἐκ Πελοποννήσου, πολέμῳ τὸ δεύτερον κρατηθέντες ὑπὸ Σπαρτιατῶν. *Zeuxidami verò filius Anaxidamus regnum suscipit: eoque regnante Messenii, à Lacedæmoniis bello iterum superati, excedunt Peloponneso.* Restituti autem demum postliminiò Olympiadis centesimæ secundæ anno tertio. Videre est apud Diodorum, lib. XV: memoratque idem Pausanias, in Messenicis citatis, aliquanto pòst. Κατῆλθον δὲ ἐς Πελοπόννησον οἱ Μεσσήνιοι, καὶ ἀνεσώσαντο τὴν αὑτῶν, ἑπτὰ καὶ ὀγδοήκοντα καὶ διακοσίοις ἔτεσιν ὕστερον μετὰ Εἴρας ἅλωσιν· Δυσνικήτου μὲν Ἀθήνησιν ἄρχοντος, τρίτῳ δὲ ἔτει τῆς δευτέρας καὶ ἑκατοστῆς Ὀλυμπιάδος. *Rediere autem in Peloponnesum Messenii, patriamque postliminiò receperunt, ducentis & octoginta septem annis postquam Ira expugnata: Dysniceto quidem Athenis archonte, Olympiadis verò centesimæ secundæ anno tertio.* Sed corrupta sine dubio illa verba: siquidem ab Olympiadis vicesimæ octavæ anno primo, ad tertium centesimæ secundæ, anni sunt ducenti nonaginta novem. Computato, quisquis volet, & rem ita se habere deprehendet. Ergo omninò rescribendum: καὶ ἀνέσωσαν τὴν αὑτῶν, ἐννέα καὶ ἐννενήκοντα καὶ διακοσίοις ἔτεσιν ὕστεροι. *Patriamque postliminiò receperunt annis ducentis nonaginta novem post.* Ac confirmat

mat emendationem meam ipſe etiam Pauſanias, in ſequentibus mox verbis, ubi, numero rotundo, annos memorat trecentos; anno nempe trecenteſimo, qui inceptus, pro completo computato. Μεσσήνιοι δὲ ἐκτὸς Πελοποννήσου τριακόσια ἔτη μάλιστα ἠλῶντο. *Meſſenii verò extrà Peloponneſum trecentis ad ſummum annis extorres agebant.* Neque tempus etiam Iſocrates dicit, in Archidamo. Ἡμᾶς δὲ Μεσσήνης ἀποστερῦσιν, οἱ πλεῖον ἢ διπλάσιον χρόνον, ἢ τοσῦτον, τυγχάνομεν ἔχοντες αὐτήν. καὶ Πλαταιὰς μὲν, καὶ Θεσπιὰς, ἐχθὲς καὶ πρώην πεποιήκασιν ἀναστάτους· ταύτην δὲ, διὰ τριακοσίων ἐτῶν κατοικίζουσιν. *Nobis autem Meſſenam, quam duplo longius tenuimus, ereptum eunt: ac Plateas quidem, & Theſpias, nuper admodum everterunt; hanc autem, poſt trecentos annos inſtaurant.* Dinarchus, oratione in Demoſthenem, valdè exerrat, annos dicens quadringentos. Τότε τὴν ἐν Λεύκτροις μάχην ἐνίκησεν ἡ τῶν Θηβαίων πόλις, τότε εἰς τὴν, ἀπόρθητον νομιζομένην εἶναι, Λακεδαιμονίων χώραν εἰσέβαλον. καὶ ἐκείνους τοὺς χρόνους πολλὰ, καὶ καλὰ, διεπράξαντο ἔργα· Μεσσήνην τετρακοσιοστῷ ἔτει κατῴκισαν. *Tunc victoriam Leuctricam obtinuere Thebani; tunc Lacedæmoniorum regionem, quæ vaſtari nunquam poſſe putabatur, invaſerunt: tum res multas, ac præclaras, geſſerunt: Meſſenam quadringenteſimo anno inſtaurârunt.* Sed, correctione levi, locum eum ſic reſtituo. Καὶ ἐκείνους τοὺς χρόνους πολλὰ, καὶ καλὰ, διεπράξαντο ἔργα, Μεσσήνην τε τριακοσιοστῷ ἔτει κατῴκισαν. *Tum res multas, ac præclaras, geſſerunt, Meſſenamque trecenteſimo anno inſtaurârunt.* Quin ulterius excedit Lycurgus oratione in Leocratem, & quingentos annos tradit. Μεσσήνην πεντακοσίοις ἔτεσιν ὕστερον ἐκ τῶν τυχόντων ἀνθρώπων συνοικισθεῖσαν. *Meſſenam quingentis annis pòſt à quibuſvis hominibus inſtauratam.* Sed & illic reſcribendum: τριακοσίοις ἔτεσιν ὕστερον. *Trecentis annis pòſt.* Temerè confuſi à librariis numeri: neque enim rerum Græciæ adeò imperitum fuiſſe hunc Auctorem exiſtimandum eſt. Anaxandro verò huic, in regno ſucceſſit EURYCRATES II: qui Herodoto Eurycratides, lib. VII. Anonymus, De reg. Laced. Τρισκαιδέκατος, Εὐρυκράτης ὁ δεύτερος, ὁ Ἀναξάνδρου. *Decimustertius, Eurycrates ſecundus, Anaxandri filius.* Memorat ejus apophthegmata quædam Plutarchus, inter Laconica. Poſt hunc ejus filius, LEO. Idem Anonymus. Τεσσαρεσκαιδέκατος, Λέων, Εὐρυκράτους. *Decimus*

quar-

quartus, Leo, Eurycratis filius. Sub utroque hoc, patre, ac filio, Lacedæmonii variis à Tegeatis cladibus affecti fuere. Pausanias. Ἀναξάνδρου δὲ, υἱὸς Εὐρυκράτης γίνεται. Εὐρυκράτους δὲ τοῦ δευτέρου, Λέων. ἐπὶ τούτων βασιλευόντων, Λακεδαιμόνιοι προσέπταιον ἐν τῷ πρὸς Τεγεάτας πολέμῳ τὰ πλείονα. *Anaxandro verò, filius Eurycrates nascitur; Eurycrati autem secundo, Leo. His regnantibus, pluribus Lacedæmonii cladibus à Tegeatis sunt affecti.* Anonymus, de solo Leone dicit. Meminit Eurycratis quidem etiam Herodotus, lib. VII. & Leonis item, lib. I. ac VII. Cujus quoque Hegesiclem collegam tradit, è familiâ secundâ; ut & clades, quas intulerant Tegeatæ. Ecce verba, lib. I. Ἐπὶ γὰρ Λέοντος βασιλεύοντος, καὶ Ἡγησικλέους, ἐν Σπάρτῃ, τοὺς ἄλλους πολέμους εὐτυχέοντες οἱ Λακεδαιμόνιοι, πρὸς Τεγεήτας μούνους προσέπταιον. *Sub Leone, & Hegesicle, Spartæ regnantibus, Lacedæmonii, cæteris bellis prosperè gestis, adversus solos Tegeatas infeliciter pugnârunt.* Ac de cladibus iterum posteà. Ἀεὶ (οἱ Λακεδαιμόνιοι) τῷ πολέμῳ ἑσσῶντο ὑπὸ Τεγεητέων. *Semper (Lacedæmonii) à Tegeatis vincebantur.* Adeò autem afflixere superatos Tegeatæ, uti agros, quos vastârant, denuò juberent chænices tenentes olere. Libanius, in Panegyrico Juliani. Ἣν ἔτεμον Σπαρτιᾶται γῆν Τεγεατῶν, ταύτην εἰργάζοντο τοῖς νενικηκόσι χοίνικας ἔχοντες. *Spartani, quam Tegeatarum terram devastaverant, hanc ipsam colebant, ad victorum imperium chænices gestantes.* Successit huic filius ANAXANDRIDES. Anonymus. Πεντεκαιδέκατος, Ἀναξανδρείδης, ὁ Λέοντος. *Decimus quintus, Anaxandrides, Leonis filius.* Sub hoc, versâ in melius fortunâ, tantum planè Tegeatas debellârunt. Pausanias. Ἐπὶ δὲ Ἀναξανδρείδου τοῦ Λέοντος, ἐπικρατέστεροι Τεγεατῶν γίγνονται τῷ πολέμῳ. *Regnante verò Anaxandride, Leonis filio, Tegeatas bello superârunt.* Illud autem quânam demum ratione factum fuerit, Orestis ossibus, monitu oraculi, quæsitis, & inventis, narrat fusè, in sequentibus statim verbis: & Herodotus, lib. I. Accidisse autem illud Olympiade quinquagesimâ, & octavâ, auctor nobis est Solinus, cap. V. *Priscorum autem molem testantur etiam Orestis suprema: cujus ossa Olympiade quinquagesimâ, & octavâ, Tegeæ inventa à Spartanis, oraculo monitis.*

C A-

CAPUT XII.

Anaxandridæ patri ſuccedit Cleomenes I; & quæ geſſerit: inter quæ ejectio Piſiſtridarum. Huic, ſuccedit Leonidas, frater. Ejus pugna memorabilis ad Thermopylas, contra Perſas. Quotus ab Hercule. Suidæ locus eâ de re emendatus. Ejus uxor: Gorgo, aut Gorgone, dicta. Huic ſucceſſit Pliſtarchus, admodum puer, ſub Pauſaniæ tutelâ. Thucydides conciliatus. Huic, Pliſtonax ſuccedit: qui dejectus, & reductus. Quam diu regnaverit. Huic ordine ſucceſſere, Ageſipolis I, Cleombrotus, Ageſipolis II, & Cleomenes II.

Naxandridæ ſucceſſit filius CLEOMENES I. Anonymus. Ἑκκαιδέκατος, Κλεομένης. Hic quæ geſſerit, vide apud eundem Anonymum, & Pauſaniam; à quo fuſè memorantur. Inter cætera, Athenienſes à Piſiſtratidis liberavit: quod, præter Pauſaniam, Anonymumque, etiam Herodotus refert, lib. V. Quam graviter autem Argivos afflixerit, tradit Anonymus; & Pauſanias, non duntaxat in Laconicis, verum & in Corinthiacis: meminitque item Ariſtoteles, Politic. lib. V. cap. III. Verum tamen, arma in urbem Argivorum infeſta ducens, à mulieribus repulſus fuit: ubi teſtis eſt Plutarchus, lib. De Virt. Mul. Refert Apophthegmata ejus Plutarchus, in Apophthegm. Lac. item ſtrategema quoddam Polyænus, lib. I.: tum res item ejus plures, & dejectum regno Demaratum, è familiâ alterâ regem, tradit Herodotus, lib. VI. & ex eo Athenæus, lib. X. ac Pauſanias, in Laconicis: è quo etiam Anonymus. Tandem, in furorem actus, ſemet ipſe interfecit: uti memorant, Herodotus, lib. VI. Plutarchus, in Apophthegma. Lac. Euſtrathius, ad Iliad. μ'. & Odyſſ. α', Pauſanias, in Laconicis. Et Anonymus, in ejus rebus. Bre-

viter meminit Ariſtides, in Oratione de concordiâ. Καὶ τὴν Κλεομένους τοῦ Λακωνικοῦ νίκην ἀναμένειν, ὃς τὸ αὑτοῦ σῶμα κατεχόρδευσεν, ἐκ ποδῶν ἀρξάμενος. *Et Cleomenis Lacedæmonii victoriam expectare, qui ſeipſum minutatim diſſecuit, à pedibus exorſus.* Itaque poſtquam deceſſiſſet, ſine maſculâ prole ullâ, ſucceſſit ei LEONIDAS, frater: celeberrimus pugnâ illâ ad Thermopylas, contra Perſas depugnatâ; cujus plurimi meminerunt. Anonymus. Ἑπτακαιδέκατος, Λεωνίδας, Ἀναξανδρίδου, Δωριέως ἀπ' ἀμφοτέρων τοκέων ἀδελφὸς, ὁ ἐν τῇ ἐς Θερμοπύλας μάχῃ ἡρωϊκῶς καταστρέψας τὸν βίον. *Decimus ſeptimus, Leonidas, Anaxandridæ filius, Dorici ex utroque parente frater, qui in pugnâ ad Thermopylas heroicâ morte vitam finiit.* Eſt de eo corruptiſſimus Suidæ locus, per occaſionem iſtam emendandus. Λεωνίδας, Λακεδαιμονίων βασιλεὺς, Ἀναξανδρίδης, ἀφ' Ἡρακλέους ἡ βασιλεύς. *Leonidas, rex Lacedæmoniorum, Anaxandrides, ab Hercule octavus rex.* Primò legendum, Ἀναξανδρίδου. *Anaxandridæ.* Neque enim Anaxandrides cognomento dicebatur, ſed erat Anaxandridæ filius: uti conſtat ex Herodoto, & Pauſania; ac citatis Anonymi verbis. deinde, illud quoque falſum, octavum ab Hercule fuiſſe, cum viceſimus certè eſſet. Ecce teſtem mihi Herodotum, qui progeniem accuratè valdè memorat, ubi de hâc pugnâ agit, lib. VII. Ὁ δὲ θωϋμαζόμενος μάλιστα, καὶ παντὸς τοῦ στρατεύματος μάλιστα ἡγεόμενος, Λακεδαιμόνιος ἦν, Λεωνίδης Ἀναξανδρίδεω, τοῦ Λέοντος, τοῦ Εὐρυκρατίδεω, τοῦ Ἀναξάνδρου, τοῦ Εὐρυκράτεος, τοῦ Πολυδώρου, τοῦ Ἀλκαμένεος, τοῦ Τηλέκλου, τοῦ Ἀρχέλεω, τοῦ Ἡγησίλεω, τοῦ Δορυάγου, τοῦ Λεωβώτεω, τοῦ Ἐχεστράτου, τοῦ Ἡγήσιος, τοῦ Εὐρυσθένους, τοῦ Ἀριστοδήμου, τοῦ Ἀριστομάχου, τοῦ Κλεοδαίου, τοῦ Ὕλλου, τοῦ Ἡρακλέους. *Qui verò maximâ in admiratione habebatur, duxque exercitus univerſi, Lacedæmonius erat, Leonides, filius Anaxandridæ, qui Leonis, qui Eurycratidæ, qui Anaxandri, qui Eurycratis, qui Polydori, qui Alcamenis, qui Telecli, qui Archelai, qui Ageſilai, qui Doryagi, qui Leobotæ, qui Echeſtrati, qui Agidis, qui Euryſthenis, qui Ariſtodemi, qui Ariſtomachi, qui Cleodæi, qui Hylli, qui Herculis.* Vides ibi ſeriem generis. Ab Hercule I. eſt Hyllus, II. Cleodæus, III. Ariſtomachus, IV. Ariſtodemus, V. Euryſthenes, VI. Agis; ſive, ut Herodotus appellat, Hegeſis; VII. Echeſtratus, VIII. Leobotes,

tes, ſive Labotas, IX. Doryagus, X. Ageſilaus, XI. Archelaus, XII. Teleclus, XIII. Alcamenes, XIV. Polydorus, XV. Eurycrates, XVI. Anaxander, XVII. Eurycrates ſecundus, ſive Eurycratides, XVIII. Leo, XIX. Anaxandrides, XX. Leonidas. Ergo mendum eſt à librario: qui, cum nimium feſtinaret, ή pro κ' nobis ſcripſit, lapſu admodum proclivi. Ejus Apophthegma quoddam memoratur à Plutarcho, in Lycurgo: ac plura alia, in Laconicis. Uxor illi, Gorgo nomine: cujus meminit idem Plutarchus, in Lycurgo, & Apophthegm. Lac. item Herodotus, in ipſo fine libri VII. Stobæo, ex Chriis Ariſtotelis, Gorgone dicitur, Serm. VII. Filius PLISTARCHUS fuit. Qui cum puer moriente patre eſſet, tutelam ejus Pauſanias geſſit; is qui Lacedæmonios ad Platæas ducebat, & inde claſſe in Helleſpontum tranſmittebat. Vide Pauſaniam, in Laconicis. Anonymus. Ὀκτωκαιδέκατος, Πλείσταρχος. τούτου ἐπιτροπεύων Παυσανίας, ὁ Κλεομβρότου μὲν υἱὸς, τοῦ δὲ Πλειστάρχου ἀνεψιὸς, Μαρδόνιον περὶ Πλαταιὰς ἐνίκησε. *Decimusoctavus, Pliſtarchus. Hujus tutelam gerens, Pauſanias, Cleombroti quidem filius, at Pliſtarchi patruelis, Mardonium ad Platæas vicit.* Ac Thucydides idem refert, de Pauſania verba faciens, lib. I. Καὶ φανερὸν μὲν εἶχον οὐδὲν οἱ Σπαρτιᾶται σημεῖον· οὔτε οἱ ἐχθροὶ, οὔτε ἡ πᾶσα πόλις, ὅτῳ ἂν πιστεύσαντες βεβαίως, ἐτιμωροῦντο ἄνδρα, γένους τε τοῦ βασιλείου ὄντα, καὶ ἐν τῷ παρόντι τιμὴν ἔχοντα. Πλείσταρχον γὰρ, τὸν Λεωνίδου, ὄντα βασιλέα, καὶ νέον ἔτι, ἀνεψιὸς ὢν, ἐπετρόπευσεν. *Et ſignum quidem evidens nullum Spartiatæ habebant, neque inimici, neque tota civitas: quo perſuaſi, ſupplicium ſumerent de homine cum regii generis, tum impræſens conſtituto in dignitate. nam Pliſtarchi, Leonidæ filii, regis, atque adhuc pueri, poſtquam patruelis eſſet, tutelam gerebat.* Rectè itaque Pauſanias dicit, regem non fuiſſe. Παυσανίας δὲ, ὁ Κλεομβρότου, βασιλεὺς μὲν οὐκ ἐγένετο· ἐπιτροπεύων γὰρ Πλείσταρχον, τὸν Λεωνίδου, καταλειφθέντα ἔτι παῖδα, ἐς Πλαταιάν τε Λακεδαιμονίους ἤγαγε, καὶ ὕστερον ναυσὶν ἐς τὸν Ἑλλήσποντον. *Pauſanias verò, Cleombroti filius, rex quidem non erat, ſed Pliſtarchi, Leonidæ filii, qui puer adhuc relictus, tutelam gerens, duxit Lacedæmonios ad Platæas, inde claſſe in Helleſpontum.* Minus propriè Thucydides eum ſemel, iterumque, qui regnum pro pupillo gubernabat, regem vocat, lib. I. Ὑπὲρ Πλει-

στοάνακτος, τοῦ Παυσανίου βασιλέως, νέου ὄντος ἔτι. *Pro Plistoanacte, Pausaniæ regis filio, Lacedæmoniorum filio, adhuc puero.* Et posteà. Πλειστοάνακτος, τοῦ Παυσανίου βασιλέως, Λακεδαιμονίων ἡγουμένου. *Plistoanacte, Pausaniæ regis filio, Lacedæmoniorum duce.* Diem obiit, vixdum annos pubertatis, atque regnum, consecutus: ac successit PLISTOANAX, Pausaniæ tutoris filius. Pausanias. Πλείσταρχος μὲν οὖν, ὁ Λεωνίδου, νεωστὶ τὴν βασιλείαν παρειληφὼς, ἐτελεύτησε· Πλειστοάναξ δὲ ἔσχε τὴν ἀρχὴν, ὁ Παυσανίου, τοῦ Πλαταιᾶσιν ἡγησαμένου. *Jam verò Plistarchus, in principio ipso regni diem obiit: tenuitque principatum Plistoanax, Pausaniæ filius, qui dux ad Platæas fuerat.* Anonymus. Ἐννεακαιδέκατος, Πλειστοάναξ, ὁ Παυσανίου. *Decimus nonus, Plistoanax, Pausaniæ filius.* Hic annis quatuordecim ante bellum Peloponnesiacum in exilium actus fuit; uti testis est Thucydides, lib. II: ac reductus posteà valdè honorificè; sicut idem nobis tradit, lib. V. Ejus Apophthegma quoddam, memoratur à Plutarcho, in Lycurgo. Obiit verò, Olymp. XCIII. anno I, postquam regnum tenuisset annos totos quinquaginta: uti refert Diodorus, lib. XIII. Ei successit filius, PAUSANIAS. Anonymus. Εἰκοστὸς, Παυσανίας, ὁ Πλειστοάνακτος. *Vicesimus, Pausanias, Plistoanactis filius.* De eo vide, quæ Pausanias in Laconicis: qui ejusdem etiam in Atticis meminit. Eum in exilium actum à senatu, ephorisque, & collegâ item rege, Tegeam abiisse refert Pausanias. Accidisse autem id anno regni ejus decimoquarto, tradit Diodorus Siculus, lib. XIV. in rebus Olymp. XCVI. anni III. istis verbis. Παυσανίας δὲ, ὁ τῶν Λακεδαιμονίων βασιλεὺς, ἐγκαλούμενος ὑπὸ τῶν πολιτῶν, ἔφυγεν, ἄρξας ἔτη δεκατέσσαρα. *Pausanias verò, rex Lacedæmoniorum, à civibus accusatus, in exilium ivit, cum regnasset annos quatuordecim.* Meminit item Plutarchus, in Agide. Ac successit ei filius, AGESIPOLIS I. Pausaniæ verò, quando in exilium ibat, duo sanè filii erant; Agesipolis, & Cleombrotus, ambo impuberes: itaque habiti sub tutelâ Aristodemi, genere proximi. Et adeptus pubertatem, regnum adiit; &, illato Argivis bello, cum perficere id ex voto cælitus prohiberetur, in Olynthi obsideone diem obiit. Vide Pausaniam, & Anonymum. Bellum intulit etiam Mantinensibus, & eorum urbem cepit: ut videre est apud Pausaniam,

niam, in Arcadicis. Tenuit autem regnum annis quatuordecim, sicut pater. Diodorus, subjungit verbis citatis. Τὴν δὲ βασιλείαν διαδεξάμενος ὁ υἱὸς Ἀγησίπολις, ἦρξε τὸν ἴσον τῷ πατρὶ χρόνον. *Regnum verò suscipiens Agesipolis filius, totidem quot pater annis illud tenuit.* Ejus Apophthegma quoddam narrat Plutarchus, in Apophthegm. Lac: uti quoque strategema Polyænus, lib. II. Cum decederet sine liberis, successit CLEOMBROTUS, frater. Vide narrantem hæc Pausaniam: qui in Atticis quoque refert. Anonymus. Εἰκοστὸς δεύτερος, Κλεόμβροτος, Ἀγησιπόλιδος ἀδελφός. *Vicesimus secundus, Cleombrotus, Agesipolidis frater.* Factum autem anno primo Olympiadis centesimæ: ut in ejus anni rebus tradit Diodorus, lib. XV. Meminit illius etiam Plutarchus, in Agide. Cecidit in pugnâ istâ celeberrima, quæ ad Leuctra depugnata, contra Epaminondam quam fortissimè præliatus, Olymp. CII anno II. Vide ibi memorantem Diodorum, lib. XV. & Pausaniam in Laconicis, ac Bæoticis. Anonymus, ubi de ipso agit. Ἐπὶ τούτου ἡ ἐν Λεύκτροις ἐγένετο μάχη· ἧς ἀρχομένης, ἀνὴρ ἀγαθὸς γενόμενος, ἔπεσε. *Sub hoc pugna ad Leuctra fuit: quâ inceptâ, cum vir strenuus esset, cecidit.* Ejus Apophthegma quoddam refert Plutarchus, in Apophthegm. Lac. Successit filius, AGESIPOLIS II: teste Pausania, in Laconicis, Atticisque. Anonymus. Εἰκοστὸς τρίτος, Ἀγησίπολις, ὁ πρεσβύτερος τῶν Κλεομβρότου παίδων. *Vicesimus tertius, Agesipolis, Cleombroti filiorum natu maximus.* Eum non diu regnasse, neque liberos habuisse, dicit Plutarchus, in Agide. Ἐκ δὲ Κλεομβρότου, πάλιν ἄλλος Ἀγησίπολις ἦν, καὶ Κλεομένης. ὧν Ἀγησίπολις μὲν, οὔτε ἦρξε πολὺν χρόνον, οὔτε παῖδας ἔσχε. *Ex Cleombroto verò, rursum alius Agesipolis natus erat, & Cleomenes: è quibus Agesipolis quidem, neque diu regnum tenuit, neque liberos ullos habuit.* Diodorus, unicum duntaxat annum regnasse dicit, libro citato. Καὶ Ἀγησίπολις, ὁ τῶν Λακεδαιμονίων βασιλεὺς, μετήλλαξεν, ἦρξας ἐνιαυτόν. *Et Agesipolis, Lacedæmoniorum rex vitâ decessit, cum annum tantum unum regnasset.* Ejus tria Apophthegmata refert Plutarchus, in Apophthegma. Lac. Successit autem illi frater, CLEOMENES II. Refert Plutarchus, in citato sæpius Agide; & Pausanias, in Laconicis, Atticisque. Anonymus. Εἰκοστὸς τέταρτος,

τος, Κλεομένης, ὁ ἦ Ἀγησιπόλιδος ἀδελφός. *Vicesimus quartus, Cleomenes, Agesipolidis frater.* Regnum tenuit annos quatuor, & triginta. Diodorus, libro citato, ubi de excessu Agesipolidis agit. Τὴν ἦ ἀρχὴν διαδεξάμενος Κλεομένης ὁ ἀδελφὸς, ἐβασίλευσεν ἔτη τριάκοντα, καὶ τέτλαρα. *Principatum verò excipiens Cleomenes frater, regnavit annos triginta quatuor.*

CAPUT XIII.

Cleomeni II. succedit Areus. Ejus cum Cleonymo, Cleomenis filio, controversia: tum & statuæ, apud Elidem, duobus locis. Gortyniis, bello infestatis, fert suppetias. Apud Josephum, Ἄρειος scribitur: ejusque epistola ad Oniam, summum Judæorum pontificem, memoratur. Huic Acrotatus succedit: qui Chelidonidem, Cleonymi uxorem, ab eâ amatus, redamabat. Parthenii locus emendatus. Fortitudo ejus bellica. Ad Megalopolin in prælio cæsus, filium reliquit, itidem Areum, & regnantem, sub Leonida tutore.

CLeomeni II. successit AREUS, ex filio majore Acrotato nepos. Anonymus. Εἰκοστὸς πέμπτος, Ἄρευς, ὁ Ἀκροτάτου, ὁ Κλεομένους. *Vicesimus quintus, Areus, Acrota filius, Cleomenis nepos.* Plutarchus, in Agide, & Cleomene. Κλεομένης ἦ, βασιλεύσας μετ' Ἀγησίπολιν, τὸ μὲν πρεσβύτερον τῶν υἱῶν Ἀκρότατον, ἔτι ζῶν ἀπέβαλε· νεώτερον ἦ Κλεώνυμον, κατέλιπεν· ὃς οὐκ ἐβασίλευσεν, ἀλλ' Ἄρεύς, υἱωνὸς ὢν Κλεομένους, Ἀκροτάτου ἦ υἱός. *Cleomenes autem, qui post Agesipolin regnavit, Acrotatum quidem, filiorum natu maximum, vivus etiam amisit; sed Cleonymum, minorem, sibi superstitem reliquit: qui non regnavit, verum Areus, Cleomenis ex filio Acrotato nepos.* Pausanias, in Laconicis. Κλεωμένης ἦ ὁ νεώτερος, μετὰ τὸν ἀδελφὸν τελευ-

λευτήσαντα ἔσχε τὴν ἀρχὴν γενομένων δὲ αὐτῷ παίδων, Ἀκροτάτου, καὶ μετ' αὐτὸν Κλεωνύμου, κατήγαγε τὸ χρεὼν Ἀκρότατον ἔτι πρότερον ἢ αὐτὸν Κλεομένην. καὶ, ὡς Κλεομένης ἀπέθανεν, ὕστερον ἐς ἀντιλογίαν ἀφίκοντο ὑπὲρ τῆς βασιλείας Κλεώνυμός τε ὁ Κλεομένους, καὶ Ἀρεὺς ὁ Ἀκροτάτου. δικάζουσιν οὖν οἱ γέροντες Ἀρεῖ τῷ Ἀκροτάτου, καὶ οὐχὶ Κλεωνύμῳ, πατρῴαν εἶναι τὴν τιμήν. *Cleomenes verò, natu minor, regnum post defunctum fratrem est adeptus. cumque filii ipsi essent, Acrotatus, & post illum Cleonymus, fato Acrotatus concessit ante Cleomenem. ac, Cleomene vitâ functo, mox de regno inter sese contendebant, Cleonymus, Cleomenis filius, & Acrotati, Areus. itaque senatus statuit; regnum ad Arei Acrotatum, non Cleonymum, pertinere.* Idem dicit quoque in Atticis: sed sententiæ, secundum Areum pronuntiatæ, in controversiâ de regno, nullus meminit. Κλεομένους δὲ παῖδες γίνονται, πρεσβύτατος μὲν Ἀκρότατος, νεώτατος δὲ Κλεώνυμος. Ἀκρότατον μὲν οὖν πρότερον κατέλαβεν ἡ τελευτή. Κλεομένους δὲ ἀποθανόντος ὕστερον, ἐς ἀμφισβήτησιν κατέστησαν περὶ τῆς ἀρχῆς, Ἀρεὺς ὁ Ἀκροτάτου, καὶ Κλεώνυμος. *Cleomeni verò filii nascuntur, major quidem natu, Acrotatus; minor autem, Cleonymus. Et Acrotatus quidem diem prior obit: Cleomene autem inde mortuo, inter se de principatu contenderunt Areus, filius Acrotati, & Cleonymus.* Ejus statuas, duobus locis in Elide positas, refert Pausanias, Eliac. II. Meminit verò Arei hujus; sicut & Acrotati filii, qui successit, Athenæus, lib. IV. ubi dicit, veterem illos Spartanorum disciplinam corrupisse. Καὶ τούτων ἦρξαν οἱ μικρὸν πρὸ Κλεομένους βασιλεύσαντες, Ἀρεὺς, καὶ Ἀκρότατος, αὐλικὴν ἐξουσίαν ζηλώσαντες. *Et hoc primum inceperunt, qui paulo ante Cleomenem regnaverunt, Areus, & Acrotatus, aulicam licentiam æmulati.* Inde subjungit. Οὓς τοσοῦτον ὑπερῆράν τινες τῶν ἰδιωτῶν ἐν τῇ Σπάρτῃ γενομένων καθ' ἐκεῖνον τὸν χρόνον, τῇ πολυτελείᾳ τῇ καθ' αὑτοὺς, ὥστε δοκεῖν, τὸν Ἀρέα, καὶ τὸν Ἀκρότατον, εὐτελείᾳ πάντας ὑπερβεβληκέναι τοὺς ἀφελεστάτους τῶν πρότερον. *Quos adeò superârunt homines quidam privati, qui tunc Spartæ habitabant, suâ magnificentiâ, ut Areus, & Acrotatus, frugalitate priores omnes superasse videantur.* Gortyniis, bello laborantibus, opem tulisse memoratur, à Plutarcho, in Vitâ Pyrrhi. Ὁ δὲ Ἀρεὺς, οὐκ ἐτύγχανε παρών. ἀλλ' ἐν Κρήτῃ, Γορτυνίοις πολεμουμένοις βοηθῶν. *Areus verò, non aderat: sed in Cretâ agebat, Gortyniis, bello impetitis, suppetias ferens.* Apud Josephum,

ſephum, Ἄρειος ſcribitur: ejuſque Epiſtola, ad pontificem Judæorum ſummum, Oniam, memoratur, Antiqu. lib. XII. cap. IV. & V. ac XIII. cap. IX. item Freculphum, Chron. Tom. I. lib. V. cap. IV. Areo verò, ad Corinthum interfecto, filius ſucceſſit, ACROTAUS. Anonymus. Εἰκοστὸς ἕκτος, Ἀκρότατος Ἀρέως. *Viceſimus ſextus, Acrotatus, Arei filius.* Plutarchus, in Agide. Ἀρέως δὲ πεσόντος περὶ Κόρινθον, υἱὸς ὢν Ἀκρότατος, τὴν βασιλείαν κατέσχεν. *Areo verò ad Corinthum profligato, Acrotatus, qui filius erat, regnum accepit.* Vide etiam Pauſaniam, in Laconicis. Ejus Apophthegma quoddam refert Plutarchus, in Apophthegm. Lac. Cecidit verò hic in prælio, inito ad Megalopolin, cum tyranno Ariſtodemo, relinquens uxorem gravidam: quæ cum filium peperiſſet, cui AREUS nomen fuit, is ſucceſſit, ac regnavit, ſub Leonida tutore. Et Octavo anno exceſſit. Anonymus. Εἰκοστὸς ἕβδομος, Ἄρευς Ἀκροτάτου. Ὀκταέτης ἐτελεύτησε νόσῳ. *Viceſimus ſeptimus, Areus, Acrotati filius. Octennis ex morbo deceſſit.* De parentis apud Megalopolin nece, filiique poſthumi tutore Leonida, ſic in Agide Plutarchus. Ἀπέθανε δὲ καὶ οὗτος, (ὁ Ἀκρότατος,) ἡττηθεὶς μάχῃ περὶ τὴν Μεγάλην πόλιν ὑπὸ Ἀριστοδήμου τοῦ τυράννου, καταλιπὼν ἐγκύμονα τὴν γυναῖκα. παιδίου δὲ ἄρρενος γενομένου, Λεωνίδας ὁ Κλεωνύμου τὴν ἐπιτροπὴν ἔσχεν. εἶτα πρὶν ἐν ἡλικίᾳ γενέσθαι, τελευτήσαντος, οὕτως εἰς αὐτὸν ἡ βασιλεία περιῆλθεν, οὐ πάνυ τοῖς πολίταις, ἐνάρμοσον ὄντα. *Mortuus verò etiam hic, (Acrotatus,) prælio victus apud Megalopolin à tyranno Ariſtodemo, uxorem relinquens gravidam. quâ mox filium enixâ, Leonidas, Cleonymi filius, tutelam accepit: ac, pupillo ante pubertatem mortuo, regnum ad eum, civibus non planè gratum, nec cum his convenientem, devolutum eſt.* Pauſanias, ubi Acrotatus quidem mortem obierit, aut quo modo, minimè refert, ut nec conjugem relictam item gravidam; verùm, filium habuiſſe, nomine Areum: quo octavo ætatis ſuæ anno mortuo, Leonidam, tutorem priùs, regem factum, planè ſenem. Ecce verba. Ἀρέως δὲ ἐγίνετο υἱὸς Ἀκρότατος, τοῦ δὲ Ἄρευς ὤν, ὀκτὼ μάλιστα ἔτη γεγονώς, τελευτᾷ νόσῳ. καὶ, ἐλείπετο γὰρ τῆς Εὐρυσθένους οἰκίας γένος τὸ πρὸς ἀνδρῶν, Λεωνίδας, ὁ Κλεωνύμου, παντάπασιν ἤδη γέρων. τούτῳ διδόασιν οἱ Λακεδαιμόνιοι τὴν ἀρχήν. *Areo autem Acrotatus gignitur, huic*

verò

verò rursum Areus. Is, annos maximè octo natus, vitâ fungitur. & cum genus masculum in familiâ Eurysthenis intercidisset, successit Leonidas, Cleonymi filius, jam grandævus. Huc Lacedæmonii dedere imperium. Hic Acrotatus, adolescens etiammum, & formosus, adamatus à Cleonymi uxore, eam invicem amabat. Parthenius, Erotic. cap. XXIII. Κλεώνυμος ὁ Λακεδαιμόνιος, βασιλείου γένους ὤν, καὶ πολλὰ κατορθωσάμενος Λακεδαιμονίοις, ἔγημε Φειλωνίδα, προσήκουσαν αὐτῷ κατὰ γένος, ταύτῃ σφοδρῶς ἐπιτεταγμένου τοῦ Κλεωνύμου, καὶ τὸν ἔρωτα οὐκ ἠρέμα φέροντος, τοῦ μὲν κατηλόγει· πᾶσα δὲ ἀνέκειτο Ἀκροτάτῳ, τῷ τοῦ βασιλέως υἱεῖ. καὶ γὰρ ὁ μειρακίσκος αὐτῆς ἀναφανδὸν ὑπεκαίετο, ὥστε πάντας ἀνὰ στόμα ἔχειν τὴν ὁμιλίαν αὐτῶν. *Cleonymus Lacedæmonius, qui regii generis erat, & præclarè multa gessit pro Lacedæmoniis, uxorem duxit Chilonidam, propinquam suam, quam cum arctè contineret, & amaret vehementer, illa ejus nullam rationem habuit: tota autem tenebatur amore Acrotati, regis filii. Etenim & adolescens palam eam deperiebat, ut eorum consuetudo omnibus in ore esset.* Sed corruptus ille locus; & legendum, ἔγημε Χελιδωνίδα. *Uxorem duxit Chelidonidem.* Auctor mihi est Plutarchus, narrans rem eandem, in Pyrrho. Ὁ δὲ Κλεώνυμος, γένους μὲν ἦν βασιλικοῦ, δοκῶν δὲ βίαιος εἶναι, καὶ μοναρχικὸς, οὔτε εὔνοιαν, οὔτε πίστιν εἶχεν, ἀλλ' Ἀρεὺς ἐβασίλευε. καὶ τοῦτο μὲν ἦν κοινὸν ἔγκλημα, καὶ πρεσβύτερον, αὐτῷ πρὸς τοὺς πολίτας. γυναῖκα δὲ καλὴν, καὶ γένους βασιλικοῦ, Χελιδωνίδα, τὴν Λεωτυχίδου, πρεσβύτερος ὤν, ἔγημεν ὁ Κλεώνυμος. ἡ δὲ, Ἀκροτάτῳ, τῷ Ἀρέως ἐπιμανεῖσα, μειρακίῳ καθ' ὥραν ἀκμάζοντι, λυπηρὸν ἐρῶντι τῷ Κλεωνύμῳ, καὶ ἄδοξον ὁμοῦ, παρεῖχε τὸν γάμον. οὐδένα γὰρ ἐλάνθανε Σπαρτιατῶν καταφρονούμενος ὑπὸ τῆς γυναικός. *Erat verò Cleonymus hic regiâ quidem è stirpe; sed, quod violentus esse, & solus velle dominari, videretur, nec amabat eum quisquam, neque fidem item habebat, ac communis hæc de eo, & antiqua, civium querela erat. Uxorem autem, formâ insignem, & è regiâ familiâ, Chelidonidem, Leotychidæ filiam, Cleonymus, provectior jam ætate, duxerat. Hæc verò Acrotatum, Arei filium, perditè amans, adolescentem formâ florentem, amanti Cleonymo acerbum simul & infame, matrimonium exhibebat. Neque enim, sperni ipsum ab uxore, quisquam erat Spartanorum, qui nesciret.* Ejus fortitudinis illustre exemplum, in pugnâ contra Pyrrhum editum, memoratur à Plutarcho in citatâ Pyrrhi Vitâ.

CAPUT XIV.

Areo, Acrotati filio, succedit Leonidas tutor, & dejicitur à Cleombroto II. Quo vicissim item posteà deturbato, iterum Leonidas in regnum redit, & Cleomenem inde filium sibi successorem habet: in quo stirps Agiadarum desiisse memoratur. Quanquam alii successisse filium ejus Aretam tradunt; alii autem, Agesipolin, Cleombroti ex filio Agesipolide nepotem. Pausaniæ, Diodori Siculi, & Polybii, dissidium conciliatum.

Efuncto autem hoc Acrotato, ac post ipsum filio Areo, vix octenni, ut jam dixi, regnum accepit tutor ejus, LEONIDAS II. ut apparet ex Plutarcho, & Pausania: quorum verba jam produxi. Sed non diu illud tenuit. quippe movit conversiam Lysander: &, Cleombroto, qui Leonidæ filiam uxorem habuit, contra eum concitato, mox dejecit. Anonymus. Εἰκοστὸς ὄγδοος, Λεωνίδας, ὁ Κλεωνύμου, παντάπασι γέρων ὤν, ἐγκαλούμενος ὑπὸ Κλεομβρότου τοῦ γαμβροῦ ἐπὶ προδοσίᾳ τῆς Σπάρτης, ἐπαύθη τῆς ἀρχῆς. *Vicesimus octavus, Leonidas, Cleonymi filius, omninò senex, à Cleombroto genero de proditione Spartæ accusatus, regno dejectus est.* Hinc CLEOMBROTUS II regnum accipit. Anonymus idem. Εἰκοστὸς ἔννατος, Κλεόμβροτος, ὁ τοῦ Λεωνίδου γαμβρός. *Vicesimus nonus, Cleombrotus, Leonidæ gener.* Sed nec ille regni sui diu potens. nam non ita multis annis post id tempus, & in patriam, & in regnum, quo dejectus pridem fuerat, revocatus est Leonidas: ac defuncto post successit filius, CLEOMENES III. Strictè hæc Pausanias dicit, in Laconicis; ac diffusè memorantur à Plutarcho, in Vitâ Agidis: quem videre, operæ pretium est. Ejus vitam, atque cladem, tum & fugam in Ægyptum, obitumque ibi loci generosum, est videre apud Plutarchum,

in

in ejus Vitâ; & Polybium, lib. V. Meminitque cum Pausanias, in Laconicis, & Corinthiacis; tum Polybius, lib. IV. Iustinus, lib. XXVIII. & Anonymus, De reg. Laced. Et hic quidem primæ familiæ, Agidarum appellatæ, ultimus fuit, si Pausaniæ fidem habemus: qui familiæ ejus finem in hoc statuit, istis verbis. Γένης δὲ τοῦ Εὐρυσθένης, καλουμένων δὲ Ἀγιαδῶν, Κλεομένης, ὁ Λεωνίδου, βασιλεὺς ὕστατος ἐγένετο ἐν Σπάρτῃ. *Ac familiæ quidem Eurysthenis, quæ Agiadarum dicta, Cleomenes, Leonidæ filius, ultimus rex Spartæ fuit.* Sed confusa hîc Historia est: ac Cleomeni, quem regnasse annos sexaginta tradit, & menses decem, filium successisse Arotam: ac regnasse annos quadraginta quatuor, Diodorus Siculus dicit, lib. XX. in rebus Olymp. CXVII. anni IV. Κλεομένης δ᾽, ὁ τῶν Λακεδαιμονίων βασιλεὺς ἐτελεύτησεν· ἄρξας ἔτη ἑξήκοντα, καὶ μῆνας δέκα. τὴν δὲ βασιλείαν διαδεξάμενος Ἀρέτας υἱὸς, ἦρξεν ἔτη τέσσαρα πρὸς τοῖς τεσσαράκοντα. *Cleomenes autem, rex Lacedæmoniorum, diem obiit; cum regnasset annos sexaginta, & menses decem. in regno verò qui successit Aretas filius, tenuit illud annis quadraginta quatuor.* At Polybius, auctor maximus, subrogatum illi dicit Agesipolin, Cleombroti, quem Leonidæ dejecto successisse statim dixi, ex Agesipolide filio nepotem. Ecce verba, lib. IV. Οἵ γε (Λακεδαιμόνιοι) χωρὶς τῶν ἄλλων, καὶ τότε πολιτευόμενοι κατὰ τὰ πάτρια, σχεδὸν ἤδη μετὰ τρεῖς ἐνιαυτοὺς μετὰ τὴν Κλεομένους ἔκπτωσιν, οὐθ᾽ ἐπενόησαν οὐδέποτε βασιλεῖς καταστῆσαι τῆς Σπάρτης· ἅμα δὲ τῷ τὴν φήμην ἀφικέσθαι περὶ τῆς Κλεομένους τελευτῆς, εὐθὺς ὥρμησαν ἐπὶ τὸ βασιλεῖς καθιστάναι τά τε πλήθη καὶ τὸ τῶν ἐφόρων ἀρχεῖον. καὶ κατέστησαν οἱ κοινωνοῦντες ἔφοροι τῆς αἱρέσεως τοῖς στασιώταις, (οἱ καὶ τὴν πρὸς Αἰτωλοὺς συνθέμενοι συμμαχίαν, ὑπὲρ ὧν τὸν ἄρτι λόγον ἐποιησάμην,) τὸν μὲν ἕνα νομίμως, καὶ καθηκόντως, Ἀγησίπολιν· ὄντα μὲν παῖδα τὴν Ἡλικίαν, υἱὸν δὲ Ἀγησιπόλιδος, τοῦ Κλεομβρότου. τὸν δὲ συνέβαινε βεβασιλευκέναι, καθ᾽ οὓς καιροὺς ἐξέπεσε Λεωνίδης ἐκ τῆς ἀρχῆς, διὰ τὸ κατὰ γένος ὑπάρχειν ἔγγιστα τῆς οἰκίας ταύτης. ἐπίτροπον δὲ τοῦ παιδὸς εἵλοντο Κλεομένην, Κλεομβρότου μὲν υἱὸν, Ἀγησιπόλιδος δὲ ἀδελφόν. *Hi sanè (Lacedæmonii) præter alios, cum resp. ipsorum patriis tum legibus administraretur, tertio ferè post Cleomenis fugam anno, reges Spartæ constituere, animum nunquam induxerunt: ac simul verò famâ de Cleomenis morte accepissent, statim ad creandos reges se verterunt, populus juxtà curiaque ephororum. Et constituerunt sanè*

ephori, qui ejusdem cum seditionis auctoribus factionis erant, qui societatem inierant cum Ætolis, cujus modò mentio à me est facta, alterum quidem, ritè sanè, ac legitimè, Agesipolin, puerum ætate quidem, sed Agesipolidis filium, Cleombroti nepotem. atque hic tenuerat regnum, cum Leonidas principatu excidisset, quia genere huic domui proximus esset, ac tutorem puero Cleomenem apposuerunt, Cleombroti filium, & Agesipolidis fratrem. Vides hîc dissensum Auctorum maximorum, quem non video quî conciliare possis. Collega autem Agesipolidi datus Lycurgus, ex non regiâ familiâ, corruptis largitione ephoris. Polybius, in sequentibus verbis. Ἀπὸ δὲ τῆς ἑτέρας οἰκίας ὄντων ἐκ τῆς Ἱππομέδοντος θυγατρὸς Ἀρχιδάμῳ δυοῖν παίδων, ὃς ἦν υἱὸς Εὐδαμίδου, ζῶντος δὲ Ἱππομέδοντος ἀκμὴν, ὃς ἦν υἱὸς Ἀγησιλάου τοῦ Εὐδαμίδου, καὶ ἑτέρων δὲ πλειόνων ἀπὸ τῆς οἰκίας ὑπαρχόντων, ἀποτέρω μὲν τῶν προειρημένων, προσηκόντων δὲ κατὰ τὸ γένος, τούτους μὲν ἅπαντας ὑπερεῖδον, Λυκοῦργον δὲ βασιλέα κατέστησαν, οὗ τῶν προγόνων οὐδεὶς ἐπιτεύχει τῆς προσηγορίας. ὃς, δοὺς ἑκάστῳ τῶν ἐφόρων τάλαντον, Ἡρακλέους ἀπόγονος, καὶ βασιλεὺς ἐγεγόνει τῆς Σπάρτης. *Ex alterâ verò familiâ, cum ex Hippomedontis filiâ Archidamo, Eudamidæ filio, duo filii essent, viveretque adhuc Hippomedon, qui Agesilai filius, & Eudamidæ nepos erat, aliique etiam plures ex eâdem domo essent, qui, remotiores quanquam, tamen genere contingebant, hosce tamen uviversos aspernati, faciunt Lycurgum regem: ex cujus majoribus nemo nomen illud nactus fuerat. sed hic, talento unicuique ephororum donato, Herculis progenies, & rex Spartæ, factus est.* Sed Lycurgus mox Agesipolidem dejecit regno, & tyrannidem invasit: ac sic porrò sub tyrannis Sparta fuit; ut mox dicam, cum familiæ alterius reges exhibuero.

C A-

CAPUT XV.

Altera familia regia, cujus princeps Procles erat, ſeu Patrocles: cui ſucceſſit filius, Sous. Herodoti locus reſtitutus. Eurypon, ſive Eurytion: à quo reges inſequuti Eurypontidæ, ſeu Eurytionidæ, dicti: atque illud quam ob cauſam. Bellum geſſit cum Arcadibus, & finivit ſtrategemate. Polyænus emendatus. Poſt hunc, Prytanis regnum tenet: & infeſta Cynurenſibus, Argiviſque, arma infert.

Unc ad alteram familiam, cujus princeps Procles erat, ſeu Patrocles, filius Ariſtodemi, Euryſthenis, qui prioris caput, frater minor, tranſeamus. Anonymus, De reg. Laced. Βασιλέων Λακεδαιμονίων οἰκία ἡ ἑτέρα, οἱ λεγόμενοι Προκλεῖδαι, καὶ Εὐρυπωντίδαι. Πρῶτος. Προκλῆς, ὁ Ἀριστοδήμου. *Regum Lacedæmoniorum familia altera, qui Proclidæ, ſive Eurypontidæ, dicti. Primus, Procles, Ariſtodemi filius.* Pauſanias. Τὰ δὲ ἐς τὴν οἰκίαν τὴν ἑτέραν, τοιάδε ἤκουσα εἶναι Προκλῆς, ὁ Ἀριστοδήμου, τῷ παιδίον τίθεται ὄνομα Σόον. *Quæ verò ad alterem familiam pertinent, ſic habere ſe audivi. Procles, Ariſtodemi filius, filium adoptat, nomine Soum.* Primus itaque ſecundæ regum apud Lacedæmonios familiæ, PROCLES fuit; ut apparet ex Pauſania, aliiſque. Ei ſucceſſit filius, ſed adoptivus, nomine SOUS. Anonymus, De reg. Laced. Δεύτερος, Σόος, Προκλέους παῖς θετός. *Secundus, Eous, Proclis filius adoptivus.* Et vides in Pauſaniæ citatis verbis. Plutarchus, in Lycurgi Vitâ. Οἱ πλεῖστοι σχεδὸν οὐχ οὕτω γενεαλογοῦσιν· ἀλλὰ Πατροκλέους μὲν, τοῦ Ἀριστοδήμου, γενέσθαι Σόον: Σόου δὲ, Εὐρυτίωνα. *Plerique verò originem non ſic deducunt: ſed ex Patrocle, Ariſtodemi filio, natum Soum; Soo verò, Eurytionem.* Mutilus eſt Herodoti locus, exciditque ibi Sous, lib. VIII. Στρατηγὸς δὲ, καὶ ναύαρχος, ἦν Λευτυχίδης, ὁ Μενάρεος, τοῦ Ἡγησίλεω, τοῦ Ἱπποκρατίδεω, τοῦ Λευτυχίδεω, τοῦ Ἀναξίλεω, τοῦ

Ἀρχιδήμου, τοῦ Ἀναξανδρίδεω, τοῦ Θεοπόμπου, τοῦ Νικάνδρου, τοῦ Χαρίλλου, τοῦ Εὐνόμου, τοῦ Πολυδέκτεος, τοῦ Πρυτάνιος, τοῦ Εὐρυφῶντος, τοῦ Προκλέος. *Præfectus exercitui terrestri, & navali, erat Leutychides, qui Menaris filius, qui Agesilai, qui Hippocratidæ, qui Leutychidæ, qui Anaxilai, qui Archidami, qui Anaxandridæ, qui Theopompi, qui Nicandri, qui Charilli, qui Eunomi, qui Polydectis, qui Prytanis, qui Euryphontis, qui Proclis.* Euryphon non fuit Proclis filius, sed ex Soo nepos: itaque defectum supple, & rescribe. τοῦ Εὐρυφῶντος, τοῦ Σόου, τοῦ Προκλέος. *Qui Euryphontis, qui Soi, qui Proclis.* Eo rege, redacti in servitutem Helotes, & Arcadiæ magna pars Laconicæ subjecta fuit. Plutarchus, in Lycurgo. Μάλιστα ἐθαυμάσθη Σόος, ἐφ' οὗ καὶ τοὺς Εἵλωτας ἐποιήσαντο δούλους οἱ Σπαρτιᾶται, καὶ χώραν προσεκτήσαντο πολλὴν, Ἀρκάδων ἀποτεμόμενοι. *Maximè in admiratione Sous fuit: sub quo Helotas Lacedæmonii in servitutem redegerunt, & ereptam Arcadibus partem non exiguam regionis suis finibus adiecerunt.* Vide aliud ejus factum; quod ibidem ille narrat, in sequentibus statim verbis. Eo verò vitâ functo, regnum adiit filius, EURYPON; sive, ut alii, EURYTION: à quo posteri Eurypontidæ, sive & Eurytionidæ, appellati. Pausanias. Εὐρυπῶντα δὲ τὸν Σόου φασὶν ἐς τοσοῦτον ἀφικέσθαι δόξης, ὡς καὶ τὴν οἰκίαν ταύτην Εὐρυποντίδας ὄνομα ἀπ' αὐτοῦ λαβεῖν, Προκλείδας ἐς ἐκεῖνον καλουμένους. *Eurypontem verò, Soi filium, tantum gloriæ consecutum esse tradunt, ut familiæ ejus reges Eurypontidæ de illius nomine appellarentur, qui Proclidæ antè dicti.* Idem Anonymus quoque tradit, ubi de Euryponte hoc agit. Causa singillatim exponitur à Plutarcho; quod fastigium principatus inclinaret, & captaret populi gratiam. Verba ejus, in Lycurgo, ita habent. Ἀλλὰ καίπερ ἐπὶ τοῦτο θαυμάζοντες αὐτὸν, (τὸν Σόον,) οὐκ ἀπὸ τούτου τὴν οἰκίαν, ἀλλὰ τοῦ παιδὸς αὐτοῦ, προσηγόρευσαν Εὐρυπωνίδας. δοκεῖ γὰρ πρῶτος Εὐρυτίων τὸ ἄγαν μοναρχικὸν ἀνεῖναι τῆς βασιλείας, δημαγωγῶν, καὶ χαριζόμενος τοῖς πολλοῖς. *Sed quanquam eum (Soum) propter ista admirarentur, non ab ipso tamen familiam, verum à filio, Eurytionidas dixerunt. Videtur enim primus Eurytion quod in regno nimium monarchicum erat, demisisse, & ad populi gratiam conciliandam totum se composuisse.* Bellum gessit cum Arcadibus, quod finivit, Mantineâ occupatâ strategemate: ubi refert Polyænus, lib. II.

Εὐρυ-

Εὐρυτίων, βασιλεὺς Λακεδαιμονίων, ὁρῶν τὸ πρὸς Ἀρκάδας πόλεμον μηκυνόμενον, στάσιν αὐτοῖς ἐμποιῆσαι μηχανώμενος, κήρυκα ἔπεμψεν, ἀγγέλλοντα, Λακεδαιμόνιοι παύονται πολεμοῦντες, ἐὰν τοὺς ἐναγεῖς ἐξελάσητε· τούτους δὲ εἶναι τοὺς Αἴγιναν ᾑρηκότας. οἱ δὲ τοῦ φόνου τὴν αἰτίαν ἔχοντες, προσδοκῶντες ὑπὸ τοῦ δήμου διωχθήσεσθαι, διὰ τὴν τῆς εἰρήνης ἐπιθυμίαν, σὺν ἐγχειριδίοις ἐλθόντες, ἀπέσφαξαν, ὅσους ἠδύναντο. πολλοὺς δὲ συμμάχους προσεποιήσαντο, τὴν ἐλευθερίαν ὑπισχνούμενοι. οἱ δὲ τῆς εἰρήνης ἐπιθυμήσαντες, προελθόντες παρετάξαντο. οἱ δὲ τὰ δήμου φρονοῦντες, ἡττηθέντες, πρός μέρος τι τοῦ τείχους καταφυγόντες, τὰς πύλας ἀνοίξαντες, Λακεδαιμονίους ἐδέξαντο. οἱ δὲ, κατέσχον τῇ στάσει Μαντίνειαν, ἧς τῷ πολέμῳ κρατεῖν οὐκ ἠδύναντο. *Eurytion, rex Lacedæmoniorum, videns bellum cum Arcadibus protrahi, ut factionem inter ipsos concitaret præconem misit, qui nuntiaret; Lacedæmonii à bello desistunt, si nocentes expuleritis. eos verò esse, qui Æginam ceperant. Itaque, qui rei cædis, metuentes, ne à populo, pacis studio, ad supplicium raperentur, cum pugionibus venientes, quotquot poterant, occiderunt. Multos etiam sibi socios adsciverunt, libertatem promittentes. Qui verò pacem coucupierant, progressi, ad pugnam se instruebant: at qui à populi partibus stabant, victi, se ad mæniorum partem quandam recipiebant; &, apertis portis Lacedæmonios admittebant. atque hi per factionem Mantineam occupârunt, quam non poterant bello capere.* Sed mendosus ille locus. nam qui isti, queis necesse, ut in partes suas traherent, libertatem polliceri? certè, servos hos fuisse, planè oportet. itaque rescribendum censeo. Δούλους δὲ συμμάχους προσεποιήσαντο, τὴν ἐλευθερίαν ὑπισχνούμενοι. *servos etiam sibi socios adsciverunt, libertatem promittentes.* Apud Herodotum, Euryphon scribitur, loco citato, lib. VIII. Successit autem ei filius, PRYTANIS: qui cum Cynurensibus priùs, inde etiam cum Argivis, bellum gessit. Pausanias. Εὐρυπῶντος δὲ υἱὸς γίνεται Πρύτανις. ἐπὶ μὲν δὴ Πρυτάνιδος, τοῦ Εὐρυπῶντος, τό ἔχθος τε Λακεδαιμονίοις ἤρξατο τὸ ἐς Ἀργείους· καὶ, ἔτι τοῦ ἐγκλήματος τούτου πρότερον, Κυνουρεῦσιν ἐπολέμησαν. *Euryponte nascitur Prytanis: eoque regnante, Lacedæmoniis inimicitiæ cum Argivis sunt exortæ: & jam antè, quam Argivis crimini daretur quicquam, cum Cynurensibus bellum gesserant.* Quæ totidem ferè verbis etiam Anonymus, de reg. Laced. Certè Prytanin Eurypontis etiam agnoscit filium Plutarchus, in

Lycurgi

Lycurgi Vita. Πατροκλέυς μὲν, τοῦ Ἀρισοδήμου, γενέσθαι Σόον· Σόου δὲ, Εὐρυτίωνα. *Patroclis quidem, filii Aristodemi, fuisse Soam; Soi verò, Eurytionem.* Herodotus, lib. VIII. Τοῦ Πρυτάνιος, τοῦ Εὐρυφῶντος. *Qui Prytanis, qui Euryphontis.* Anonymus. Τέταρτος, Πρύτανις, ὁ Εὐρυπῶντος. *Quartus, Prytanis, Eurypontis filius.*

CAPUT XVI.

Eunomus rex, & post illum Polydectes: sub quo utroque pax Lacedæmoniis constans. Eunomum Polydectis patrem esse: & Herodotus ea de re emendatus; ut & Suidas. Lycurgus, Eunomi filius, Polydectis frater, verum ex diversâ matre. Simonidis, Phlegontis, & Joannis Tzetzæ, error. Eunomus quomodo interierit. Polydectes, regno non diu potitus, moritur, uxore gravidâ: quæ cum filium peperisset, Charilaus ille à Lycurgo dictus, seu Charillus, & in regno constitutus. Ejus gesta, apophthegma, & regni tempus.

Rytanis verò postquam vitâ excessisset, regnum accepit filius, EUNOMUS. Anonymus. Πέμπτος, Εὔνομος, ὁ Πρυτάνιδος. *Quintus, Eunomus, filius Prytanidis.* Et ab eo filius item POLYDECTES. Idem Anonymus. Ἕκτος, Πολυδέκτης, ὁ Εὐνόμου. *Sextus, Polydectes, Eunomi filius.* Sub hoc Sparta in pace vixit. Anonymus subjungit. Ἐπὶ τούτου τοῦ Εὐνόμου ἐν εἰρήνῃ διετέλεσεν οὖσα ἡ Σπάρτη. *Sub hoc Eunomo pacem semper Sparta habuit.* Pausanias etiam de patris regno affirmat. Τὰς δ' ἐφεξῆς ταύτῃ γενεὰς, Εὐνόμου τε τοῦ Πρυτάνιδος, καὶ Πολυδέκτου τοῦ Εὐνόμου, βασιλευόντων, ἐν εἰρήνῃ διετέλεσεν οὖσα ἡ Σπάρτη. *Ac proximas quidem deinceps ætates, Eunomo scilicet Prytanidis, & Polydecte Eunomi filio, regnantibus, perpetua pax Spartanis fuit.* Meminitque

nitque utriusque regis, inter alios, etiam in Corinthiacis. Καὶ τοῦ βασίλεως Νικάνδρου, τοῦ Χαρίλλου, τοῦ Πολυδέκτου, τοῦ Εὐνόμου, τοῦ Πρυτάνιδος. *Et rege Nicandro, filio Charilli, Polydectis nepote, Eunomi pronepote, Prytanidis abnepote.* Eunomum Polydectis patrem fuisse, dicit etiam Plutarchus, in Lycurgo. Προκλέους μὲν τοῦ Ἀριστοδήμου, γενέσθαι Σόον· Σόου δὲ, Εὐρυτίωνα· τούτου δὲ, Πρύτανιν· ἐκ τούτου δὲ, Εὔνομον· Εὐνόμου δὲ, Πολυδέκτην. *Proclis quidem, filii Aristodemi, filium fuisse Soum; Soi autem, Eurytionem; hujus, Prytanim; ex hoc inde natum Eunomum, & ex Eunomo Polydecten.* Itaque luxatus est Herodoti locus, incuriâ exscribentis librarii, qui Eunomum, Polydectis patrem, filium illius facit; & Charillum, filium Eunomi, qui Charilli avus erat. Ecce verba, lib. VIII. Τοῦ Χαρίλλου, τοῦ Εὐνόμου, τοῦ Πολυδέκτεος, τοῦ Πρυτάνιος. *Qui Charilli filius erat, Eunomi nepos, Polydectis pronepos, Prytanidis abnepos.* Omninò sic restituendum. Τοῦ Χαρίλλου, τοῦ Πολυδέκτεος, τοῦ Εὐνόμου, τοῦ Πρυτάνιος. *Qui Charilli filius erat, Polydectis nepos, Eunomi pronepos, Prytanidis abnepos.* Certè Charillus patrem Polydecten habuit, & non Eunomum: quod præter Pausaniam, ac Plutarchum, Pausaniamque, & Anonymum, etiam testatum nobis è Sosibio, Scriptore Lacedæmonio, Clemens facit, Strom. I. Σωσίβιος δὲ ὁ Λάκων, ἐν χρόνων ἀναγραφῇ, κατὰ τὸ ὄγδοον ἔτος τῆς Χαρίλλου τοῦ Πολυδέκτου βασιλείας Ὅμηρον φέρει, *Sosibius verò Lacedæmonius, in descriptione temporum, Homerum refert ad Charillum, Polydectis filium, cum regnaret annum octavum.* Ergo res est satis plana. Mutilus autem Suidæ locus, in Λυκοῦργος. Ἦν θεῖος πρὸς πατρὸς Χαριλάου, τοῦ βασιλεύσαντος Σπάρτης, Εὐνόμου ἀδελφός. *Erat patruus Charilai, qui Spartæ rex fuit, Eunomi frater.* Restitue. Τοῦ βασιλεύσαντος Σπάρτης, Πολυδέκτους, τοῦ Εὐνόμου, ἀδελφός. *Qui Spartæ rex fuit, Polydectis, Eunomi filii, frater.* Erat enim Eunomi Lycurgus filius, non frater, quanquam haud ex eâdem matre. Nam uxores Eunomo fuere duæ: ac prognatus ex priore Polydectes; ex secundâ, cui nomen Dianassa, Lycurgus. Plutarchus, in ejus vitâ. Εὐνόμου δὲ, Πολυδέκτην (γενέσθαι) ἐκ προτέρας γυναικός· Λυκοῦργον δὲ, νεώτερον, ἐκ Διανάσσης. *Eunomo verò, Polydecten (natum esse) ex priore uxore; Lycurgum autem, minorem natu, è Dianassâ.* Eunomi Lycurgum filium, etiam Ælia-

nus facit. lib. XIII. cap. XXIII. Λυκοῦργος ὁ Λακεδαιμόνιος, ὁ Εὐνόμου παῖς, δικαίους βουλόμενος ἀποφῆναι τοὺς Λακεδαιμονίους, ὑπὲρ τούτου γε οὐ καλοὺς τοὺς μισθοὺς ἠρύσατο. *Lycurgus Lacedæmonius, Eunomi filius, justos reddere cupiens Lacedæmonios, haud mercedem ejus rei bonam retulit.* Nimis exerrabat Simonides, qui Prytanidis eum filium faciebat. Plutarchus, in Lycurgo. Καὶ Σιμωνίδης ὁ ποιητὴς, οὐκ Εὐνόμου λέγει τὸν Λυκοῦργον πατρὸς, ἀλλὰ Πρυτάνιδος. *Ac Simonides poëta, Lycurgum non Eunomo patre natum dicit, sed Prytanide.* Eodem quoque modo Phlegon, in Fragmento de Olympiis. Λυκοῦργος δὲ, ὁ Λακεδαιμόνιος, υἱὸς ὢν τοῦ Πρυτάνιος. *Lycurgus verò Lacedæmonius, filius existens Prytanidis.* Errat & Joannes Tzetzes; qui Lycurgum Charilai, qui ex fratre nepos erat, fratrem facit. Hist. Var. Chil. VIII. cap. CCXXXVIII. Χάριλλος Λάκων ἀδελφὸς ὑπῆρχε τῷ Λυκούργῳ. *Charillus Laco frater erat Lycurgo.* Eunomus quidem quonam modo interierit, refert Plutarchus, in citato jam Lycurgo. Ανομία, καὶ ἀταξία, κατεῖχε τὴν Σπάρτην ἐπὶ πολὺν χρόνον· ὑφ' ἧς καὶ τὸν πατέρα τοῦ Λυκούργου (τὸν Εὔνομον) βασιλεύοντα συνέβη τελευτῆσαι. διερύκων γὰρ ἀψιμαχίαν τινὰ, μαγειρικῇ κοπίδι πληγεὶς, ἀπέθανε· τῷ Πρεσβυτέρῳ παιδὶ, Πολυδέκτῃ, καταλιπὼν τὴν βασιλείαν. *Conculcatio legum, & confusio, Spartæ erat: ex quâ patrem Lycurgi (Eunomum) regem mori contigit. cum enim manum conserentes dirimeret, cultro coquinario ictus, occubuit: filio majori natu, Polydectæ, regnum relinquens.* Interfecto itaque hunc in modum Eunomo, ei in regno successit filius, Polydectes. Sed non diu patri ipse supervixit; ac decessit, gravidâ relictâ uxore: quæ dum pareret, regnum administravit Lycurgus, pro hærede, si fors filius nasceretur. Plutarchus, in ejus vitâ. Ἀποθανόντος δὲ καὶ τούτου, (τοῦ Πολυδέκτου,) μετ' ὀλίγον χρόνον, ἔδει βασιλεύειν, ὡς πάντες ᾤοντο, τὸν Λυκοῦργον· καὶ πρίν γε τὴν γυναῖκα τοῦ ἀδελφοῦ φανερὰν γενέσθαι κύουσαν, ἐβασίλευεν· ἐπεὶ δὲ τοῦτο τάχιστα ᾔσθετο, τὴν μὲν βασιλείαν ἀπέφηνε τοῦ παιδὸς οὖσαν, ἂν περ ἄῤῥην γένηται, τὴν δ' ἀρχὴν αὐτὸς ὡς ἐπίτροπος διεῖπε. *Mortuo verò etiam, (Polydecte,) non multo post, regnum ad Lycurgum, ut existimabant omnes, pertinebat: ac, priusquam uxorem fratris uterum constaret ferre, regnavit. simul autem id cognovit, pueri, si masculus is nasceretur, regnum esse declaravit: idque ceu tutor administravit.*

vit. Vide etiam Strabonem, lib. X. Et octavo menſe pòſt cum filium vidua Polydectis peperiſſet, CHARILAUS, ſeu, ut alii, CHARILLUS, à Lycurgo appellatus, & rex publicè ſalutatur. Vide Plutarchum, in Lycurgo; & de fort. Alex. lib. II. item Suidam, in Λυκοῦργος. Hic Argivorum terram devaſtavit, & bellum Tegeatis intulit: ſicut auctor eſt Pauſanias, in Laconicis; & Anonymus, de reg. Laced. Sed infelix illi ejus belli finis: quippe captus, & dimiſſus, eâ lege, ne deinceps quid tentaret, fidem minimè ſervavit: ut Pauſanias idem refert, in Arcadicis. Ejus apophthegmata quædam refert Plutarchus, in Lycurgo, & Apophthegm. Lac. Sub hoc quidam floruiſſe Homerum volunt. Clemens, Strom. I. Σωσίβιος δὲ ὁ Λάκων, ἐν τῇ χρόνων ἀναγραφῇ, κατὰ τὸ ὄγδοον ἔτος τοῦ Χαρίλλου, τοῦ Πολυδέκτου, βασιλείας Ὅμηρον φέρει. *Soſibius verò Lacedæmonius, in Deſcriptione temporum, exſtitiſſe Homerum tradit anno regni Charilli, Polydectis filii, octavo.* Anonymus, de hoc Charilao verba faciens. Κατὰ τὸ ὄγδοον τοῦ Χαρίλλου βασιλείας ἔτος Ὅμηρον γνωρίζεσθαι φησὶ Σωσίβιος ὁ Λάκων, ἐν χρόνων ἀναγραφῇ. *Circà octavum regni Charilli annum claruiſſe Homerum dicit Soſibius Lacedæmonius, in Deſcriptione temporum.* Regnavit autem annos ſexaginta quatuor. Clemens, Strom. I. Βασιλεύει μὲν οὖν Χάριλλος ἔτη ἑξήκοντα τέσσαρα. *Itaque regnavit quidem Charillus annis ſexaginta quatuor.* Et Anonymus. Ἕβδομος Χάριλλος, ὁ Πολυδέκτου, ἐβασίλευσεν ἔτη ἑξήκοντα. *Septimus, Charillus, Polydectis filius, regnavit annis ſexaginta quatuor.*

RIGGS LIBRARY,
Georgetown College, D. C.

CAPUT XVII.

Nicander patri Charilao succedit. Teleclum collegam non habuit, sed Alcamenem. Pausaniæ error indicatus. Sub eo Olympia instituta: & bellum, in Argivos motum. Quot annis regnaverit. Succedit ei Theopompus, à quo ephori instituti. Huic succedit Leuxidamus, ex filio nepos: illi, filius Anaxiamus: cui mox Archidamus I. *cui Agasicles, sive Hegesicles. Huic Aristo: cujus uxor formosissima, anteà deformis maximè. Succedit filius, Demaratus: sed dejicitur. Leotychides, seu Leutychides, dejecto succedit; ipse quoque paria passus: & succedit Archidamus II. à quo bellum Archidamium nomen accepit. Ejus uxores; Lampido, & Eupolia. Plutarchi locus emendatus. Quam diu regnaverit.*

POstquam vitâ Charilaus excessisset, regnum accepit filius, NICANDER; & collegam ex familiâ priore Teleclum habuit: quem occisum à Messeniis in Dianæ fano suprà memoravi. Pausanias. Μετὰ δὲ Χάριλλον τελευτήσαντα, Νίκανδρος ὁ Χαρίλλου διαδέχεται τὴν ἀρχήν. καὶ τά Μεσσηνίων ἐς Τήλεκλον, τὸν τῆς ἑτέρας βασιλέα οἰκίας, ἐν τῷ ἱερῷ τῆς Λιμνάδος συμβάντα, ἐπὶ Νικάνδρου γίνεται βασιλεύοντος. *Mortuo verò Charillo, Nicander, Charilli filius, regnum suscipit: quaque à Messeniis in Teleclum patrata, in Dianæ Limnadis fano, Nicandro regnante acciderunt.* Sed Pausaniam equidem memoriâ hîc lapsum putem: cum mors Telecli potius inciderit in Charilli tempora, Nicandri patris. Nam Nicander, regnum adiit Alcamenis demum, Telecli filii, anno quarto. Estque certum ejus rei argumentum, quod Olympia instituta anno Alcamenis tricesimo septimo, ultimoque, qui Nicandri tricesimus quartus,

tus. Clemens, ex Sosibio Lacedæmonio, Strom. I. Βασιλεύει μὲν οὖν ὁ Χάριλλος ἔτη ἑξήκοντα τέσσαρα· μεθ' ὃν υἱὸς Νίκανδρος ἔτη τεσσαράκοντα ἐννέα. τούτου καὶ τὸ τεσσαρακοστὸν τέταρτον ἔτος περιῶσαι φησὶ τὴν πρώτην Ὀλυμπιάδα. *Ac regnavit quidem Charillus annos sexaginta quatuor: post quem filius Nicander annis novem & triginta. Ejus verò anno tricesimo quarto Olympiadem primam institutam esse dicit.* Argivis quoque hic Nicander bellum intulit, & pleramque regionem devastavit. Pausanias. Ἐσέβαλε δὲ καὶ ἐς τὴν Ἀργολίδα ὁ Νίκανδρος στρατιᾷ, καὶ τὰ πολλὰ ἐκάκωσε τῆς χώρας *Etiam copias infestas in Argivorum terram duxit, & magnæ regionis parti malum dedit.* Regnavit verò annis novem & triginta: ut apparet ex Clemente, in citatis statim verbis. Anonymus. Ὄγδοος, Νίκανδρος ὁ Χαρίλλου, ἐβασίλευσεν ἔτη τεσσαράκοντα ἐννέα. *Octavus, Nicander, Charilli filius, regnavit annis triginta novem.* Suidas, annum unum demit, ac triginta octo dicit. Μεθ' ὃν (ἐβασίλευσεν) ὁ Νίκανδρος ἔτη τεσσαράκοντα ὀκτώ. *Post quem (regnavit) Nicander annis triginta octo.* Huic successit filius, THEOPOMPUS. Anonymus. Ἔννατος, Θεόπομπος, ὁ Νικάνδρου. *Nonus, Theopompus, Nicandri filius.* Ab hoc ephoros institutos, dixi Antiqu. Lac. lib. II. cap. IV. Apophthegmata ejus quædam, memorantur à Plutarcho, in Lycurgo, & Apophthegm. Lac. & lib. ad indoctum principem. Meminit ejus etiam Herodotus, lib. VIII. Eo regnante, cum Argivis de Thyreatum quoque finibus dimicatum est: verum prælio Theopompus non interfuit; partim senio impeditus, partim animi mærore, ob Archidami filii mortem: uti testis est Pausanias, in Laconicis; item Anonymus, De reg. Laced. De ejus morte variatum. Myron enim Prienensis, bello cum Messeniis ab Aristomene cæsum tradit: uti auctor est Pausanias, in Messenicis. Sed refutat eum ille: & non nisi post id bellum, cui finem imposuerat, mortuum refert; ac defendit se Tyrtæi auctoritate. Certè inter trecentos fuisse, quos Jovi Ithomatæ Aristomenes immolavit, refert Clemens, in Protreplico. Ἀριστομένης ὁ Μεσσήνιος τῷ Ἰθωμάτῃ Διῒ τριακοσίους ἀπέσφαξεν· ἐν οἷς καὶ Θεόπομπος ἦν, ὁ Λακεδαιμονίων βασιλεύς, ἱερεῖον εὐγενές. *Aristomenes Messenius Jovi Ithomatæ trecentos immolavit: in quibus etiam erat Theopompus, rex Lacedæmoniorum, nobilis victima.* Idem & Cyrillus tradit, adversus Julianum, lib. IV. Mortuo suc-

cessit ZEUXIDAMUS, ex Archidamo filio nepos. Anonymus. Δέκατος Ζευξίδαμος, ὁ Ἀρχιδάμου, τοῦ Θεοπόμπου. *Decimus Zeuxidamus, Archidami filius, Theopompi nepos.* Idem videre est apud Pausaniam. Huic rursum successit filius, ANAXIDAMUS: cujus tempore Messenii è Peloponneso ejecti. Anonymus; Ἑνδέκατος, Ἀναξίδαμος Ζευξιδάμου. Ἐπὶ τούτου Μεσσήνιοι φεύγουσιν ἐκ Πελοποννήσου, πολέμῳ τὸ δεύτερον ὑπὸ Σπαρτιατῶν. *Undecimus, Anaxidamus, Zeuxidami filius. Sub hoc Messenii, iterum bello à Spartanis superati, Peloponneso excedunt.* Idem tradit & Pausanias. Huic succedit ARCHIDAMUS I. & illi AGASICLES: qui Herodoto Ionicè HEGESICLES dicitur, libro primo, septimoque. Utriusque pacatum admodum regnum fuit: neque turbas habuit, aut dedit ullas: ut Pausanias, & Anonymus, nobis tradunt. Huic autem filius succedit, ARISTO. De hoc memorat Pausanias, cum uxorem duxisset, maximè deformem, mulierem factam, formosissimam de repentè evasisse, ope Helenæ. quod quâ ratione factum, fusè tradit & Herodotus, lib. VI. Erat autem uxor tertia: quam duabus, quia steriles, superinduxit. Eam verò quonam modo ab Ageto, cui illa nupta erat, circumvento impetraverit, ab Herodoto itidem commemoratur, libro citato. Ex hâc autem septimo ei mense natus est DEMARATUS, qui succedit: sed dejicitur à Leutychide, quem Cleomenes, rex alterius familiæ, contra ipsum concitaverat, patris imprudentis dicto pro se usus. Strictim exponunt Pausanias, & Anonymus; & Herodotus prolixè, lib. VI: ubi & plura de eodem referuntur. Bello contra Argivos, cum in urbem pervenisset, & Pamphyliacum occupasset, à mulieribus ejectus fuit. Vide narrantem Plutarchum, lib. De Virt. Mul. Meminit ejus Sextus Empiricus, contra Mathematicos lib. I. cap. XII. Ejus apophethgmata quædam memorantur à Plutarcho, in Apophtheg. Lac. Atque ita LEOTYCHIDES, qui Leutychides Herodoto, regno potitus, illud tenuit: sed non semper. nam Demarato pœnas dedit; &, ob crimen accusatus, Tegeam, relicto regno, fugere necesse habuit: atque illic tandem exul vitam finiit. Ejus res, Pausaniæ commemorantur, & Anonymo; tum Herodoto, lib. VI. Literas ad Spartanos

tanos arcanas, quibus illos certiores de exercitu Xerxis faceret, refert nobis Polyænus, lib. II. Meminit ejus & Thucydides, lib. I. & Diodorus, lib. XI. Succeſſit verò, ARCHIDAMUS II, Leotychidæ è Zeuxidamo filio nepos: nam Zeuxidamus diem ante patrem obierat. Ejus res geſtas, & ſub ipſo concitatum bellum Peloponneſiacum, breviter Pauſanias refert: ſed diffuſius Thucydides, tribus prioribus libris. Adeoque primum ejus belli decennium, Ἀρχιδάμιος πόλεμος, *Archidamium bellum*, ab eo denominatum. Harpocration. Τὰ πρῶτα δέκα ἔτη τοῦ Πελοποννησιακοῦ πολέμου, Ἀρχιδάμιος ἐκλήθη πόλεμος· ὡς ἔοικεν, ἀπὸ τοῦ τὸν Ἀρχίδαμον εἰς τὴν Ἀττικὴν ἐμβαλεῖν. *Priores decem anni belli Peloponneſiaci, Archidamium bellum ſunt appellati: quia, ut videtur, Archidamus Atticam invaſit.* Quæ totidem quoque verbis Suidas, in Ἀρχιδάμιος πόλεμος, & Βρασίδας: meminitque ſtrictim etiam Auctor Etymologici, in Δεκελεικὸς πόλεμος. Ejus ſtrategemata quædam referuntur à Polyæno, lib. IV. Duas autem uxores habuit: unam Lampridonem, è quâ filium Agidem ſuſtulit; alteram verò, Eupoliam, è quâ natus Ageſilaus. Plutarchus, in principio Ageſilai. Ἀρχίδαμος, ὁ Ζευξιδάμου, βασιλεύσας ἐπιφανῶς τῶν Λακεδαιμονίων, κατέλιπεν υἱὸν ἐκ γυναικὸς εὐδοκίμου Λαμπρεδοῦς, Ἆγιν· καὶ πολὺ νεώτερον ἐξ Εὐπωλίας, τῆς Μελεσιππίδα θυγατρὸς, Ἀγησίλαον. *Archidamus, Zeuxidami filius, qui præclarè apud Lacedæmonios regnavit, reliquit filium ex illuſtri uxore Lampridone Agin; & multo minorem natu ex Eupoliæ, Meleſippidæ filiâ, Ageſilaum.* Sed corruptus leviter locus: etenim prioris uxoris nomen erat Lampido. Plato, in Alcibiade I. Οἶμαι δὲ, κἂν Λαμπιδώ, τὴν Λευτυχίδου μὲν θυγατέρα, Ἀρχιδάμου τε γυναῖκα, Ἄγιδός τε μητέρα, οἳ πάντες βασιλεῖς γεγόνασι, θαυμάσαι ἂν καὶ ταύτην. *Arbitror verò, etiam Lampidonem, Leotychidæ quidem filiam, Archidamique uxorem, & Agidis matrem, qui omnes fuerunt reges, hanc quoque admiraturam fuiſſe.* Herodotus item, lib. VI. Θυγάτηρ δὲ (Λευτυχίδου) Λαμπιδώ· τὴν Ἀρχίδημος ὁ Ζευξιδήμου γαμέει. *Filia autem (Leotychidæ) Lampido: quam Archidamus, Zeuxidami filius, uxorem duxit.* Altera harum exiguâ ſtaturâ fuit: propter quam mulctatus etiam ab ephoris, dictitantibus, Regulos eum, non reges gignere velle. Memorant cum alii iſtud, tum Plutarchus, in Ageſilai Vitâ, & lib. De educ. puerorum.

rorum. Regnavit verò annos quadraginta duos. Diodorus, de eo verba faciens, lib. XII. Κατὰ δὲ τὴν Ἑλλάδα Ἀρχίδαμος, ὁ Λακεδαιμονίων βασιλεὺς, ἐτελεύτησεν, ἄρξας ἔτη τεσσαράκοντα δύο. *In Græciâ autem Archidamus, rex Lacedæmoniorum, diem obiit, cum regnasset annos quadraginta duos.*

CAPUT XVIII.

Succedit Archidamo filius, Agis I: isque quam diu regnaverit. Uxor, Timæa: cum quâ creditus Alcibiades consuevisse. Succedit frater, Agesilaus II; cujus regnum clade Leuctricâ infelix: ejusque causæ quænam fuerint. Dionysii Halicarnassei, Plutarchi, Aristidis, & Pausaniæ, error. Quam diu vixerit, ac regnaverit.

Ucceßit verò Archidamo filius, AGIS I. De quo, ejusque rebus, Pausanias, Thucydides, Xenophon, & Diodorus. Ejus strategemata quædam memorantur Polyæno, lib. I. Regnavit annos XXVII. Subjungit Diodorus, ad citata antè verba. Τὴν δ' ἀρχὴν διαδεξάμενος Ἆγις, ἐβασίλευσεν ἔτη εἴκοσι ἑπτά. *Succedens verò in principatu Agis, regnavit annos viginti septem.* Hujus uxor, Timæa erat: cui stuprum intulisse Alcibiades ferebatur. Meminit Plutarchus, in Alcibiade, Lysandro, & Agesilao: item, De animi tranquillitate. Vitâ exceßit, adeò grandi senectute, ut, exhaustis corporis viribus, lecto plurimum decumberet; uti memorat Plutarchus, extremo libro, An seni sit gerenda resp. Illi verò, excluso filio Leotychide, succeßit frater, AGESILAUS II. De quo plurima Diodorus, ac Pausanias: &, propriis libris, Xenophon, Cornelius Nepos, & Plutarchus: qui & apophthegmata quædam ejus refert, in Apophthegm. Lac. Strategemata, memorantur Polyæno, lib. II. & Frontino, lib. I. cap. XI. Sub hoc accidit pugna ad Leuctra; maximâ Lacedæmoniorum

eum clade, quâ eorum principatus est eversus, memorabilis, Olymp. CII. anno II. Est videre apud Diodorum Siculum in illius anni rebus, lib. XV. & Pausaniam, in Arcadicis. Cecidere verò eo prælio Lacedæmonii quater mille, cum Bœoti vix trecentos è suis desiderarent. Diodorus Siculus, loco citato, ubi de eâ pugnâ agit. Ἔπεσον δ' ἐν τῇ μάχῃ, τῶν Λακεδαιμονίων οὐκ ἐλάττους τῶν τετρακισχιλίων, τῶν δὲ Βοιωτῶν, περὶ τριακοσίους. *Ceciderunt autem in prælio, Lacedæmoniorum haud pauciores quatuor millibus; Bæotorum verò, circiter trecenti.* Minuit numerum Dionysius Halicarnasseus: mille tantum, & septingentos, eos dicens. Ecce verba, lib. II. Σπαρτιᾶται μέν γε, πταίσαντες μάχῃ τῇ περὶ τὰ Λεῦκτρα, ἐν ᾗ χιλίους καὶ ἑπτακοσίους ἄνδρας ἀπέβαλον, οὐκ ἔτι τὴν πόλιν ἠδυνήθησαν ἐκ τῆς συμφορᾶς ταύτης ἀναλαβεῖν, ἀλλ' ἀπέστησαν τῆς ἡγεμονίας σὺν αἰσχύνῃ. *Spartani certò, post acceptam ad Leuctra cladem, in quâ viros amiserunt mille atque quadringentos, nunquam posteà in integrum restituere civitatem potuere, sed cesserunt principatu cum opprobrio.* Magis etiam Pausanias; ubi mille, aut paullo plures, tantum interfectos dicit: & Bœotos, vix desiderasse septem & quadraginta. Ecce verba de hâc pugnâ, in Bœoticis. Ἀπέθανον δὲ Θηβαίων, καὶ ὅσοι παρέμειναν Βοιωτῶν, ἑπτὰ καὶ τεσσαράκοντα ἄνδρες· Λακεδαιμονίων δὲ αὐτῶν ὡς πλείους ἢ χίλιοι. *Occubuerunt de Thebanis, & Bœotis, qui permanserant, viri quadraginta septem; è Lacedæmoniis ipsis, plures mille.* Neque aliter Plutarchus, in Agesilai Vitâ. Ἀπέθανον δὲ χίλιοι Λακεδαιμονίων, καὶ Κλεόμβροτος ὁ βασιλεύς, καὶ περὶ αὐτὸν οἱ κράτιστοι τῶν Σπαρτιατῶν. *Cæsi verò è Lacedæmoniis mille, atque rex Cleombrotus, ac fortissimi circa eum Spartanorum.* Aristides etiam, de re eâdem, Leuctricâ I. Εἰ γὰρ καὶ πάνδεινα πεποιήκασι Λακεδαιμόνιοι, καὶ πάσης μείζω τιμωρίας, ὁ καιρὸς αὐτοὺς, ὦ Ἀθηναῖοι, παραιτεῖται, καὶ τὸ μὴ καλῶς ἔχειν ὑμῖν ἐπιτίθεσθαι τοῖς ἀτυχήμασιν αὐτῶν. ὧν γὰρ πλείους μὲν ἢ χίλιοι τεθνᾶσι, ἀφεστᾶσι δὲ οἱ σύμμαχοι, κεκόσμηται δὲ τοῖς ὅπλοις τὰ τῶν Θηβαίων ἱερὰ, αἱ δὲ ἐλπίδες εἰς ἡμᾶς μόνους ἀνήρτηνται, πῶς ἄξιον αὐτόχειρας τούτων γενέσθαι, καὶ μὴ συνδιατηρῆσαι τὰς ὑπολοίπους ἀφορμάς; *Ut enim Lacedæmonii gravissima quæque, & omni ultione majora, commiserint, tamen tempora, ô Athenienses, deprecantur pro iis, nec vos decet illorum insultare miseriis. Nam, quorum plures mille reciderunt, sociique defecerunt,*

armis templa Thebanorum sunt ornata, spes omnis in vobis est reposita, eos quomodo possitis occidere, & illorum reliquias non conservare? Sed profectò magnus est eorum error, adstruitque Diodoro fidem Xenophon: qui hoc prælio cecidisse plures refert, quam superstites remanserint. Habe verba ejus, in Agesilao. Αὐτῶν Σπαρτιατῶν οὐ μειόνων ἀπολωλότων ἐν τῇ ἐν Λεύκτροις μάχῃ, ἢ λειπομένων. *Cum ex Spartanis ipsis in pugnâ Leuctricâ haud pauciores cecidissent, quam superstites mansissent.* Atqui Spartanorum civium octo millia fuisse, dicit rex Demaratus, apud Herodotum, lib. VII. Et omninò veritati est consentaneum, majorem numerum millenario fuisse, quo amisso, amissus principatus fuit, nec restitui deinde potuit. Quæ autem victoriæ potissima Bæotis causa tunc extiterit, à Plutarcho memoratur, Sympos. lib. II. cap. V. Τῶν μαχομένων πρῶτον ἔργον ἐστὶ τὸ πατάξαι, καὶ φυλάξασθαι· δεύτερον δὲ, συμπεσόντας ἤδη, καὶ γινομένους ἐν χερσὶν, ὠθισμοῖς τε χρῆσθαι, καὶ περιτροπαῖς ἀλλήλων. ᾧ δὴ μάλιστα φησὶν ἐν Λεύκτροις τοὺς Σπαρτιάτας ὑπὸ τῶν ἡμετέρων, παλαιστρικῶν ὄντων, καταβιβασθῆναι. *Eorum qui pugnant primum opus est ferire, atque ictus evitare: alterum verò, ubi congressi sunt, & ad manus venerunt, invicem trudere, & subvertere adversarium. quâ re maximè ajunt apud Leuctra Spartanos à nostris, luctandi peritis, oppressos fuisse.* Polyænus, etiam causam tradit: ideoque victos esse Lacedæmonios, quod, oraculo insuper habito, quo pugnare ad cantum tibiarum jussi, & idcircò etiam id facere soliti, prælium tunc sine tibiis iniissent. Verba ejus ita habent, in strategemate Proclis, lib. I. Οἶδα ἐγὼ, καὶ τὸν θεὸν ἀνελθόντα νίκην Λάκωσιν, εὖτ' ἂν πολεμῶσι μετ' αὐλητῶν, καὶ μὴ πρὸς αὐλητάς. τὸ λόγιον ἤλεγξεν Λεύκτροις ἡ μάχη. ἐν γὰρ Λεύκτροις, αὐλητῶν οὐχ ἡγουμένων, οἱ Λάκωνες παρετάξαντο πρὸς Θηβαίους, οἷς πάτριον ἀσκεῖν αὐλητικήν. ὥστε δῆλος ἦν ὁ θεὸς προαγορεύσας, ὅτι νικήσουσί ποτε Θηβαῖοι Λάκωνας, αὐλῷ μὴ στρατηγουμένους. *Scio ego, respondisse deum, victores fore Lacedæmonios, quando cum tibicinibus pugnarent, non contra tibicines. Ostendit oraculum pugna Leuctrica. nam ad Leuctra Lacedæmonii, non præeuntibus tibicinibus, dimicabant cum Thebanis, qui artem tibiâ canendi more patrio exercebant. Itaque clarè apparebat, prædixisse deum, fore, ut Thebani vincerent Lacedæmonios, qui sine tibiâ pugnam inirent.* Atque hæ secundæ sanè

causæ

causæ erant, prima verò, quod punire deus vellet ingens scelus, in filias commissum Leuctri, Scedasique, & ab ephoris neglectum. Vide Diodorum Siculum, lib. XV. Plutarchum, in Narrat. Amat. & Præceptis Reip. Ger. item Pelopida: tum & Pausaniam, in Bæoticis, & Isocratem, in Orat. De pace. Thebani verò, ut hoc obiter nunc dicam, quia lævo cornu hîc superiores, etiam victoriam obtinuissent, posteà quibusvis præliis principem sinistrę aciei locum tribuerunt. Plutarchus, in Quæst. Rom. Καὶ γὰρ Θηβαῖοι, τῷ ἀριστερῷ κέρατι τρεψάμενοι τοὺς πολεμίους, καὶ κρατήσαντες ἐν Λεύκτροις, διετέλεσαν ἐν πάσαις ταῖς μάχαις τῷ ἀριστερῷ τὴν ἡγεμονίαν διδόντες. *Etenim Thebani, quod lævo cornu in pugnâ Leuctricâ hostem fudissent, ac vicissent, etiam deinceps in omnibus præliis principem locum sinistræ aciei tribuerunt.* Regnavit verò Agesilaus annos quadraginta unum, vixit octoginta quatuor. Plutarchus, in ejus vitâ. Ἀποθνήσκει (ὁ Ἀγησίλαος) βιώσας μὲν ὀγδοήκοντα καὶ τέσσαρα ἔτη· βασιλεύσας δὲ τῆς Σπάρτης, ἑνὶ καὶ τεσσαράκοντα πλέον. *Moritur, (Agesilaus,) cum vixisset annos octoginta quatuor; regnasset verò Spartæ unum supra quadraginta.* Gemistus, de eodem, Hellenici lib. I. Νόσῳ τελευτᾷ, βιοὺς μὲν ἔτη τέτρασι πλείω τῶν ὀγδοήκοντα· βασιλεύσας δὲ τῆς Σπάρτης, ἓν καὶ τεσσαράκοντα.

CAPUT XIX.

Succedit Agesilao filius, Archidamus III. Ejus victoria illustrissima. Ἄδακρυς μάχη. Ἄδακρυς πόλεμος. *Proverbium. Victum Laconicum contemnit. Tarentinis imploratus fert auxilium, & ibi cadit, neque traditur sepulcro: ideoque statua ei Olympiæ posita. Ubi ceciderit. Plutarchi locus emendatus. Quam diu regnaverit. Succedit frater, Agis II. cui Eudamidas I uti illi Archidamus IV. cujus nomen in Pausania restitutum. Ei verò, succedit Eudamidas II. Pausaniæ locus de eodem emendatus. Post hunc, Agis III: cui successit Eurydamidas; sicut illi Epiclidas. Præter istos, Glaucus, Dion, Thestiusque, extra ordinem memorati. Quam diu sub regibus Sparta fuerit.*

AGesilao filius successit, ARCHIDAMUS III: de quo Xenophon, Hist. Græc. lib. VII. Diodorus, lib. XVI. Pausanias, in Laconicis; & Anonymus. Ejus apophthegmata quædam refert Plutarchus, in Apophthegm. Lac. Strategemata, memorantur à Polyæno, lib. I. & Frontino, lib. I. cap. XI. Hoc ductore, accidit nobilissima Lacedæmoniorum victoria, de Arcadibus reportata; quorum supra decem millia eâ pugnâ ceciderunt, è Lacedæmoniis contrà nemine desiderato sicut memorat Diodorus, lib. XV. in rebus Olymp. CIII. anni I. Fuitque ex re ea pugna Ἄδακρυς μάχη, *Illacrymabilis pugna*, dicta. Plutarchus, in Agesilao. Ἀρχίδαμος δὲ, ὁ υἱὸς αὐτοῦ, ἐνίκησεν Ἀρκάδας τὴν λεγομένην Ἄδακρυν μάχην. οὐδεὶς γὰρ ἔπεσε τῶν μετ᾽ αὐτοῦ, συχνοὺς δὲ τῶν ἐναντίων ἀνεῖλεν. *Archidamus verò, ejus filius, Arcadas vicit, eâ pugnâ, quæ Illacrymabilis dicta. nam, suorum nemi-*

ne

ne desiderato, magnam hostium stragem edidit. Meminit Julianus, Orat. II. Ταύτην ἐγὼ τὴν νίκην κρίνω τῆς Λακωνικῆς μακρῷ σεμνοτέραν. ἡ μὲν γε, ἣν ἄδακρυς μόνον τοῖς κρατοῦσιν· ἡ δὲ, οὐδὲ τοῖς κρατηθεῖσιν ἤνεγκε δάκρυα. *Hanc ego victoriam Laconicâ illâ longè gloriosiorem judico. Hæc enim, solis victoribus illacrymabilis fuit; illa verò, neque victis lacrymas tulit.* Et Themistius, Orat. XIV. Ὑμνοῦσι μὲν οὖν καὶ Σπαρτιᾶται ἀναίμακτόν τινα, καὶ ἄδακρυν, νίκην· δι' ἧς Ἀρκάδων ἐκράτησαν, μετὰ τὴν ἐν Λεύκτροις συμφοράν. *Prædicant itaque Spartani victoriam quandam incruentam, & illacrymabilem, quâ Arcadas vicerunt, post cladem Leuctricam.* Abiitque in proverbium, Ἄδακρυς πόλεμος. *Illacrymabile bellum:* de quo Suidas; & Zenobius, Cent. I. Proverb. XXVIII. ac Diogenianus, Cent. I. Proverb. LIII. Uxor ejus, Dinicha fuit. Observare est apud Pausaniam, in Laconicis. Θεόπομπος δὲ ὁ Δαμασιστράτου, τόν τε Ἀρχίδαμον μετασχεῖν τῶν πραγμάτων αὐτὸν, καὶ ἔτι Δεινίχαν, τὴν Ἀρχιδάμου γυναῖκα, παρὰ τῶν δυναστευόντων ἐν Φωκεῦσιν ἔφη λαμβάνουσαν δωρεὰν, ἐπιμότερον ποιεῖν σφίσιν ἐς τὴν συμμαχίαν Ἀρχίδαμον. *Theopompus verò, Damasistrati filius, Archidamum ait & rerum participem ipsum fuisse, & uxorem Dimicham, acceptis à primariis Phocensium muneribus, promptiorem ad societatem ineundam Archidamum fecisse.* Laconico contempto victu, convivia externo more instituebat; ideoque patriâ libenter absens, implorantibus Tarentinis, etiam suppetias tulit: atque ibi in pugnâ cecidit, & sepulcri honore caruit. Athenæus, lib. XII. Ἀρχίδαμος ὁ Λάκων, ἀποστὰς τῆς πατρίου διαίτης, συνεισίᾳ ξενικῶς, καὶ μαλακῶς· διόπερ οὐκ ἠδύνατο τὸν οἴκοι βίον ὑπομένειν, ἀλλ' ἐσπούδασεν ἀεὶ, δι' ἀκρασίαν, ἔξω διατρίβειν. καὶ, Ταραντίνων πρεσβευσαμένων περὶ συμμαχίας, ἔσπευσε συνελθεῖν αὐτοῖς βοηθός. κἀκεῖ γενόμενος, καὶ ἐν τῷ πολέμῳ ἀποθανὼν, οὐδὲ ταφῆς κατηξιώθη, καίτοι Ταραντίνων πολλὰ χρήματα ὑποσχομένων τοῖς πολεμίοις, ὑπὲρ τοῦ ἀνελέσθαι τὸ αὐτοῦ σῶμα. *Archidamus Lacedæmonius, omisso victu patrio, externorum more molliter convivabatur. nam domesticam vitæ rationem ferre haud poterat, sed studebat, propter luxum, in externis oris vivere, itaque, cum Tarentini legatos misissent de ineundâ societate, summo studio ad ipsos auxiliaturus concessit. ubi cum esset, in prælio mortem oppetiit, nec sepulcro dignus habitus fuit, quamvis multum pecuniæ hostibus Tarentini offerrent, ut*

ejus corpus auferri sinerent. Vocatum à Tarentinis eum, ad suppetias ferendas, etiam est auctor Strabo, lib. VI. Cædem verò, memorat item Diodorus, lib. XVI. in rebus Olympiadis CVIII. anni III. & Pausanias, in Laconicis: qui hoc addit, ideò statuam Olympiæ ei collocatam esse. Verba ejus, ita habent, Eliacorum lib. II. Παρὲ δὲ Σωδάμαν, Ἀρχίδαμος ἕστηκεν, ὁ Ἀγησιλάου, Λακεδαιμονίων βασιλεύς. πρὸ δὲ τοῦ Ἀρχιδάμου τούτου βασιλέως, εἰκόνα οὐδενὸς ἔν γε τῇ ὑπερορίᾳ Λακεδαιμονίους εὕρισκον. Ἀρχιδάμου δὲ ἄλλων τε καὶ τῆς τελευτῆς, ἐμοὶ δοκεῖν, εἵνεκα ἀνδριάντας ἐς Ὀλυμπίαν ἀπέστειλαν, ὅτι ἐν βαρβάρῳ τε ἐπέλαβεν αὐτὸν τὸ χρεὼν, καὶ βασιλέων μόνος τῶν ἐν Σπάρτῃ δῆλός ἐστιν ἁμαρτὼν τάφου. *Propè Sodaman verò, Archidamo, Agesilai filio, Lacedæmoniorum regi, statua est collocata. Ante hunc autem regem Archidamum, nulli cuiquam extra fines statuam Lacedæmonios posuisse compertum habeo. Archidamo verò, cùm ob alia, tum & mortem, ut opinor, dedicandam in Olympiâ statuam existimârunt, quòd & inter barbaros obiit, & honore sepulturæ solus regum Spartanorum caruit.* Cecidit autem ad urbem Italiæ Mandonium. Plutarchus, in Agide. Ἦν γὰρ Ἀγησιλάου μὲν Ἀρχίδαμος, ὁ περὶ Μανδόνιον τῆς Ἰταλίας ὑπὸ Μασσαπίων ἀποθανών. *Erat enim Agesilai quidem filius Archidamus, qui circa Mandonium Italiæ est occisus à Massapiis.* Sed scribendum est Μανδύριον, & Μεσσαπίων: *nam* sic eam *urbem* vocant, Stephanus. Plinius, lib. II. cap. CIII. Livius, lib. XXVII. Vitâ excessit, cum regnâsset annos tres & viginti. Diodorus, libro anteà citato, postquam illum eo prælio cecidisse fortiter pugnantem ait, addit. Ἀρχίδαμος μὲν οὖν ἐβασίλευσε τῶν Λακεδαιμονίων ἔτη τρία πρὸς τοῖς εἴκοσι. *Archidamus itaque regnavit apud Lacedæmonios annis tribus & viginti.* Successit illi filius, AGIS II: qui regnavit annis quindecim. Diodorus ecce subjungit. Τὴν δ' ἀρχὴν διαδεξάμενος Ἆγις ὁ υἱὸς, ἐβασίλευσεν ἔτη πεντεκαίδεκα. *In principatu verò succedens Agis filius, regnum tenuit annis quindecim.* Cecidit autem in prælio cum Antipatro, fortissimè pugnans: ut est videre apud eundem Diodorum, in rebus Olymp. CXII. anni I. lib. XVII. Successit autem ei frater, EUDAMIDAS I. Pausanias. Τοῦ δὲ Ἀρχιδάμου τούτου τὸν μὲν πρεσβύτατον παῖδα, Ἆγιν, κατέλαβεν ἀποθανεῖν, Μακεδόσιν ἐναντία, καὶ Ἀντιπάτρῳ, μαχεσάμενον.

νον. Εὐδαμίδας ᾗ ὁ νεώτερος, Λακεδαιμονίοις ἐβασίλευσεν, ἄγουσιν εἰρήνην. *Hujus Archidami filium majorem, Agin, contigit occumbere in pugnâ contra Macedones, & Antipatrum. Minor verò, Eudamidas, regnavit Spartæ, rebus maxime pacatis.* Plutarchus, in Agide. Ἀρχιδάμου ᾗ πρεσβύτερος μὲν υἱὸν, Ἆγις, Εὐδαμίδας ᾗ, νεώτερος ὃς, Ἆγιδος ὑπὸ Ἀντιπάτρου περὶ Μεγάλην πόλιν ἀναιρεθέντος, ἄτεκνου, τὴν βασιλείαν ἔσχεν, *Archidami autem natu quidem major filius, Agis; minor verò, Eudamidas: qui, occiso ab Antipatro apud Megalopolin Agide, regnum tenuit.* Ejus Apophthegmata quædam, refert Plutarchus, in Apophthegm. Lac. Succeſſit ei filius, ARCHIDAMUS IV. Plutarchus, in citato Agide. Τούτου, (τοῦ Εὐδαμίδου,) Ἀρχίδαμος· Ἀρχιδάμου ᾗ, ἕτερος Εὐδαμίδας· Εὐδαμίδου ᾗ, Ἆγις, ὅπερ οὗ τάδε γέγραπται. *Hujus verò, (Eudamidæ,) filius fuit Archidamus, hujus autem Eudamidas alter: Eudamidæ verò, Agis iſte, de quo hæc ſcripta.* Sed Archidami hujus nulla mentio eſt apud Pauſaniam, uti neque apud Anonymum, qui Pauſaniam ſemper ſequitur: exciditque ejus nomen, quod reſtituendum cenſeo, ex Plutarcho. Quin Polybius quoque agnoſcit, lib. IV; dicitque, uxorem habuiſſe, filiam Hippomedontis; & ex eâ filios duos ſuſtuliſſe. Ecce verba. Ἀπὸ ᾗ τῆς ἑτέρας οἰκίας ὄντος ἐκ τῆς Ἱππομέδοντος θυγατρὸς Ἀρχιδάμῳ δυοῖν παίδων, ὃς ἦν υἱὸς Εὐδαμίδου. *Cum ex alterâ familiâ Archidamo, qui Eudamidæ filius erat, duo filii exiſterent, ex Hippomedontis filiâ.* Succeſſit huic filius, EUDAMIDAS II. Vides in Plutarchi verbis, jam citatis. Ἀρχιδάμου ᾗ ἕτερος Εὐδαμίδας. *Archidami verò filius fuit, Eudamidas alter.* Apud Pauſaniam, malè Εὐρυδαμίδας ſcribitur, *Eurydamidas.* Corrige ſecundum Plutarchum. Sine dubio, avi repetito nomine, dictus fuerit Eudamidas. Meminit ejus & Polybius, lib. IV. Huic ſucceſſit filius, AGIS III: cujus vitam deſcribit Plutarchus. Regnum tenuit annis novem: ut videre eſt apud Diodorum Siculum, in ipſo fine partis primæ lib. XVII. Poſt hunc, EURYDAMIDAS obtinuit regnum: quem Cleomenes, adhuc puerum, cum veneno ſuſtuliſſet, frater ejus, EPICLIDAS, ipſo id tradente, accepit: ſicut auctor eſt Pauſanias, in Corinthiacis; & Anonymus, De reg. Laced. In hoc familia ſecunda deſiit, ſicut prima in Cleomene III. Hinc tyranni tenuerunt, quos ſequenti capite commemorabo. Illud verò hîc addendum: extra ſeriem hanc

regum,

regum, etiam GLAUCUM nominari, à Pausania, in Corinthiacis. Ἡ Πυθία, Γλαύκου τοῦ Ἐπικύδους, Σπαρτιάταις βασιλεύσαντος, Ἐπίορκα ὀμόσαντος, καὶ τοῦδε εἶπεν ἐς τοὺς ἀπογόνους κατιέναι τὴν δίκην. *Pythia, cum Glaucus, Epicydis filius, rex Spartanorum, pejerasset, ejus pœnam in nepotes etiam descensuram esse.* Etiam DION memoratur apud Servium, ad Eclog. VIII. *Dion, rex Laconiæ fuit, qui habuit uxorem Iphitheam, Prognai filiam.* Præter hosce; item THESTIUS. Cedrenus. Ὁ Θέσπιος, τῶν Λακώνων βασιλεύσας, τίκτει θυγατέρας τρεῖς, εἰς ὑπερβολὴν εὐπρεπεῖς, Λήδαν, καὶ Κλυτίαν, καὶ Μελίππην. *Thestius, Laconum rex, tres gignit filias, supra modum formosas, Ledam, & Clytiam, & Melippam.* Sed Lacedæmonii quam diu reges habuerunt: Dividenda erunt tempora, ut quid certi statuamus. Nam eorum, qui Heraclidas præcessere, planè tempus ignoratur: Heraclidæ verò reges, quorum primi, Eurysthenes, & Patrocles, fratres, serie continuatâ, usque ad captam ab Antigono urbem Spartam, & Cleomenem ejectum, regnum id per octingentos & viginti quinque annos tenuerunt. Quippe cepit Spartam Antigonus, & Cleomenem, regum ultimum, ejecit Olymp. CXXV. anno I. Ita enim Eusebius, ad illud tempus. *Antigonus, cognomento Gonatas, Lacedæmonem obtinuit.* Ecce, ab Olympiade primâ anni sunt integri quingenti. Novem autem primi reges, qui fuere ante instituta Olympia, per trecentos & viginti quinque annos regnaverunt; ut ostensum à me supra, cap. X. Ergo habemus illud tempus, quod jam dixi nempe annos octingentos viginti quinque.

C A-

CAPUT XX.

Tyranni illic: primus Cleomenes; ac Pausaniæ de eo error ostensus. inde, Lycurgus: cujus exitus incertus. hinc, Machanidas, à Philopœmene occisus. Post hunc, Nabis: qui mox, dolo circumventus ab Ætolis, ab Alexameno interficitur: filiusque ejus, Acmenes, Romanis obsesdatus, à Tito Quintio Flaminino triumphante ante currum ducitur. Gothfridi Viterbiensis locus emendatus. His successit Philopœmen, qui gravissimè vexavit: &, nonnullis interfectis, aut Peloponneso ejectis, tribus millibus helotarum venum datis, muris etiam dejectis, denique eripuit leges, à Lycurgo olim latas, & invexit Achæorum instituta: à quo tempore Lacedæmon sub Achajâ semper habita. Apulejus illustratus.

Unc tyrannos videamus: de quibus Polybii exstant ista verba, lib. IV. Λακεδαιμόνιοι μὲν οὖν, ἀπὸ τῆς Λυκούργου νομοθεσίας καλλίστῃ χρησάμενοι πολιτείᾳ, καὶ μεγίστην ἔχοντες δύναμιν, ἕως τῆς ἐν Λεύκτροις μάχης, αὖτης ἐπὶ τἀναντία τραπείσης αὐτοῖς τῆς τύχης, καὶ τοὔμπαλιν ἐπὶ τὸ χεῖρον ἀεὶ καὶ μᾶλλον τῆς πολιτείας αὐτῶν προβαινούσης, τέλος πλείστων μὲν πόνων, καὶ στάσεων ἐμφυλίων, πεῖραν εἶχον, πλείστοις δ' ἐπάλαισαν ἀναδασμοῖς, καὶ φυγαῖς πικροτάτης δὲ δουλείας πεῖραν ἔλαβον, ἕως τῆς Νάβιδος τυραννίδος· οἵ τὸ πρὶν οὐδὲ τοὔνομα δυνηθέντες ἀνασχέσθαι αὐτῆς. *Lacedæmonii itaque, qui post latas à Lycurgo leges pulcherrimâ reip. formâ usi fuerant, maximamque potentiam, ad pugnam usque Leuctricam, obtinuerant, postquam fortuna ipsis in contrarium verterat, capitque eorum resp. indies magis magisque retrò sublabi, & in pejus ferri; ad extremum ærumnas plurimas, seditionesque intestinas, sunt experti; repetitis agrorum divisionibus, & exiliis, sæpissimè sunt agitati.*

gitati. acerbissimam denique servitutem servierunt, ad tyrannidem Nabidis usque: qui tamen tyrannidis ne nomen quidem ipsum ferre olim poterant. Livius, lib. XXXIV. *Multi jam erant per aliquot ætates, ex quo tyranni tenebant Lacedæmonem, alii ab aliis pulsi.* Et à Strabone, lib. VIII, Lacedæmonii dicuntur τυραννούμενοι, καὶ πολιτευόμενοι μοχθηρῶς. *Sub tyrannis habiti, & in misero reip. statu degentes.* Primus, autem Cleomenes fuit. Livius, libro citato. *Post mortem Cleomenis, qui primus Lacedæmoniorum tyrannus fuit.* Ac mox iterum sic appellat. *Quo in loco Antigonus, Macedonum rex, cum Cleomene, Lacedæmoniorum tyranno, signis collatis dimicasse dicebatur.* Polybius, lib. II. Τοῦ μὲν Κλεομένους τό τε πάτριον πολίτευμα καταλύσαντος, καὶ τὴν ἔννομον βασιλείαν εἰς τυραννίδα καταστήσαντος. *Cum Cleomenes constitutam in patriâ Reip. formam dissolvisset, & regnum legitimum convertisset in tyrannidem.* Pausanias, in Corinthiacis. Κλεωμένης, ὁ Λεωνίδου, τοῦ Κλεωνύμου, παραλαβὼν τὴν βασιλείαν ἐν Σπάρτῃ, Παυσανίαν ἐμιμεῖτο, τυραννίδος τε ἐπιθυμῶν, καὶ τοῖς νόμοις τοῖς καθεστηκόσιν οὐκ ἀρεσκόμενος. *Cleomenes, Leonidæ filius, Cleonymi nepos, regnum adeptus, Pausaniam sibi imitandum proposuit, tyrannidem affectans, legibusque constitutis minimè sibi standum putans.* Et mox subjungit, libenter ipso, hanc videlicet ob causam, liberatos Lacedæmonios, reges sibi nullos ultrà voluisse. Λακεδαιμόνιοι δὲ, ἄσμενοι Κλεομένους ἀπαλλαγότες, βασιλεύεσθαι μὲν οὐκέτι ἠξίωσαν· τὰ δὲ λοιπὰ καὶ ἐς τόδε διαμένει σφίσι τῆς πολιτείας. *Lacedæmonii verò, non inviti â Cleomene liberati, regem nullum ex eo tempore voluerunt: reliqua verò reip. illius, quæ tunc constituta fuerat, forma hactenus permanet.* Sed nec rectè, libenter Lacedæmonios ab eo liberatos dicit; neque regem deinceps alium voluisse. ac profectò valdè errat: siquidem, accepto de ejus morte nuntio, quod hactenus, affectu in ipsum, & reverentiâ facere minimè voluerant, reges iterum sibi duos elegerunt: ubi patet ex Polybio, lib. IV. Et affectum quidem in ipsum, ita refert. Οὐχ ἥκιστα δὲ διὰ Κλεομένην, καὶ τὴν πρὸς ἐκεῖνον εὔνοιαν. Ἐλπίζοντες ἀεὶ, καὶ προσδοκίαν ἔχοντες τῆς ἐκείνου παρουσίας ἅμα καὶ σωτηρίας. *Idque propterea maximè fecerunt, quia Cleomenem amabant; ac sperabant fore, ut salvus rediret.* Quod electionem verò novi regis, ejus causâ, in annum tertium distulerint, dum de ejus morte certò acce-

accepissent, verbis statim subsequentibus testatur. Οἵ γε, (Λακεδαιμόνιοι,) χωρὶς τῶν ἄλλων, καὶ τότε πολιτευόμενοι κατὰ τὰ πάτρια, σχεδὸν ἤδη τρεῖς ἐνιαυτοὺς μετὰ τὴν Κλεομένους ἔκπλωσιν, οὐδ᾽ ἐπενόησαν οὐδέποτε βασιλεῖς καταστῆσαι τῆς Σπάρτης. ἅμα δὲ τῷ τὴν φήμην ἱκέσθαι περὶ τῆς Κλεομένους τελευτῆς, εὐθὺς ὥρμησαν ἐπὶ τὸ βασιλεῖς καθιστάναι τά τε πλήθη, καὶ τὸ τῶν ἐφόρων ἀρχεῖον. *Hi sanè, (Lacedæmonii,) præter alios, cum resp. ipsorum patriis tunc legibus administraretur, tertio verò post Cleomenis fugam anno, reges Spartæ constituere animum ne induxere quidem. Simul verò famâ de Cleomenis morte accepissent, statim ad creandos se verterunt populus pariter curiaque ephororum.* Inde lecti, Agesipolis, & Lycurgus: ut Polybius, in sequentibus illic verbis fusè narrat. Atque Agesipolis quidem, adhuc puer, à Lycurgo, qui tyrannidem invadebat, est dejectus. Livius, libro citato. *Princeps erat exulum Agesipolis: cujus, jure gentis, regnum Lacedæmone erat, pulsus infans, ab Lycurgo tyranno.* Meminitque ejus item exulis, & regno pulsi, Polybius, in Excerptis Legationum, cap. XLIX. Κατὰ τοὺς αὐτοὺς καιροὺς, ἐξαπεστάλησαν ὑπὸ τῶν ἐκ Λακεδαίμονος φυγάδων πρέσβεις εἰς τὴν Ῥώμην. ἐν οἷς ἦν Ἀρκεσίλαος, καὶ Ἀγησίπολις· ὃς, ἔτι παῖς ὤν, ἐγενήθη βασιλεὺς ἐν τῇ Σπάρτῃ. *Eo tempore, missi sunt legati Romam ab iis, qui Lacedæmone exulabant: inter quos erant, Arcesilaus, & Agesipolis; qui, cum adhuc puer esset, rex Spartæ fuerat.* Ac Lycurgum, Chilon quidam mox dejicere est conatus, verum frustrà: ut videre est apud Polybium, lib. IV. aliquoties citato. Ac mox, ephori cum suspectum rerum novandarum haberent, ipse in Ætoliam fugit: posteaque, rei veritate cognitâ, revocatur: ut Polybius commemorat, lib. V. Quo defuncto, aut dejecto etiam tandem, neque enim certi quicquam est statuere, in silentio Historiæ, tyrannidem Machanidas tenuit. Haud Pausanias satis rectè, aut accuratè; qui, Lycurgo prætermisso, hunc Cleomeni successisse nobis tradit, in Messenicis. Λακεδαιμονίοις δὲ, ἀπηλλαγμένοις Κλεομένους, ἐπανίσταται τύραννος Μαχανίδας. *Lacedæmoniis verò, à Cleomene liberatis, exoritur tyrannus Machanidas.* Meminit ejus Livius, lib. XXVII. *Quos & Machanidas, Lacedæmoniorum tyrannus, haud procul Argivorum finibus positis castris, terrebat.* Eum occidit Philopæmen: ut videre est apud Polybium, lib. XI; &

Plutarchum, in Philopæmene; ac Pauſaniam, in Arcadicis. Poſt hunc verò, tyrannidem obtinuit Nabis. Pauſanias idem, in Meſſenicis, jam citatis. Λακεδαιμονίοις δὲ, ἀπηλλαγμένοις Κλεομένους, ἐπανίσταται τυραννίδι Μαχανίδας· ἐκείνου δὲ ἀποθανόντος, Νάβις ἀνέφυ σφίσιν αὖθις τύραννος. *Lacedæmoniis verò, à Cleomene liberatis, exoritur tyrannus Machanidas: quo ſublato, rurſus ipſis exſtitit tyrannus Nabis.* Et in Arcadicis, poſt narrationem de cæde Machanidæ. Ἐν δὲ Λακεδαίμονι, αὖθις ἐπανέστη τύραννος Νάβις. *Lacedæmone verò rurſus exortus eſt tyrannus Nabis.* Hic triennio ferè toto cum ſat moderatò illos habuiſſet, ex eo tempore tyrannidem exercere graviſſimam inſtituit. Polybius, in fine lib. XIII. Ὁ δὲ τῶν Λακεδαιμονίων τύραννος Νάβις ἔτος ἤδη τρίτον ἔχων τὴν ἀρχὴν, ὀλόσχερες μὲν οὐδὲν ἐπεβάλλετο πράττειν, οὐδὲ τολμᾶν, διὰ τὸ πρόσφατον εἶναι τὴν ὑπὸ τῶν Ἀχαιῶν ἧτταν τοῦ Μαχανίδου· καταβολὴν δ' ἐποιεῖτο, καὶ θεμέλιον ὑπεβάλλετο πολυχρονίου, καὶ βαρείας, τυραννίδος. *Lacedæmoniorum verò tyrannus Nabis, qui tertium jam annum rerum potiebatur, nihil quidem majoris rei aggredi, vel moliri; audebat; quod recens adhuc eſſet memoria devicti ab Achæis Machanidæ: ſed tyrannidis diuturnæ, atque gravis, fundamenta jaciebat.* Ac ſævitiam vis ſcire, quam exercuit? Vide referentem hanc Polybium, eodem loco, in ſequentibus mox verbis. Titus Quintius Flamininus de eo apud Livium, lib. XXXV. *Cum tyranno inſtituere amicitiam: & eo tyranno, quam qui unquam fuit, ſæviſſimo, & violentiſſimo, in ſuos.* Itaque non immeritò dicitur à Plutarcho, in Præceptis reip. adminiſtrandæ, Νόσημα, καὶ ἀπόστημα πόλεως. *Morbus, & vomica urbis.* Bello cum Romanis inito, à Tito Quintio Flaminino coërcetur. Vide fuſè hoc narrantem Livium, lib. XXXV. Ac ſtrictim illud, ſicut omnia, Florus dicit, lib. II. *Graſſantem ſub Nabide Lacedæmona compeſcuit.* Et ad pacem, quam petebat, confirmandam, obſidem coactus fuit filium dare. Idque breviter Aurelius Victor, ubi de hoc Quintio agit, libro de viris illuſtribus. *A Nabide quoque Lacedæmonio filium obſidem accepit.* Et hic Armenes dicebatur: poſteaque ante currum triumphantis ejus ductus fuit. Paulus Diaconus, Hiſt. Miſc. lib. IV. *Duxit ante currum nobiliſſimos obſides, Demetrium, Philippi filium, & Armenem, Nabidis.* Freculphus, Chron. Tom. I. lib. V. cap. IX. *Deinde*

cum

cum Lacedæmoniis pugnavit: &, victo Nabide, duce eorum, nobilissimos obsides, Demetrium, Philippi filium, & Armenem, Nabidis filium, ante currum duxit. Videndus quoque Eutropius, lib. IV. & Pæanius metaphrastes. Malè *Armidem*, pro *Armenem*, editur apud Gotfridum Viterbiensem, in fine Chronici Partis XI. *Post hæc (Q. Flamininus) Lacedæmonios devicit; obsidesque nobilissimos ab iis accepit, Demetrium, Philippi filium, & Armidem, Navidis filium.* Rescribe, *& Armenem*, Nabidis F. Ac Nabis ipse, dolo circumventus, ab Ætolis est occisus. Plutarchus, in Philopæmene. Ἀποθνήσκει δὲ ὁ Νάβις, ὑπὸ Αἰτωλῶν δολοφονηθείς. *Moritur verò Nabis, ab Ætolis dolo occisus.* Pausanias, in Arcadicis. Μετὰ δὲ ταῦτα, Νάβις μὲν, εἰς εἰρημένον χρόνον σπονδὰς παρὰ Ῥωμαίων εὑράμενος, τελευτᾷ, πρὶν ἢ οἱ τοῦ πολέμου τελευτὰς ἐξήκειν, ὑπὸ ἀνδρὸς Καλυδωνίου, κατὰ μὲν συμμαχίας πρόφασιν ἥκοντος, πολεμίου δὲ τῷ ἔργῳ, καὶ ἐπ' αὐτὸ ἐσταλμένου ὑπὸ τῶν Αἰτωλῶν. *Post hæc autem, Nabis quidem, postquam in prædictum tempus cum Romanis pepigisset, moritur, ante belli finem, à viro quodam Calydonio, velut in auxilium misso, sed reverâ hoste, in id ab Ætolis misso, interfectus.* Nomen autem occidenti Alexamenus. Vide Livium: qui rem totam plenè refert, lib. XXXV. Nabide autem sic occiso, cum seditio orta esset, Philopæmen eos Achæis subjecit. Plutarchus, in ejus Vitâ. Ἀποθνήσκει δὲ ὁ Νάβις, ὑπὸ Αἰτωλῶν δολοφονηθείς. τεταραγμένης δὲ τῆς Σπάρτης, ὁ Φιλοποίμην, ἁρπάσας τὸν καιρὸν, ἐπιπίπτει μετὰ δυνάμεως, καὶ, τῶν μὲν ἀκόντων, τοὺς δὲ συμπείσας, προσηγάγετο, καὶ μετεκόσμησεν, εἰς τοὺς Ἀχαιοὺς τὴν πόλιν. *Nabis verò, dolo circumventus ab Ætolis, occumbit. Turbatis verò rebus Spartæ, Philopæmen, arripiens occasionem, irruit cum validâ manu: ac, quibusdam quidem invitis, aliis verò persuasis, eò adduxit universos, ut Achæis subderentur.* Pausanias, de hoc ipso tempore, in Arcadicis, cum occisum ab Ætolis Nabidem commemorasset. Φιλοποίμην δὲ, ὑπὸ τὸν καιρὸν ἐμπεσὼν τοῦτον εἰς Σπάρτην, ἠνάγκασεν εἰς τὸ Ἀχαϊκὸν Λακεδαιμονίους συντελέσαι. *Philopæmen verò, facta per id tempus in Spartam irruptione, Lacedæmonios adegit, ut se Achæorum concilio subjicerent.* Cumque posteà iterum nova molirentur, ac propterea Diophanes, prætor Achæorum, & dux Romanorum Quintius, arma inferrent, objicit se Philopæmen; ac, compositis illis turbis, mox reducit sub

Achæos: &, exulibus reductis, tum occisis octoginta, aut, ut alii, trecentis ac quinquaginta, & tribus millibus helotarum venum datis, tum dejectis etiam muris, quod durissimum erat omnium, leges eripit, quas Lycurgus olim dederat: ac compellit pueros pariter juvenesque, tanquam aliàs nunquam moderatè acturos, patriæ suæ instituta cum Achaicis commutare. Fusè id Plutarchus narrat, in citatâ ejus Vitâ: quam, si tanti est, videto. Brevius autem Pausanias, in Arcadicis, aliquoties memoratis. Λακεδαιμονίων δὲ τηνικαῦτα ἐς ἔμφυλον προηγμένων στάσιν, τριακοσίους μὲν, τῆς στάσεως μάλιστα αἰτίους, ἐξέβαλεν ἐκ Πελοποννήσου, καὶ τῶν εἱλώτων ἀπέδοτο ὅσον τρισχιλίους. τείχη δὲ περιεῖλε τῆς Σπάρτης, καὶ τοῖς ἐφήβοις προεῖπε, μὴ τὰ ἐκ τῶν νόμων τοῦ Λυκούργου μελετᾶν, ἐφήβοις δὲ τῶν Ἀχαιῶν κατὰ ταυτὰ ἀσκεῖσθαι. *Lacedæmoniis verò iterum tumultuantibus*, (de Philopæmene illi sermo est,) *trecentos, qui seditionis maximè auctores erant, ejecit Peloponneso, & servorum tria circiter millia vendidit. quin & Spartæ muros dejecit, & ephebis denuntiavit, ut Lycugi legibus ne uterentur, verum eadem instituta, quæ ephebi Achæorum, sectarentur.* Ubi vides, variare item paulum; & trecentos, non occisos, sed ejectos Peloponneso, memorare. Ac postrema, iterum refert in Achaicis. Τάτε οὖν τείχη τῆς Σπάρτης οἱ Ἀχαιοὶ καθεῖλον, καὶ τὰ ἐς μελέτην τοῖς ἐφήβοις ἐκ τῶν Λυκούργου νόμων καταλύσαντες, ἐπέταξαν τοῖς Ἀχαιῶν ἐφήβοις τὰ αὐτὰ ἐπιτηδεύειν. *Muros itaque Spartæ Achæi sustulerunt, & Spartanorum liberis interdictâ disciplinâ, quam legibus Lycurgus sanxerat, iisdem cum Achæorum juventute studiis teneri jusserunt.* Exponunt pluribus legati eorum, Areus, & Alcibiades, apud Polybium, in excerptis Legationum, cap. XLII. Ac prolixè quoque Livius, lib. XXXVIII. Et ex eo sanè tempore sub Achajâ mansit Sparta, & Laconica universa: etiam cum Romanorum posteà imperio subjiceretur. Inde est, quod Apulejus. ævi sequioris auctor, Lacedæmonem, sive Spartam, civitatem Achajæ dicat, Milef. lib. VI. *Lacedæmon, Achajæ nobilis civitas, non longè sita est.* Ubi frustra torquent sese viri docti.

C A-

CAPUT XXI.

Veterem disciplinam, & instituta Romani restituerunt; cum id peterent per legatos, Areum, & Alcibiadem: tum & quando illud factum. In amicitiâ Romanorum, diu admodum floruerunt, in tutelâ gentis Claudiæ. Turbæ ibi datæ, à Chærone, & Eurycle: tum quo modo hæ repressæ. Leonis Chamareti tyrannis. Habita autem Laconica fuit inter provincias prætorias: posteà verò, inter consulares relata. Augustus, iis insulam Cythera reddidit; & honore item mensæ est dignatus: insuper donavit urbes, Cardamylen, atque Pharas; & Messeniis ademit, qui tenebant. Cum prætorias provincias partiretur, eos in septimâ collocavit:

Ost hæc autem, Laconica sub Romanis fuit: qui avita instituta, atque leges, qùas ademerant, uti dixi, Philopæmen redactâ in potestatem Achajâ, reddiderunt. Pausanias, in Arcadicis. Καὶ τοῖς μὲν (Λακεδαιμονίοις) ἀποδώσειν ἔμελλον Ῥωμαῖοι παιδείαν τὴν ἐπιχώριον. *Sed futurum erat, ut Romani patriam illis (Lacedæmoniis) restituerent disciplinam.* Plutarchus, in Philopœmene, de re eâdem. χρόνῳ δ' ὕστερον, αἰτησάμενοι παρὰ Ῥωμαίων, τὴν μὲν Ἀχαϊκὴν ἔφυγον πολιτείαν, ἀνέλαβον δὲ, καὶ κατεστήσαντο, τὴν πάτριον. *Postea verò, cum id ipsi petiissent; instituta Achæorum evaserunt, atque sua receperunt, & constituerunt.* Et observa, petiisse à Romanis: nempe per legatos suos, Areum, & Alcibiadem; ut videre est apud Polybium, in Excerptis Legationum, cap. XLII: item Livium, lib. XXXIX. Restituerunt verò Romani, post Macedonas debellatos, & devictum regem Perseum, cum jam etiam Achæos suâ in potestate haberent. Indicat Strabo. lib. VIII. Καταλυθέν-

των δὲ τούτων (τῶν Μακεδόνων βασιλέων) ὑπὸ Ῥωμαίων, μικρὰ μέν τινα προσέκρουσαν (οἱ Λακεδαιμόνιοι) τοῖς πεμπομένοις ὑπὸ Ῥωμαίων στρατηγοῖς, τυραννούμενοι τότε, καὶ πολιτευόμενοι μοχθηρῶς. ἀναλαβόντες δὲ σφᾶς, ἐτιμήθησαν διαφερόντως, καὶ ἔμειναν ἐλεύθεροι, πλὴν τῶν φιλικῶν λειτουργιῶν ἄλλο συντελοῦντες οὐδέν. *Hos verò (Macedonum reges) cum Romani ſubegiſſent, offenderunt quidem (Lacedæmonii) in parvis quibuſdam rebus miſſos à Romanis præfectos, quippe qui in tyrannorum poteſtate, miſeroque reip. ſuæ ſtatu, verſarentur. verum, ut remp. recuperarunt, ſummo in honore habiti ſunt, liberique permanſerunt, præter amicorum operas nil pendentes.* Ex eo tempore, in Romanorum amicitiâ diu admodum floruerunt, & id quidem in tutelâ gentis Claudiæ. Obſervare eſt apud Suetonium, in Tiberio, cap. VI. *Per Siciliam quoque, & Achajam, circumductus; ac Lacedæmoniis publicè, quod in tutelâ Claudiorum eſſent, demandatus.* Sub Romanis, Chæron quidam ſe commovit, & remp. invaſit: ſed, potentiâ aliquamdiu nimis immoderatè uſus, mox in ordinem redigitur à prætore, qui provinciæ Achajæ, quæ Laconicam etiam complectebatur, à Romanis præfectus erat. Suidas pluribus id tradit, in Χαίρων. Poſt hunc, aliquo intervallo, & ſub Cæſare Auguſto, etiam Eurycles turbas dedit: quæ, cum is defunctus eſſet, mox ceſſârunt. Strabo docet, ubi res Laconicas narrat, lib. VIII. Νεωστὶ δ' αὐτοὺς (τοὺς Λακεδαιμονίους) Εὐρυκλῆς ἐτάραξε, δόξας ἀποχρήσασθαι τῇ Καίσαρος φιλίᾳ, πέρα τοῦ μετρίου, πρὸς τὴν ἐπιστασίαν αὐτῶν. ἐπαύσατο δὲ ἡ ἀρχὴ, ἐκείνου μὲν παραχωρήσαντος εἰς τὸ χρεὼν, τοῦ δ' υἱοῦ τὴν φιλίαν ἀπεστραμμένου τὴν τοιαύτην πᾶσαν. *Nuper verò Eurycles turbarum aliquid excitavit, cum in iis (Lacedæmoniis) gubernandis videretur ſupra modum amicitiâ Cæſaris abuti, ſed is tumultus ocyus mox ſedatus fuit, cum is vitâ functus eſſet, filiusque omnem talem amicitiam averſaretur,* Et hic quidem qualis fuerit, à Joſepho memoratur, Antiquit. Jud. lib. XVI. cap. XVI. Εὐρυκλῆς ἀπὸ Λακεδαίμονος, οὐκ ἄσημος τῶν ἐκεῖ, κακὸς δὲ τὴν ψυχὴν ἄνθρωπος, καὶ περὶ τρυφὴν, καὶ κολακείαν, δεινὸς ἑκατέρων αὐτῶν ἔχειν τε καὶ μὴ δοκεῖν, ἐπιδημήσας ὡς τὸν Ἡρώδην, δῶρά τε δίδωσιν αὐτῷ, καὶ πλείω παρ' ἐκείνου λαβὼν, ταῖς εὐκαιρίαις τῶν ἐντεύξεων ἐπραγματεύσατο φίλος ἐν τοῖς μάλιστα γενέσθαι βασιλέως. *Eurycles Lacedæmonius, vir domi non ignobilis, ſed ingenio homo peſſimo, delitiis*

perditus, & adulatione, sed utrumque egregiè dissimulans, cum Herode agens, datis muneribus, [& majoribus acceptis, captatis colloquendi commodis occasionibus, ut se quæque offerebant, id omninò operam dabat, ut quam maximè fieret amicus regis. Eum, ceu Laconiæ principem, insulæque Cytherorum dominum ætate suâ, narrat Strabo alibi, eodem libro. Πρόκειται δὲ κατὰ τούτου Κύθηρα, ἐν τετταράκοντα σταδίοις, νῆσος εὐλίμενος, πόλιν ἔχουσα ὁμώνυμον· ἣν ἔσχεν Εὐρυκλῆς ἐν μέρει κτήσεως ἰδίας, ὁ καθ' ἡμᾶς τῶν Λακεδαιμονίων ἡγεμών. *Ante hoc Cythera sita est, intervallo quadraginta stadiorum, insula bonum habens portum, & ejusdem nominis urbem: quam ut sibi propriam possedit Eurycles, nostrâ ætate Lacedæmoniorum princeps.* Et ejectus Spartâ fuit, ac Laconicâ universâ, ob malitiam. Josephus paulo post subjungit, loco citato. Εὐρυκλῆς μὲν οὖν, οὐδὲ ἐν τῇ Λακεδαιμονί, παυσάμενος εἶναι μοχθηρὸς, ἐπὶ πολλοῖς ἀδικήμασιν ἀπεστερήθη τῆς πατρίδος. *Eurycles itaque, neque Lacedæmone malus esse desinens, ob injustè facta multa patriâ ejectus fuit.* Idem de eodem dicit, & his turbis, quæ Straboni referuntur, causam tribuit. De bello Judaico, lib. I. cap. XVII. Δὶς γοῦν ἐπὶ Καίσαρος κατηγορηθεὶς, (ὁ Εὐρυκλῆς,) ἐπὶ τῷ στάσεως ἐμπλῆσαι τὴν Ἀχαίαν, καὶ περιδύειν τὰς πόλεις, φυγαδεύεται. *Bis itaque apud Cæsarem accusatus, (Eurycles,) quod seditione Achajam implevisset, & civitates spoliaret, in exilium relegatur.* Ac videre plura licet de eodem, illo ipso item capite. Balduino verò Flandro imperante, tyrannidem ibi Leo Chamaretus exercebat. Nicetas Choniates, lib. De Balduini Flandri imperio. Ὁ δὲ Χαμάρετος Λέων, τῆς κοίλης κρατῶν Λακεδαίμονος, τύραννος ἦν τῶν Λακώνων. *Leo verò Chamaretus, qui concavam Lacedæmonem tenebat, tyrannus Laconum erat.* Fuit autem Laconica inter provincias prætorias, ad quas prætor gubernandas mittebatur. Observare est in istis Suidæ verbis, in Χαίρων. Τοῦ δὲ πλήθους ἀγανακτήσαντος ἐπὶ τοῖς γεγονόσι, ὁ στρατηγὸς, παραγενόμενος εἰς Λακεδαίμονα, τὸν Χαίρωνα παρήγαγεν εἰς κρίσιν ὑπὲρ τοῦ φόνου τοῦ κατὰ τὸν Ἀπολλωνίδην. *Quæ cum facta populus indignè ferret, prætor, Lacedæmonem accedens, Chæronem in judicium adduxit, propter cædem Apollonidis.* Et Augustus, cum imperium ordinaret, ac provincias prætorias decem omninò constitueret, Laconicam, sub Achajâ comprehensam, septimo loco esse voluit: ut videre est apud Strabonem, extremo libro XVII. Posteà

tamen idem Augustus consularem eam fecit, sicut Græciam universam: ut videre est apud Dionem Cassium, lib. LIII. Itaque proconsul illuc pro prætore mitti cæpit: & proconsul Achajæ legitur Gallio apud D. Lucam, Act. Apost. cap. XVIII. Γαλλίωνος δ' ἀνθυπατεύοντος τῆς Ἀχαΐας, κατεπέστησαν ὁμοθυμαδὸν οἱ Ἰουδαῖοι τῷ Παύλῳ. *Quum autem Achajæ proconsul esset Gallio, uno animo Judæi in Paulum insurrexerunt.* Et Firmicus, Astronom. lib. II. cap. XXXII. *Deinde in Achajæ proconsulatum, post verò ad similem Asiæ proconsulatum est evectus.* Inscriptio Vetus.

CONSULARI. LUSITANIÆ.
PROCONSULI. ACHAJÆ.

Laconicam autem sub Achajâ comprehensam, satis constat etiam ex minore Plinio: ubi ad proconsulem Achajæ, Maximum, ita scribit, lib. VIII. epist. XXIV. *Cogita te missum in provinciam Achajam. Habe ante oculos, Athenas esse, quas adeas: Lacedæmonem esse, quam regas.* Idem Augustus, insulam Cythera reddidit Lacedæmoniis, & honore eos mensæ est dignatus. Dion Cassius, lib. LIV. Καὶ Λακεδαιμονίους μὲν τοῖς τε Κυθήροις, καὶ τῇ συσσιτίᾳ, ἐτίμησεν. *Et Lacedæmonios quidem Cytheris, ac convictu suo, honoravit:* Causam subjungit. Ὅτι ἡ Λιβία, ὅτε ἐκ τῆς Ἰταλίας σὺν τῷ ἀνδρὶ, καὶ τῷ υἱεῖ, ἔφυγεν, ἐκεῖ διέτριψεν. *Quia Livia, cum marito, filioque ex Italiâ fugiens, ibi commorata fuisset.* Et honorem illis habitum, sed simpliciter, nec quid speciatim addens, memorat item Xiphilinus, de eodem hoc Augusto verba faciens. Περαιωθεὶς δὲ εἰς Ἑλλάδα, τοὺς μὲν Λακεδαιμονίους ἐτίμησε, διὰ τὸ φεύγουσάν ποτε μετὰ τοῦ Νέρωνος τοῦ ἀνδρὸς τὴν Λιβίαν ἐκεῖ διατρίψαι. *Cum verò in Græciam trajecisset, Lacedæmonios quidem honoravit, quod Livia olim, cum Nerone viro fugiens, ibi commorata fuisset.*

CAPUT XXII.

Urbes etiam Auguſtus aliquot, ſubjectas Spartæ ad id tempus, liberas fecit: quique eas incolebant, Ἐλευθερολάκωνες *dicti. Tiberius prætoriam ex conſulari, moxque iterum conſularem Claudius Achajam facit, & Laconicam cum eâ. Libertatem Lacedæmoniis minuit Domitianus. Sub Trajano, nomen tantum libertatis retinebant. Conſtantinus Magnus, cum Imperium partiretnr, præfecto prætorii ſecundo ſubjecit. Julianus urbes quaſdam illic inſtauraſſe videtur. Sub Arcadio, & Honorio, miſerè vaſtati ab Alaricho Lacedæmonii. Chriſtiani per quos facti: ac, cum eſſent, juriſdictio eccleſiaſtica, penes metropolitanum veterum Patrarum erat; civilis, ad Achajæ principem pertinebat. Hinc, donata Conſtantinopolitano Imperatori, Deſpotæ regenda Sparta demandatur: qui cum vendere equitibus Rhodienſibus conaretur, turbis ortis, impeditur. Inde, in Turcarum venit poteſtatem.*

INſuper & urbes quaſdam Auguſtus, anteà ſubjectas Spartæ, liberas fecit: quique eas incolebant, Ἐλευθερολάκωνες dicti, velut *Liberi Lacones.* Pauſanias, ubi de urbe Gythéo, in Laconicis. Ἔστιν ἤδη τῶν Ἐλευθερολακώνων οὓς βασιλεὺς Αὔγουστος δουλείας ἀφῆκε Λακεδαιμονίων, τῶν ἐν Σπάρτῃ κατηκόους ὄντας. *Eſt nunc inter Eleutherolaconas; quos Auguſtus Imperator, cum Spartanis anteà ſubjecti eſſent, ſervitute liberavit.* Erant autem eæ urbes numero viginti quatuor: quarum octodecim duntaxat Pauſaniæ tempore, qui ſub Adriano vixit, reliquæ erant. Vide eundem, de iiſdem, in ſequentibus ſta-

N 2 tim

tim verbis. Ac præterea idem Augustus, uti Spartæ urbes, quas jam dixi, ademit: ita Cardamylen dedit, & Messeniis eripuit. Pausanias idem, sub Laconicorum finem. Καρδαμύλη δὲ, Λακεδαιμονίων ἐστὶν ὑπήκοος, τῶν ἐν Σπάρτῃ, βασιλέως Αὐγούστου τῆς Μεσσηνίας ἀποτεμομένου. *Cardamyle vero, Lacedæmoniis, qui Spartam habitant, est subjecta, ab Augusto Imp. à Messeniâ avulsa.* Neque Cardamylen tantum, sed & Pharas. Idem rursus, in Messenicis. Βασιλεὺς δὲ Αὔγουστος τοὺς ἐν Φαραῖς Μεσσηνίους συντελεῖν ἐπέταξεν εἰς τὸ Λακωνικόν. *Imperator verò Augustus Messenios, qui Pharas habitant, Laconibus adjunxit.* Ut autem consularem Augustus Laconicam fecerat, sic Tiberius iterum prætoriam fecit, pariter ac Macedoniam: & sic mansit usque ad Claudium, qui mox populo restituit, denuoque consularem esse jussit. Hoc est, quod Suetonius dicit, in Vitâ Claudii, cap. XXV. *Provincias, Achajam, & Macedoniam, quas Tiberius ad curam suam transtulerat, senatui reddidit.* Multo explicatius id Dion Cassius, lib. LX. Τήν τε Ἀχαΐαν, καὶ τὴν Μακεδονίαν, αἱρετοῖς ἄρχουσιν, ἐξ οὗπερ ὁ Τιβέριος ἦρξε, διδομένας, ἀπέδωκεν ὁ Κλαύδιος τότε τῷ κλήρῳ· καὶ τοὺς στρατηγοὺς, τοὺς ἐπὶ τῆς διοικήσεως, καταλύσας, ταμίαις αὐτὰς, κατὰ τὸ ἀρχαῖον, ἐπέτρεψεν· οὐχ ὥστε καὶ ἐτησίους σφᾶς (ὅπερ ἐπί τε ἐκείνων πρότερον, καὶ ἐπὶ τῶν στρατηγῶν μετὰ ταῦτα, ἐγίγνετο,) ἄρχειν, ἀλλ' οἱ δύο οἱ αὐτοὶ τρία ὅλα ἔτη αὐτὴν διῴκουν. *Achajam, & Macedoniam, quæ jam inde à Tiberii principatu à præfectis electis administratæ, Claudius tunc sorti reddidit. ac prætoribus, qui præfuerant, abrogatis, eas quæstoribus, juxta vetus institutum, demandavit: non quidem ut annui illi essent, sicut priùs pariter ipsi, ac prætores posteà, fuerant, verum ut iidem duo triennium integrum præessent.* Sanè, Tiberium iterum prætoriam fecisse eam, sicut item Macedoniam, dicit idem, lib. LVIII. in rebus anni ab Urbe conditâ DCCLXXXVIII. Libertatem tenuere adhuc sub Vespasiano: itaque dicit Plinius major, qui Opus ei suum inscripsit, lib. IV. cap. V. *Dehinc à Tænaro ager Laconicus, liberæ gentis.* Mox videtur minuisse Domitianus: quam ob causam sub Trajano nomen potius libertatis, quam antiquam libertatem, habuisse, dicit Plinius junior, qui illius tempore, ut notum, vixit, lib. VIII. epist. XXIV. *Habe ante ante oculos, Athenas esse, quas adeas; Lacedæmonem esse quam regas: quibus reliquam umbram, & residuum libertatis*

nomen,

nomen, eripere, durum, ferum, barbarumque eſt. Itaque Lycurgi leges poſt id tempus deſierunt: & huc pertinent hæc Theodoreti verba, ubi de iiſdem agit Therapeut. lib. IX. Ἀμά τε γὰρ προσέταξαν οἱ Ῥωμαῖοι τούτους ἀργεῖν, καὶ τοὺς σφετέρους κρατεῖν. καὶ διελύθη τῆς Λυκούργου τὸ ἄμαχον κράτος. *Simul & Romani & has juſſerunt ceſſare, & ſuas accipi: itaque vis illa legum Lycurgicarum inexpugnabilis diſſoluta eſt.* Et quæ plura illic refert; quibus teſtatur, tum ſublatas Lacedæmoniorum leges. Conſtantinus autem Magnus, cum prætorii præfectos quatuor conſtituiſſet, Laconicam ſecundo, nomine Græciæ comprehenſam, ſine dubio, ſubjecit. Quâ de re videndus Zoſimus, lib. II. Videtur quaſdam illic urbes inſtauraſſe Julianus Imperator: colligique ex Mamertini Panegyrico illud poteſt, iſtis verbis. *Univerſas urbes, ope Imperatoris refotas, enumerare, longum eſt. Scire ſatis eſt, cunctas Macedoniæ, Illyrici, Peloponneſi, civitates unis, aut binis, epiſtolis maximi Imperatoris, repentinam induiſſe, novatis manibus, juventutem.* Sub Arcadio, & Honorio, miſerè vexata fuit; incurſante Græciam tunc, & vaſtante, Alaricho, Gothorum rege. Tradit nobis idem Zoſimus, in iſtorum Cæſarum rebus, lib. V. Εὐθέως οὖν ἡ Κόρινθος πρώτη κατακράτος ἡλίσκετο, καὶ τὰ πρόσοικα ταύτῃ πολίχνια· καὶ ἐπὶ ταύτῃ τὸ Ἄργος, καὶ ὅσα ἦν αὐτῆς τε καὶ Λακεδαίμονος ἐν μέσῳ χωρία. καὶ αὐτὴ δὲ ἡ Σπάρτη συναπήγετο τῆς ἑλλάδος ἁλώσει, μήτε ὅπλοις ἔτι, μήτε ἀνδράσι μαχίμοις, τετειχισμένη, διὰ τὴν τῶν Ῥωμαίων πλεονεξίαν, ἀλλ᾽ ἄρχουσιν ἐκδεδομένη προδόταις, καὶ τῇ τῶν κρατούντων ἡδονῇ προθύμως ὑπηρετουμένοις εἰς ἅπαντα, τὰ πρὸς κοινὸν ὄλεθρον φέροντα. *Confeſtim ergo prima Corinthus, cum finitimis oppidis, vi capitur: & ſecundum hanc Argos, unà cum iis locis, quæ inter hanc, & Lacedæmonem, interjacent. Ipſa quoque in ſocietarem captæ Græciæ Sparta venit; nec armis amplius, nec idoneis ad pugnam viris, muri inſtar communita, ob Romanorum avaritiam ſed iis expoſita magiſtratibus, qui & proditores eſſent, & illorum libidini, qui rerum potirentur, percupidò in omnibus, ad perniciem publicam ſpectantibus, inſervirent.* Atque de hoc ipſo ſtatu capiendus Claudianus, in Rufinum, lib. II.

Prodita non tantas vidisset Græcia clades:
Oppida semoto Pelopeïa Marte vigerent:
Starent Arcadiæ, starent Lacedæmonis arces:
Non mare flagrasset medium, fumante Corintho.

Et in Panegyrico, De IV Consulatu Honorii.

Excutiat cineres Ephyre, Spartanus, & Arcas,
Tutior exangues pedibus proculcet acervos,
Fessaque pensatis respiret Græcia pœnis.

Et Hieronymus, ad Heliodorum, Epist. III. *Quid putes nunc animi habere Corinthios, Athenienses, Lacedæmonios, Arcadas, cunctamque Græciam, quibus imperant Barbari.* Tenuerunt verò illam Imperatores Constantinopolitani, usque ad Balduinum Flandrum: qui Constantinopolin cum expugnasset, uti Græciam reliquam cepit, sic Laconicam. Nicetas Choniates, lib. De Imperio Balduini Flandri. Μεθίσαται πρὸς Ἄργος, περιπαπταίνει τοὺς Λάκωνας, ἐς Ἀχαΐαν ἔνθεν προσβάλλει. *Transit Argos, Laconicam pervagatur, inde Achajam invadit.* Sed, dejectis mox Latinis, denuo rediit in Græcorum potestatem, donec tandem Turcæ eam occupârunt. Fidem in Christum sunt amplexi, prædicante illic verbum S. Paulo: ut videre est in Apostolorum Actis, capp. XVIII. & XIX. De S. Luca, est videre apud Chrysostomum, Orat. XXV. De S. Andrea, est apud Abdiam, ut inscribitur, Hist. Apost. lib. III. & Nicephorum Callistum, lib. II. cap. XXXIX. Ac, cum Christiani essent, in ecclesiasticis, subjecti erant metropolitano Patrensi. Leo Philosophus Imp. in Novellâ quâdam suâ. Τῷ πατρῶν, (μητροπολίτῃ,) Πελοποννήσου, (ὑπόκειται) ὁ Λακεδαιμόνιος. *Patrarum (metropolitano) Peloponnesi, (subjacet) metropolitanus Lacedæmonius.* Et Balsamon, in Syn. Chalced. Can. XII. Ἡ μητρόπολις Λακεδαιμονίας, ἐπισκοπὴ ἦν τῆς μητροπόλεως τῶν παλαιῶν Πατρῶν. *Metropolis Lacedæmoniæ, episcopatus erat metropoleos veterum Patrarum.* Quod civilem verò jurisdictionem attinebat, erant sub Achajæ principe: uti observare licet apud Phrantzen, lib. I. cap. IV. *Achajæ princeps, redimendæ*

dimendæ libertati, Romanorum Imperatori donavit urbes munitissimas tres, Monembasiam, Leuctrum, sive Mainam, quæ antiquitus Tænarum, à Tænaro vicino promontorio, dicebatur, & Spartam, Laconiæ caput. Idem tradit etiam Nicephorus Gregoras, lib. IV. Ecce verò, Achajæ princeps Romanorum Imperatori, id est, Constantinopolitano, dono dedit etiam Spartam: isque Despotam deinde hîc constituit; uti suo eam nomine, cum Laconicâ universâ, ut videtur, gubernaret. qui, obsessâ posteà Constantinopoli à Turcarum Imperatore Bajazeto, desperatâ rerum summâ, Rhodiensibus, S. Joanni Baptistæ sacris, venum dedit. Idem Phrantzes, libro citato, cap. XX. *Theodorus Despota, cum rem Romanam tantis fluctibus agitatam, & urbem Imperatoriam tam diu obsessam, tamque dirâ fame oppressam, periculosum insuper in Peloponneso bellum, & Christianorum principum succurrere neminem velle cernens, omni spe abjectâ, unâ triremi Rhodum navigans, Spartæ principatum societati Joannis Baptistæ, & prophetæ, vendidit.* Quamquam certa hæc venditio, incolis propterea tumultuantibus, atque arma opponentibus, non successit; uti fusè in sequentibus illic verbis memoratur, sicut etiam à Laonico Chalcocondyla, De res. Turc. lib. II. Despotæ verò Spartani, meminit etiam Auctor anonymus Hist. Constantinop. linguâ Græcobarbarâ scriptæ, apud Crusium, Turcogr. lib. I. Αὐτὸς δὲ, ἄρας τὸν Ἀσὰν, καὶ τοὺς μετ' αὐτοῦ στρατιώτας, ἐπορεύθη, ὅπου ἦν ὁ Δεσπότης ἐν τῷ μυζηθρᾷ τῇ Λακεδαιμονίᾳ. *Ipse verò, assumpto Asane, & ejus militibus, profectus est in regionem Lacedæmoniam, ubi Despota agebat.* Posteà subjecit sibi totam eam regionem, uti reliquam item Græciam, Turcarum Imperator. Amurathes II, per præfectum Turachanem: ut videre est apud Laonicum Chalcocondylam, in principio libri VI. Mox, sub filio Mahomete Thomas Palæologus recuperavit: verum neque diu tenuit, & recepit Mahometes; uti auctor nobis idem est Laonicus, lib. IX. Posteà ad Venetos cum descivissent, brevi interjecto tempore, sub ejusdem potestatem sunt redacti. Vide Laonicum eundem, lib. X.

CAPUT XXIII.

Reges duorum calculorum, in ſuffragiis ferendis, jus habebant; aut, ut rectius dicamus, unicum habebant tantùm, qui duorum inſtar eſſet. Partem quoque è prædâ bellicâ tertiam accipiebant. Duo illis in conviviis additi contubernales, Ποίθιοι *ſive* Πύθιοι *dicti, idque unde. Suidæ lectio mendoſa indicata, & correcta. Cuſtodes corporis additi in bello, equites pariter peditesque, juvenes ſelecti. Cum è vitâ exceſſiſſent, fæminæ, per urbem totam circumeuntes, lebetes pulſabant. In ædibus propriis, non in publicis, habitabant. & in rem eam Menelai, Euryſthenis, Polydori, & Ageſilai, ædes indicatæ. Xenophontis locus illuſtratus. Minimè verò illuſtres erant, aut magnificæ, ut conveniebat regibus. Themiſtius, & Julianus, illuſtrati.*

Oſtquam reges, & eorum ſucceſſores qualeſcunque, ac Laconici regni ſtatum univerſum, ad poſtrema uſque tempora jam deduxi, reliquum eſt, ut quædam ipſis propria dicam. Multa accuratè Cragius, uti cætera: ego pauca, ſeu indicta, ſeu Auctorum aliorum teſtimoniis confirmata, hîc adjungam. Itaque reges, inter alia eximia, id habebant, ut, ferendis in ſuffragiis, duos calculos haberent. Herodotus, ubi de honore, ipſis habito, verba facit, lib. VI. Καὶ παρίζειν βουλεύουσι τοῖς γέρουσιν, ἐοῦσι δυῶν δέουσι τριήκοντα. Ἢν δὲ μὴ ἔλθωσι, τοὺς μάλιστά σφι τῶν γερόντων προσήκοντας, ἔχειν τὰ τῶν βασιλέων γέρεα, δύο ψήφους τιθεμένους, τρίτην δὲ τὴν ἑωυτῶν. *Liceat quoque aſſidere conſultantibus ſenatoribus, qui ſunt octo & viginti. aut, ſi non eant, eorum maximè propinqui è ſenatoribus jus habeant duos calculos ponendi; tertium verò, pro ſeipſis.*

Lu-

Lucianus, in Harmonide. Οἱ μὲν γε τῶν Λακεδαιμονίων βασιλεῖς, τῶν ἄλλων ἑκάςȣ μίαν ψῆφον φερόντων, ἐκεῖνοι μόνοι ἑκάτερος αὐτῶν δύο ἔφερον. *Lacedæmoniorum reges, cum alii omnes unum tantum calculum ferant, illi ſoli quiſque eorum duos ferebant.* Sed refutat id Thucydides, lib. I. Πολλὰ δὲ καὶ ἄλλα, ἔτι καὶ νῦν ὄντα, καὶ ȣ̓ χρόνῳ ἀμνηςȣ́μενα, καὶ οἱ ἄλλοι Ἕλλωες ȣ̓κ ὀρθῶς οἴονται· ὥσπερ τȣ̀ς τε Λακεδαιμονίων βασιλέας μὴ μιᾷ ψήφῳ προστίθεσθαι ἑκάτερον, ἀλλὰ δυεῖν. *Multa verò etiam alia, quæ etiamnum ſunt, nec memoriâ tractu temporis exciderunt, minus rectè cæteri Græci opinantur: ſicut iſtud, quod Lacedæmoniorum reges non uno calculo ſententiam ferant, ſed duobus.* Atque ſic ſe rex habebat. quippe uno tantùm calculò utebantur, ſed qui pro duobus eſſet. Ita, ad eundem locum, Scholiaſtes. Οἱ Λακεδαιμονίων βασιλεῖς ψήφȣς ἔφερον ἐν τῇ γερȣσίᾳ ἕκαςος ἕνα, διττλὼ ἔχοντα δύναμιν. *Lacedæmoniorum reges in ſenatu unum uterque calculum ferebant, ſed qui duos valeret.* Illud porrò etiam honori eorum datum fuit, uti prædæ, bello partæ, partem tertiam haberent. Polybius, de Cleomene rege, lib. II. Ἀπὸ τῶν ἐκ τῆς μεγάλης πόλεως λαφύρων, ἑξακιχίλια τάλαντα (φησὶ) τοῖς Λακεδαιμονίοις πεσεῖν· ὧν τὰ διχίλια Κλεομένει δοθλῶαι, κατὰ τȣ̀ς ἐθισμȣ́ς. *Ex prædâ urbis Megalopoleos, talentorum ſex millia (ait) ad Lacedæmonios rediiſſe: quorum duo millia, ex veteri conſuetudine, Cleomeni ceſſerint.* Additi contubernales illis quatuor, bini ſingulis, qui appellabantur Ποίθιοι. Suidas. Ποίθιοι, τέσαρες ἄνδρες αἱρετοὶ παρὰ Λάκωσι, δύο καθ' ἕκαςον βασιλέα, σύσιτοι. *Pathy, quatuor viri delecti apud Lacedæmonios, bini ſingulis regibus attributi, convivæ.* Verùm incidit in mendoſum ſine dubio codicem Suidas: quippe rectum nomen, Πύθιοι. Xenophon, De rep. Lacedæmoniorum, extremo libro. Ἔδωκε δ' αὖ καὶ συσκήνȣς δύο ἑκατέρῳ (τῶν βασιλέων) προσελέσθαι, οἳ δὴ καὶ Πύθιοι καλȣ̃νται. *Præterea dedit utrique (regum) poteſtatem binos contubernales legendi, qui Pythii dicuntur.* Quare autem ita dicti, ex Herodoto eſt diſcere: quod nimirum, cum oraculum Apollinis Pythii conſulendum foret, eò illi mitterentur. Ecce verba, lib. VI. Καὶ τȣ́τοισι (τοῖς βασιλεῦσι) προσκεῖσθαι καὶ Πυθίȣς αἱρέεσθαι, δύο ἑκάτερον· οἱ δὲ Πύθιοι, εἰσὶ θεόπροποι εἰς Δελφȣ̀ς, σιτεόμενοι μετὰ τῶν βασιλέων τὰ δημόσια. *Et his (regibus) licere, uti duos habeant Pythios, binos*

ſinguli. Sunt autem Pythii, qui Delphos, ad conſulenda oracula mittuntur, & publicè cum regibus cibum accipiunt. Et obſerva, ipſos reges illos delegiſſe; ac cum iis unà cibum, in conviviis quidem publicis, accepiſſe. Atque inde regum Σύσσιτοι, ſeu *Convivæ*, apud Suidam; uti Σύσκηνοι, veluti *Contubernales*, apud Xenophontem dicuntur. In militiâ, additi cuſtodes corporis, equites pariter peditesque, è ſelectâ juventute. Dionyſius Halicarnaſſ. Rom. Antiqu. lib. II. Παρ' ἐκείνοις (τοῖς Λακεδαιμονίοις) οἱ γενναιότατοι τῶν νέων φύλακες ἦσαν τῶν βασιλέων· οἷς ἐχρῶντο κατὰ τοὺς πολέμους παρασπισταῖς, ἱππεῦσί τε οὖσι καὶ πεζοῖς. *Apud illos (Lacedæmonios) generoſiſſimi quique juvenum erant regum cuſtodes: quibus utebantur protectoribus in bellis, equitibus juxta & peditibus exiſtentibus.* Hi ipſi ſunt, quos συνασπίζοντας, *propugnantes*, circâ regem Cleombrotum, in pugnâ Leuctricâ, commemorat Diodorus Siculus, lib. XV. Ἕως μὲν οὖν ὁ βασιλεὺς τῶν Λακεδαιμονίων Κλεόμβροτος ἔζη, πολλοὺς ἔχων τοὺς συνασπίζοντας, καὶ προθύμους περὶ αὐτοῦ ἀποθνήσκοντας, ἄδηλος ἦν ἡ ῥοπὴ τῆς νίκης. *Quam diu ergo Lacedæmoniorum Cleombrotus ſuperſtes fuit, multos habens propugnantes, ac pro ipſo prompto animo occumbentes, incertum erat, quo victoria inclinaret.* Poſtquam autem vitâ exceſſiſſent, inter alia, quæ Herodotus facta refert, fæminæ, circumeuntes totam urbem, lebetes pulſabant. Verba ejus, libro citato, ita habent. Κατὰ δὲ τὴν πόλιν περιϊοῦσαι, λέβητας κροτέουσι. *Per urbem verò fæminæ circumeuntes, lebetes pulſant.* Hoc ipſum eſt, quod dicit Theocriti Scholiaſtes, Idyll. II. Καὶ παρὰ Λάκωσι, βασιλέως θανόντος, εἰώθασι κρούειν λέβητας. *Apud Lacedæmonios, defunctis regibus, lebetes pulſare ſolent.* Sed, priuſquam finem imponam, de ipſorum quoque ædibus aliquid hîc dicendundum puto: quia Cragium falli video, ubi de regibus illi ſermo, lib. II. cap. II. Ait, domos regias fuiſſe Spartæ publicas quaſdam, ubi ſemper habitarent, qui ad id honoris faſtigium evecti eſſent. Ego contrà edocebo, errare virum eruditum; ac privatim ſibi unumquemque habuiſſe. Ita domus Menelai, extra Dromum à Pauſania memoratur, quæ privati ſuâ ætate hominis fuerit. Verba iſta, in Laconicis. Τοῦ Δρόμου δὲ ἐκτὸς, κατὰ τὸ Ἡρακλέους τὸ ἄγαλμα, ἔστιν οἰκία, τὸ ἐφ' ἡμῶν ἰδιώτου, Μενελάου τὸ ἀρχαῖον. *Extra Dromum, juxta Herculis ſimulacrum, domus eſt, noſtro tempore hominis privati,*

vati, olim autem Menelai. Eurystheni quoque domus sua, quam Agesilaus pòst inhabitavit. Cornelius Nepos, in Agesilai Vitâ. *Domo eâdem fuit contentus, quâ Eurysthenes, progenitor majorum suorum, fuerat usus.* Et Eurysthenes has possedit veluti hæreditarias, quippe ab Aristodemo patre structas. Indicat Plutarchus illud, in Agesilai Vitâ, ubi de illius domo verba facit. Οὐκ οἰκίας (ἤλλαξε) κατασκευὴν, ἀλλὰ καὶ τὰς θύρας ἀφῆκεν, ὅλως οὔσας σφόδρα παλαιὰς, ὡς δοκεῖν εἶναι ταύτας ἐκείνας, ἃς ἐπέθηκεν Ἀριστόδημος. *Haud (mutavit) domus fabricam, sed reliquit etiam fores; quæ vetustæ adeò erant, ut hæ ipsæ viderentur, quas Aristodemus apposuerat.* Et Hippocoon, cum, dejecto fratre Tyndaro, Laconicæ regnum invasisset, donum Spartæ propriam inhabitavit. Pausanias in citatis Laconicis. Ὡς ἐγίνετο κατὰ τὴν Ἱπποκόωντος οἰκίαν, ἐνταῦθά οἱ κύων ἐπεφέρετο οἰκουρός. *Cum ad ædes Hippocoontis accessisset, eum custos domus canis invadebat.* Eodem modo Polydorus propriam sibi domum habuit: quæ, post mortem, ab uxore bobus aliquot venum data, eâ ex re Βοώνητα nomen habuit. Pausanias iterum. Λακεδαιμονίοις δὲ κατὰ ταύτην τὴν ὁδόν ἐστιν, ὡς ἤδη λέλεκταί μοι, τὰ ὀνομαζόμενα Βοώνητα, Πολυδώρου ποτὲ οἰκία τοῦ βασιλέως. ἀποθανόντος δὲ, παρὰ τῆς Πολυδώρου τῆς γυναικὸς ἐπρίαντο ἀντιδόντες βοῦς. *In hâc ipsâ viâ, ut à me jam dictum est, sunt Booneta, quæ vocantur. ea fuit regis Polydori domus: quam, cum vitâ functus esset, ab uxore ejus emerunt, datis in pretium bobus.* Ecce, post defunctum virum, vendidit uxor: non factura, & nec facere licuisset, nisi propria fuisset. Menelai quoque domus, ut videmus, in citatis anteà Pausaniæ verbis, eo mortuo, ad privatos, emptione, aut hæreditate venit. At sententiam suam tuetur Cragius, isto Xexophontis loco, De rep. Laced. πρὸς τῇ οἰκίᾳ δὲ λίμνη ὕδατος ἀφθονίαν παρέχει. *Propter domum verò stagnum aquæ copiam suppeditat.* Et hinc infert, non sic esse potuisse, nisi in iisdem semper ædibus eorum habitatio fuisset. Verum, pace tuâ, Cragi, non hîc Xenophon publicam regum domum memorat, quæ profectò nulla fuit, sed, quod extra urbem erat, tabernaculum, assignatum à Lycurgo, ad convivia illic publica peragenda. nam præmisit: Ὅπως δὲ καὶ οἱ βασιλεῖς ἔξω σκηνοῖεν, σκηνὴν αὐτοῖς δημοσίαν ἀπέδειξε. *Ut verò reges etiam foris aliorum contubernio uti possent, publicum iis tabernaculum ordinavit.* Et huc referenda omninò illa verba. Nec

 ma-

magnificæ certè illæ ædes erant, aut illustres, quales esse regum solent, verum ad Laconicam frugalitatem comparatæ: quanquam sanè aliud Themistius nobis indicare velle videtur, cum ait, Orat. VII. Οὐδ᾽ ἂν οἴκησιν μὲν οἰκοίη τοῦ Σπαρτιάτου βασιλέως ἀμείνονα, ἀμφιέννοιτο δὲ λεπτότερα τῶν ἀραχνίων. *Non si quidem ædes habitet Spartani regis ædibus præstantiores, aut aranearum telis subtiliori veste induatur.* Sed, aut fallor, aut, quia numero tantum singulari loquitur, Menelaum dicere voluit; cujus ædes, poëticâ licentiâ usus, & si præter veritatem, admodum magnificas Homerus facit, Odyss. lib. IV.

Ὣς οἱ μὲν δαίνυντο καθ᾽ ὑψερεφὲς μέγα δῶμα
Γείτονες, ἠδὲ ἔται, Μενελάου κυδαλίμοιο.

Sic si quidem epulabantur per excelsam magnam domum
Vicini, & socii, Menelai gloriosi.

Et mox.

Δῶμα καθ᾽ ὑψερεφὲς Μενελάου κυδαλίμοιο.

Domum per excelsam Menelai gloriosi.

Ac respexit sine dubio Julianus, Orat. II. Καὶ ἔχομεν σε ἐν τούτοις ἐπαινεῖν, οἰκίαν τε, οἶμαι, Ἀλκινόου, καὶ τὰ τοῦ Μενελάου δώματα, καταπληξάμενα καὶ τὸν τοῦ πολύφρονος Ὀδυσσέως παῖδα, καὶ τοιαῦτα ληρεῖν ἀναπείσαντα, τοῖς σοῖς παραβαλεῖν ἀξιώσομεν. *Et habemus, cur in his te prædicemus: domumque, opinor, Alcinoi, ædesve Menelai, quæ vel prudentis Ulyssis filio stuporem incusserunt, atque adeò nugari persuaserunt, cum his conferre non dubitabimus.* Et hæc quidem de Lacedæmoniorum regibus mihi observata: boni consule, Lector bone.

FINIS.

R E R U M,

I N H O C

DE REGIBUS

Lacedæmoniorum Libro memorabilium,

I N D E X.

In quo Numerus designat

C A P I T A.

Ala-

Bel-

B.

C.

D.

Hege-

H.

I.

L.

Oebalus

O.

P.

R

S.

T.

Vlysses

FINIS.

INDEX AUCTORUM,

Qui hîc citantur.

Bdias.
Ælianus.
Ampelius.
Anonymus.
Apollodorus.
Apulejus.
Ariſtides Adrianenſis.
Ariſtides Mileſius.
Ariſtoteles.
Athenagoras.
Aurelius Victor.
BAlſamon.
Bartholemæus Anglicus.
Beda.
Bion.
CEdrenus.
Cicero.
Claudianus.
Clemens.
Cornelius Nepos.
DAres.
Dictys.
Dinarchus.
Diodorus Siculus.
Diogenianus.
Dion Caſſius.
Dionyſius Halicarnaſſeus.
EUſebius.
Euſtathius.
Eutropius.
FLorus.
Freculphus.
Frontinus.
GEmiſtus.
Gotfridus Viterbienſis.
HErodotus.
Heſychius.
Hieronymus.
Homerus.
Hygianus.
INterpres Germanici.
Joannes Philoponus.
Joannes Tzetzes.
Joſephus.
Joſephus Devonius.
Iſaacius Porphyrogenita.
Iſaacius Tzetzes.
Iſidorus Hiſpalenſis.
Iſocrates.
Julianus.
Juſtinus.
LAmbertus Scafnaburgenſis.
Laonicus Chalcocondylas.
Leo Philoſophus Imp.
Libanius.
Livius.
Lucas Euangeliſta.
Lucas Tudenſis.

Lucia-

FINIS.

INDEX AUCTORUM,

Qui hîc

Illuſtrantur, emendantur, aut errare oſtenduntur.

In quo Numerus deſignat

CAPITA.

FINIS.

JOANNIS MEURSI
PIRÆEUS.
SIVE,
De Piræeo, Atheniensium portu celeberrimo, & ejusdem Antiquitatibus,
LIBER SINGULARIS.

ULTRAJECTI,
Apud GUILJELMUM vande WATER, Bibliop. Anno cIↃ IↃc LXXXVI.

JOHANNIS MEURSI PIRÆEUS.

SIVE,

De celeberrimo illo Athenarum portu, & Antiquitatibus ejus.

LIBER SINGULARIS.

CAPUT I.

Piræeus; inter populos censebatur, Hippothoontidis tribus. Olim insula, & unde nomen suum acceperit. Quantum abfuerit à vetere urbe. Aristophanis Scholiastæ error. Phalerum quantum inde abfuerit. Plinius explicatus, & Dion Chrysostomus.

TRes Athenis portus erant; Munychia, Phalerum, Piræeus qui & ipse, magnitudine, ac commoditate, primus. Ab hoc orsi, cæteros inde, velut pro mantissâ, dabimus. Erat autem inter populos, qui in tribu Hippothoontide. Stephanus. Πειραιεὺς, δῆμος Ἱπποθοωντίδος

πίδ۞ φυλῆς. *Piræeus, populus Hippothoontidis tribus.* Strabo etiam inter Atticę populos refert, lib. IX. Εἶθ' ὁ Πειραιεὺς, καὶ αὐτὸς ἐν τοῖς δήμοις ταττόμενος. *Inde Piræeus, qui & ipse inter populos recensetur.* Pausanias, in Atticis. Ὁ δὲ Πειραιεὺς, δῆμος μὲν ἦν ἐκ παλαιοῦ. *Piræeus verò, antiquitus quidem populus erat.* Ac initio, erat insula: unde & nomen illi datum. Strabo, lib. I. Τόν τε Πειραιᾶ, νησιάζοντα πρότερον, καὶ πέραν τῆς Ἀκτῆς κείμενον, οὕτως φασὶν ὀνομασθῆναι. *Piræeum, priùs insulæ instar habentem, & ultra Acten situm, ita nominatum ferunt.* Suidas. Ἦν πρότερον ὁ Πειραιεὺς νῆσος· ὅθεν καὶ τοὔνομα εἴληφεν, ἀπὸ τοῦ διαπερᾶν. *Primitùs insula erat Piræeus: unde & nomen accepit, à trajectu.* Distabat ab urbe, antequam ei jungeretur, intervallo stadiorum quadraginta. Observare est apud Diogenem Laërtium, in Antisthene, lib. VI. Οἰκῶν τε ἐν Πειραιεῖ, καθ' ἑκάστην ἡμέραν τοὺς τεσσαράκοντα σταδίους ἀνιὼν, ἤκουσε Σωκράτους. *Ac in Piræeo habitans, quotidie itinere stadiorum quadraginta ad Socratem audiendum est profectus.* Errat Scholiastes Aristophanis, ad equites; qui triginta quinque tantum nobis memorat. Καὶ τὸν Πειραιᾶ γὰρ ἐτείχισε, ὃς ἀπεῖχε τῆς πόλεως σταδίους τριάκοντα πέντε, παρὰ θαλάτταν ὤν. *Et Piræeum muro cinxit, qui urbe aberat stadiis triginta quinque, & ad mare adjacebat.* In animo Phalerum habuit; cujus hoc ab urbe intervallum erat. Thucydides illud clarè docet, lib. II. Τοῦ τε γὰρ Φαληρικοῦ τείχους στάδιοι ἦσαν πέντε καὶ τριάκοντα πρὸς τὸν κύκλον τοῦ ἄστεος. *Nam Phalerici muri, ad ambitum usque urbis, erant stadia triginta quinque.* Piræeus, uti dixi, stadiis quadraginta aberat. Thucydides, ibidem. Τὰ δὲ μακρὰ τείχη πρὸς τὸν Πειραιᾶ, τεσσαράκοντα σταδίων: *Longi verò muri ad Piræeum, stadia habebant quadraginta.* Clarè etiam Strabo dicit, lib. IX. Ταῦτα δ' ἦν μακρὰ τείχη πρὸς τὸν Πειραιᾶ, τεσσαράκοντα σταδίων. *Atqui hi erant longi muri ad Piræeum, quadraginta stadiorum.* Et hæc quadraginta stadia faciunt quinque millia passuum, quæ commemorantur Plinio, lib. IV. cap. VII. *Piræeus, & Phalera, quinque millium passuum muro recedentibus Athenis juncti.* Sed Phalerum in eodem intervallo non sat accuratè ponit: quod sexcentis viginti passibus, sive stadiis quinque propius. Verùm; quid Dione Chrysostomo faciemus, qui plus nonaginta stadiis ei tribuit? Ecce enim, Orat. XXXV. Καὶ ὕστερον τὸν Πειραιᾶ τειχίσαι, πλειόνων

πλειόνων ἢ ἐνενήκοντα σαδίων, καὶ ἄλλα τοιαῦτα, προσέταξεν (ὁ Θεμισοκλῆς) αὐτοῖς. *Posteaque Piræeum muro cingere plus quam nonaginta stadiis, aliaque istiusmodi, (Themistocles) jussit.* Compono dissidium. Quadraginta nempe stadia in utroque Piræei latere erant; decem, & amplius, in fronte: itaque bis quadraginta à gemino latere, ad hæc decem ista à fronte, nonaginta tibi dabunt.

CAPUT II.

Murus, qui jungebat urbi Piræeum. Μακρὰ τείχη, *&* Σκέλη; *Latinis,* Brachia *nuncupata. Spina regia illic nata. Fundamenta ejus muri Cimon jacit; Pericles perficit: Piræeum autem ipsum muro circumdat Themistoles. Plutarchi locus emendatus. Quando verò eum inceperit, ac continuârit postea, Periclesque colophonem imposuerit. Hippodamus architectus. Altitudo deinde ejus, & latitudo: ac structura universa. A Lysandro mox destructus, instauratur à Conone avo primum, hinc nepoteidein pro uno septem facti. Ab Hippodamo in regiones, atque vias, distributus. Circum etiam fossa gemina, à Demosthene facta. Locus quidam, mari cinctus.*

Otum istud intervallum murus jungebat, ex re dictus Μακρὸν τεῖχος, *Murus longus*; seu plurali item numero, Μακρὰ τείχη, *Muri longi*: quia nimirum duo erant, ab utraque Piræei parte unus. Strabo, lib. IX. Ταῦτα δ' ἦν μακρὰ τείχη πρὸς τ Πειραιᾶ, τεσσαράκοντα σαδίων. *Hi verò muri longi erant, ad Piræeum, stadiorum quadraginta.* Arrianus, in Epictetum, lib. III. cap. XXIV. Ἵν' ἴδῃ ποτὲ τ Πειραιᾶ τ καλὸν, καὶ τὰ μακρὰ τείχη, καὶ τὴν ἀκρόπολιν. *Ut videat aliquando pulcrum Piræeum, & longos muros, atque arcem.* Xenophon, Hist. Græc. lib. II. Ἐποιῶντο εἰρήνην, ἐφ' ᾧ τά τε μακρὰ

 τείχη,

τείχη, καὶ τ̃ Πειραιᾶ, καθελόντας, &c. *Pacem fecerunt, eâ lege, ut, destructis muris longis, ac Piraeo, &c.* Verum, lib. IV. Συνανασήσει τά τε μακρὰ τείχη Ἀθηναίοις. *Unà instaurabit Atheniensibus muros longos.* Aliter Σκέλη quoque, sive *Crura*; appellabant. Plutarchus, in Vitâ Cimonis. Λέγεται δὲ καὶ τ̃ μακρῶν τειχῶν, ἃ Σκέλη καλοῦσι, συντελεσθῆναι μὲν ὕστερον τὴν οἰκοδομίαν. *Feruntur & longi muri, quos Crura vocant posteà perfecti esse.* Diodorus Siculus, lib. XIII. Συνέθεντο τὴν εἰρήνην, ὥστε τὰ μακρὰ σκέλη, καὶ τὰ τείχη τ̃ Πειραιῶς, περιελεῖν. *Pacem constituerunt, ita ut longa crura, & Piraei muros, dejicerent.* Strabo, lib. IX. Τῷ δὲ τείχει τούτῳ συνῆπτε τὰ καθειλκυσμένα ἐκ τ̃ ἄστεως σκέλη. *Muro verò huic connexa erant, quæ ex urbe deducebantur crura.* Scylax, in Periplo; ubi de Atticâ. Ἔπειτα ὁ Πειραιεὺς, καὶ τὰ σκέλη, καὶ Ἀθῆναι. *Inde Piraeus, & crura, & Athenæ.* Polyænus, lib. I. Βουλόμενος τοὺς φύλακας τ̃ ἄστεως, καὶ τ̃ Πειραιέως, καὶ τ̃ σκελῶν τ̃ ἄχρι θάλασσαν, ἀγρύπνους περὶ τὴν φυλακὴν κατασκευάσαι. *Cupiens custodes urbis, Piraei, atque crurium, quæ ad mare usque excurrunt, ut excubias insomnes agerent, efficere.* Latini Auctores *Brachia* dixerunt. Livius, lib. XXXV. *Inter angustias semiruti muri, qui duobus brachiis Piræum Athenis jungit.* Propertius, lib. III, eleg. XX.

Inde ubi Piræi capient me littora portus;
Scandam ego Thesêæ brachia longa viæ.

Justinus, lib. V. *Si demissa Piræum versus brachia dejicerent.* Iterum mox. *In brachiis muri, quæ diruta fuerant, habitare.* Nascebatur autem illic spina regia. Plinius, lib. XIII. cap. XXIV. *Spina illa nascitur & Athenis, in longis muris.* Loquitur verò de spinâ regiâ. Ac fundamenta quidem ejus muri jecisse Cimon perhibetur. Plutarchus, in ejus Vitâ. Λέγεται δὲ καὶ τ̃ μακρῶν τειχῶν, ἃ σκέλη καλοῦσι, συντελεσθῆναι μὲν ὕστερον τ̃ οἰκοδομίαν· τὴν δὲ πρώτην θεμελίωσιν εἰς τόπους ἑλώδεις, καὶ διαβρόχους, τ̃ ἔργων ἐμπεσόντων, ἐρεισθῆναι διὰ Κίμωνος ἀσφαλῶς, χάλικι πολλῇ, καὶ λίθοις βαρέσι, τῶν ἑλῶν πιεσθέντων, ἐκείνου χρήματα πορίζοντος. *Fertur & murorum longorum, quos Crura vocant, postea perfecta ædificatio: sed prima eorum fundamenta, cum in loca palustria, & uliginosa, opus incideret,*

cideret, multa chalice, & gravibus ſaxis, conſtrictis paludibus, à Ci*mone, pecuniam ſuppeditante, ſuffulta.* Perfecit autem Pericles, operâ Callicratis architecti. Plutarchus, in ejus Vitâ. Τὸ δὲ μακρὸν τεῖχος, περὶ οὗ Σωκράτης ἀκοῦσαι φησὶν αὐτὸν εἰσηγουμένου γνώμην Περικλέους, ἠργολάβησε Καλλικράτης. *Murum verò longum, de quo ædificando refert Socrates audiviſſe Periclem, ſententiam ſuam proponentem, Callicrates faciendum ſuſcepit.* Atque hæc de muro longo. Ipſum verò Piræeum, conſideratâ oportunitate ejus, muro cinxit Themiſtocles. Cornelius Nepos, in Themiſtocle. *Cum Phalereo portu, neque magno, neque bono, uterentur Athenienſes, hujus conſilio triplex Piræei portus conſtitutus eſt: iſque mænibus circumdatus, ut ipſam urbem dignitate æquipararet, utilitate ſuperaret.* Plutarchus quoque, in ejus Vitâ. Θεμιστοκλῆς δ᾽, οὐχ ὡς Ἀριστοφάνης ὁ κωμικὸς λέγει, τῇ πόλει τὸν Πειραιᾶ προσέμιξεν, ἀλλὰ τὴν πόλιν ἐξῆψε τοῦ Πειραιέως. *Themiſtocles verò, non, ut Ariſtophanes Comicus ait, urbi Piræeum admiſcuit, ſed urbem Piræo annexuit.* Ut legendum; τῇ πόλει τὸν Πειραιᾶ προσέμαξεν. *Urbi Piræeum agglutinavit.* Locus comici, quem reſpexit, exſtat iſte in Equitibus.

Ὦ πόλις Ἄργους, κλύεθ᾽ οἷα λέγει. σὺ Θεμιστοκλεῖ ἀντιφερίζεις,
Ὃς ἐποίησε τὴν πόλιν ἡμῶν μεστὴν, εὑρὼν ἐπιχειλοῖ,
Καὶ πρὸς τούτοις ἀριστώσῃ τὸν Πειραιᾶ προσέμαξεν.

O urbs Argi, audite quæ dicat. tune Themiſtocli te æquiperas?
Qui urbem noſtram plenam fecit, vacuam cum inveniſſet:
Ac præterea epulanti Piræeum agglutinavit.

Ac cæpit ſtruere, cum archon eſſet; & item ut exſtruerent Athenienſes, non multò pòſt auctor fuit, Thucydides lib. I. Ἔπεισε δὲ καὶ τοῦ Πειραιῶς τὰ λοιπὰ ὁ Θεμιστοκλῆς οἰκοδομεῖν. ὑπῆρκτο δ᾽ αὐτοῦ πρότερον ἐπὶ τῆς ἐκείνου ἀρχῆς, ἧς κατ᾽ ἐνιαυτὸν Ἀθηναίοις ἦρξε. *Suaſit Themiſtocles, ut Piræi reliqua exſtruerent. inchoaverat autem ipſe anteà, cum annuo magiſtratu ſummo apud Athenienſes fungeretur.* Incidit autem iſte ejus magiſtratus in Olympiadis LXXV. annum II. Euſebius docet, qui in iſto anno ita. Ἀθηναῖοι τὸν Πειραιᾶ ἐτείχισαν. *Athenienſes Piræeum muro cinxerunt.* Anonymus, in Deſcri-

ptione

ptione Olympiadum, dicit factum anno demum insequente tertio, istis verbis. Ἀθηναῖοι τὸν Πειραιέα, καὶ τὴν πόλιν, τειχίζουσι. *Athenienses Piraeum, & urbem, muro cingunt.* Et mox rursum, anno IV. Ἀθηναῖοι τὸν Πειραιᾶ τειχίζουσιν. *Athenienses Piraeum muro cingunt.* Sed ego sic conciliandum hoc dissidium existimo; ut priore anno tertio inchoaverint, & deinde intermiserint, ac rursum quarto insequente, Themistoclis suasu, porrò exstruxerint: quod Thucydides nobis dicit, in citatis statim verbis. Diodorus verò Siculus, lib. XI anno quarto factum refert; isque de exstructione intelligi debet. Porrò hoc monendum nobis per occasionem istam; cum Thucydides inchoatum illud opus dicat archonte Themistocle, à Diodoro, & qui eum sequitur Anonymo, in Descriptione suâ Olympiadum, anni illius archontem non Themistoclem, sed Timosthenem, nominari. Itaque, pro Τιμοσθένης, apud Auctorem utrunque, Θεμιστοκλῆς rescribendum censeo: iisdem penè, sed transpositis leviter, literis: ita ut proclivis admodum lapsus fuerit. Factum verò ab Hippodamo, architecto celeberrimo. Observo apud Scholiasten Comici, equitibus. Ὁ δ' Ἱπποδάμου. Οὗτος ἐν Πειραιεῖ κατῴκει, καὶ οἰκίαν εἶχεν, ἥνπερ ἀνῆκε δημοσίαν εἶναι. καὶ πρῶτος αὐτὸς τὸν Πειραιᾶ κατὰ Μηδικὰ συνήγαγεν. *Sed Hippodami. Hic in Piraeo habitabat, & ædes habebat, quas publico concessit: primusque ipse circa belli Medici tempora Piraeum conjunxit.* Confirmat Suidas, ubi dicit. Ἱπποδάμεια ἀγορά, ἐν Πειραιεῖ· οὕτω καλουμένη ἀπὸ Ἱπποδάμου Μιλησίου ἀρχιτέκτονος, τοῦ οἰκοδομησαμένου Ἀθηναίοις τὸν Πειραιᾶ. *Hippodamium forum, in Piraeo; ita vocatum ab Hippodamo Milesio architecto, qui Piraeum Atheniensibus ædificavit.* Inde postea magis Pericles communivit. Appianus, de bell. Mithrid. ubi de Piræeo agit. Καὶ εἴργαστο ἐκ λίθου μεγάλου τε καὶ τετραγώνου, Περίκλειον ἔργον, ὅτε τοῖς Ἀθηναίοις ἐπὶ Πελοποννησίους στρατηγῶν, καὶ τὴν ἐλπίδα τῆς νίκης τῷ Πειραιεῖ τιθέμενος, μάλιστα αὐτὸν ἐκρατύνετο. *Et facti sunt (muri Piraei) è lapide magno, & quadrato; Periclis opus cum is, dux Atheniensium in Peloponnesios, collocatâ in Piraeo spe victoriæ, magis ipsum communiret.* Ubi vides momentum loci; quod profectò tantum erat, ut sine eo esse Athenæ minimè possent. Cornelius Nepos, in Phocione. *Neque ita multo post Nicanor Piraeo est potitus, sine quo Athenæ esse omnino non possunt.* Ac Themisto-

mistoclis quidem factum, de quo dixi, memorat etiam Demosthenes, Oratione in Leptinem. Γνοίη δ' ἄν τις, εἰ παραθείη, πῶς Θεμιστοκλῆς, ὁ τῶν καθ' ἑαυτὸν ἀνδρῶν ἁπάντων ἐνδοξότατος, ταυτὸ τοῦτ' ἐποίησε. λέγεται τοίνυν ἐκεῖνος τειχίζειν τὸν Πειραιᾶ,) εἰπὼν τοῖς πολίταις, κἂν ἀφικνῆταί τις ἐκ Λακεδαίμονος κατέχειν κελεύσας, οἴχεσθαι πρεσβεύων αὐτὸς ὡς τοὺς Λακεδαιμονίους. *Inde aliquis cognoscat, si conferat, quo modo Themistocles, vir ætatis suæ clarissimus, hoc ipsum fecerit. Ille itaque fertur dixisse civibus, ut murum (Piræei) exstruerent; ac, si quispiam Lacedæmone adveniret, eum uti detinerent: ipse autem ad Lacedæmonios legatus ivisse.* Quem locum ob oculos habuit Apsines, libro de Arte Rhet. cap. Περὶ παραδείγματος. Ἐνίοτε δὲ καὶ ἀτελῆ ταῦτα ἐῶμεν, ἄχρι τοῦ χρησίμου μνησθέντες· ὡς ἐν τῷ πρὸς Λεπτίνην, ἐν τῷ περὶ τοῦ τειχισμοῦ τοῦ Θεμιστοκλέους. *Interdum & imperfecta ea relinquimus; quousque expedit, commemorantes: ut in Oratione ad Leptinem, ubi de muro à Themistocle ædificato.* Latitudo autem muri tanta fuit, ut duo plaustra, illic sibi occurrentia, commeare in eo possent. Thucydides, lib. I. Καὶ ᾠκοδόμησαν τῇ ἐκείνου γνώμῃ τὸ πάχος τοῦ τείχους, ὅπερ νῦν ἔτι δῆλόν ἐστι περὶ τὸν Πειραιᾶ· δύο γὰρ ἅμαξαι, ἐναντίαι ἀλλήλαις, τοὺς λίθους ἐπῆγον. *Et struxere ex ipsius sententiâ murum eâ latitudine, quæ nunc etiam circa Piræeum exstat. duo enim plaustra, inter sese occurrentia, saxa advehebant.* Altitudo cubitorum quadraginta. Appianus, libro paulo antè citato. Ἐπὶ τὸν Πειραιᾶ κατῆλθεν, κατακεκλεισμένων εἰς τὰ τείχη τῶν πολεμίων. ὕψος δὲ ἦν τὰ τείχη πήχεων τεσσαράκοντα μάλιστα. *Ad Piræeum descendit, cùm se hostes intrà muros, qui ad cubitos instar quadraginta alti, recepissent.* Idque dimidium ejus erat, quam Themistocles destinaverat. Thucydides, loco jam citato. Τὸ δὲ ὕψος ἥμισυ μάλιστα ἐτελέσθη οὗ διενοεῖτο (ὁ Θεμιστοκλῆς.) ἐβούλετο γὰρ τῷ μεγέθει, καὶ τῷ πάχει, ἀφιστάναι τὰς τῶν πολεμίων ἐπιβολάς. *Altitudo verò ad dimidiam partem ejus, quam (Themistocles) constituerat, est perducta: quippe ille cupiebat, ut altitudine, & latitudine, hostium impressiones propulsaret.* Eratque è lapide quadrato, & magno. Appianus, in citatis antè verbis. Καὶ εἴργαστο ἐκ λίθου μεγάλου τε καὶ τετραγώνου. *Et facti sunt (muri Piræei) è lapide magno, ac quadrato.* Et hunc non cæmentum, aut lutum, sed ferrum, ac plumbum, conjungebant. Thucydides, lib. I. Ἐντὸς δὲ

οὔτε πηλὸς ἦν ἀλλὰ ξυνῳκοδομημένοι μεγάλοι λίθοι, καὶ ἐν τομῇ ἐγγώνιοι, σιδήρῳ πρὸς ἀλλήλους τὰ ἔξωθεν, καὶ μολίβδῳ, δεδεμένοι. *Intus verò nec cæmentum ullum erat, neque lutum; sed lapides magni, sectura quadrati: inter se coagmentati, ferro, ac plumbo, vinciebantur.* Atque hunc tam insignem murum, à Lysandro profligati, ad decem usque utrinque stadia demoliri sunt coacti, Olympiadis XCIII. anno IV. Nota res est ex Historiâ. Sed mox instauravit Conon, Olympiadis XCVI. anno III. Diodorus Siculus, in eo anno, lib. XIV. Περὶ δὲ τούτους τοὺς χρόνους Κόνων, ὁ τοῦ βασιλικοῦ στόλου τὴν ἡγεμονίαν ἔχων, ὀγδοήκοντα τριήρεσι καταπλεύσας εἰς τὸν Πειραιᾶ, τοῖς πολίταις ὑπέσχετο, τὸν περίβολον τῆς πόλεως ἀνοικοδομήσειν. τοῦ τε γὰρ Πειραιέως τὰ τείχη, καὶ τὰ μακρὰ σκέλη, καθῄρετο, κατὰ τὰς Λακεδαιμονίων συνθήκας, ὅτε κατεπονήθησαν ἐν τῷ Πελοποννησιακῷ πολέμῳ. ὁ δ᾽ οὖν Κόνων, μισθωσάμενος πλῆθος τεχνιτῶν, καὶ ἐκ τῶν πληρωμάτων ὄχλον εἰς ὑπηρεσίαν παραδοὺς, ταχέως τὸ πλεῖστον μέρος τοῦ τείχους ἀνῳκοδόμησε. *Circa hæc tempora verò Conon, regiæ classi præfectus, cùm in Piræum appulisset cum triremibus octoginta, ambitum urbis se refecturum civibus promisit. nam & muros Piraei, & longa crura, ex fœdere cum Lacedæmoniis, fracti planè bello Peloponnesiaco, demoliti erant quam ob rem conductâ opificum multitudine, additisque in ministerium sociis navalibus, ocyus maximam muro partem instauravit.* Convenitque, quod Diogenes Laërtius ait, factum illud annis sex post mortem Socratis. Verba ejus ista sunt, in ejus Vitâ, lib. II. Μνημονεύει τῶν ὑπὸ Κόνωνος τειχῶν ἀνασταθέντων, ἃ γέγονεν ἐν ἔτεσιν ἓξ τῆς Σωκράτους τελευτῆς ὕστερον. *Meminit murorum, à Conone instauratorum: quæ acciderunt annis sex post mortem Socratis.* Socrates autem diem obiit Olympiadis XCV. anno I: Ut ostendi De Archont. Athen. lib. III. cap. XVI. Ergo recta computatio. Verum non perfecit opus; & clarè, in citatis verbis, Diodorus. Τὸ πλεῖστον μέρος τοῦ τείχους ἀνῳκοδόμησε. *Maximam muri partem instauravit.* Itaque mox Conon alter, hujus è Timotheo filio nepos, partem adiecit, talentis decem, quæ pro patre solvere jussus erat. Cornelius Nepos, in Timotheo. *Hujus post mortem populus, cum eum judicii sui pœniteret, mulctæ novem partes detraxit; & decem talenta Cononem, ejus filium, ad muri quandam partem reficiendam, jussit dare.*

dare. In quo fortunæ varietas est animadversa, nam, quos avus Conon muros ex hostium prædâ patriæ restituerat, eosdem nepos, cum summâ ignominiâ familiæ, ex suâ re familiari reficere coactus est. Ac successu deinde temporis, dum munire omnino satagunt, pro uno muro plures facti. Itaque, cum expugnaret urbem Sylla, Olympiades CLXXIII. anno III, amplius sex fuisse narrat L. Florus, lib. III. cap. V. *Itaque L. Sylla, festinat, vir armis optumus; parique violentiâ ruentem ulteriùs hostem, quâdam quasi manu repulit: primumque Athenas, urbem (quis crederet?) frugum parentem, obsidione, ac fame, ad humanos cibos compulit. mox, subruto Piraei portu, sex quoque, & ampliùs muris, postquam domuerat, ingratissimos, ut ipse dixit, hominum, in honorem tamen mortuorum sacris suis, famæque, donavit.* Orosius septem commemorat, lib. VI. cap. II. *Sylla, cui post consulatum Mithridaticum bellum obvenerat, Archelaum apud Piraeum, Athieniensium portum, septemplici muro communitum, diu obsedit.* Beda, De Nominibus locorum in Actis Apostolorum. *Athenæ, civitas in Achajâ, philosophiæ dicata studiis; quæ, cum una sit, plurali numero semper appellari solet. Cujus Piraeus portus septemplici quondam muro communitus fuisse scribitur.* Et ex eo, illis ipsis verbis, Smaragdus Abbas, in eadem Acta, cap. VIII. *Piraeus portus, septemplici quondam muro communitus fuisse dicitur.* Vellejus Paterculus, *multiplices munitiones* dicit, lib. II. *Ita dimicavit (Sylla) ut & Athenas reciperet, &, plurimo circa multiplices Piraei munitiones labore expleto, amplius ducenta hostium millia interficeret.* Itaque apparet satis, cur *tutum Piraea* dicat Virgilius, in Ciri.

Jamque adeò tutum longè Piraea cernit.

Et hos muros diruit Sylla; uti narrant Dion Cassius, in Mithridaticis; Plutarchus in ejus Vitâ, & Strabo, lib. IX. Itaque hinc est, quod Dion idem, cùm Athenæ à Caleno, Julii Cæsaris legato, obsiderentur, Piræeum sine muro tunc fuisse memorat. Verba ejus ita habent, lib. XLII. Ὁ δὲ δὴ Καλῆνος ἐπέμφθη εἰς τὴν Ἑλλάδα πρὸ τῆς μάχης ὑπὸ τοῦ Καίσαρος. καὶ εἷλεν ἄλλα τε καὶ τὸν Πειραιᾶ, ἅτε καὶ ἀτείχιστον ὄντα. *At Calenus à*

Julio ante pugnam missus est in Græciam: cepitque cùm alia, tum etiam Piræeum, quippe nullo item muro communitum. Distinxit autem in vias, & regiones is, de quo statim dixi, Hippodamus. Aristoteles, Politic. lib. II. cap. VI. Ἱππόδαμος ἢ Εὐρυφῶντος, Μιλήσιος, ὃς καὶ τὴν τῶν πόλεων διαίρεσιν εὗρε, καὶ τὸν Πειραιᾶ κατέτεμε. *Hippodamus verò, Euryphontis filius, Milesius, qui & urbium divisionem invenit, & Piræeum dissecuit.* Hesychius. Τὸν Πειραιᾶ Ἱππόδαμος, Εὐρυφῶντος παῖς, ὁ καὶ μετεωρολόγος, διεῖλεν Ἀθηναίοις. *Piræeum Hippodamus, Euryphontis filius, qui & res cælestes tractavit, Atheniensibus divisit.* Demosthenes geminam item fossam circumduxit. Ecce, habes in Decreto, in honorem ejus facto, quod Plutarchus repræsentat, extremo libro De X. Rhet. Καὶ ἃς ἐπέδωκε δύο τάφρους (ὁ Δημοσθένης) περὶ τὸν Πειραιᾶ ταφρεύσας. *Et quas addidit (Demosthenes) duas fossas Piræeum circummuniens.* Ut autem Piræeus totus munitissimus, ita maximè pars illius quædam, mari undequaque cincta. Appianus istud docet, De bell. Mithrid. Καταπλαγεὶς αὐτῶν τὴν ὁρμὴν ὁ Ἀρχέλαος, ὡς μανιώδη, καὶ ἄλογον, ἐξέλειπεν αὐτοῖς τὰ τείχη. ἐς ἢ τι τοῦ Πειραιῶς ἀνέδραμεν ὀχυρώτατόν τε καὶ θαλάσσῃ περίκλυστον. *Perculsus Archelaus impetu ipsorum, ceu insano, nec rationis quisquam habente, reliquit illis muros, ac in Piræei partem munitissimam, quaque mari circumlueretur, se recepit.*

CAPUT III.

Et navalia huc tranſlata, à Themiſtocle. Armamentarium quoque ibi; à Philone ſtructum, à Sullâ exuſtum. Portus item illic triplex; Κανθάρου λιμὴν, *ſive,* Κάνθαρος: Ἀφροδίσιον, *&* Ζέα. *Heſychii locus reſtitutus, & Plutarchi. Veneris duo fana; unum, à Conone; alterum, à Themiſtocle ſtructum. Venus* Ἄπαρχος. *Scholiaſtes Ariſtophanis emendatus. Portus iſti, olim aperti, poſteà claudi cæperunt, & muniri. Nauclerorum diverſoria. Themiſtoclis monumentum. Promontoria ex utrâque parte duo; Alcimi, & Ectionis: quorum hoc à Quadringentis communitum. Harpocration correctus.*

THemiſtocles verò, ut muro communivit, ſic navalia illuc tranſtulit: cum Phalero ad id tempus Athenienſes uſi eſſent. Pauſanias, in Atticis. Θεμιστοκλῆς δὲ, ὡς ἦρξε, (τοῖς τε γὰρ πλέουσιν ἐπιτηδειότερος ὁ Πειραιεὺς ἐφαίνετό οἱ προκεῖσθαι, καὶ λιμένας τρεῖς ἀνθ᾽ ἑνὸς ἔχειν τοῦ Φαληροῖ) τοῦτο σφίσιν ἐπίνειον εἶναι κατεσκευάσατο. *Themiſtocles verò, cum magiſtratu fungeretur, quia multo opportunior navigantibus Piræeus videretur, triplici portu, cum Phaleri unus eſſet, hoc navale ex ipſis fecit.* Etiam armamentarium ibi erat, à Philone architecto exſtructum. Strabo, lib. IX. Τὸν Πειραιᾶ, καὶ τοὺς λιμένας πλήρεις νεωρίων, ἐν οἷς καὶ ἡ ὁπλοθήκη, Φίλωνος ἔργον. *Et Piræeum, & navalibus plenos portus: in quibus etiam armamentarium, Philonis opus.* Meminit ejus Cicero, De oratore, lib. I. *Philonem, illum architectum, qui Athenienſibus armamentarium fecit, conſtat perdiſertè populo rationem operis ſui reddidiſſe.* Et Plinius, lib. VII. cap. XXXVII. *Laudatus eſt Cteſiphon Gnoſſius, æde Epheſiæ Dianæ admirabiliter fabricatâ: Philon, Athenis armamentario.* Exuſſit autem iſtud tam præclarum opus, uti etiam navalia, Sulla, bello contra Mithridatem.

Appianus, Mithridaticis. Ὁ δὲ Σύλλας τὸν Πειραιᾶ, ὃς ἄστεος μᾶλλον ἐνοχλήσαντά οἱ, κατεπίμπρη, φειδόμενος οὔτε τῆς ὁπλοθήκης, οὔτε τῶν νεωσοίκων. *Sulla verò Piraeum, qui plus ei negotii dederat, quam urbs, incendit: nec armamentario parcens nec navalibus.* Plutarchus, in ejus Vitâ. Εἶχε δὲ μετ' οὐ πολὺν χρόνον καὶ τὸν Πειραιᾶ ὁ Σύλλας, καὶ τὰ πλεῖστα κατέκαυσεν· ὧν ἦν καὶ ἡ Φίλωνος ὁπλοθήκη. *Nec multo post Sulla etiam Piraeum in potestatem accepit, & maximam partem exussit: inter quae Philonis quoque armamentarium erat.* Observa autem in citatis Pausaniae verbis tres fuisse illic portus; & hoc verum est. Thucydides firmat, lib. I. Νομίζων τό τε χωρίον καλὸν εἶναι, λιμένας ἔχον τρεῖς αὐτοφυεῖς. *Ratus locum opportunum, qui tres portus nativos haberet.* Loquitur de hoc ipso Piraeo. Scylax, in Periplo. Ὁ δὲ πειραιεὺς λιμένας ἔχει τρεῖς. *Piraeus verò tres portus habet.* Cornelius Nepos, in Themistocle. *Cum Phalereo portu, neque magno, neque bono, Athenienses uterentur, hujus consilio triplex Piraei portus constitutus est.* Idem videre est apud Hesychium, & Scholiasten Aristophanis: quorum verba mox producam, aliâ occasione. Horum autem portuum unus, à Cantharo heroë, Κανθάρου λιμὴν, *Canthari portus* vel etiam Κάνθαρος, *Cantharus* simpliciter; alter, à Veneris illic templis, ut videtur, Ἀφροδίσιον: tertius, Ζέα dicebatur, à frumento. De prioribus duobus, docet nos Comici Scholiastes, Pace. Πειραιεὺς λιμένας τρεῖς ἔχει, πάντας κλειτούς· Εἷς μὲν, ὁ Κανθάρου λιμήν· οὕτω καλούμενος, ἀπό τινος ἥρωος Κανθάρου· ἐν ᾧ τὰ νεώρια· εἶτα τὸ Ἀφροδίσιον. εἶτα κύκλῳ τοῦ λιμένος στοαὶ πέντε. *Piraeus portus habet tres, omnes celebres. Unus eorum, Canthari dictus est, ab heröe quodam Cantharo: in quo navalia. ac deinde, Aphrodisium: inde circum, porticus quinque.* Videndus quoque Suidas, in Ναξιουργὴς κάνθαρος. Prioris mentio, nempe Canthari, etiam est apud Aristophanem, in Pace fabulâ.

Ἐν Πειραιεῖ δή πού 'στι Κανθάρου λιμήν.

In Piraeo sanè est Canthari portus.

Item apud Hesychium, sed corrigendum. Κανθάρων. λιμὴν οὕτω καλεῖται ἐν πειραιεῖ. *Cantharorum. Portus ita appellatur in Piraeo.*

Re-

Rescribe. Κάνθαρον. λιμήν. *Cantharus. Portus.* Corruptum quoque ejus nomen apud Plutarchum, in Phocione. Μύστην δὲ, λούοντα χοιρίδιον ἐν καθαρῷ λιμένι, κῆτος συνέλαβε, καὶ τὰ κάτω μέρη τοῦ σώματος κατέπιε. *Mystam verò, qui porcellum lavaret in puro portu, cetus comprehendit, & inferiora corporis devoravit.* Nam, quid est illud? ἐν καθαρῷ λιμένι. *In puro portu.* Omninò rescribendum censeo: ἐν Κανθάρῳ λιμένι. *In Cantharo portu.* Suidas alibi. Κάνθαρος, τὸ ζῶον· καὶ ὄνομα λιμένος Ἀθήνησι. *Cantharus, animal: & nomen portus Athenis.* Aphrodisium, alter portus, nomen accepit, ut videtur, à duobus fanis Veneris, quæ Græcis Ἀφροδίτη dicitur. Et eorum quidem unum à Conone ibi structum narrat Pausanias, in Atticis: ubi de Piræeo agit. Πρὸς δὲ θαλάσσῃ Κόνων ᾠκοδόμησεν Ἀφροδίτης ἱερὸν, τριήρεις Λακεδαιμονίων κατεργασάμενος περὶ Κνίδον, τὴν ἐν Καρικῇ χερρονήσῳ. *Ad mare Conon Veneris fanum ædificavit, cum triremes Lacedæmoniorum juxta Cnidum, quæ in Caricâ, peninsulâ, profligasset.* Alterum, à Themistocle: qui id Veneri, τῇ Ἀπάρχῳ cognomento, consecravit. Scholiastes Hermogenis, lib. II. Περὶ ἰδεῶν, cap. περὶ γλυκύτητος. Καὶ τὰ περὶ τῆς περιστερᾶς, ὅτι ἐπὶ Θεμιστοκλέους τριήρους ἐφάνη καθεζομένη. ὅθεν καὶ μετὰ τὴν νίκην Ἀπάρχου Ἀφροδίτης ἱερὸν ἱδρύσατο ἐν Πειραιεῖ. ὡς Ἀμμώνιος ὁ Λαμπρεὺς, ἐν τῷ Περὶ βωμῶν. *Ac quæ de columbâ ajunt, quæ conspecta est in Themistoclis triremi considere; quâ de causâ post victoriam Veneris* Ἀπάρχου *fanum dedicavit in Piraeo: ut Ammonius Lampriensis refert, libro De Aris.* De tertio, planè nomen ejus nesciremus, absque uno Hesychio esset: nam Scholiastes quidem Comici: nisi culpa est liberarii, planè omittit. Itaque, nos Hesychius docet, istis verbis. Ζέα, ἡ Ἑκάτη, παρὰ τοῖς Ἀθηναίοις· καὶ εἷς τῶν ἐν Πειραιεῖ λιμένων, οὕτω καλούμενος ἀπὸ τοῦ καρποῦ τῆς ζειᾶς. ἔχει δὲ ὁ Πειραιεὺς λιμένας τρεῖς κλειστούς. *Zea, Hecate, apud Athenienses; & Piraei portuum unus, ita ab hordeo nominatus. Habet verò Pireæus portus tres, qui claudi possunt.* Ubi ultima verba observa: λιμένας τρεῖς κλειστούς. *portus tres, qui claudi possunt.* Atque ita rescribendum esse censeo apud Scholiasten Comici, in citatis antè verbis: quippe malè illic editur, λιμένας ἔχει τρεῖς, πάντας κλειτούς. Nam catenâ tres hi portus claudebantur: quod initio quidem non fiebat, ut discimus clarè ex Thucydide, lib. II. Ἐβούλοντο, διαδεξάντων τῶν Μεγαρέων,

ρέων,

ρέων, ἀποπειρᾶσαι τοῦ πειραιέως, τοῦ λιμένος τῶν Ἀθηναίων. ἦν δὲ ἀφύλακτος, καὶ ἄκλειστος. *Voluerunt, à Megarensibus edocti, tentare Piræeum, Atheniensium portum: nullo enim præsidio custodiebatur, neque claudebatur.* Postea verò muniri cœpti, & claudi etiam, bello Peloponnesiaco. Thucydides, loco citato. Καὶ μετὰ τοῦτο φυλακὴν ἤδη τοῦ πειραιῶς μᾶλλον τὸ λοιπὸν ἐποιοῦντο, λιμένων τε κλείσει, καὶ τῇ ἄλλῃ ἐπιμελείᾳ. *Ac post hæc magis Piræeum custodiebant, claudendis portubus, cæteraque omni curâ.* Ad hos portus, varia erant naucierorum diversoria. Indicat Xenophon, περὶ προσόδων. Καλὸν μὲν, καὶ ἀγαθὸν, ναυκλήροις οἰκοδομεῖν καταγώγια περὶ λιμένας, πρὸς τοῖς ὑπάρχουσι. *Pulcrum enim, & bonum, diversoria circa portus, præter ea quæ jam exstant, naucleris ædificare.* Ad maximum eorum, Themistoclis posteà sepulcrum fuit constitutum. nempe quia, ut initio hujus capitis à me dictum est, navalia huc transtulisset. Rem Pausanias nobis tradit, etsi non causam, in Atticis suis. Καὶ πρὸς τῷ μεγίστῳ λιμένι τάφος Θεμιστοκλέους. φασὶ γὰρ, μεταμελῆσαι τοῖς εἰς Θεμιστοκλέα. καὶ, ὡς οἱ προσήκοντες τὰ ὀστᾶ κομίσαιεν, ἐκ Μαγνησίας ἀνελόντες. *Atque ad maximum portum Themistoclis monumentum erat. Ajunt enim, pœnituisse eorum, quæ in Themistoclem admisissent: atque ossa ejus, è Magnasiâ sublata, à propinquis reportata.* Plutarchus, in extremo Themistocle. Περὶ τὸν λιμένα τοῦ πειραιῶς, ἀπὸ τοῦ κατὰ τὸν Ἄλκιμον ἀκρωτηρίου, πρόκειταί τις οἷον ἀγκών. καὶ κάμψαντι τοῦτον ἐντὸς, ᾗ τὸ ὑπεύδιον τῆς θαλάττης, κρηπίς ἐστιν εὐμεγέθης, καὶ τὸ περὶ αὐτὴν βωμοειδὲς, τάφος τοῦ Θεμιστοκλέους. *Apud portum Piraei, ab Alcimi promontorio, quasi cubitus quidam prominet; quem introrsum ubi prætervectus fueris, ubi mare subtranquillum, basis exstat, satis magna: quodque in illâ aræ instar, est Themistoclis sepulcrum.* Porrò utrinque Piræeus promontorio tegebatur: ut non tantum arte tutus, sed naturâ etiam esset. Et unum ex his, Alcimi appellabatur: alterum, Eetionis. De priore, observo ecce apud Plutarchum, in verbis illis præcedentibus. Περὶ τὸν λιμένα τοῦ Πειραιῶς ἀπὸ τοῦ κατὰ τὸν Ἄλκιμον ἀκρωτηρίου, πρόκειταί τις οἷον ἀγκών. *Apud portum Piraei, ab Alcimi promontorio, quasi cubitus quidam prominet.* De altero, Suidas me docuit: cujus iste exstat locus. Ἠετιωνεία. οὕτως ἡ ἑτέρα τοῦ πειραιέως ἄκρα, ἀπὸ τοῦ κατακτησαμένου τὴν γῆν Ἠετίωνος. *Eetionéa. ita alterum Piraei promontorium dicebatur, ab Eetione, qui possederat terram illam.*

illam. Et Harpocration. Ἠετιωνεία. Ἀντιφῶν, ἐν τῷ περὶ τῆς μεταστάσεως. οὕτως ἐκαλεῖτο ἥ γε παρὰ τοῦ Πειραιέως ἄκρα, ἀπὸ τοῦ κατακτησαμένου τὴν γῆν Ἠετίωνος· ὥς φησι Φιλόχορος, ἐν τῇ πρὸς Δήμωνα ἀντιγραφῇ. *Eetionéa. Antiphon, in Oratione De mutatione. Ita vocabatur promontorium juxta Piræeum, à possessore terra Eetione: ut auctor est Philochorus, in Rescripto adversus Demonem.* Ubi certè legendum puto, ut est apud Suidam, qui eum, ut solet, exscripsit, quanquam truncatè. οὕτως ἐκαλεῖτο ἡ ἑτέρα τοῦ Πειραιέως ἄκρα. *ita vocabatur alterum Piræei promontorium.* Neque aliter est apud Stephanum, in Ἠετιωνεία. Et hoc ipsum promontorium muro etiam communitum fuit: posteaque ad veterem murum, novum alium exstruxerunt, ut melius in potestate suâ Urbem retinerent, Quadranginti, cum remp. invasissent, Olympiadis XCII anno I. Qua de re videre est apud Thucydidem, lib. VIII.

CAPUT IV.

Porticus quinque. Μακρὰ στοά. *Statuæ Jovis, & Atheniensis populi, à Leocharis artificis manu: &* Μελίτη, *populus Oeneidis tribus; vel, ut alii, Cecropidis. Herculis cum Nymphâ Melite, à quâ nomen illi datum, consuetudo: isque ponus ibi cultus, unde* Μήλων *appellatus. Idem quoque* Ἀλεξίκακος. *Hesychius correctus. Hercules mysteriis quoque minoribus illis initiatus. Ageladas statuarius. Scholiastes Aristophanis emendatus; item Suidas, Joannes Tzetzes, & Plutarchus. Eurysacis domicilium, & fanum: item Melanippi. Domus Themistoclis; ac Dianæ* τῆς Ἀριστοβούλης *templum, ab eo structum: ubi posteà, qui carnificis manu cæsi, abjici soliti. Plutarchus iterum emendatus. Dianæ* Ἀριστοβούλης *fanum apud Rhodios. Domus Phocionis, & tragædorum.*

Πύλαι Μελιτίδες. *Thucydidis sepulcrum; item Herodoti, & Cimonis.*

Abebat verò porticus quinque. Vides in citatis modo Scholiastæ Comici verbis. Εἶτα κύκλῳ τοῦ λιμένος στοαὶ πέντε. *Inde circum porticus quinque.* Atque hæ, quia conjunctæ, Μακρὰ στοὰ, *Longa porticus*, dicebatur. Observo apud Pausaniam, in Atticis; qui in Piræei discriptione hanc nobis pro illis refert. Ἔστι δὲ τῆς στοᾶς τῆς μακρᾶς, ἔνθα καθέστηκεν ἀγορὰ τοῖς ἐπὶ τῇ θαλάσσῃ. *Est verò ad longam porticum, ubi forum ii habent, qui ad mare habitant.* Meminitque Demosthenes, Oratione in Phormionem. Οἱ δ' ἐν τῷ Πειραιεῖ, ἐν τῷ νεωρίῳ διελάμβανον κατ' ὀβολὸν τοὺς ἄρτους, καὶ ἐπὶ τῆς μακρᾶς στοᾶς τὰ ἄλφιτα. *Qui verò in Piraeo, ad navale panis obolo accipiebant, & in longâ porticu farinas.* Ac designat hanc Thucydides, lib. VIII. Διωκοδόμησαν δὲ καὶ στοὰν, ἥπερ ἦν μεγίστη, καὶ ἐγγύτατα τούτου εὐθὺς ἐχομένη, ἐν τῷ Πειραιεῖ. *Exstruxerunt etiam porticum, quæ maxima erat, proximeque contingebat, in Piraeo.* Retro porticum istam longam, statuæ Jovis, & Atheniensis populi, à Leochare factæ, erant. Pausanias, loco citato. Τῆς δ' ἐπὶ θαλάσσῃ στοᾶς ὄπισθεν ἑστᾶσι Ζεὺς, καὶ δῆμος, Λεωχάρους ἔργον. *Retro porticum, quæ ad mare, collocatæ statuæ Jovis, populique, à Leochare factæ.* Et Μελίτη totus ille tractus dictus. Scholiastes Comici Avibus. Μέρος τι νῦν σύνηθες γέγονε τὸ Κολωνὸν καλεῖν, τὸ ὄπισθεν τῆς μακρᾶς στοᾶς, ἀλλ' οὐκ ἔστι. Μελίτη γὰρ ἅπαν ἐκεῖνο. *Partem nunc quandam, quæ est retro longam porticum, vocare Colonum solemus, sed non rectè: totum enim illud Melite est.* Et in populis censebatur, tribus Oeneidis. Stephanus, in Μελίτη. Καὶ δῆμος, Οἰνηΐδος φυλῆς. ὁ δημότης, Μελιτεύς. *Et populus est, Oeneidis tribus: popularis, Melitensis.* Alii Cecropidi tribuunt. Harpocration. Μελίτη. Δημοσθένης, ἐν τῷ κατὰ Κόνωνος δῆμός ἐστι τῆς Κεκροπίδος. *Melite. Demosthenes, Oratione in Cononem. populus est tribus Cecropidis.* Et ex eo totidem verbis Suidas. Demosthenis locus, cujus meminit, iste est. Καταδὼν δὲ ἡμᾶς, καὶ κεραυγάσας, καὶ διαλεχθείς τι πρὸς αὐτὸν οὕτως ὡς ἂν μεθύων, ὅτι μὴ μαθεῖν ὅτι λέγοι, παρῆλθε πρὸς Μελίτην ἄνω. *Cùm autem nos vidisset,*

cla-

clamanſque, & neſcio quid diſſertans ſecum, inſtar ebrii, præteriit, Meliten verſus aſcendens: Nomen habet à Melite Nymphâ, cum quâ Hercules conſueviſſe ferebatur. Ariſtophanis Scholiaſtes, Ranis. Ἐκλήθη δὲ (ἡ Μελίτη) ἀπὸ Μελίτης Νύμφης, ᾗ ἐμίγη ὁ Ἡρακλῆς. *Nominata verò eſt (Melite) à Melite Nymphâ, cum quâ Hercules rem habuiſſe memoratur.* Harpocration. Κεκλῆσθαι δέ φησι τὸν δῆμον Φιλόχορος ἐν τρίτῃ ἀπὸ Μελίτης. *Nuncupatum verò populum à Melite, auctor eſt Philochorus libro tertio.* Ideo nempe Hercules quoque à Melitenſibus hiſce cultus, qui huic pomis ſacra ſua faciebant: unde & Μήλων cognomento nuncupatus. Heſychius. Μήλων, Ἡρακλῆς. ὀνομασθῆναι φασὶ τὸν θεὸν οὕτως, διὰ τὸ μὴ ἱερεῖα θύειν αὐτῷ τοὺς Μελιτεῖς, ἀλλὰ τὸν καρπὸν τὰ μῆλα. *Melon, Hercules. ita dictum deum ferunt, quod non victimis ipſi Melitenſes faciant, verùm pomis.* Dicebatur autem Hercules ille etiam Ἀλεξίκακος. Ecce, apud eundem Heſychium, alio loco. Ἐκ Μελίτης μαστιγίας. Ἀριστοφάνης ἐν Βατράχοις, ἀντὶ τοῦ φάναι, ἐκ Μελίτης Ἡρακλῆς. μετημφίεσται γὰρ τὴν Ἡρακλέου στολήν. καλεῖται δὲ ὁ ἐν Μελίτῃ Ἡρακλῆς, Ἀλεξίκακος. *Melitenſis verbero, Ariſtophanes Ranis; pro, Melitenſis Hercules: quippe Herculis ſtolâ amictus erat. Appellatur autem Hercules, qui in Melite eſt, Averruncus.* Ita reſcribo. Perperam editur, Ἐκμελίτης μαστιγίας: & mox, Ἐκμελίτης Ἡρακλῆς. Et Ἀλεξίκακον, *Averruncum*, dictum fuiſſe, etiam docet Scholiaſtes Comici, Ranis. Ἐν Μελίτῃ ἐστὶν ἐπιφανέστατον Ἡρακλέους ἱερὸν Ἀλεξικάκου. *In Melite eſt inſigne admodum templum Herculis Averrunci.* Et ibidem initiatus minoribus myſteriis dicebatur: conditumque illi templum ibi loci, in quo hoc, quo dixi, modo colebatur. Scholiaſtes Comici, iiſdem Ranis. Ἡ Μελίτη, δῆμος τῆς Ἀττικῆς· ἐν ᾗ ἐμυήθη Ἡρακλῆς τὰ μικρὰ μυστήρια. ἔστι δὲ ἐκεῖ καὶ Ἡρακλέους ἱερόν. *Melite, populus Atticæ; in quo Hercules minoribus myſteriis initiatus: eſtque idem fanum Herculis.* Et in eo ſimulacrum quoque ipſius, Ageladæ opus. Ioannes Tzetzes, Chil. VIII. cap. CXCII.

Ἀγελάδου τοῦ Ἀργείου μὲν ἦν μαθητὴς Φειδίας,
Τοῦ ἐν Μελίτῃ Ἀττικῆς πλάσαντος Ἡρακλέα.

Ageladæ quidem Argivi diſcipulus erat Phidias,
Ejus, qui in Melite Atticæ fecit Herculem.

Aristophanis Scholiastes, loco citato. Τὸ δὲ τοῦ Ἡρακλέους ἄγαλμα, ἔργον Ἀγελάδου τοῦ Ἀργείου, τοῦ διδασκάλου Φειδίου ἡ δὲ ἵδρυσις ἐγένετο κατὰ τὸν μέγαν λοιμὸν, ὅθεν καὶ ἐπαύσατο ἡ νόσος πολλῶν ἀνθρώπων ἀπολλυμένων. *Herculis vero simulacrum, opus est Ageladæ Argivi, Phidiæ doctoris: factaque est dedicatio, cùm magna pestis grassaretur. cessavit autem inde morbus, cùm jam homines multi periissent.* Ita enim utrobique scribo: nam perperam hodie legitur, apud Tzetzen quidem, Γελάδου: apud Scholiasten verò, Ἐλάδου. Et omnino in corruptum Auctoris cujusdam codicem inciderit Suidas: quem secutus, sic in literâ Γ scribit. Γελάδας, ἀγαλματοποιὸς, διδάσκαλος Φειδίου. *Geladas, statuarius, Phidiæ doctor.* Nam Agelades statuario, non Gelades, nomen erat. Ecce tibi apud Plinium, lib. XXXIV. cap. VIII. *Et deinde, Olympiade octuagesimâ septimâ, Agelades, Callon, Polycletus.* Et mox. *Polycletus Sicyonius, Ageladis discipulus, Diadumenum fecit.* Columella, lib. X.

——————nec Phradmonis, aut Ageladæ,

Arte laboretur.——————

Neque aliter scribitur locis pluribus apud Pausaniam, in Eliacis posterioribus, Achaicis, Arcadicis, & Phocicis. Atque hoc obiter. Meminit Melites populi etiam Isæus, in Oratione, De Hagniæ hæreditate. Οἰκίαν δὲ ἐν Μελίτῃ, τρισχιλίων ὠνουμένῳ. *Domum in Melite, tribus millibus emptam.* Et Aristophanes, Ranis.

Μὰ Δί᾽ ἀλλ᾽ ἀληθῶς οὐκ Μελίτης μαστιγίας.

Per Iovem, sed verè Melitensis ille verbero.

Qui illic habitabat, Μελιτεὺς, *Melitensis*, dictus. Hesychius. Μελιτεὺς κάπρος. τὸν γὰρ δῆμον Μελιτεύς ἐστι. *Melitensis aper. qui populo est Melitensis.* Stephanus in citatis verbis. Ὁ δημότης, Μελιτεύς. *Popularis, Melitensis.* Itaque corrigendus Plutarchus, in Lycurgi rhetoris vitâ. Πρότερον δ᾽ αὐτὴν γήμας Διοκλῆς ὁ Μελιτεὺς, ἐγέννησε Διοκλέα, τὸν ἐπὶ τοὺς ὁπλίτας στρατηγήσαντα. *Ac cùm prius ipsam uxorem sumpsisset Diocles Melitensis, suscepit ex eâ Dioclem, militum ductorem.* Non rectè scribitur, Διοκλῆς ὁ Μελιττεύς. *Diocles Melittensis.*

ſis. Habitavit illic olim Euryſaces, Ajacis filius. Plutarchus, in vitâ Solonis. Αὐτοὶ δ' Ἀθηναῖοι ταῦτα μὲν οἴονται φλυαρίαν εἶναι, τὸν δὲ Σόλωνα φασὶν ἀποδεῖξαι τοῖς δικασταῖς, ὅτι Φιλαῖος, καὶ Εὐρυσάκης, Αἴαντος υἱοὶ, Ἀθήνησι πολιτείας μεταλαβόντες, παρέδοσαν τὴν νῆσον αὐτοῖς καὶ κατῴκησαν, ὁ μὲν (Φιλαῖος,) ἐν Βραυρῶνι τῆς Ἀττικῆς· ὁ δὲ (Εὐρυσάκης) ἐν Μελίτῃ. *Ipſi verò Athenienſes nugas eſſe arbitrantur, ac Solonem judicibus indicaſſe aiunt, Phylæum, & Euryſacen, Ajacis filios, jus adeptos civitatis Athenarum, inſulam iis tradidiſſe: & (Phylæum) quidem, Braurone Atticæ; (Euryſacen) verò, Melitæ habitaſſe.* Ac poſt mortem fanum ibi, tanquam heroi, eſt exſtructum. Harpocration. Εὐρυσάκειον. Ὑπερίδης, ἐν τῷ Πρὸς Ἀριστογείτονα. τέμενός ἐστιν Εὐρυσάκους, τοῦ Αἴαντος, ἐν Ἀθήναις, οὕτως ὀνομαζόμενον, ἐν Μελίτῃ. *Euryſaceum. Hyperides, in Oratione adverſus Ariſtogitonem. Fanum eſt Euryſacis, Ajacis filii, Athenis, ita nominatum, Melitæ.* Et Melanippi, Theſei filii, ibidem fanum. Obſervo apud eundem Harpocrationem alibi. Λυκοῦργος, ἐν τῷ Κατὰ Λυκόφρονος. Μελανίππου, τοῦ Θησέως, ἡρῷόν ἐστιν, ὥς φησιν Ἀσκληπιάδης Τραγῳδουμένοις. Κλείδημος δ', ἐν πρώτῃ Ἀτθίδος, ἐν Μελίτῃ αὐτὸ εἶναι λέγει. Melanippeum. Lycurgus, in Oratione adverſus Lycophronem. *Melanippi herois, Theſei filii, fanum eſt; ut Aſclepiades ait, libro De iis quæ in tragediis decantata: Clidemus verò, libro primo Atthidos, Melitæ illud eſſe dicit.* Domus item illic Themiſtoclis; & propè eam, ædes Dianæ τῆς Ἀριστοβούλης, ab ipſo ſtructa: ubi poſtea cadavera eorum, qui occiſi à carnifice, projici ſolita. Plutarchus, in vitâ Themiſtoclis, Ἠνίασε δὲ τοὺς πολλοὺς καὶ τὸ τῆς Ἀρτέμιδος ἱερὸν εἰσάμενος, ἣν Ἀριστοβούλην μὲν προσηγόρευσεν, ὡς ἄριστα τῇ πόλει, καὶ τοῖς Ἕλλησι, βουλευσάμενος· πλησίον δὲ τῆς οἰκίας κατεσκεύασεν ἐν Μελίτῃ τὸ ἱερὸν, οὗ νῦν τὰ σώματα τῶν θανατουμένων οἱ δήμιοι προβάλλουσι *Sed ægerrimè tulere multi, cum Dianæ templum ſtrueret; quam Ariſtobulen quidem appellavit, ceu quàm optimè Urbi, & Græcis, conſuluiſſet. ſtruxit verò templum illud prope domum ſuam Melitæ, ubi nunc cadavera interfectorum carnifices projiciunt.* Hâc de re corruptus locus, apud eundem, libro De malignitate Herodoti. Οἶμαι, μηδὲ ἐκείνους ἀνηκόους εἶναι Θεμιστοκλέους, καὶ τοῦ Θεμιστοκλέους βουλεύματος· ὅς, βουλεύσας τῇ Ἑλλάδι ναυμαχῆσαι πρὸ τῆς Σαλαμῖνος, ἱδρύσατο ναὸν Βουλῆς Ἀρτέμιδος ἐν Μελίτῃ, τὸν βάρβαρον καταπολεμηθέντος. *Exiſtimo, & ipſos audiviſſe de Themiſtocle, ac Themiſtoclis conſilio. qui, cùm ſuaſiſſet, navi-*

navibus pugnandum esse ad Salaminem, devicto barbaro, Dianæ Bules fanum Melitæ dedicavit. Restituo, ναὸν Ἀρισοβούλης Ἀρτέμιδος. *fanum Aristobules Dianæ.* nam Ἀρισοβούλη, non Βούλη, Diana hæc à Themistocle dicta. Neque primus ille cognomentum istud deæ excogitavit, sed exemplo Rhodiorum fecit, apud quos jam ante culta. Porphyrius, De abstin. ab anim. Ἐθύετο γὰρ καὶ ἐν Ῥόδῳ μηνὶ Μεταγειτνιῶνι ἕκτῃ ἱσταμένου ἄνθρωπος Κρόνῳ. ὃ δὴ ἐπὶ πολὺ κρατῆσαν ἔθος μετεβλήθη. ἕνα γὰρ τῶν ἐπὶ θανάτῳ κατακριθέντων μέχρι μὲν τῶν Κρονίων συνεῖχον. ἐνστάσης δὲ τῆς ἑορτῆς, προαγαγόντες τὸν ἄνθρωπον ἔξω πυλῶν, ἄντικρυς τοῦ Ἀρισοβούλης ἕδους, οἴνῳ ποτίσαντες, ἔσφαττον. *Sacrificabatur enim Rhodi, ad diem sextum mensis Metagitnionis, homo Saturno: quod, cùm diu obtinuisset, immutatum est. unum enim, ex iis qui morti publico judicio damnati erant ad Saturnalia asservabant; eumque, postquam dies festus advenisset, extra portam mox productum, contra fanum Aristobulæ, dato prius vini potu, mactabant.* Etiam Photion ædes illic suas habuit. Plutarchus testis, in ejus vitâ. Ἡ δὲ οἰκία τοῦ Φωκίωνος ἔτι νῦν ἐν Μελίτῃ δείκνυται, χαλκαῖς λεπίσι κεκοσμημένη, τὰ δὲ ἄλλα λιτὴ, καὶ ἀφελής. *Phocionis verò domus etiamnum Melitæ ostenditur, æneis laminis ornata, cætera tenuis, simplexque.* Erat item tragædorum ibi domus, valde ampla. Hesychius. Μελιτέων οἶκος· ἐν τῷ Μελιτέων δήμῳ οἶκός τις ἦν παμμεγέθης, εἰς ὃν οἱ τραγῳδοὶ ἐμελέτων. *Melitensium domus. In populo Melitensi domus quædam erat, admodum magna, in quam Tragœdi ad exercitia conveniebant.* Quin & portæ cuidam urbis nomen inde datum invenio: juxta quam Thucydidis monumentum erat. Pausanias, in Atticis. Καὶ οἱ δολοφονηθέντι, (de Thucydide illi sermo.) ὡς κατῆλθε, μνῆμά ἐστιν οὐ πόῤῥω πυλῶν Μελιτίδων. *Ipsique fraude interfecto post reditum monumentum exstructum est, non longè à portâ Melitensi.* Idem Herodoti. Mentionem utriusque nobis Marcellinus facit, in vitâ Thucydidis. Πρὸς γὰρ ταῖς Μελιτίσι πύλαις καλουμέναις ἐστὶν ἐν Κοίλῃ τὰ καλούμενα Κιμώνια μνήματα· ἔνθα δείκνυται Ἡροδότου, καὶ Θουκυδίδου, τάφος. *Ad portam, quæ Melitensis vocatur, sunt Cœlæ, quæ Cimonia monumenta appellantur: ubi Herodoti, & Thucydidis sepulcrum visitur.*

CAPUT X.

Forum geminum; quorum alterum, Hippodamium nuncupatum, ab Hippodamo architecto: ubi mercatus celeberrimus, Proverbium, Τὸν Πειραιέα μὴ κεναγγίαν ἄγειν. *Præsidium contra prædones illic positum. Locus etiam, mercibus exponendis proprius,* Δεῖγμα *dictus. Polyænus restitutus.* Ἀγορανόμοι *ibi quinque, &* Ἀστυνόμοι: Μετρονόμοι *autem quindecim; sive, ut alii volunt, decem:* Σιτοφύλακες, *etiam quinque: &* Ἐπιμεληταὶ τοῦ ἐμπορίου *decem. Suidæ locus emendatus. Præfecti decem à Lysandro.*

Eminum etiam forum erat; unum, juxta longam porticum, de quâ dixi; eorum qui ad mare habitabant: alterum, eorum qui remotiores erant. Pausanias. Ἔστι δὲ τῆς στοᾶς τῆς μακρᾶς ἔνθα καθέστηκεν ἀγορὰ τοῖς ἐπὶ θαλάσσῃ· καὶ γὰρ τοῖς ἀπωτέρω ἐστὶν ἑτέρα. *Est verò ad longam porticum, ubi forum illi habent, qui ad mare adhabitant: alterum enim est eorum, qui non ita prope.* Horum alterum, ut videtur, forum fuit, Hippodamium appellatum. Mentio ejus luculenta apud Andocidem, in Orat. Περὶ τῶν μυστηρίων. Ἀνακαλέσαντες δὲ τοὺς στρατηγοὺς, ἀνειπεῖν ἐκέλευσαν, Ἀθηναίων τοὺς μὲν ἐν ἄστει οἰκοῦντας, ἰέναι εἰς τὴν ἀγορὰν, τὰ ὅπλα λαβόντας· τοὺς δ᾽ ἐν μακρῷ τείχει, εἰς γε θησεῖον. τοὺς δ᾽ ἐν Πειραιεῖ, εἰς τὴν Ἱπποδάμειαν ἀγοράν. *Ducibusque revocatis, edicere jusserunt; quicunque Atheniensium in urbe habitarent, ut in forum, sumptis armis; qui in muro longo essent, in Thesei fanum: qui in Piraeo autem, ii in forum Hippodamium convenirent.* Demosthenes, Orat. in Timotheum. Βοηθησόντων αὐτῷ, καὶ καταγομένων εἰς τὴν οἰκίαν, τὴν ἐν Πειραιεῖ, ἐν τῇ Ἱπποδαμείᾳ, ἑσπέρας ἤδη οὔσης. *Cum adjuturi ipsum essent, & in ædibus quas in Piraeo habebat, in foro Hippodamio, divertissent.* Xenophon, Hist. Græc. lib. II.

Οἱ

Οἱ δ' ἐκ τοῦ ἄστεος, εἰς τὴν Ἱπποδάμειον ἀγορὰν ἐλθόντες, πρῶτον μὲν ξυνετάξαντο. *Urbani verò, cum in forum Hippodamium venissent, primum quidem ita aciem instruxerunt.* Nomen inditum ab Hippodamo architecto; qui Piræeum, ut suprà dixi, Urbi adstruxit. Suidas. Ἱπποδαμεία ἀγορὰ, ἐν Πειραιεῖ. οὕτω καλουμένη ἀπὸ Ἱπποδάμου Μιλησίου ἀρχιτέκτονος, τοῦ οἰκοδομησαμένου Ἀθηναίοις τὸν Πειραιᾶ. *Hippodamium forum, in Piræo. ita dictum ab Hippodamo Milesio architecto, qui Atheniensibus Piræeum ædificavit.* Nec adstruxit tantum Urbi, ut nunc quoque illud moneam, verum etiam divisit. Aristoteles Politic. lib. II. cap. VI. Ἱππόδαμος δὲ Εὐρυφῶντος Μιλήσιος, ὃς καὶ τὴν τῶν πόλεων διαίρεσιν εὗρε, καὶ τὸν Πειραιᾶ κατέτεμε. *Hippodamus verò Euryphontis filius Milesius, qui & urbium divisionem invenit, & Piræeum dissecuit.* Cujus rei meminit item alibi Hesychius. Τὸν Πειραιᾶ Ἱππόδαμος, Εὐρυφῶντος παῖς, ὁ καὶ μετεωρολόγος, διεῖλεν Ἀθηναίοις. *Piræeum Hippodamus, Euryphontis filius, qui & meteorologus dictus, Atheniensibus divisit.* Erat verò mercatus illic celeberrimus, mercibusque omnis generis frequentissimus. Isocrates. in Panegyrico. Ἐμπόριον γὰρ ἐν μέσῳ τῆς Ἑλλάδος τὸν Πειραιᾶ κατεσκευάσαντο, τοσαύτην ὑπερβολὴν ἔχον, ὥστε ἃ παρὰ τῶν ἄλλων ἓν παρ' ἑκάστων χαλεπόν ἐστι λαβεῖν, ταῦθ' ἅπαντα παρ' αὐτῆς ῥᾴδιον εἶναι πορίσασθαι. *Mercatum enim in medio Græciæ statuerunt Piræeum, adeò quidem excellentem, ut, quæ singula aliunde difficulter habere posses, ea omnia facilè illic invenires.* Sopater, De Divis. Quæst. Ἀλλ' οὐκ ἂν ἠδυνήθην ἀνελεῖν, παρόντων καὶ συνεστιωμένων πρὸς τοῦτους ἐν Πειραιεῖ, τῷ κοινῷ Ἑλλάδος ἐμπορίῳ, πολυανθρώπῳ τυγχάνοντι. *Sed interficere non poteram, cum unà essent, & convivarentur, in Piræo, communi Græciæ mercatu, hominibus frequenti.* Ecce, commune Græciæ emporium appellatum, nec injuriâ: quippe omnia undique istuc importata. Pericles, in Oratione funebri, apud Thycijdidem, lib. II. Ἐπεισέρχεται δὲ διὰ μέγεθος τῆς πόλεως ἐκ πάσης γῆς τὰ πάντα. *Importantur verò ob magnitudinem Urbis omnia.* Hinc proverbio dicebatur. Τὸν Πειραιέα μὴ κεναγγίαν ἄγειν. quod ex Aristotele refert Pollux, lib. VI. cap. VI. Πλάτων δὲ ὁ κωμικὸς, ἢ κεναγγίαν (τὴν πεῖναν) εἴρηκε Ξενοφῶν δὲ, βούλιμον· ἢ Ἀριστοτέλης δὲ, τὸν Πειραιέα μὴ κεναγγίαν ἄγειν. *Plato Comicus, famem* κεναγγίαν; *Xenophon verò,* βούλιμον *dixit: Aristoteles autem, Piræeum non afferre* κεναγγίαν, *vaso-*

vasorum inanitatem, sive famem. Itaque positi & custodes, qui excubias agitarent: ne prædones alicunde invadere auderent. Inde est apud Terentium Eunucho, Act. II. Sc. II.

Miror, quid ex Piræeo abierit, nam ibi publicè custos est nunc.

Ubi Donatus. *Adversus prædonum incursus illic excubabat juventus Attica.* Et locus erat, ubi merces, peregrè adductæ, ostentui exponebantur: isque ex re Δεῖγμα dictus. Meminit Aristophanes Equitibus.

Ἐν τῷ Δείγματι τῶν δικῶν
Ἤκουσ' ἀντιλεγόντων.

In Digmate litium
Audivi contra dicentes.

Ad quæ verba Scholiastes. Τὸ Δεῖγμα, τόπος ἐστὶν ἐν Πειραιεῖ. *Digma, locus est in Piræeo.* Et mox. Ἐκεῖ οἱ ἔμποροι τὰ δείγματα τῶν πωλουμένων ἐτίθεσαν. *Ibi mercatores eorum, quæ venalia habebant, specimina ponebant.* Harpocration. Δεῖγμα, κυρίως μὲν, τὸ δεικνύμενον ἀφ' ἑκάστου τῶν πωλουμένων. ἤδη δὲ, καὶ τόπος τις ἐν τῷ Ἀθήνησιν ἐμπορίῳ, εἰς ὃν τὰ δείγματα ἐκομίζετο, οὕτως ἐκαλεῖτο. *Digma, propriè quidem, specimen rei cujusque venalis. & locus quidam Athenis in foro, in quem specimina afferebant, eo nomine dicebatur.* Demosthenes, Orat. in Philoclem. Παραλαβὼν Δεινίαν, τὸν κηδεστὴν τὸν ἐμὸν, προσέρχεται αὐτῷ ἐν τῷ Δείγματι. *Adscito Dinia, affine meo, adit ipsum in Digmate.* Xenophon, Hist. Græc. lib. V. Ἦσαν δέ τινες, οἱ καὶ εἰσπηδήσαντες εἰς τὸ Δεῖγμα, ἐμπόρους τέ τινας καὶ ναυκλήρους ξυναρπάσαντες, εἰς τὰς ναῦς εἰσήνεγκαν. *Erant verò aliqui, qui in Digma invadentes, correptos simul mercatores, & naucleros, in naves abducerent.* Lysias, Orat. κατὰ Τίσιδος, cujus fragmentum exstat apud Dionysium Halicarn. Περὶ τῆς Δημοσθένους δεινότητος. Οὐ δυναμένου δὲ βαδίζειν, ἐκόμισαν αὐτὸν εἰς τὸ δεῖγμα· καὶ ἐπέδειξαν πολλοῖς μὲν Ἀθηναίων, πολλοῖς δὲ καὶ τῶν ἄλλων ξένων, οὕτω διακείμενον. *Cumque incedere non possent, adduxere eum in Digma; ibique multis Atheniensibus, aliisque*

que peregrinis; ostenderunt, ita agrum. Hinc est apud Polyænum, lib. VI. inter strategemata Alexandri. Συνέταξε τοῖς ἐπὶ τῶν νεῶν διὰ τάχους προσπλεῦσαί τε παρὰ Δεῖγμα τὸ τοῦ Πειραιέως, καὶ ἀπὸ τῶν τραπεζῶν ἁρπάσαι χρήματα. *Mandavit iis, qui in navibus, uti, Digma Piraei adnavigantes quam ocyssimè, merces è mensis raperent.* Ita enim locum illum restituendum esse censeo. Hodiè editur, προσπλεῦσαι τῷ παραδείγματι τοῦ Πειραιέως. Quare erant, ut necesse in emporio, Ἀγορανόμοι, Μετρονόμοι, Σιτοφύλακες, Ἀστυνόμοι, ἐπιμεληταὶ ἐμπορίου. Et quidem Ἀγορανόμοι illic quinque erant, ut in Urbe. Harpocration. Ἀγορανόμοι, οἱ τὰ κατὰ τὴν ἀγορὰν ὤνια διοικοῦντες ἄρχοντες. Ἀριστοτέλης δ' ἐν Ἀθηναίων πολιτείᾳ, κληροῦσθαί φησι, πέντε μὲν εἰς τὸν Πειραιᾶ, πέντε δὲ εἰς ἄστυ. *Ædiles, qui res in foro venales curarent magistratus. Aristoteles verò, in Rep. Atheniensium, ait eos sorte legi consuevisse, quinque quidem Piraeo, & quinque Urbi.* Totidem quoque Ἀστυνόμοι. Idem Harpocration alibi. Δέκα φησὶν εἶναι τοὺς ἀστυνόμους Ἀριστοτέλης, ἐν τῇ Ἀθηναίων πολιτείᾳ· πέντε μὲν ἐν Πειραιεῖ, πέντε δ' εἰς ἄστυ. *Decem, qui urbem administrarent, Ἀστυνόμοι dicti, fuisse ait Aristoteles, in Rep. Atheniensium: & ex illis quinque quidem in Piraeo, quinque in Urbe.* Jam Μετρονόμοι, sive, *Mensurarum praefecti*, quindecim erant, qui in Urbe tantum novem. Suidas, Μετρονόμοι, ἀρχή τις Ἀθήνησι τῶν μετρονόμων ἦσαν δὲ τὸν ἀριθμὸν πεντεκαίδεκα μὲν εἰς Πειραιᾶ, ἐννέα δὲ εἰς ἄστυ. *Mensurarum praefecti. Magistratus quidem Athenis erant, qui mensuras curabant. Erant verò numero quindecim in Piraeo, novem in Urbe.* Sed Harpocration variat: & ait, quindecim tantum fuisse universos: decem horum in Piraeo, quinque in Urbe. Ecce verba. Ἦσαν δὲ (οἱ μετρονόμοι) τὸν ἀριθμὸν πεντεκαίδεκα· εἰς μὲν τὸν Πειραιᾶ δέκα, πέντε δ' εἰς ἄστυ. *Erant autem (mensurarum praefecti) numero quindecim: decem quidem in Piraeo, quinque in Urbe.* In re incertâ non libet conjecturæ indulgere. Σιτοφύλακες, qui frumentum observabant, item quinque numero erant. Harpocration. Σιτοφύλακες, ἀρχή τις ἦν Ἀθήνησιν, ἥτις ἐπεμελεῖτο, ὅπως ὁ σῖτος δικαίως πραθήσεται, καὶ τὰ ἄλφιτα, καὶ οἱ ἄρτοι. ἦσαν δὲ τὸν ἀριθμὸν πεντεκαίδεκα μὲν ἐν ἄστει, πέντε δὲ ἐν Πειραιεῖ. ὡς Ἀριστοτέλης, ἐν Ἀθηναίων πολιτείᾳ. *Frumenti curatores. Magistratus quidam erat Athenis, qui frumenti curam gerebat; uti illud, quomodò farinæ item, atque panes, justo pretio venderentur. Erant verò quinde-*

cim quidem in urbe, quinque autem in Piraeo: uti refert Aristoteles, in Rep. Atheniensium. Et consentit isthic Suidas. Erant porrò Ἐπιμεληταὶ ἐμπορίου, sive *Curatores fori*, numero decem: qui curabant, uti è frumento advecto in Piræeum duæ partes in urbem deferrentur. Etymologici Auctor, in Ἐπιμεληταί. Ἄλλοι δὲ λέγουσιν, ὅτι ἐμπορίου (ἐπιμεληταὶ) ἄρχοντές εἰσι κληρωτοὶ ἑκάστου ἔτους καθιστάμενοι. οἷς προστέτακτο ἐπιμελεῖσθαι τοῦ καταπλέοντος σίτου εἰς τὸ ἐμπόριον τὸ Ἀττικὸν, καὶ τοὺς ἐμπόρους ἀναγκάζειν εἰς ἄστυ κομίζειν. δέκα δὲ ἐπιμελητὰς ἐμπορίου ἐκλήρουν οἱ Ἀθηναῖοι, τῶν τε ἐμπορίων ἐπιμελεῖσθαι καὶ τοῦ σίτου· καὶ τὰ δύο μέρη εἰς τὸ ἄστυ κομίζειν. *Alii dicunt, Curatores fori magistratum esse, qui quotannis sorte lectus constituebatur; ac mandatum huic fuisse, ut curaret frumentum, quod in forum Atticum advehebatur. cogeretque mercatores, ut in urbem importarent. Decem verò Curatores fori Athenienses sorte lectos constituebant, qui forum curarent, utque è frumento duæ partes in urbem inferrentur.* Harpocration. Ἐπιμελητὴς ἐμπορίου. Δείναρχος ἐν τῷ κατὰ Πυθέου. Ἀριστοτέλης Ἐμπορίου δ' ἐπιμελητὰς δέκα κληροῦσι. τούτοις δὲ προστέτακται, τῶν τε ἐμπορίων ἐπιμελεῖσθαι, καὶ τοῦ σίτου τοῦ καταπλέοντος εἰς τὸ Ἀττικὸν ἐμπόριον, τὰ δύο μέρη ἀναγκάζειν τοὺς ἐμπόρους εἰς τὸ ἄστυ κομίζειν. *Curator fori. Dinarchus, in Oratione adversus Pytheam. Aristoteles. Fori curatores decem sorte constituunt; quibus mandatum est, emporia curare; & cogere mercatores, ut è frumento duas partes in urbem inferant.* Suidæ locus hâc de re in fine mutilus est. Οἷς προστέτακτο ἐπιμελεῖσθαι τοῦ καταπλέοντος σίτου εἰς τὸ ἐμπόριον τὸ Ἀττικὸν, καὶ τοὺς ἐμπόρους ἀναγκάζειν, εἰς τὸ ἄστυ κομίζειν. *Quibus imperatum, ut curarent frumentum, quod in mercatum Atticum adveheretur: cogerentque mercatores in urbem inferre.* Restitue. καὶ τοὺς ἐμπόρους ἀναγκάζειν, τὰ δύο μέρη εἰς τὸ ἄστυ κομίζειν. *Cogerentque mercatores, duas partes in urbem inferre.* Neque enim simpliciter universum frumentum, sed duas tantùm ejus partes, importare cogebantur mercatores; ut apparet ex citatis aliorum Auctorum locis. Lysander quoque, Athenis potitus, cùm triginta urbi præfectos imposuisset, Piræeo decem imposuit. Plutarchus, in ejus Vitâ. Εὐθὺς δὲ καὶ τὰ περὶ τὴν πολιτείαν ἐκίνησε τριάκοντα μὲν ἐν ἄστει, δέκα δὲ ἐν Πειραιεῖ καταστήσας ἄρχοντας. *Confestim verò & Remp. movere aggressus est, constitutis urbi præfectis triginta, decem autem Piraeo.* Meminit semel, iterumque, Xenophon Hist. Græc. lib. II. & Harpocration, in Μόλπις.

CAPUT VI.

Φρεαττύς, locus; item Σηράγγιον, ubi balneum. Etiam theatrum; in quo Neptuni certamen actum: & victorum præmia, à Lycurgo oratore instituti. Columna deinde; in quâ decretum, de Leucone immunitate donando. Lex Diopithis, ne quis ibi Atheniensis pernoctaret: quam mox ipse prætergressus.

ET Φρεαττύς locus erat, in maritimâ ejus parte; ubi rei, si elapsi alio crimine tenerentur, stantibus in littore judicibus, causam suam è navi dicebant. Pausanias. Ἔστι δὲ τοῦ Πειραιῶς πρὸς θαλάσσῃ Φρεαττύς. ἐνταῦθα οἱ πεφευγότες, ἢν ἀπελθόντας ἕτερον ἐπιλάβῃ σφᾶς ἔγκλημα, πρὸς ἀκροωμένους ἐκ τῆς γῆς ἀπὸ νεὼς ἀπολογοῦνται. *Est in Piraei maritimâ parte Phreattys: ubi rei, si elapsi alio crimine implicentur, audientibus in terrâ stantibus è navi causam dicunt.* Vide quæ de eo dixi Areopagi cap. XI. Alius quoque locus erat, qui Σηράγγιον dicebatur. Harpocration. Σηράγγιον. Λυσίας, ἐν τῷ κατ' Ἀνδροτίωνος. Χωρίον τοῦ Πειραιέως οὕτως ἐκαλεῖτο. *Serangium. Lysias, in Oratione adversus Androtionem. Locus Piraei ita dicebatur.* Suidas. Σηράγγιον, Χωρίον τοῦ Πειραιῶς. *Serangium, locus Piraei.* Ac ibidem balneum erat. Isæus, in Orat. De Philoctemonis hareditate. Ἀποδίδονται ἀγρὸν μὲν Ἀθμονοῖ, πέντε καὶ ἑβδομήκοντα μνῶν, Ἀντιφάνει· τὸ δ' ἐν Σηραγγίῳ βαλανεῖον, τρισχιλίων, Ἀριστολόχῳ. *Vendunt agrum quidem Athmonensem, septuaginta quinque minis Antiphani: balneum verò, quod in Serangio, tribus millibus Aristolocho.* Hesychius breviter. Σηράγγιον, βαλανεῖον. *Serangium, balneum.* It theatrum ibidem erat. Xenophon. meminit, Hist. Græc. lib. II. Καὶ ἀπέκτειναν μὲν ἐγγὺς τριάκοντα τῶν ψιλῶν, τοὺς δ' ἄλλους κατεδίωξαν πρὸς τὸ ἐν Πειραιεῖ θέατρον. *Et occiderunt instar triginta; cæteros usque ad theatrum, quod in Piraeo, sunt persecuti.* Hîc certamen, quod Neptuni dicebatur, peragi solitum, circularibus choreis minimum tribus. quo qui primus victor esset, decem minas; secundus, octo; tetius, sex acci-

piebat:

piebat: idque è Lycurgi rhetoris instituto. Plutarchus refert, in ejus Vitâ, lib. De X. Orat. Ἔπι δὲ (νόμον εἰσήνεγκεν ὁ Λυκοῦργος) ὡς τοῦ Ποσειδῶνος ἀγῶνα ποιεῖν ἐν Πειραιεῖ, κυκλίων χορῶν οὐκ ἔλαττον τριῶν. διδόσθαι δὲ μὲν τοῖς πρώτοις νικῶσιν, οὐκ ἔλαττον δέκα μνᾶς· τοῖς δὲ δευτέροις, ὀκτώ· ἓξ δὲ, τοῖς τρίτοις κριθεῖσιν. *Insuper verò (legem tulit Lycurgus) ut Neptuni certamen celebrarent in Piræeo, choris circularibus minimum tribus: darent autem præmium victoribus quidem primis, minas non minùs decem; secundis, octo; tertiis, sex.* Columna etiam illic stabat: in quâ decretum, de Leucone, Ponti domino, immunitate donato. Demosthenes, in Orat. ad Leptinem. Ὡς μὲν εἰκότως, καὶ δικαίως, τετύχηκε τῆς παρ' ὑμῶν ἀτελείας ὁ Λεύκων, ἀκηκόατε ἐκ τῶν ψηφισμάτων, ὦ ἄνδρες δικασταί. τούτων δ' ἁπάντων στήλας ἀντιγράφους ἐστήσατε ὑμεῖς τε κἀκεῖνος· τὴν μὲν, ἐν Βοσπόρῳ· τὴν δ' ἐν Πειραιεῖ. *Quàm quidem rectè atque ordine immunitatem à vobis Leucon sit consecutus, audivistis ex decretis, Iudices. quam in rem columnas ejusdem sententiæ vos & ille statuistis: unam, in Bosporo; alteram, in Piræeo;* Diopithes legem aliquando tulit, ne urbanus quisquam illic pernoctaret. Suidas, in Γοργών. Λέγει δὲ (ὁ Αἰλιανὸς) περὶ τοῦ Διοπείθους τοῦ Ἀθηναίου, ὃς νόμον εἰσάγει, τὸν ἀπὸ τοῦ ἄστεος ἐν Πειραιεῖ μείναντα, τοῦτον τεθνάναι. *Tradit (Ælianus) de Diopithe Atheniensi, tulisse eum legem; qui ex urbe in Piræeo remaneret, uti is morte puniretur.* Ipse tamen in hanc legem, à se latam; mox peccavit. Subjungit enim Suidas. Οὗτος οὖν ὠψίσθη ποτὲ ἄκων, καὶ κατέμεινεν ἐν τῷ Πειραιεῖ· καὶ αὐτὸν οἱ ἐχθροὶ εἰς δίκην ὑπῆγον. *Hîc igitur quandoque vesperâ ingruente contra animi sententiam in Piræeo pernoctavit: & litem inimici intendunt.* Quæ habes iterum apud eundem, in Διοπειθής.

CAPUT VII.

Templum Jovis τοῦ Σωτῆρος: *& ara propter, ac Minervæ simulacrum, à Cephisodoro factum. Ara structa è triginta his talentis, pro Demosthene persolutis. Jovis, ac Minervæ, commune fanum; & signa utriusque ex ære: tum Leosthenis pictura, & liberorum, ab Arcesilao facta. Jupiter* Κτήσιος *ibi cultus.*

Emplum quoque illic Jovis visebatur τοῦ Σωτῆρος: & ara juxta, ac Minervæ simulacrum, à Cephisodoro factum. Plinius, lib. XXXIV. cap. VIII. *Cephisodorus (fecit) Minervam mirabilem in portu Atheniensium; & aram, ad templum Jovis Servatoris, in eodem portu, cui pauca comparantur.* Jovis τοῦ Σωτῆρος templum, etiam Strabo illic memorat, lib. IX. Οἱ δὲ πολλοὶ πόλεμοι τὸ τεῖχος κατήρειψαν, καὶ τὸ τῆς Μουνυχίας ἔρυμα, τόν τε Πειραιᾶ συνέστειλαν εἰς ὀλίγην κατοικίαν, τὴν περὶ τοὺς λιμένας, καὶ τὸ ἱερὸν τοῦ Διὸς τοῦ Σωτῆρος. *Sed multa bella murum dejecerunt; & Munychiæ munitionem, ac Piræeum, redegerunt in vicum exiguum, qui est ad portus, & ad fanum Jovis Servatoris.* Quod ad aram illam attinet, hanc sciendum exstructam fuisse è triginta illis talentis, pro Demosthene ex ærario Urbis publico persolutis. Plutarchus, in Demosthene. Τῶν δὲ Ἀθηναίων ψηφισαμένων εἰς ἃ ὤφειλε τριάκοντα (τάλαντα) νῆσαι αὐτὸν τὸν βωμὸν τοῦ Σωτῆρος Διὸς ἐν Πειραιεῖ, καὶ ἀφεῖσθαι. *Cum decretum Athenienses fecissent, ut, quæ debebat triginta talenta, ex iis strueret aram Jovis Servatoris in Piræeo, atque sic dimitteretur.* Sed sciendum, templum hoc commune Jovi, ac Minervæ, exstitisse; signa quoque utriusque illic ænea fuisse: hujus, hastam; illius, sceptrum, & victoriam, tenentis: etiam Leosthenis, qui Macedonas binis præliis superavit, liberorumque ejus, picturam,

ab

aƀ Arceſilai manu Pauſanias. Θέας δὲ ἄξιον τῶν ἐν Πειραιεῖ μάλιστα Ἀθηνᾶς ἐστι, καὶ Διὸς τέμενος, χαλκοῦ μὲν ἀμφότερα τὰ ἀγάλματα. ἔχει δὲ ὁ μὲν σκῆπτρον, καὶ νίκην· ἡ δὲ Ἀθηνᾶ δόρυ. ἐνταῦθα Λεωσθένην, ὃς Ἀθηναίοις, καὶ τοῖς πᾶσιν Ἕλλησιν, ἡγούμενος, Μακεδόνας ἔν τε Βοιωτοῖς ἐκράτησε μάχῃ, καὶ αὖθις ἔξω Θερμοπυλῶν· καὶ βιασάμενος εἰς Λαμίαν κατέκλεισε, τὴν ἀπαντικρὺ τῆς Οἴτης. τοῦτον τὸν Λεωσθένην, καὶ τοὺς παῖδας, ἔγραψεν Ἀρκεσίλαος. *Maximè ſpectatu dignum in Piraeo Minervæ, & Jovis, delubrum; cujus utriuſque ſimulacra ex ære: & Jupiter quidem, ſceptrum geſtat, ac victoriam; Minerva, haſtam. Eſt videre & Leoſthenem; qui Athenienſium Græcorumque omnium dux, Macedonas vicit in Bæotiâ, & ultra Thermopylas: & vi compulſos ad Lamiam obſedit, ex adverſo Oetæ ſitam. illum autem, liberoſque Arceſilaus pinxit.* Iſtud fanum eſt, de quo legati Athenienſium ad Ætolos, apud Livium, lib. XXXI. *Eodem enim ſcelere Urbem, colentem hos deos, præſidemque arcis Minervam, petitam; eodem Eleuſine Cereris templum; eodem Piræei Jovem, Minervamque.* Jupiter quoque illic Κτήσιος colebatur. Obſervo apud Antiphontem, Orat. in novercam. Μετὰ ταῦτα ἔτυχε, τὸν Φιλόνεων, ἐν Πειραιεῖ ὄντα, ἱερὰ θύειν Διῒ Κτησίῳ. *Poſteà accidit, ut Philoneus, qui Piræo erat, Jovi Cteſio ſacra faceret.*

C A-

CAPUT VIII.

Lema Piræei, Ægina, sive Psyttalia, dicta; Sestus, cribrum: quique illic habitarent, Πειραιεῖς dicti inter Tetracomos positi: & magis vulgo populares habiti, quam urbani. Quin & fontes illic multi, usque ad belli Pelloponnesiaci tempora. Strabonis tempore locus totus desolatus; idque à Sylla pridem factum, qui incenderat: ejusque incendio ochra usta demum inventa. Silphium illic præparari ad conservationem solitum: & quo modo.

Piræei autem lemam Pericles Æginam dixit. Plutarchus, in illius Vitâ. Ἀπομνημονεύεται δὲ ὀλίγα παντάπασιν· οἷον τὸ, τὴν Αἴγιναν, ὡς λήμην τοῦ Πειραιῶς, ἀφελεῖσθαι κελεῦσαι. *Commemorantur pauca omninò; inter quæ istud, quod Æginam, tanquam lemam Piræei, tolli jusserit.* Meminitque iterum, initio Demosthenis. Καὶ τὴν Αἴγιναν, ἣν τῶν Ἀττικῶν τις ἐκέλευεν ὡς λήμην ἀφαιρεῖν τοῦ Πειραιέως. *Et Æginam, quam Atheniensium quidam, velut Piræei lemam, tollere jubebat.* Aristoteles, Rhet. lib. III. cap. X. Καὶ Περικλῆς τὴν Αἴγιναν ἀφελεῖν ἐκέλευσε, τὴν λήμην τοῦ Πειραιέως. *Et Pericles Æginam auferre jubebat, lemam Piræei* Athenæus Demadi Oratori tribuit, lib. III. Καὶ Δημάδης δὲ ὁ ῥήτωρ ἔλεγε, τὴν μὲν Αἴγιναν εἶναι τοῦ λήμην Πειραιῶς. *Ac Demades orator inquiebat, Æginam esse lemam Piræei.* De Psyttaliâ hoc dictum tradit Strabo, si Casaubono emendanti auscultamus, lib. IX. Καὶ ἡ Ψυτταλία, νησίον ἔρημον, πετρῶδες· ὅ τινες εἶπον λήμην τοῦ Πειραιέως. *Et Psyttalia, insula exigua deserta, saxosa: quam nonnulli lemam Piræei dixerunt.* Antea edebatur; εἶπον λιμένα τοῦ Πειραιέως. *Dicebant portum Piræei.* Sic Sestus ejus cribrum dicebatur etiam à Philolao. Aristoteles, loco jam citato. Καὶ Πιθόλαος τὴν πάραλον, ῥόπαλον (εἶπε) τοῦ δήμου· Σηστὸν δὲ,

δὲ, τηλίαν τοῦ Πειραιέως. *Et Pitholaus paralum navem, Clavam (dicebat) populi: Sestum verò, cribrum Piraei.* Porrò qui inhabitaret locum, eodem planè cum ipso nomine, Πειραιεὺς appellabatur: quod Latinè *Piraeensis* dicere malim, ad discrimen. Stephanus. Πειραιεὺς, δῆμος Ἱπποθοωντίδος φυλῆς· ὁ δημότης, Πειραιεύς. *Piraeus, populus Hippothoontidis tribus: popularis, Piraeensis.* Æschines, Oratione in Timarchum. Μισγόλας Νικίου Πειραιεὺς μαρτυρεῖ. *Misgolas, Niciae filius, Piraeensis testatur.* Diogenes Laërtius, in Zenone, lib. VII. Ἐπὶ δὲ τὴν οἰκοδομὴν κεχειροτόνηται Θράσων Ἀνακαιεὺς, Φιλοκλῆς Πειραιεὺς, Φαῖδρος Ἀναφλύστιος. *Ad aedificationem autem electi sunt, Thraso Anacaeensis, Philocles Piraeensis, Phaestus Anaphlystius.* Ac inter Tetracomos erant. Pollux, lib. IV. cap. XIV. Ὁ δὲ Τετράκωμος, τὸ τῆς ὀρχήσεως εἶδος, οὐκ οἶδα εἴ τι προσῆκον ἦν τοῖς Ἀθήνησι Τετρακώμοις οἳ ἦσαν Πειραιεῖς, Φαληρεῖς, Ξυπεταιῶνες, Θυμοιτάδαι. *Tetracomus verò, quae saltationis species est, nescio an quid pertineat ad Tetracomos, qui Athenis. Erant autem, Piraeenses, Phalerenses, Xypeteones, Thymatadae.* Dicebantur verò Piræenses civiliores esse iis qui in urbe habitabant. Aristoteles, Politic. lib. V. cap. IV. Καὶ Ἀθήνησιν οὐχ ὁμοίως εἰσίν· ἀλλὰ μᾶλλον δημοτικοὶ οἱ τὸν Πειραιᾶ οἰκοῦντες τῶν τὸ ἄστυ. *Athenis non similiter se res habet: sed civiliores multò sunt Piraeenses, quam urbani.* Denique illud observandum est; multos planè fontes ibi exstitisse, usque ad belli Peloponnesiaci tempora. Thucydides disertè dicit, ubi pestem celeberrimam describit, quæ grassata ejus belli anno secundo. Ecce verba, lib. II. Καὶ τὸ πρῶτον ἐν τῷ Πειραιεῖ ἥψατο τῶν ἀνθρώπων, ὥστε καὶ ἐλέχθη ὑπ' αὐτῶν, ὡς οἱ Πελοποννήσιοι φάρμακα εἰσβεβλήκοιεν εἰς τὰ φρέατα· κρῆναι γὰρ οὔπω ἦσαν αὐτόθι. *Primumque in Piraeo homines attigit; ita ut ab iis diceretur, venena à Peloponnesiis in puteos injecta esse necdum enim fontes ibi loci erant.* Adeò verò pluribus bellis destructus Piræeus fuit, ut jam suo tempore Strabo, qui Augusti, & Tiberii, ævo vixit, ad pauca quædam domicilia redactum tradat, lib. IX. Οἱ δὲ πολλοὶ πόλεμοι τὸ τεῖχος κατήρειψαν, καὶ τὸ τῆς Μουνυχίας ἔρυμα, τόν τε Πειραιᾶ συνέστειλαν εἰς ὀλίγην κατοικίαν. *Multa verò bella murum dejecerunt: & Munychiae munitionem, ac Piraeum, in exiguum quendam vicum redegerunt.* Nempe id à Sullâ factum, qui in-

cendit, bello contra Mithridatem. Plutarchus, in ejus Vitâ. Εἶχε δὲ μεθ' ὐ πολὺν χρόνον καὶ τὸν Πειραιᾶ ὁ Σύλλας, καὶ τὰ πλεῖστα κατέκαυσεν. *Nec multo post venit etiam in Syllæ potestatem Piraeus, qui maximam partem incendit.* Et hoc incendio casu reperta ochra usta. Plinius, lib. XXXV. cap. VI. *Usta (ochra) casu reperta, incendio Piraei: è cerussâ, in orcis crematâ.* Denique illud non prætereundum censeo, silphium hîc præparari ad conservationem solitum. Rem, & modum, tradit nobis Theophrastus, Hist. Plant. lib. VI. cap. III. Κατεργάζονται δὲ (τὸ σίλφιον) ἄγοντες εἰς τὸν Πειραιᾶ, τόνδε τὸν τρόπον. ὅταν βάλλωσιν εἰς ἀγγεῖα, καὶ ἀλεύρα μίξωσι, σείυσι χρόνον συχνόν· ὅθεν καὶ τὸ χρῶμα λαμβάνει, καὶ ἐργασθὲν ἄσηπτον ἤδη διαμένει. *Præparant vero, (silphium,) in Piræum advectum, hoc modo. Vasis injectum, & farinâ permistum, aliquamdiu concutiunt: unde & colorem assumit, & confectum, jam perdurat incorruptum.* Atque hæc de Piræeo, propriè dicto: reliquum est, ut Munychiam illi junctam, immo quandam ejus partem, memoremus.

CAPUT IX.

Munychia, Piræeo conjuncta: & munita à Thrasybulo. Dicta ab heroe Munycho. Fanum Dianæ τῆς Μυνυχίας: *& Bendidéum, ac theatrum. Aræ quoque; & fanum herois* τοῦ Ἀκρατοπότου. *Mitto comparata ab Antigono. Solonis de eâ vaticinium. Ara Luciferæ.*

PRæter Piræeum, Munychia quoque portus erat, & Phalerum. Pausanias, in Atticis. Ἔστι δὲ καὶ ἄλλος Ἀθηναίοις, ὁ μὲν ἐπὶ Μυνυχίᾳ λιμὴν, καὶ Μυνυχίας ναὸς Ἀρτέμιδος, ὁ δὲ, ἐπὶ Φαληρῷ. *Est verò & alius Athieniensibus in Munychiâ portus, & Dianæ Munychiæ fanum: deinde & alius, Phaleri.* De Phalero, sequens mihi caput erit: nunc Munychiam memorabo, quæ & ipsa inter populos Atticæ

ticæ fuit. Meminit ſtrabo, lib. IX. Εἶθ' ὁ Πειραιεὺς, καὶ αὐτὸς ἐν τοῖς δήμοις ταττόμενος· καὶ ἡ Μουνυχία. *Inde eſt Piraeus, qui & ipſe inter populos recenſetur: ac Munychia.* Ac deſcribit, in ſequentibus ſtatim verbis. Λόφος δ' ἐστιν ἡ Μουνυχία χερρονησίζων, καὶ κοῖλος, καὶ ὑπόνομος πολὺ μέρος, φύσει τε καὶ ἐπιτηδες, ὡς οἰκήσεις δέχεσθαι, στομίῳ δὲ μικρῷ τὴν εἴσοδον ἔχον. *Eſt autem Munychia tumulus, peninſulæ formâ, cavus, & magnâ ex parte cuniculis ſubrutus, cum naturâ, tum induſtriâ, ita ut habitationes recipiat: intraturque per anguſtas fauces.* Dicit autem, munitum fuiſſe, cum naturâ, tum induſtriâ. Sic & Diodorus Siculus, lib. XX. Οὔσης τῆς Μουνυχίας οὐ μόνον ἐκ φύσεως, ἀλλὰ καὶ ταῖς τῶν τειχῶν κατασκευαῖς. *Cum Munychia munita eſſet, non duntaxat à naturâ, ſed & murorum ſtructurâ.* Et ager ibi arvus erat: unde capiendus Statius, Theb. XII.

——— *qui rura laceſſunt.*
Munychia. ———

Conjuncta erat cum Piræeo, & munita etiam muro. Strabo, libro jam citato, Τὸ μὲν παλαιὸν ἐπετείχιστο, καὶ συνῴκιστο, ἡ Μουνυχία, παραπλησίως ὥσπερ ἡ τῶν Ῥοδίων πόλις· προσειληφυῖα τῷ περιβόλῳ τὸν Πειραιᾶ. *Antiquitus muro cincta erat, habitabaturque, Munychia; ferè quomodo urbs Rhodiorum: ambitu ſuo complexa Piraeum.* Scholiaſtes Callimachi, partem Piræei dicit, Hymno in Dianam. Μουνύχιον γὰρ ἐστι μέρος τοῦ Πειραιῶς, τοῦ λιμένος τῶν Ἀθηνῶν. *Munychium enim pars eſt Piraei, portus Athenarum.* Munivit autem Thraſybulus. Cornelius Nepos, in ejus Vitâ. *Hinc in Piraeum tranſiit, Munychiamque munivit.* Erat autem collis quidam. Vides in Strabonis verbis, jam citatis. Λόφος δ' ἐστιν ἡ Μουνυχία, χερρονησίζων. *Collis verò eſt Munychia, peninſulæ formâ.* Diodorus Siculus, lib. XIV. Καὶ κατελάβετο τὴν Μουνυχίαν, λόφον ἔρημον, καὶ καρτερόν. *Et occupavit Munychiam, collem deſertum, & munitum.* Hunc cum occupaſſet Munychus, fanum ibi condidit Dianæ, τῆς Μουνυχίας cognomento. Suidas, in Πειραιεύς. Τὰ ἄκρα Μούνυχος κατασχὼν, Μουνυχίας Ἀρτέμιδος ἱερὸν ἱδρύσατο. *Cum ſumma Munychus occupaſſet, fanum ibi Dianæ Munychiæ conſecravit.* Euſtathius, è Pauſaniæ Lexico Rhetorico, Embarum conditorem ſtatuit, ad Iliad. β'. Ὁ δ' αὐτὸς

αὐτὸς Παυσανίας ἱστορεῖ καὶ ἵνα ἔμβαρον ἐπὶ εὐχῇ σοφίσασθαι. ἱδρύσατο γὰρ, φησι, Μουνυχίας Ἀρτέμιδος ἱερόν. *Idem Pausanias tradit, Embarum quendam votum vafrè elusisse. condidit enim, inquit, Munychiæ Dianæ templum.* Sed de Munycho, nullo modo dubitandum, qui & loco nomen dedit. Stephanus. Μουνυχία, λιμὴν Ἀττικῆς, ἀπὸ Μουνύχου· καὶ ἱερὸν Μουνυχίας Ἀρτέμιδος. *Munychia, portus Atticæ, à Munycho. & fanum Munychiæ Dianæ.* Suidas. Μουνυχία, τόπος θαλάσσιος ἐν τῇ Ἀττικῇ. Ἑλλάνικος δὲ, ἐν δευτέρῳ Ἀτθίδος, ὠνομάσθαι φησὶν ἀπὸ Μουνύχου τινὸς βασιλέως, τοῦ Παντακλέους. *Munychia, locus maritimus Atticæ. Hellanicus verò, Historiæ Atticæ libro secundo, nominatum refert à rege quodam Munycho, Pantaclis filio.* Fani autem meminit Pausanias, in prolatis paullo ante à me verbis. Ὁ μὲν ἐπὶ Μουνυχίᾳ λιμὴν, καὶ Μουνυχίας ναὸς Ἀρτέμιδος. *Portus quidem in Munychiâ, & Munychiæ Dianæ fanum.* Et Xenophon, Hist. Græc. lib. II. Ὥστε ἐμπλῆσαι τὴν ὁδὸν, ἣ φέρει πρός τε τὸ ἱερὸν τῆς Μουνυχίας Ἀρτέμιδος, καὶ τὸ Βενδίδειον. *Ut viam impleret, quæ ad Munychiæ Dianæ templum, & Bendidéum, ducit.* Ecce verò, in propinquo ibidem erat Bendidéum, fanum Dianæ: quæ Βένδις Thracibus nuncupata. Indicat Xenophon, in citatis istis verbis. Erat ibidem Theatrum: cujus meminit Thucydides, lib. VIII. Οἱ δ' ἐν τῷ Πειραιεῖ ὁπλῖται τόν τε Ἀλεξικλέα, ὃν ξυνέλαβον, ἀφέντες, καὶ τὸ τείχισμα καθελόντες, ἐς τὸ πρὸς τῇ Μουνυχίᾳ Διονυσιακὸν θέατρον ἐλθόντες, καὶ θέμενοι τὰ ὅπλα, ἐκκλησίασαν. *Qui verò in Piræeo erant gravis armaturæ milites, cum Alexiclem, quem comprehenderant, dimisissent, ac munitionem destruxissent, ad theatrum Dionysiacum prope Munychiam concesserunt: ibique, positis armis, concilium habuerunt.* Et Lysias, Orat. in Agoratum. Ἐπειδὴ δὲ ἡ ἐκκλησία Μουνυχίασιν ἐν τῷ θεάτρῳ ἐγίγνετο, οὕτω σφόδρα τινὲς ἐπεμελοῦντο, ὅπως καὶ ἐν τῷ δήμῳ περὶ τῶν στρατηγῶν, καὶ τῶν ταξιαρχῶν, μήνυσις γένοιτο. *Postquam autem Munychiæ in theatro habita est concio, adeo nonnulli satagebant, ut coram populo de militiæ ducibus, ac centurionibus, indicium fieret.* Et mox iterum. Ὅτε ἡ ἐκκλησία Μουνυχίασιν ἐν τῷ θεάτρῳ ἐγένετο, ἅμα μὲν βουλόμενος τὸν Μενέστρατον σωθῆναι, ἅμα δὲ ὡς πλείστους ἀπογραφέντας ἀπολέσθαι, παράγει αὐτὸν εἰς τὸν δῆμον. *Cum Munychiæ in theatro concio esset, cupiens simul & servari Menestratum, & plurimos eorum, qui delati erant, interire, adducit ipsum*

ad populum. Meminit aræ quoque cujusdam Lysias, in citatâ Oratione. Ὁ δὲ Ἀγόρατος καὶ οἱ ἐγγυηταὶ, καθίζουσιν ἐπὶ τὸν βωμὸν Μουνυχιάσιν. *At Agoratus, & fidejussores, consident ad aram Munychiæ.* Fanum item fuisse videtur herois τοῦ Ἀκρατοπότου. Athenæus, lib. II. Πολέμων φησὶν, ἐν Μουνυχίᾳ Ἥρωα Ἀκρατοπότην τιμᾶσθαι. *Polemon auctor est, Munychiæ heroem Acratopoten, sive Merobibum, coli.* Antigonus Munychiam nullo comparabat, ut Athenas ipsas cani. Plutarchus, in Erotico. Ὁ μὲν γὰρ Ἀντίγονος ὀχυρωμένῳ τὴν Μουνυχίαν τῷ φρουροῦντι γράφων, ἐκέλευε ποιεῖν μὴ μόνον τὸν κλοιὸν ἰσχυρὸν, ἀλλὰ καὶ τὸν κύνα λεπτὸν ὅπως ὑφαιρῇ τὰς εὐπορίας τῶν Ἀθηναίων. *Antigonus enim, præfecto Munychiæ, qui eam muniisset, scribens, jubebat, non solum nullum facere validum, sed & canem macerare: nimirum innuens, & Atheniensium opes attenuaret.* Memoratur de eâ vaticinium Solonis, apud eundem Plutarchum, in ejus Vitâ. Λέγεται δὲ, Μουνυχίαν ἰδὼν, καὶ καταμαθὼν πολὺν χρόνον, εἰπεῖν πρὸς τοὺς παρόντας, ὡς τυφλόν ἐστι τοῦ μέλλοντος ἄνθρωπος. ἐκφαγεῖν γὰρ τοὺς Ἀθηναίους τοῖς αὐτῶν ὀδοῦσιν, εἰ προῄδεισαν, ὅσα τὴν πόλιν ἀνιάσει τὸ χωρίον. *Fertur verò, cum Munychiam videret quam longo tempore cognovisset, dixisse præsentibus; cæcos esse in futuris rebus homines: quippe dentibus direpturos eum locum Athenienses, si præscirent, quanto malo urbem affecturus esset.* Alii illud Epimenidi Cretensi tribuunt: Joannes Tzetzes. Var. Hist. Chil. V.

Ἐπιμενίδης Φαίστιός τις ἐκ Φαιστοῦ τῆς Κρήτης,
Ὡς εἰς Ἀθήνας ἐπελθὼν εἶδε τὴν Μουνυχίαν,
(Πλησίον δὲ λιμένος γὰρ χωρίον ἐστὶν αὕτη.)
Καταvοήσας ἐξ αὐτοῦ βλάβην τοῖς Ἀθηναίοις,
Προφητικῶς προείρηκε τάδε καὶ ἔπος λέγων·
Εἰ Ἀθηναῖοι ᾔδεισαν, ὅσα ἡ Μουνυχία
Εἰς βλάβην συντελέσειε τῆς Ἀθηναίων χώρας,
Ἐν τοῖς ὀδοῦσιν ἂν αὐτὴν κατέφαγον, ὡς ἄρτον.

Epimenides Phæstius, è Phæsto Cretæ,
Ut Athenas ingressus vidit Munychiam,
(Est autem locus prope portum.)

Animadvertens venturum inde Atheniensibus damnum,
Vaticinans prædixit, hic verbis loquens:
Si scirent Athenienses, quantum Munychia
Damnum datura esset ipsorum regioni,
Dentibus eam, instar panis, devorarent.

Ita quoque Diogenes Laërtius, in ejus vitâ, lib. I. Ἰδόντα γοῦν τὴν Μουνυχίαν παρ' Ἀθηναίοις, ἀγνοεῖν, φάναι, αὐτοὺς, ὅσων κακῶν αἴτιον ἔσται τοῦτο τὸ χωρίον αὐτοῖς, ἐπεὶ κἂν τοῖς ὀδοῦσιν αὐτὸ διαφορῆσαι. *Cum Munychiam apud Athenienses conspexisset; ignorare eos, inquiebat quantum mali locus is daturus esset: siquidem futurum, ut vel dentibus eum diriperent.* Juxta, erat ara Luciferæ, dedicata, quod columna illa ignea, quæ proficiscentibus Phylâ Athenas versus, duce libertatis vindice Thrasybulo, noctu lucem præbuisset, ibi loci defecisset. Clemens meminit, Strom. I. Ἀλλὰ καὶ Θρασυβούλῳ, τοὺς ἐκπεσόντας ἀπὸ Φυλῆς καταγαγόντι, καὶ βουλομένῳ λαθεῖν, στῦλος ὁδηγὸς γίνεται διὰ τῶν ἀτρίβων ἰόντι, καὶ τῷ Θρασυβούλῳ νύκτωρ, ἀσελήνου καὶ δυσχειμερίου τοῦ καταστήματος γεγονότος, πῦρ ἑωρᾶτο προηγούμενον, ὅπερ, αὐτοὺς ἀπταίστως προπέμψαν, κατὰ τὴν Μουνυχίαν ἐξέλιπεν· ἔνθα νῦν ὁ τῆς Φωσφόρου βωμός ἐστι. *Quin etiam Thrasybulo, exules Phylâ reducenti, & latere cupienti, viæ dux columna fuit; & Thrysybulo, noctu per non trita loca incedenti, cum illune tempus esset, & hibernum, visus est præcedens ignis: qui, cum eos citra offensionem ullam deduxisset, ad Munychiam defecit, ubi nunc Luciferæ ara est.*

CAPUT X.

Phalerum, etiam populus, idque tribus Antiochidis. Suidas emendatus. Mari propinquum; itaque olim ibi navale: & Mnestheus inde in Trojam, Theseus in Cretam profectus. Spectacula illic edi solita. Clepsydræ fontis ortus. Scironis fanum. Nausithoi, & Phæacis, heroa. Templum Cereris; & Minervæ τ᾽ Σκιρά-δ☉: à Sciro illic dedicatum. Aræ Jovis, deorum ignotorum, Thesei filiorum, Phaleri, & Androgei. Heros quoque juxta puppim ibi cultus. Locus, Σ᾽χοφόρελον dictus. Musæi, Eumolpi filii, monumentum. Aristidis prædium, & sepulcrum. Palus. Quam longè Athenis absfuerit. Brassicæ ibi præstantes. Hesychius restitutus. Apuæ item excellebant; ubi operra figulina, & glaucissus, atque gobius.

Ost Munychiam, offert se Phalerum nobis apud Pausaniam, istis verbis, Ἔστι ἢ καὶ ἄλλ☉ Ἀθlωαίοις, ὁ μὲν, ὄπὶ Μουνυχίᾳ λιμlὼ· ὁ ἢ, ὄπὶ Φαληρῷ. *Est & alius Athenisibus portus, hic quidem, Munychiæ iste verò, Phaleri.* Etiam istud inter Atticæ populos positum. Stephanus. Φαληρὸν, δῆμ☉, καὶ ὄπίνειον, τ᾽ Ἀτlικῆς. *Phalerum, populus, & navale, Atticæ.* Et quidem, tribus Antiochidis. Harpocration. Φαληρὸν, δῆμ☉ τ᾽ Ἀντιοχίδ☉ *Phalerum, populus Antiochidis tribus.* Corrigendus est Suidas, apud quem malè hodie legitur: Φάληροι, δῆμ☉ τ᾽ Ἀττικῆς. *Phaleri, populus Atticæ.* Rescribe. Φαληρὸν, δῆμ☉ 1. Α᾽. *Phalerum, populus A.* Multa ejus passim apud Auctores mentio. Erat verò hîc navale Athenarum antiquissimum, quia proximum illic mare; & inde Menestheus, cum

cum aliquot navibus, Trojam petiit: ac ante eum Rheseus Cretam. Pausanias. Φαληρὸν δὲ, ταύτῃ γὰρ ἐλάχιστα τῆς πόλεως ἀπέχει θάλασσα, τοῦτό σφισιν ἐπίνειον ἦν. καὶ Μενεσθέα φασὶν αὐτόθεν ταῖς ναυσὶν εἰς Τροίαν ἀναχθῆναι· καὶ τούτου πρότερον Θησέα, δώσοντα Μίνῳ δίκας τῆς Ἀνδρόγεω τελευτῆς. *Phaterum verò, nam hîc minimum ab urbe mare abest, navale erat. ac Menestheum ajunt hinc cum classe in Trojam solvisse: atque ante illum Theseum, Minoi pœnas daturum, ob Androgei mortem.* Herodotus, lib. VI. Οἱ δὲ βάρβαροι τῇσι νηυσὶ ὑπεραιωρηθέντες Φαλῆρον, τοῦτο γὰρ ἦν ἐπίνειον τότε τῶν Ἀθηναίων, ὑπὲρ τούτου ἀνακωχεύσαντες τὰς νῆας, ἀπέπλεον ὀπίσω ἐς τὴν Ἀσίην. *Barbari, cum Phalerum navibus prætervecti essent, (nam id tunc Atheniensium navale erat,) & supra eum locum in anchoris stetissent, in Asiam recesserunt.* Ac spectacula illic edita ab hipparchis. Xenophon innuit, in Hipparchico. Ἔπειτα, ὅπως τὰς πομπὰς ἐν ταῖς ἑορταῖς ἀξιοθεάτους ποιήσῃ· ἔτι δὲ καὶ τἄλλα, ὅσα ἐπιδεικνύναι δεῖ τῇ πόλει, ὅπως ᾗ δυνατὸν κάλλιστα ἐπιδείξῃ, τά τ᾽ ἐν Ἀκαδημίᾳ, καὶ τὰ ἐν Λυκείῳ, καὶ τὰ Φαληροῖ. *Deinde, ut feriis pompas spectatu dignas exhibeat: prætereà & alia, quæ sunt urbi exhibenda, quantum possit, pulcerrimè exhibeat; cum in Academiâ, tum Lycéo, & Phalero.* Hîc fons Clepsydra oriebatur. Hesychius. Κλεψύδρα, κρήνη, ἥτις τὸ πρότερον Ἐμπεδὼ προσηγορεύετο. σημαίνει δὲ καὶ τὸ σκεῦος. ἔχει δὲ τὰς ῥύσεις ἀναπλούσας εἰς τὸν Φαληρέων δῆμον. *Clepsydra, fons; qui antea Empedo dicebatur. significat verò etiam vas. habet autem scatebras orientes in Phalereorum populo.* Scironis quoque ibi fanum; ac juxtà heroum monumenta, Nausithoi, & Phæacis, posita à Theseo. Plutarchus in Vitâ Thesei. Μαρτυρεῖ δὲ τούτοις ἡρῷα Ναυσιθόου, καὶ Φαίακος, εἱσαμένου Θησέως Φαληροῖ, πρὸς τῷ τοῦ Σκίρωνος ἱερῷ. *Testimonium istis perhibent monumenta heroum, Nausithoi, & Phæacis; quæ Phaleri Theseus posuit, juxta fanum Scironis.* Cereris etiam templum, & Minervæ τῆς Σκιράδος cognomento; nec longè inde, item Jovis: tum aræ Deorum Ignotorum; & heroum, Thesei filiorum: tum Phaleri, atque Androgei. Pausanias. Καὶ πρὸς αὐτῷ, (τῷ Φαληρῷ,) Δήμητρος ἱερόν. ἐνταῦθα καὶ Σκιράδος Ἀθηνᾶς ναός ἐστι, καὶ Διὸς ἀπωτέρω. βωμοὶ δὲ θεῶν τε ὀνομαζομένων ἀγνώστων, καὶ Ἡρώων, καὶ παίδων τῶν Θησέως, καὶ Φαληροῦ. ἔστι δὲ καὶ Ἀνδρόγεω βωμὸς, τοῦ Μίνω· καλεῖται δὲ, Ἥρωος. *Ad Phalerum est ædes*

Cereris;

Cereris; ac Minervæ Sciradis, & Jovis paullò ulterius. aræ quoque deorum, qui Ignoti vocantur; & heroum, Theseique filiorum: tum Phaleri. est verò etiam Androgei ara, Minois filii: vocatur autem, Herois. Ac Cereris quidem illic templi, iterum in Phocicis meminit: ubi ait, ad sua usque tempora, incensum à Xerxe, semiustum permansisse. Ἑλλήνων ἢ τοῖς ἀντιστᾶσι τῷ βαρβάρῳ τὰ κατακαυθέντα ἱερὰ μὴ ἀνιστάναι σφίσιν ἔδοξεν, ἀλλ' εἰς τὸν πάντα ὑπολείπεσθαι χρόνον, τοῦ ἔχθους ὑπομνήματα. καὶ τοῦδε ἕνεκα οἵ τε ἐν τῇ Ἁλιαρτίᾳ ναοὶ, καὶ Ἀθηναίοις τῆς Ἥρας ἐπὶ ὁδῷ τῇ Φαληρικῇ, καὶ οἱ ἐπὶ Φαληρῷ τῆς Δήμητρος, καὶ καθ' ἐμὲ ἔτι ἡμίκαυτοι μένουσι. *Græcis, qui Barbaro restitissent, placuit, incensa templa non instaurare; sed in omne ævum sic relinquere, ut odii monumenta essent. atque inde est, quod nostro adhuc tempore Haliartiæ templa, & Iunonis apud Athenienses in viâ Phalericâ, & Phaleri quoque Cereris, semiusta exstant.* Minervæ τῆς Σκιράδος ædem, dedicavit Scirus vates, Dodonæus, qui Athenas venit, quo tempore bellum Eleusinii cum Erechtheo gerebant. Pausanias. Ἐλευσινίοις πολεμοῦσι πρὸς Ἐρεχθέα, ἀνὴρ μάντις ἦλθεν ἐκ Δωδώνης, ὄνομα Σκῖρος· ὃς καὶ τῆς Σκιράδος ἱδρύσατο Ἀθηνᾶς ἐπὶ Φαληρῷ τὸ ἀρχαῖον ἱερόν. *Eleusiniis cum Erechtheo bellum gerentibus, venit vates Dodonâ, Scirus nomine: qui & Sciradis Minervæ antiquum templum Phaleri exstruxit.* Aras IGNOTORUM DEORUM, memorant varii. Philostratus, in vitâ Apollonii, lib. VI. cap. II. Σωφρονέστερον δὲ, τὸ περὶ πάντων θεῶν εὖ λέγειν· καὶ ταῦτα Ἀθήνησιν, οὗ καὶ Ἀγνώστων Δαιμόνων βωμοὶ ἵδρυνται. *Modestius est, de omnibus diis benè loqui: idque Athenis, ubi etiam Ignotorum Deorum aræ positæ.* Quem Philostrati locum totum, sed dissimulato auctore, uti solet, transscripsit Suidas, in Τιμασίων. Alii numero singulari ferè memorant. Lucianus, in Philopatri. Νὴ τὸν Ἄγνωστον ἐν Ἀθήναις, παρθένος ἔμεινε μέχρι τῆς ἀποτομῆς. *Per Ignotum, qui Athenis, virgo mansit usque ad decollationem.* Et mox. Ἡμεῖς δὲ, τὸν ἐν Ἀθήναις Ἄγνωστον εὑρόντες, καὶ προσκυνήσαντες, χεῖρας εἰς οὐρανὸν ἐκτείναντες, τούτῳ εὐχαριστήσομεν. *Nos autem, Ignotum illum, qui Athenis, cùm invenerimus, & adoraverimus, gratias ipsi agemus.* Item S. Paulus Apostolus, in Oratione suâ, Athenis habitâ, apud S. Lucam Euangelistam, Act. cap. XVII. Διερχόμενος γὰρ, καὶ ἀναθεωρῶν τὰ σεβάσματα ὑμῶν εὗρον καὶ βωμὸν,

ἐν ᾧ ἐπεγέγραπτο, Ἀγνώστῳ Θεῷ. *Præteriens enim, & contemplans cultus vestros, inveni etiam aram, cui inscriptum erat, Ignoto Deo.* Respexit Hieronymus, commentario in Epistolam ad Titum, cap. I. *Apud Athenienses (Apostolus Paulus) Ignotum Deum colere se dixit, quem illi in ara annotaverant.* Ambrosius, Commentario in Euangelium Lucæ, cap. XVIII. *Atheniensibus Ignotus Deus, in Iudæâ notus, sed non receptus.* Theophylactus, in citata ex Actis verba, causam enarrat. Πόλεμος τοῖς Ἀθηναίοις ποτὲ συνεῤῥάγη πρὸς ἐναντίους· εἶτα πράξαντες κακῶς, ἀνεχώρησαν. καὶ ἐπειδὴ παίζειν αὐτοὺς τοῖς δαίμοσιν ἔθος ἦν, τῶν δαιμόνων τις ἐπιφανεὶς, οὐδεπώποτε ἔφη παρ' αὐτῶν τεθεραπεῦσθαι, κἀκεῖνος αὐτοῖς ὀργισθεὶς, τῆς ἥττης ταύτης αἴτιος γεγενῆσθαι. ἐκείνῳ τε οὖν ἀνέστησαν ναόν. καὶ, ὡς φυλαττόμενοι, μὴ τὸ αὐτὸ καὶ ἄλλοτε πάθοιεν, παρέντες τινὰ θεὸν, ἄγνωστον αὐτοῖς, ἀνέστησαν τὸν βωμὸν ἐκεῖνον, ἐπιγράφοντες, Ἀγνώστῳ Θεῷ. *Bellum quondam Atheniensibus cum hoste erat, in quo clade acceptâ recessere. &, quoniam ludos celebrare dæmonibus consueverant, apparens iis dæmon quidam, nunquam se ab ipsis cultum esse dicebat: ideoque irâ accensum, cladis istius auctorem fuisse. ea propter templum illi exstruxerunt; &, ne tale quid deinceps fortè admitterent, neve deum quenquam ignotum prætermitterent, aram istam posuerunt, inscribentes, Deo Ignoto.* Vides causam exstruendæ hujus aræ, infelicem belli exitum. Id exponit Isidorus Pelusiota; & commemorat, accidisse bello Persico: deinde causam alteram addit, magnam pestem. Ecce verba lib. IV. epist. LXIX. Δύο φασὶν αἰτίας εἶναι τοῦ ἐπιγεγράφθαι Ἀθήνησι τῷ βωμῷ, Ἀγνώστῳ Θεῷ. οἱ μὲν γὰρ φασὶν, ὡς Φιλιππίδην ἔπεμψαν Ἀθηναῖοι Ἡμεροδρόμον πρὸς Λακεδαιμονίους περὶ συμμαχίας, ἡνίκα Πέρσαι ἐπεστράτευσαν τῇ Ἑλλάδι· διὸ κατὰ τὸ Παρθένιον ὄρος Πανὸς φάσμα ἐντυχὸν, ᾐτιᾶτο μὲν Ἀθηναίους, ὡς ἀμελοῦντας αὐτοῦ· βοηθεῖν δὲ ἐπηγγέλλετο νικήσαντες οὖν, βωμὸν ᾠκοδόμησαν, καὶ ἐπέγραψαν, Ἀγνώστῳ Θεῷ. ἄλλοι δὲ φασὶν, ὅτι λοιμὸς κατέσκηψεν Ἀθήναζε, καὶ εἰς τοσοῦτον αὐτοὺς ἐξέκαυσεν, ὡς μηδὲ τῶν λεπτοτάτων σινδόνων ἀνέχεσθαι. τοὺς νομιζομένους οὖν θεοὺς ἑαυτῶν θεραπεύσαντες, οὐδὲν ἀπώναντο. ἐννοήσαντες οὖν, ὅτι ἐστὶν ἴσως θεός τις, ὃν αὐτοὶ κατέλιπον ἀγέραστον, ὃ τὸν λοιμὸν καταπέμψας, ναὸν δειμάμενοι, καὶ βωμὸν, ἐπιγράψαντες, Ἀγνώστῳ Θεῷ· καὶ θύσαντες, εὐθέως ἐθεραπεύθησαν. *Duas esse causas aiunt, cur inscriptum aræ Athenis, Ignoto*

to Deo. Hi enim dicunt; Philippidem curſorem diurnum Athenienſes miſiſſe Lacedæmonem, ad ſuppetias petendas, quo tempore Perſæ infeſtas copias in Græciam ducerent: cui circa montem Parthenium Pan apparens, Athenienſes, velut eam negligentes, accuſabat quidem; verum tamen auxilium ſe laturum eſſe promittebat. quâ de cauſâ, cùm viciſſent, aram conſtituerunt, & inſcripſerunt, Deo Ignoto. *Alii ferunt; peſtem, quæ Athenas corripuiſſet, adeò urbem incendiſſe, ut ne tenuiſſimis quidem ſindonibus abſtineret. cùm itaque deos ſuos, quos arbitrabantur, coluiſſent, nihil tamen adjutos fuiſſe. quâ de cauſâ exiſtimantes eſſe fortè deum aliquem, quem inhonoratum ipſi reliquiſſent, quique peſtem immiſiſſet, templo ſtructo, & arâ, inſcriptâ,* Deo Ignoto, *cùm ſacrificaſſent etiam, ſtatum ſanatos fuiſſe.* Quæ iiſdem pæne verbis Oecumenius in Acta ad citatum caput XVII. Poſteriorem verò cauſam, nempe peſtem, etiam Diogenes Laërtius memorat, in Epimenide, lib. I. Ubi Βωμοὺς ἀνωνύμους, *Aras ſine nomine*, vocat; & variis locis κατὰ δήμους, *per populos*, poſitas fuiſſe dicit. Γνωσθεὶς δὲ (ὁ Ἐπιμενίδης) παρὰ τοῖς Ἕλλησι, θεοφιλέστατος εἶναι ὑπελήφθη. ὅθεν Ἀθηναίοις, τότε λοιμῷ κατεχομένοις, ἔχρησεν ἡ Πυθία, καθῆραι τὴν πόλιν. οἱ δὲ πέμπουσι ναῦν τε καὶ Νικίαν τὸν Νικηράτου εἰς Κρήτην, καλοῦντες τὸν Ἐπιμενίδην. καὶ ὅς, ἐλθὼν Ὀλυμπιάδι τεσσαρακοστῇ ἕκτῃ, ἐκάθηρεν αὐτῶν τὴν πόλιν, καὶ ἔπαυσε τὸν λοιμὸν τοῦτον τὸν τρόπον. Λαβὼν πρόβατα μέλανά τε καὶ λευκά, ἤγαγε πρὸς τὸν Ἄρειον πάγον, κἀκεῖθεν εἴασεν ἰέναι οἷ βούλοιντο. προστάξας τοῖς ἀκολούθοις, ἔνθα ἂν κατακλίναι αὐτῶν ἕκαστον, θύειν τῷ προσήκοντι θεῷ. καὶ οὕτω λῆξαι τὸ κακόν. ὅθεν ἔτι καὶ νῦν ἐστιν εὑρεῖν κατὰ τοὺς δήμους τῶν Ἀθηναίων ΒΩΜΟΥΣ ΑΝΩΝΥΜΟΥΣ, ὑπόμνημα τῆς τότε γινομένης ἐξιλάσεως. *Cum innotuiſſet verò (Epimenides) apud Græcos, deo chariſſimus eſſe exiſtimatus eſt. Quam ob rem Athenienſes, cùm eo tempore peſte laborarent, & reſponſum à Pythiæ oraculo accepiſſent, ut urbem luſtrarent, Niciam Nicerati F. cum navi miſerunt in Cretam, qui vocaret Epimenidem. iſque adveniens Olympiade XLVI. & urbem luſtravit, & peſtem ſedavit, in hunc modum. Sumptas oves, nigras pariter candidaſque, in Areopagum duxit, ibique dimiſit, ut quocunque vellent irent; his, qui ſequebantur, mandans, ubi earum unaquæque procubuiſſet, uti ibi deo loci ſacra facerent: ac ſic malum deſiiſſe. ideoque inveniri paſſim per Athenienſium populos* ARAS SINE NOMIME,

in memoriam facta tunc lustrationis. Vides variè narrari. Simplicissimè Joannes Chrysostomus, in Acta Apostolorum, Homiliâ XXXVIII. Οἱ Ἀθηναῖοι, ἐπειδὴ κατὰ καιροὺς πολλοὺς ἐδέξαντο θεοὺς καὶ ἀπὸ τῆς ὑπερορίας, οἷον τό τῆς Ἀθηνᾶς ἱερὸν, τὸν Πᾶνα, καὶ ἄλλους ἀλλαχόθεν, δεδοικότες, μή ποτε καὶ ἄλλός τις ᾖ, αὐτοῖς μὲν οὐδέπω γνώριμος, θεραπευόμενος δὲ ἀλλαχοῦ, ὑπὲρ πλείονος δῆθεν ἀσφαλείας καὶ τούτῳ βωμὸν ἔστησαν. καὶ ἐπειδὴ οὐκ ἦν δῆλος ὁ θεὸς, ἐπεγέγραπτο, Ἀγνώστῳ Θεῷ. *Athenienses, postquam tractu temporis multos deos recepissent, & in istis peregrinos, ut Minervam, Panem, alios; veriti, ne praeterea alius quispiam esset, nondum ipsis cognitus, qui tamen alibi coleretur; huic etiam, in majorem securitatem, aram posuerunt: cumque incertus deus esset, inscripserunt, Ignoto Deo.* Vide eundem iterum, De Diversis novi Testamenti locis, Homiliâ XLVIII. Valdè ineptit Paulus Diaconus; qui hanc aram dedicatam ab Atheniensibus scribit anno demum Claudiani Imperii septimo, Hist. lib. VIII. *Tunc (anno Claudii septimo) apud Athenienses supra scripta est ara Ignoto Deo.* Plena verò, ut hoc moneam, inscriptio erat; Θεοῖς Ἀσίας, καὶ Εὐρώπης, καὶ Λιβύης, θεῷ ἀγνώστῳ, καὶ ξένῳ. Oecumenius, ad citatum paullò ante Actorum caput XVII. Ἦν δὲ ἡ πᾶσα τοῦ βωμοῦ ἐπιγραφή. Θεοῖς Ἀσίας, καὶ Εὐρώπης, καὶ Λιβύης, θεῷ ἀγνώστῳ, καὶ ξένῳ. *Erat universa arae inscriptio; Diis Asiae, & Europae, & Africae, deo ignoto, & peregrino.* Quae totidem verbis etiam Theophylactus, ad eundem Actorum locum. Hieronymus, Commentario in Epistolam ad Titum, cap. I. *Nec mirum, si, pro opportunitate temporis, gentilium poëtarum versibus abutatur; cum etiam, de inscriptione arae aliqua commutans, ad Athenienses loquutus sit: Pertransiens enim, inquit, & contemplans culturas vestras, inveni & aram, in quâ superscriptum est, Ignoto Deo. Quod itaque ignorantes colitis, hoc ego annuntio vobis. Inscriptio autem arae non ita erat, ut Paulus asseruit, Ignoto Deo: sed ita; Diis Asiae, & Europae, & Africae, Diis ignotis, & peregrinis. Verum, quia Paullus non pluribus diis indigebat ignotis, sed uno tantùm ignoto deo, singulari verbo usus est.* Posteà verò Athenienses, Christi doctrinam amplexi, ob eam aram totum templum, in quo ea ara erat, Deo Ignoto dedicârunt: quod in hodiernum usque diem exstat. Observo apud Simeonem Cabasilani, in Epistolâ ad Martinum Crusium, virum egregiè erudi-

eruditum, ſcriptâ anno cIↃ IↃ LXXVIII: ubi de Athenis noſtris, & earum hodierno ſtatu, agit. Νῦν δὲ τὸ μὲν ἐσώτερον, ὅπερ ἀκρόπολις, ἐν ᾧ καὶ ναὸς τῷ Ἀγνώστῳ Θεῷ, ἅπαν ὑπὸ μόνων Ἰσμαηλιτῶν οἰκούμενον. *Nunc verò interior pars, quæ arx eſt, ubi templum Ignoto Deo, univerſa ab Iſmaëlitis ſolis habitatur.* Et hæc quidem, de Ignoti Dei arâ; ſeu Deorum Ignotorum: uti alii. Androgeon verò, quem herois ſolo nomine cultum hîc Pauſanias tradit, in citatis ſupra verbis, eundem ego eſſe cenſeo, quem & Clemens cultum refert juxta puppim. Verba iſta, in Procreptico. Τιμᾶται δὲ τις καὶ Φαληροῖ κατὰ πρύμναν ἥρως. *Colitur verò etiam in Phalero heros quidam juxta puppim.* Locus ibidem, Ὠσχοφόριον nuncupatus. Heſychius. Ὠσχοφόριον, τόπος Ἀθήνῃσι Φαληροῖ. *Oſchophorium, locus Athenis, in Phalero.* Muſæi quoque, Eumolpi filii, monumentum hîc invenio. Diogenes Laërtius, in Proæmio. Παρὰ μὲν Ἀθηναίοις γέγονε Μουσαῖος, παρὰ δὲ Θηβαίοις Λῖνος. καὶ τὸν μὲν, Εὐμόλπου παῖδά φασι, ποιῆσαι δὲ θεογονίαν, καὶ σφαῖραν πρῶτον· φάναι τε, ἐξ ἑνὸς τὰ πάντα γίνεσθαι, καὶ εἰς ταυτὸν ἀναλύεσθαι. τοῦτον τελευτῆσαι Φαληροῖ, καὶ αὐτῷ ἐπιγεγράφθαι τοῦτο τὸ ἐλεγεῖον. *Apud Athenienſes fuit Muſæus, apud Thebanos Linus. Et illum quidem, Eumolpi filium dicunt, ac feciſſe Theogoniam, & ſphæram inveniſſe: & dixiſſe, omnia ex uno fieri, & in unum reſolvi. atque hunc Phaleri obiiſſe, eique inſcriptum eſſe iſtud Elegiacum.* Deinde Epigramma ponit, quod ſub Antipatri nomine legitur etiam Anthologiæ lib. III. cap. XXV. in hunc modum.

Εὐμόλπου φίλον υἱὸν ἔχει τὸ Φαληρικὸν οὖδας
  Μουσαῖον, φθίμενον σῶμ' ὑπὸ τῷδε τάφῳ.

Muſæi, Eumolpo prognati, exſangue cadaver
  Iſto ſub tumulo terra Phalera tenet.

Prædium item Ariſtidis, cum ſepulcro. Plutarchus, in ejus Vitâ. Ὁ Φαληρεὺς Δημήτριος ἐν τῷ Σωκράτει, χωρίον τε Φαληροῖ φησὶ γινώσκειν, Ἀριστείδου λεγόμενον, ἐν ᾧ τέθαπται. *Demetrius Phalereus, in Vitâ Socratis, prædium ſe Phaleri noſſe commemorat, quod Ariſtidis diceretur, in quo ſepultus eſt.* Ac ſepulcri, meminit iterum i-

dem, in eâdem Vitâ. Καὶ μέντοι καὶ τάφος ἐστὶν αὐτοῦ Φαληροῖ, ὃν φασὶ κατασκευάσαι τὴν πόλιν αὐτῷ. *Et sepulcrum quidem exstat in Phalero, quod publice ei exstructum ferunt.* Etiam palus quædam fuit. Memorat Xenophon, in Oeconomico. Ξηρὰ μὲν γοῦν μοι δοκεῖ, ἔφην ἐγὼ, εἶναι ἡ περὶ τὸν Λυκαβηττὸν, καὶ ἡ ταύτῃ ὁμοία· ὑγρὰ δὲ, ἡ ἐν τῷ Φαληρικῷ ἕλει. *Sicca mihi quidem videtur, inquiebam, quæ circa Lycabettum, & illi similis: humida verò, quæ in palude Phalericâ.* Atque hic fortasse est, quod emergebant, quæ in Æsculapii fontem, qui in Urbe, injecta erant: ut auctor Plinius, lib. II. cap. CIII. *Quæ in Æsculapii fonte Athenis immersa sunt, in Phalerico redduntur.* Aberat autem ab Urbe stadiis viginti. Pausanias, in Arcadicis. Ἀθηναίοις μὲν δὴ σταδίους μάλιστα εἴκοσιν ἀφέστηκε τῆς πόλεως ἡ πρὸς Φαληρῷ θάλασσα. *Atheniensibus quidem ad summum viginti stadia Phaleri mare abest ab Urbe.* Thucydides dissentit; & triginta quinque ait: vide verba, à me prolata; capite I. Laudatæ autem illic brassicæ. Hesychius. Φαληρικαὶ ῥάφανοι, ἀπὸ τῆς Ἀττικῆς. *Phalericæ brassicæ, ab Attica.* Verum mutilum locum censeo; & restituendam vocem, quæ exciderit. ἀπὸ Φαλήρου τῆς Ἀττικῆς. *A Phalero, Atticæ.* Dicit autem appellatas esse brassicas Phalericas, à Phalero Atticæ: discriminis causâ, nam & alia ejus nominis loca erant, ut ex Stephano est cognoscere. Etiam apuæ ibi præstantes, ut & opera figulina. Aristophanes, Acharn.

Ἀφύας ἄρ' ἄξεις πριάμενος Φαληρικάς,
Ἢ κέραμον; ———

Apuasne abduces, quas emeris, Phalericas;
Aut urceum? ———

Ac de apuis, Athenæus lib. VII. Λυγκεὺς δὲ ὁ Σάμιος, ἐν τῇ πρὸς Διαγόραν ἐπιστολῇ, ἐπαινῶν τὰς Ῥοδιακὰς ἀφύας, καὶ ἀντιτιθεὶς πολλὰ τῶν Ἀθήνησι γιγνομένων πρὸς τὰ ἐν τῇ Ῥόδῳ, φησίν. Ταῖς μὲν Φαληρικαῖς ἀφύαις, τὰς Αἰνιάτιδας καλουμένας ἀφύας. *Lynceus Samius, in Epistolâ ad Diagoram, laudans apuas Rhodiacas; & multa, quæ Rhodi nascuntur, opponens iis quæ Athenis; Phalericis, inquit, apuis, eas quæ Æniatides vocantur.* Pollux, lib. VI. cap. XV. Παρὰ δὲ

τοῖς παλαιοῖς εὐδοκίμουν, γογγύλαι ἐκ Μαντινείας, Μηθυμναῖοι κτένες, γαλεὸς ἐκ Ῥόδου, ψῆτται ἐξ ἐλευσῖνος, ἀφύαι Φαληρικαί. *Apud veteres verò celebrabantur, rapa è Mantinéa, pectines Methymnæi, mustelli Rhodii, passeres Eleusinii, apuæ Phalericæ.* Meminit earum etiam Aristoteles, Hist. Anim. lib. VI. cap. XV. Nempe magnitudine alias superabant. Scholiastes Aristophanis, Equitibus. Ἀφύας Φαληρικὰς, τὰς μεγάλας. *Apuas Phalericas, magnas.* Glauciscus quoque illic piscis laudabatur. Athenæus, loco proximè citato. Ταῖς μὲν Φαληρικαῖς ἀφύαις, τὰς Αἰνιάτιδας καλουμένας ἀφύας· τῷ δὲ γλαυκίσκῳ, τὸν ἔλλοπα, καὶ τὸν ὄρφον, ἀντιπαρατιθεῖσα. *Apuis Phalericis, ea quæ Æniatides vocantur: glaucisco vero, ellopem, & orphum, comparans.* Etiam gobius. Athenæus, ex Antiphanis Timone, lib. VII. Ἀντιφάνης δ' ἐν Τίμωνι, ἐπαινῶν τοὺς κωβιοὺς, καὶ ὁπόθεν εἰσὶ κάλλιστοι, δηλοῖ διὰ τούτων.

Ἡμῖν δὲ τοῖς θνητοῖς ἐπριάμην κωβιούς.
Ὡς προσβαλεῖν δ' ἐκέλευσα τὸν τοιχωρύχον
Τὸν ἰχθυοπώλην, προστίθημι, φησί, σοι
Τὸν δῆμον αὐτῶν, εἰσὶ γὰρ Φαληρικοί.

Antiphanes verò in Timone, gobios laudans, unde optimi advehantur, indicat istis verbis:

Nobis verò mortalibus emi gobios.
Utque adjicere jussi parietum perfossorem,
Qui pisces vendebat; ecce, inquit addo tibi
Populum ipsorum, sunt enim Phalerici.

C 4

CAPUT XI.

Κωλιὰς, *promontorium, & littus; item Veneris* τῆς Κωλιάδος *fanum: ubi Panis, Cererisque. Nomen unde,* Γενετυλλίδες. *Tabulæ navium Persicarum, in pugnâ Salaminiâ fractarum, hîc ejectæ. Vasa etiam figulina ibi loci totâ Atticâ præstantissima, minioque tingi solita.*

AD Phalerum, promontorium, & littus erat, Κωλιὰς dictum: ubi templum quoque Veneris, τῆς Κωλιάδος cognomento. Stephanus. Κωλιὰς ἄκρα· ἤτοι Φαληροῖ ἀκτή. ὅπου καὶ Ἀφροδίτη Κωλιάς. *Colias, promontorium; sive littus, Phaleri: ubi etiam Venus Colias.* Pausanias quidem, proximè post Phalerum memorat, sed viginti tamen stadiis inde abfuisse ait. Ἀπέχει δὲ (τοῦ Φαληροῦ) καὶ σταδίους εἴκοσιν ἄκρα Κωλιάς. *Abest verò (Phalero) promontorium Colias viginti stadiis.* Strabo juxta Anaphlystum ponit, lib. IX. Περὶ δὲ Ἀνάφλυστόν ἐστι καὶ Πανεῖον, καὶ τὸ τῆς Κωλιάδος Ἀφροδίτης ἱερόν. *Juxta Anaphlystum est Panis quoque fanum, & Veneris Coliadis.* Et ex eo Eustathius, Iliad. β΄. Ἀνάφλυστος δὲ Κωλιάδος Ἀφροδίτης εἶχεν ἱερόν. *Anaphlystus verò habebat fanum Veneris Coliadis.* De caussâ nominis, ita Scholiastes Aristophanis, Nubibus. Οἱ μὲν Κωλιάδα τὴν θεὸν καλοῦσι, νεανίου Ἀττικοῦ ἀποδράντος ἀπὸ λῃστῶν, συμμαχίᾳ τῆς θεοῦ, καὶ οὕτως αὐτὴν ὀνομάσαντος, καθάπερ αὐτὸς δεθεὶς τῶν κώλων ἀπελύθη ὑπὸ γυναικός. οἱ δὲ, θυγατρὸς τοῦ ἀρχιληστοῦ δι᾽ ἔρωτα. οἱ δὲ, τόπον ἐοικότα κώλοις ἀνδρὸς, ἔνθα ἡ θεὸς τιμᾶται. ἔνιοι δὲ, Ἴωνος θύοντος, κόρακα ἁρπάσαι κωλῆν, καὶ ἐν ἐκείνῳ τόπῳ ἀποθέσθαι. *Sunt qui Coliadem deam vocent, quod adolescens Atticus, cum latrones effugisset, ope deæ, ita ipsam nuncupasset, qui vinctus membris, quæ* κῶλα *dicuntur, à muliere solutus esset; vel, ut alii volunt, à filiâ primarii latronis, amore ejus captâ. Alii, quod similis sit locus membris viri, ubi dea colitur. nonnulli verò, quod, sacra faciente Ione, corvus cum*

cum abripuiſſet anteriorem victimæ partem, quæ κωλῆ nominatur, eo loco depoſuerit. Videndus quoque Suidas, in Κωλιάς: & Etymologici Auctor, in Κωλιάδος Ἀφροδίτης. De Veneris autem illic fano, præter alios, Harpocration. Ἐπιθαλασσία ἄκρα Ἀττική ἐστιν ἡ Κωλιὰς, ἐκ μεταφορᾶς τοῦ κώλου ὠνομασμένη. ἔστι δὲ αὐτόθι Ἀφροδίτης ἱερόν. *Maritimum promontorium Atticum eſt Colias, ex tranſlatione à membro, quod κῶλον dicitur, appellatum. Eſt autem illic templum Veneris.* Præter Veneris autem templum, etiam Panis illic erat: uti clarum è Strabone, in citatis ſtatim verbis. Etiam Cereris: ut Heſychius nos docet, iſtis verbis. Ἀφροδίτης ἐπὶ Κωλιάδος ἐστὶν ἱερὸν ἐν τῇ Ἀττικῇ. ὁ δὲ τόπος λέγεται Κωλιὰς, ἐπεὶ ἐγκείμενός ἐστιν ὅμοιος ἀνθρώπων κώλῳ. ἔστι δὲ καὶ Δήμητρος ἱερὸν αὐτόθι πολύστυλον. *In Coliade templum eſt Veneris in Atticâ. Locus verò Colias dicitur; quia ſitu membrum hominum, quod κῶλον vocant, refert. Eſt autem & Cereris illic fanum, multis columnis ſubſtructum.* Et obſervare eſt apud Plutarchum, in Solone. Πλεύσας ἐπὶ Κωλιάδα μετὰ τοῦ Πεισιστράτου, καὶ καταλαβὼν αὐτόθι πάσας τὰς γυναῖκας, τῇ Δήμητρι τὴν πάτριον θυσίαν ἐπιτελούσας, ἔπεμψεν ἄνδρα πιστὸν εἰς τὴν Σαλαμῖνα, προσποιούμενον αὐτόμολον εἶναι. *Cum ad Coliadem adnavigaſſet cum Piſiſtrato, mulieresque illic omnes, ritu patrio ſacra Cereri facientes comprehendiſſet, virum fidum miſit Salamina, qui ſe transfugam ſimularet.* Item apud Polyænum, lib. I. Σόλων ἔπλευσεν ἐπὶ Κωλιάδος, ἔνθα αἱ γυναῖκες Δήμητρι ἑορτὴν ἐτέλουν. *Solon applicuit ad Coliadem, ubi mulieres Cereri feſtum peragebant.* Erant etiam dearum τῶν Γενετυλλίδων ſimulacra. Pauſanias. Κωλιάδος δ' ἐστὶν ἐνταῦθα Ἀφροδίτης ἄγαλμα, καὶ Γενετυλλίδες ὀνομαζόμεναι θεαί. *Eſt hîc Veneris Coliadis ſimulacrum; & dearum, quæ vacantur Genetyllides.* Inde conjungit Ariſtophanes, Nubibus.

Δαπάνης, λαφυγμοῦ, Κωλιάδος, Γενετυλλίδος.

Sumptus, crapulæ, Coliadis, Genetyllidis.

Et Lucianus, in Amoribus. Ὧν ἐνίων οἱ κακοδαίμονες ἄνδρες οὐδὲ αὐτὰ ἴσασι τὰ ὀνόματα, Κωλιάδας εἰ τύχοι καὶ Γενετυλλίδας. *Ex quibus quorundam ne ipſa quidem nomina ſciunt miſeri, Coliadas, ſi fors, ferat*

ferat, & *Genetyllidas*. Ac meminit τῶν Γενετυλλίδων iterum Comicus, in Thesmophoria celebrantibus.

Ὡς ἡδὺ τὸ μέλος, ὦ πότνιαι Γενετυλλίδες.

Quam suavis cantilena est, veneranda Genetyllides.

Suidas. Γενετυλλὶς, δαίμων περὶ τὴν Ἀφροδίτην, γενέσεως αἴτιος· ἀπὸ τῆς γενέσεως τῶν παίδων ὠνομασμένος. οἱ δὲ, περὶ τὴν Ἄρτεμιν φασι, ἢ τῶν τοκετῶν ἔφορον. *Genetyllis, genius est in Veneris comitatu, generationis auctor: à puerorum generatione dictus. Alii Dianæ comitem faciunt, partuum inspectorem.* Ac τῆς Κωλιάδος simpliciter mentionem facit Demosthenes, Orat. in Neæram. Καὶ ἥκων ἐκ Δελφῶν, εἱστία τὰ ἐπινίκια ἐπὶ Κωλιάδι. *Et, Delphis adveniens, epulum victoriale exhibebat in Coliade.* Et mox. Χιωνίδης Ξυπεταιὼν, Εὐθετίων Κυδαθηναιεὺς, μαρτυροῦσι κληθῆναι ὑπὸ Χαβρίου ἐπὶ δεῖπνον, ὅτε τὰ ἐπινίκια εἱστία Χαβρίας τῆς νίκης τοῦ ἅρματος· καὶ εἱστιᾶσθαι ἐπὶ Κωλιάδι. *Chionides Xypeteensis, Euthetion Cydathenaensis, testatur se vocatos fuisse ad cænam; cum victoriæ curru partæ causâ epulum præberet Chabrias: atque exceptos in Coliade.* Hic verò ejectæ navium Persicarum tabulæ, quæ confractæ in pugnâ ad Salaminem. Pausanias. Ἐς ταύτην, (τὴν Κωλιάδα,) φθαρέντος τοῦ ναυτικοῦ τῶν Μήδων, κατηνέγκεν ὁ κλύδων τὰ ναυάγια. *Ad hanc (Coliadem) deletâ Medorum classe, fragmenta navium fluctus appulit.* Strabo, lib. IX. Εἰς ὃν τόπον (de Coliade loquitur,) ἐκκυμανθῆναι τὰ τελευταῖα τὰ ἐκ τῆς περὶ Σαλαμῖνα ναυμαχίας τῆς Περσικῆς ναυάγια φασί. *In quem locum ejectas fluctibus ajunt ultimas naufragii tabulas, quod Persæ navali ad Salaminem pugnâ fecerunt.* Herodotus, de hâc ipsâ re, lib. VII. Τῶν δὲ ναυαγίων πολλὰ ὑπολαβὼν ὁ Ζέφυρος ἄνεμος, ἔφερε τῆς Ἀττικῆς ἐπὶ τὴν ἠιόνα, τὴν καλεομένην Κωλιάδα. *Multas verò naufragii tabulas ventus Zephyrus exceptas in Coliadem, Atticæ littus, detulit.* Fiebant autem vasa illic figulina præstantissima. Inde est, quod ait Plutarchus, lib. De Audit. Ὅμοιός ἐστι μὴ βουλομένῳ πιεῖν ἀντίδοτον, ἂν μὴ τὸ ἀγγεῖον ἐκ τῆς Ἀττικῆς Κωλιάδος ᾖ κεκεραμευμένον. *Similis est ei, qui antidotum bibere nolit, nisi è vase in Coliade Atticæ fictо.* Athenæus, lib. XI. Κυάθῳ μὲν οὖν οὐδὲν ἐχρῶντο τότε,

οὐδὲ

οὐδὲ κοτύλῃ· κρατῆρα γὰρ ἵστασαν τοῖς θεοῖς, οὐκ ἀργυροῦν, οὐδὲ λιθοκόλλητον, ἀλλὰ τῆς Κωλιάδος γῆς. *Neque cyatho tunc quicquam utebantur, neque cotylâ; ſed craterem ſtatuebant diis, non argenteum, nec gemmatum, verum è Coliadis terrâ.* Atque hæc minio tingi ſolita. Suidas, in Κωλιάδος κεραμῆες. Ὅσαι πρὸς σκευοπλασίαν ἐπιτήδειαι, πασῶν ἡ Κωλιὰς κρείσσων· ὥστε καὶ βάπτεσθαι ὑπὸ τῆς μίλτου. *Quotquot ad vaſa figulina facienda terræ aptæ ſunt, omnes antecellit Colias: ita ut etiam minio tingatur.* Atque hæc habui, quæ ad præſens inſtitutum mihi pertinere viſa. Tu, mi Lector, utere, ac fruere: & ſi meruiſſe putas, gratiam habe.

F I N I S.

RERUM MEMORABILIUM INDEX.

In quo Numerus designat

CAPITA.

Δεῖγμα,

D.

L.

M.

N.

O.

P.

Peri-

S.

T.

V.

FINIS.

INDEX AUCTORUM,

Qui hîc citantur.

Mar-

FINIS.

INDEX AUCTORUM,

Qui hîc

Illustrantur, emendantur, aut errare ostenduntur.

In quo Numerus designat

CAPITA.

FINIS.

ἙΛΛΑΔΙΟΥ ΒΗΣΑΝΤΙΝΟΟΥ

ΧΡΗΣΤΟΜΑΘΕΙΑΙ.

HELLADII

BESANTINOI

CHRESTOMATHIÆ

Cum notis.

JOANNIS MEURSII

ULTRAJECTI,

Apud GUILJELMUM vande WATER, Bibliop. Anno cIↃ IↃc LXXXVI.

ἙΛΛΑΔΙΟΥ — HELLADII

Βησαντινοῦ Χρηστομαθεῖαι — *Besantinoí Chrestomathiæ.*

Ἀνεγνώσθη ἐκ τῆς Ἑλλαδίου Βησαντινοῦ ἐπιγραφομένης πραγματείας χρηστομαθειῶν α΄ β΄ γ΄ δ΄.

Ὅτι φλυαρεῖ καὶ τοῦτος τὸν Μωσῆν ἄλφα καλεῖσθαι, διότι ἀλφοῖς τὸ σῶμα κατάστικτος ἦν· καὶ καλεῖ τοῦ ψεύδους τὸν Φίλωνα μάρτυρα.

Ὅτι Διονύσιός φησι μὴ λέγειν τοὺς ἀττικιστὰς ὠνησάμην, ἀλλ' ἀντ' αὐτοῦ τὸ, ἐπριάμην· καὶ τοι καὶ ὠνεῖσθαι, καὶ ὠνήσατο, καὶ ὠνούμενος, καὶ τὰ ἄλλα λέγοντας.

Ὅτι καλὸς καὶ ἀγαθὸς οἱ ἀττικοὶ λέγοντες, ἀγαθὸς καὶ καλὸς οὐ λέγουσι· καὶ τοι λέγοντες ἀγαθὴ τύχη λέγουσι καὶ τύχη ἀγαθή.

Ὅτι ὑπὸ μάλης λέγουσι συντιθέντες, αὐτὴν δὲ καθ' ἑαυτὴν μά-

Legi ex Helladio Besantinoo Librum Chrestomathiæ primum, secundum, tertium, quartum.

Nugatur Mosem ἄλφα vocare, quod corpus habuerit ἀλφοῖς, id est, vitiligine distinctum, & ad mendacium Philonem testem adhibet.

Dionysius dicit, Atticos non dicere *ὠνησάμην emi*, sed ejus loco ἐπριάμην, etsi ὠνεῖσθαι & ὠνήσατο & ὠνούμενος & alia id genus in usu sint.

Καλὸς & ἀγαθὸς Attici dicunt, sed non ἀγαθὸς καὶ καλὸς: quanquam ἀγαθὴ τύχη dicant, & τύχη ἀγαθή.

Dicunt Auctores ὑπὸ μάλης, *sub maxilla*: μάλην verò absolutè

λὴν οὐ λέγουσι· καὶ κιθάραν λέγοντες, λέγουσι καὶ κιθαριστήν· λύραν δὲ λέγοντες, λυριστὴν οὐ λέγουσιν.

Ὅτι οὗτος μὲν φησὶ οὐχὶ μαγνῖτιν, ἀλλ' ἡρακλείαν καλεῖσθαι τὴν λίθον, ἥτις ἕλκει τὰ σιδήρια· πολλοὶ δὲ ἄλλοι τὴν αὐτὴν καλεῖσθαι καὶ μαγνῖτιν, καὶ ἡράκλειαν λέγουσιν, ἀποδιδόντες καὶ τὰς αἰτίας τῆς διαφόρου ὀνομασίας. λέγει δὲ καὶ ὡς ὁ Γαληνὸς τὴν ἤλεκτρον φησὶν ἕλκειν τὰ κηρύβια.

Ὅτι τοῦ μὲν ἀνδρὸς τὸν ἀδελφὸν αἱ γυναῖκες δαέρα καλοῦσι· τὴν δὲ ἀδελφὴν οὐκέτι δάειραν, ἀλλὰ γάλον, καθὼς καὶ Ὅμηρός φησι.

Εἰδομένη γαλόῳ Ἀντηνορίδαο δάμαρτι.

Καὶ θεῖον μὲν ὀνομάζουσι τὸν τοῦ πατρὸς ἀδελφόν· οὐκέτι δὲ τὸ θῆλυ, ἀλλὰ τηθίδα. καὶ πάππον μὲν φασι τὸν πατέρα τοῦ πατρός· μάμμην δ' οὐκέτι τὴν τοῦ πατρὸς μητέρα, ἀλλὰ τιθήν. μάμμας δὲ οἱ παλαιοὶ τὰς αὐτῶν μητέρας καλεῖν εἰώθεσαν.

Ὅτι Δίδυμος περὶ παροιμιῶν δεκατρία βιβλία συντέταχε, [καὶ] πρὸς τοὺς περὶ παροιμιῶν συντεταχότας ἐπιγράψας αὐτά.

Ὅτι τὰς νῦν λεγομένας κουρίδας οἱ ἀττικοὶ κομμωτρίας ἐκάλουν. εὕρηται δὲ παρὰ Μενάνδρῳ καὶ τὸ, κουρίδα.

Ὅτι ὁ στίχος ὁ καὶ παροιμιαζόμενος, Ὅρκους ἐγὼ γυναικὸς εἰς

non usurpant : κιθάραν dicunt & κιθαριστήν, sed dicunt λύραν, non item λυριστήν.

Dicit, lapidem, qui ferrum trahat, non μαγνῖτιν, maguetem, sed ἡρακλείαν λίθον vocari, multi verò alii dicunt & μαγνῖτιν & ἡρακλείαν vocari reddentes variæ appellationis causas. Dicit Galenus Electrum ad se trahere putamina fabarum.

Mariti fratrem mulieres δαέρα vocant, sororem vero non item δάειραν, sed γάλον, unde & Homerus ait:

Εἰδομένη γαλόῳ Ἀντηνορίδαο δάμαρτι.

Et θεῖον vocant patris fratrem, non sic verò θείαν sororem, sed τηθίδα. Et πάππον dicunt patrem patris, μάμμην non item matris matrem, sed τηθήν. Antiqui verò matres suas μάμμας vocare solent.

Didymus decem Libros Proverbiorum composuit, & Proverbiorum Scriptoribus hæc nuncupavit.

Quæ nunc vocantur κουρίδες, vocant κομμωτρίας, quanquam Menander etiam κουρίδα dixerit.

Versus ille proverbialis: Ὅρκους ἐγὼ γυναικὸς εἰς ὕδωρ γράφω,

ὕδωρ

ὕδωρ γράφω, ἐστὶ μὲν Σοφοκλέους, τοῦτον δὲ παρῳδήσας ὁ Φιλωνίδης, ἔφη· Ὅρκους δὲ μοιχῶν εἰς τέφραν γράφω. Οἱ δὲ τὰς γυναῖκας σκώπτοντες, φασίν· Ὅρκους ἐγὼ γυναικῶν εἰς οἶκτον γράφω.

Juramenta mulieris in aqua scribo, est Sophoclis, quod Philonides per Parodiam exprimens dixit: Ὅρκους δὲ μοιχῶν εἰς τέφραν γράφω, *Juramenta Mæchorum cineri inscribo.* Qui mulieres irrident sic dicunt. Ὅρκους ἐγὼ γυναικῶν εἰς οἶκτον γράφω, *juramenta mulierum ejulatibus inscribo.*

Ὅτι τῶν κδ΄ στοιχείων τὸ μῦ, καὶ τὸ νῦ, καὶ τὸ ῦ ἐκτεταμένων ἔχουσι τὸ δίχρονον, καὶ περισπῶνται, καὶ τὰ ἄλλα δὲ, τὰ εἰς μονοσύλλαβα καὶ δίφθογγον ἔχει τὴν συλλαβὴν, καὶ περισπᾶται· οἷον φεῖ ψεῖ χεῖ. τὸ δὲ ὦ, δῆλον ὅτι περισπᾶται. τῶν δὲ δισυλλάβων, ὅσα μὲν ἔχει τὴν παραλήγουσαν μακρὰν, φύσει περισπᾶται, οἷον βῆτα, θῆτα, ἦτα· ὅσα δὲ μὴ παροξύνεται· ἄλφα, κάππα, δέλτα.

Inter viginti quatuor literas μῦ νῦ, ῦ duobus temporibus æquivalent, & circumflectuntur: & aliæ monosyllabæ, & Diphthongo Syllaba terminantur, & circumflectuntur, verbi gratia, φεῖ, χεῖ, ψεῖ. ὦ apertè circumflectitur: inter Disyllabas verò quædam habent primam longam, quæ natura sua circumflectitur, ut βῆτα, θῆτα, ἦτα: quæ vero non circumflectuntur, penultima acuuntur, ut ἄλφα, κάππα, δέλτα.

Ὅτι ὄνομα θεραπαίνης Πηλούσιον ἦν. δι' ἧς ὁ μολοσσὸς Πύῤῥος ἀνεῖλε φαρμάκῳ τὴν μητέρα.

Ancillæ nomen Pelusium erat, per quam Pyrrhus Molossus veneno matrem interfecit.

Ὅτι ἀνθρακεὺς, ὁ ἐν τῇ συνηθείᾳ καλούμενος καρβωνάριος.

Ἀνθρακεὺς vocatur qui vulgo carbonarius.

Ὅτι ὀνηλάτου μὲν υἱὸς Διονύσιος ἦν, ὁ τῆς σικελίας ἄρξας ἔτη μ΄, δυοῖν ἀποδέοντα. Ἀγαθοκλῆς δὲ κεραμέως, καὶ αὐτὸς συχνὸν χρόνον σικελίας ἄρξας. τῆς δ' ἀταρνέως (πόλις δ' αὕτη θρακίας) ἐκτομίας ὢν, καὶ δοῦλος, ἦρξεν Ἑρμείας. Πῶρος δ' ὁ βασιλεὺς ἰνδῶν, κουρέως ἦν υἱός. Βράδυλλις δὲ τις ἰλλυρίων

Dionysius filius fuit agasonis qui Siciliæ annis duodequadraginta præfuit. Hermeas castratus & servus cùm esset Aternæ (quæ Thraciæ civitas est) rex fuit. Porus Indorum, rex filius tonsoris. Bradyllis carbonarius cum fuisset, Illyricum duxit exercitum. Or-

ἐστρατήγησεν, ἀνθρακεὺς γεγονώς. καὶ Ὀρθαγόρας Σικυῶνος ἐτυράννησεν ὁ μάγειρος.

Ὅτι τὸ μόγις ἀναλογώτερον διὰ τοῦ γ, φησὶ, γράφεται, ἐπὶ τῶν κατὰ πόνου γινομένων ταττόμενον· οἱ δὲ Ἴωνες καὶ Αἰολεῖς παραλόγως διὰ τοῦ λ. μόλις λέγοντες, ἐκφέρουσι καὶ γράφουσι.

Ὅτι τὸ ὦ τὰν, μέρη φησὶν εἶναι· τὸ μὲν ὦ καθ' αὑτὸ, τὸ δὲ τὰν κατὰ ἀποβολὴν τοῦ ε. τὸ γὰρ πλῆρες, ἐτὰν ἐστι, καὶ συναλιφέντος τοῦ ω, γέγονεν ὦτάν * γὰρ ὁ ἀληθὴς φίλος. καὶ γὰρ ἐτεὸν τὸ ἀληθές.

Ὅτι νεκρὸς λέγεται, κατὰ στέρησιν τοῦ κηρὸς, νήκηρός τις ὤν, καὶ κατὰ συγκοπὴν νέκρος. τὸ γὰρ νη στερητικὸν καὶ νε φασί. διὸ καὶ νεκρὸς, ὁ μήπω δυνάμενος νομῆς καὶ βορᾶς μεταλαβεῖν, γάλακτι δὲ μόνῳ τρεφόμενος. καὶ νέκταρ, ὃ μὴ ἔστι δυνατὸν τοῖς θνητοῖς, τουτέστι τοῖς κτεινομένοις μεταλαβεῖν. ἔστι γὰρ κτὰρ ῥηματικὸν ὄνομα, ἀπὸ τοῦ ῥήματος παρηγμένον τοῦ κτῶ· τοῦ δηλοῦντος τὸ κτείνω.

Ὅτι τὸ ὦ, οἱ ἄρθρον κλητικὸν ὑπειληφότες, πλανῶνται· τὰ γὰρ ἄρθρα οὐ χρῄζουσι κλητικῆς· καὶ γὰρ αὐτὰ μὲν τῶν μὴ παρόντων τὴν ἀναφορὰν δηλοῖ. τὸ δὲ ὦ κατ' ἐνέργειαν μόνον τῆς δείξεως τῇ κλητικῇ προσῆλθεν. Ὅτι δὲ ἁμαρτάνουσιν, οἱ νομίζοντες αὐτὸ κλητικὴν, καὶ

thagoras coquus Sicyoniæ dominatus eſt.

Verbum *μόγις, vix*, aptiſſime per γ ſcribi ait; poſitum pro iis quæ fiunt cum labore. Iones & Æoles ineptè per λ ſcribunt *μόλις*, & pronuntiant.

Ὦ τὰν (*pro ὦ ἐτὰν, Heus bone vir*) diviſum eſſe dicit, ὦ quidem ſolum, *τὰν* rejecto *ἐ*. Integrum eſt enim *ἐτὰν*, & coalitione cum ω fit *ὦ τὰν*. *ἔτης* enim amicus verus eſt: nam *ἐτεὸν* verum ſignificat.

Νεκρὸς dicitur de privatis anima, quaſi *νήκηρος*, & per ſyncopen *νεκρὸς*. Ajunt *νὲ* & *νὴ* privativas particulas. Ideò & *νεβρὸς* (hinnulus) qui cibum & alimentum accipere nondum poteſt, ſeu ſolo lacte nutritur. *νέκταρ* quod mortales edere non poſſunt. *κτεινόμενοι* enim qui occiſi ſunt. Eſt autem *κτὰρ* verbale à verbo *κτῶ*, quod ſignificat *κτείνω* occido.

Qui ὦ articulum vocandi putant falluntur. Articuli enim vocativo non opus habent. Etenim articuli abſentium relationem quandam ſignificant. ὦ verò ad energiam demonſtrationum ſolum vocativo adjungitur. Errare autem eos ait, qui putant illud vo-

χρό-

χρόνος καὶ ὁ τόνος δηλοῖ καὶ τὸ πνεῦμα. καὶ γὰρ ψιλοῦται, τῶν ἄλλων ἄρθρων, ὅσα πνεῦμα δέχεται, δασυνομένων· καὶ τὰ μὲν ὀξύνεται, τὸ δὲ περισπᾶται· καὶ τὰ μὲν βραχύνεται, τὸ δὲ μακρόν ἐστι φύσει. Ὅτι δὲ οὐκ ἔστι τῆς ὁ εὐθείας τὸ ὦ κλητικόν, κἀντεῦθεν ἐστὶ καταφανές· ἡ κλητικὴ τῇ ἰδίᾳ εὐθείᾳ ἰσοχρονεῖ, ἢ τὸν ἐλάττω ἀναδέχεται χρόνον· οἷον, Ἀγαμέμνων καὶ ὦ Ἀγάμεμνον. Ἐνταῦθα δὲ τοὐναντίον. οὐκ ἔστιν οὖν ἄρθρον, ἀλλ' ἐπίρρημα. συντάττεται δ' ὅμως τῇ κλητικῇ ἐπίρρημα ὄν· ὥσπερ καὶ ἄλλα τῶν ἐπιρρημάτων γενικῇ συντάττεται, ὡς παρὰ τῷ ποιητῇ, ἐν τῇ ω τῆς Ὀδυσσείας. καὶ αἰτιατικῇ, τὸ νὴ καὶ τὸ μά. καὶ γὰρ ὀμνύοντες αἰτιατικῇ συνάπτουσι τὰ ἐπιρρήματα ταῦτα.

Ὅτι τὸ κνέφας οἱ μὲν φασιν ἀπὸ τοῦ κενέφας γενέσθαι, κενὸν γάρ ἐστι φάους· οἱ δὲ κατὰ πλεονασμὸν τοῦ κ. νέφος γὰρ εἶναι καὶ νέφας τὸ αὐτοτελές, διὰ τοῦ νε στερητικοῦ τὸ ἐστερημένον τοῦ φωτὸς ἀποσημαῖνον. ὥσπερ καὶ τὸ κτύπος γέγονε, κατὰ πλεονασμὸν τοῦ κ. τύπος γάρ ἐστιν ὁ κτύπος, ῥηματικὸν ὄνομα, παρὰ τὸ τύπτω. καὶ τὸ καίνυτο, αἴνυτο ὄν, περισσὸν ἔχει τὸ κ. καὶ τὸ ναῦρος· αὖρος γάρ ἐστιν· οἷον, ὁ κατὰ νοῦν ἐλαφρός.

Ὅτι τὴν Μοῦσαν οἱ μὲν ἐτυμολο-

cativum esse, & tempus & accentus, & spiritus indicant. Etenim levigatur, cùm omnes articuli, qui spiritum recipiunt, aspiratione notentur, & illi acuuntur, hoc circumflectitur, illi corripiuntur, hoc naturâ longum est. Quod ὦ non sit vocativus à recto ὁ, hinc etiam manifestum est. Vocativus recto suo æquivalet tempore, vel tempus minus suscipit, ut Ἀγαμέμνων, & ὦ Ἀγάμεμνον. Hic vero contrarium. Non est igitur Articulus, sed adverbium: conjungitur tamen cum vocativo, cum sit adverbium. Quemadmodum & alia adverbia cum genitivo junguntur, ut apud Poëtam in Odys. ω. Et cum accusativo νὴ & μὰ jungitur. Etenim jurantes accusativo jungunt.

Κνέφας alii putant esse à κενέφας. Est enim κενὸν φάους lumine vacuum: alii verò per pleonasmum κ. νέφος enim esse, & νέφας perfectum per νε privativum, *privatum lumine* significans. Quemadmodum & κτύπος, per pleonasmum κ. τύπος enim est κτύπος, nomen verbale à verbo τύπτω. & καίνυτο, αἴνυτο ὂν per pleonasmum habet κ. & ναῦρος, αὖρος, enim est qui mente levis est.

Musam alii derivant a μαιοῦσιν

γοῦσιν

γοῦσιν ἀπὸ τοῦ μαιοῦσάν τινα εἶναι. ἡ γὰρ μουσικὴ παίδευσις, οὐδὲν μυστηρίων διαφέρει. οἱ δὲ παρὰ τὸ μαάσαι· τὸ γὰρ ζητεῖν δωριεῖς λέγουσι μῶ. καὶ μῶται τὸ τρίτον πρόσωπον παρ' Ἐπιχάρμῳ, καὶ μῶνται παρ' Εὐφορίωνι, καὶ μώμενοι ἡ μετοχὴ παρὰ Σοφοκλεῖ. εὐλογώτερον οὖν, τὴν μοῦσαν ἐντεῦθεν εἰρῆσθαι, παντὸς νομιζομένην εὑρέτιν μαθήματος. μαίεσθαι δὲ καὶ Ὅμηρος οἶδε, τὸ ζητεῖν. καὶ μαῖαν φαμὲν τὴν ζητοῦσαν ἰατρὸν, τὸ κρυπτόμενον.

Ὅτι ἡ μάκαρ φησὶ μονήρης ἐστὶ λέξις, καὶ ἐν τοῖς θηλυκοῖς, τὸ δάμαρ. τὸ δὲ μάκαρ, ἐκ τοῦ μακάριος, ἀποκέκοπται, ὥσπερ καὶ τὸ ὑμέναιε γέγονεν [ἀποκοπὴν ὑμέν.

Ὅτι τὸ μακκοᾶν, ἀρχαϊκῶς ἐστὶ τὸ μὴ ἀκούειν· ἢ τὸ μὴ κοεῖν, ὅπερ τὸ νοεῖν ἐδήλου. Καλλίμαχος δ' ἐν Ἑκάβῃ, ἐκόησε φησὶν, ἀντὶ τοῦ ἐνόησεν.

Ὅτι τὸ μακάριος τινὲς ἐτυμολογοῦσιν, ἐκ τοῦ μηκήριος, οἷον ἐκ τοῦ μακήριον ὑποκεῖσθαι τὸ ἀθάνατον· ἢ ἐκ τοῦ ἀκήριος, κατὰ πλεονασμὸν τοῦ μ μακάριος.

Ὅτι τὸ ἄλευρον κατὰ πλεονασμὸν τοῦ μ ἐστὶν εὑρεῖν μάλευρον· καὶ τὸ μία δὲ, ἐκ τοῦ ἴα γεγονὸς, κατὰ πλεονασμὸν ἔχει τὸ μ.

Ὅτι περὶ τῆς ἀηδόνος μυθολογεῖται, ὡς Ζήτης ὁ Βορέου (παῖς) ἐλα-

ινα, id eſt, *inveſtigatricem*: doctrina enim Muſarum nihil à myſteriis diſcrepat. Alii à μαάσαι derivant. Quærere enim Dores dicunt μῶ. Et tertia perſona μῶται extat apud Epicharmum, μῶνται apud Euphronionem, & μώμενοι participium apud Sophoclem. Aptius igitur eſt Muſam ſic dici, tanquam inventricem omnium diſciplinarum exiſtimatam. Μαίεσθαι Homerus quoque pro *quærere* dixit, & μαῖαν illam dicimus, quæ conſulit Medicum de abſcondito.

Μάκαρ, inquit, ſola vox hac terminatione invenitur, & in fæminis δάμαρ. Μάκαρ per Apocopen à μακάριος, ſicuti ὑμὴν pro ὑμέναιε per apocopen.

Μακκοᾶν, antiquum eſt, μὴ ἀκούειν, vel, μὴ κοεῖν, quod κοεῖν ſignificat *intelligere*. Callimachus in Hecuba ἐκόησε pro ἐνόησε dixit.

Μακάριος alii derivant ex μηκήριος, verbi gratia ex μακήριον, quod fato non ſubjacet, immortalis, vel ex ἀκήριος pleonaſmo τοῦ literæ μ, μακάριος.

Ἄλευρον addito μ invenitur μάλευρον *fama*. & μία *una* ex ἴα factum addito μ.

De Philiomela hæc narrat: Zeten filium Boreæ accepiſſe Phi-

βεν

βεν Ἀηδόνα τοῦ Δουλιχιέως Πανδάρεω τὴν θυγατέρα, Ἄκτυλος δὲ αὐτοῖς υἱὸς γίνεται· ἡ οὖν Ἀηδὼν ὑπονοήσασα, τὸν ἄνδρα νύμφης ἁμαδρυάδος ἐρᾷν τινὸς· ζηλοτυπήσασα, ἐπεὶ αὐτῇ ἐδόκει ὁ υἱὸς Ἄκτυλος τὴν κλοπὴν τῆς μίξεως συνειδέναι τε καὶ συνεργῆσαι: ἀνεῖλεν ἀπὸ θήρας ἐρχόμενον τὸν παῖδα. ᾤκτειρε δ᾽ αὐτὴν ἡ Ἀφροδίτη τοῦ πάθους, καὶ εἰς ὄρνεον μετέβαλε τὴν Ἀηδόνα. μεταγνοῦσα δὲ ἡ πάλαι μὲν γυνὴ, νῦν δ᾽ ὄρνις θρηνεῖ τὸν παῖδα, λύσιν οὐχ εὑρίσκουσα τοῦ πελήματος.

lomelam, filiam Dulychii Pandarei, illis filium natum esse nomine Actylum. Philomela autem suspicata virum Nympham quandam Hamadryadem adamare, zelotypa, cum filius Actylus illi videretur conscius ac adjutor furtivi concubitus, à venatione redeuntem illum interfecit. Venus autem tantam miserata calamitatem in volucrem lusciniam matrem mutavit. Pænitens autem quæ antea fæmina, nunc verò avis luget filium, non reperto mali fine.

Ὅτι τὸ τέττα, ὃ παρ᾽ Ὁμήρῳ κεῖται, εἰρημένον ὡς ἀπὸ τοῦ Διομήδους πρὸς Σθένελον, γραφικῆς ἐστὶ πλάνης. τίποτε γὰρ δηλοῖ τὸ τέττα, μέχρι νῦν οὔπω συνομολογεῖται· ἀλλ᾽ οἱ μὲν σεπτικὴν αὐτὸ φωνὴν εἶναι, φίλου πρὸς ἑταῖρον, φασίν· οἱ δὲ κώτιλε ὦ οὗτος· ἄλλοι δὲ πάλιν, σέ λέγω· οἱ πλείους δὲ τῶν γραμματικῶν, νεωτέρου φασὶν εἶναι προσφώνησιν εἰς πρεσβύτερον. καί τοι γε οὐδ᾽ ἔχουσι δεῖξαι, Διομήδην Σθενέλου νεώτερον. οὐ μὴν ἀλλ᾽ οὐδὲ φαίνεται Ὅμηρος ἀλλαχοῦ χρησάμενος τῇ φωνῇ, ἵν᾽ ἐκ τῆς ἀλλαχόθι φανερᾶς διανοίας, καὶ τὸ ἐνταῦθα τῆς λέξεως ἀνακαθαρθείη ἀμφίβολον· ὥσπερ ἐπὶ τοῦ ἔλλον ἐποίησε. Καὶ γὰρ εἰπὼν ἐκεῖ πρότερον. πόδεσιν ἔλλον εἷλε ποικίλων κύων. τὸ ἄδηλον τῆς λέξεως διεσάφησεν, ὑποκαπὼν, νεκρὸν τὸν ἔλλον ὀνομάσας.

Τέττα, quod apud Homerum est, quod dixit Diomedes ad Sthenelum, scripturæ vitium est. Quid enim significet τέττα ignotum hactenus fuit: Sed alii quidem vocem honoris esse amici ad amicum dicunt; Nonnulli verò, *garrule heus tu*, vel, *ô bone vir* significare ajunt: *alii heus tu garri.* alii rursum, *te appello*: plures verò Grammatici junioris dicunt esse vocem ad seniorem, quanquam ostendere nequeant, Diomedem Sthenelo juniorem fuissé. Neque etiam usquam alibi Homerus hac voce usus, ut ex sensu aliunde noto ambiguitas verbi tolli posset: quod in ἔλλον, quod *hinnulum* significat, fecit. Ibi enim dicit, πόδεσιν ἔλλον εἷλε ποικίλων κύων, *Canis pedibus varie-*

ὡσαύτως τὸ, λάε, ἐκ τῆς ἐτυμολογίας σαφῆ παρίστησι τὴν φωνήν. ἐπεὶ ἀλαός ἐστιν, ὁ μὴ βλέπων τὸ φῶς· ἢ ὅτι τὸ λαεῖν, τὸ ἀπολαυστικῶς ἔχειν, ἐστὶν ὅπερ δείκνυσιν ἐμφατικώτερον διάθεσιν. καὶ ἄλλα δὲ ἐστὶ ξενίζοντα ἐν τοῖς Ὁμήρου μεθ' Ὅμηρον δέ τοῖς νεωτέροις σαφῆ τῇ χρήσει γεγενότα, καὶ τὴν λύσιν τῆς ἀπορίας ἐπιδεξάμενα· τὸ δὲ πέτλα οὐδὲν τοιοῦτον τῆς ἀγνωσίας τοῦ καὶ μὴ διημαρτῆσθαι ἐξείλετο· οὐ τοίνυν πέττα δεῖ γράφειν, ἀλλὰ πέπελα. τῆς ἐπὶ τέλους συλλαβῆς ἀποκοπείσης τοῦ πετέλαθι. καὶ γάρ ἐστιν εὑρεῖν τὸ πέπελα λεγόμενον παρὰ διαφόροις ὡς καὶ Ἄρατος φησὶν ἐν χαρίτων πρώτῃ πέπελα· διὸ καὶ τὸν παρ' Ὁμήρῳ στίχον τινὲς, οὐ πέτλα ἀλλὰ πέπελα προενήνεγκαν· ἀναγινώσκοντες καὶ ἐπισημειωσάμενοι, ὡς ἡ ἀπάτη γέγονεν ἐκ τοῦ, τινὰς τὸ δεύτερον τ ἀντὶ τοῦ λ. λαβεῖν, τῆς βραχυτέρας γραμμῆς τοῦ λ φαντασίαν αὐτοῖς τῆς ὀρθῆς κεραίας τοῦ τ παρεχομένης· τῆς δὲ μείζονος, τῆς ἐπικειμένης ἐγκαρσίας.

Ὅτι φησὶ, τοῦ βασιλέως Κορίνθου ἡ μήτηρ, γυνὴ δὲ Ἀμφίονος, κολοβωτέρῳ σκάζουσα τῷ ἑτέρῳ ποδὶ, λάβδα ἐκαλεῖτο.

Ὅτι ἀναλογώτερον ἡ χροιὰ, κατὰ πάθος δὲ ἐλλειπτικὸν ἡ χρόα καὶ ἡ βοτάνη, ποία μᾶλλον, ἢ πόα λεγομένη.

Ὅτι τὸ ἄτλα φησὶ ψιλοῦσθαι· οἱ δὲ ἄλλοι ἀκριβέστερον εἰς τὰ σημαινό-

gatum hinnulum comprehendit, obscuritatem verbi detegit quod subnectitur, mortuum hinnulum. Similiter & λάε ex etymologia apertam vocem ostendit, cum ἀλαὸς sit, *non videns lucem*. Vel quia λαεῖν idem est ac *frui*, quod vehementiorem ostendit affectionem. & alia multa sunt apud Homerum peregrina, quæ Homeri posteris usu facta sunt perspicua, & dubia omnia submota sunt. Non eadem tamen ratio in πέτλα. Neque enim πέτλα scribendum est sed πέπελα, ultima syllaba ablata à πετέλαθι. Etenim invenire est πέπελα, multos dixisse, ut Aratum, ubi ait ἐν χαρίτων πρώτῃ πέπελα. Ideo & nonnulli Versum Homeri non per πέτλα, sed per πέτελα protulerunt legentes & significantes, errorem accidisse, quod aliqui secundum τ pro λ accipiant, dante illis breviore in linea λ imaginationem litteræ τ, cujus uni apici recto alter incumbit transversus.

Mater Regis Corinthi uxor Amphionis, altero læso pede claudicans, Labda vocata est.

Rectius χροιὰ dicitur: sed per Ellipsin χρόα. & Herba, potius ποία quàm πόα dicta est.

Ἄττα ait levi spiritu scribi: alii secundum significata accuratius di-

μθυοι

μὲν διαιροῦντες, οἰκειότερον καὶ περὶ τῶν πνευμάτων διείλοντο.

Ὅτι τὸ ἐλαύνω παράλογόν ἐστι, φησί· πρὸ τέλους γὰρ ῥῆμα σύμφωνον ἔχον, καὶ παραλήγουσαν τὴν αυ, οὐδέποτε βαρύνεται· δυοῖν γὰρ θάτερον, ἢ καθαρεῦον βαρύτονόν ἐστιν, ἢ σύμφωνον ἔχον, περισπᾶται· τοῦ μὲν φαύω, ἐξ οὗ καὶ τὸ ἔφαυσε· τοῦ δευτέρου δὲ, ἀμαυρῶ, καὶ τὰ ὅμοια. τὸ δὲ χαύνω, παραλόγως βαρύνεται. τεχνολογοῦσι δὲ τὸ ἐλαύνω, οἱ μὲν ἀπὸ τοῦ ἐλῶ ἐλαύνω· τινὲς δὲ ὥσπερ ἀπὸ τοῦ βῶ βαίνω, οὕτω φασὶ καὶ ἀπὸ τοῦ ἐλῶ γέγονεν ἐλαίνω, καὶ μεταθέσει τοῦ διχρόνου, ἐλαύνω· πλὴν μονῆρές ἐστι τὸ ἐλαύνω, καὶ διὰ τοῦτο οὐδὲ κλίσιν βεβαίαν ἔχει. ἑτερόκλιτος οὖν ἐστιν ὁ παρακείμενος· ἀπὸ γὰρ τοῦ ἐλάζω γίνεται τὸ ἐλήλακα.

Ὅτι ὁ τὲ συμπλεκτικὸς ἐγκλίνεται μόνος· ἴσως, διότι τοῖς παραπληρωματικοῖς κατὰ φωνὴν συνεμπίπτει· οἱ δὲ Αἰολεῖς ἂν μὲν ὡς συμπλεκτικὸν αὐτὸ παραλάβωσιν, ὁμοίως ἡμῖν ἐκφωνοῦσι τὸν τὲ· ἂν δὲ παραπληρωματικῶς, εἰς ο τρέπουσι τὴν συλλαβὴν, καὶ τὸ λέγουσιν, ἀντὶ τοῦ τέ.

Ὅτι τὸ γλωσσοκομεῖον κυρίως μέν ἐστι τὸ ἀγγεῖον ὃ τὰς αὐλητικὰς ὑποδέχεται γλώσσας· οἱ δὲ νῦν καταχρώμενοι, καὶ ἐπὶ τῶν ἑτέρων δεχομένων τιθέασι τὴν λέξιν. καὶ τοῦτο μὲν

ſtinguentes, ſpiritibus etiam variare ſolent.

Ἐλαύνω fruor irregulare eſt: ante finem enim verbum conſonantem habens, & in penultima habens ſyllabam in αυ, terminatam, nunquam gravatur. Duorum enim alterum eſt vel purum, Barytonum, vel conſonantem habens, circumflectitur, ut φαύω, unde ἔφαυσε: alterius exemplum ἀμαυρῶ, & ſimilia. χαύνω non bene gravatur. Formant autem nonnulli ἐλαύνω ab ἐλῶ. Nonnulli verò ut à βῶ fit βαίνω, ſic ajunt etiam ab ἐλῶ ἐλαίνω factum, & tranſmutatione Diphthongi ἐλαύνω. Sed ſolum eſt ἐλαύνω, & ideò nec regularem conjugationem habet, heteroclitum namque eſt perfectum, ab ἐλάζω enim ἐλήλακα formatur.

Conjunctio τὲ ſola eſt Enclitica, fortè quia voce eadem cum expletivis utuntur. Æoles verò, ſiquidem ut copulativam aſſumſerint, ſimiliter ut nos τὲ efferunt. Si verò expletivè, in ο vertunt ſyllabam, & τὸ dicunt pro τέ.

Γλωσσοκομεῖον propriè eſt vas, quod linguas tibiarum recipit: hodiè verò abutentes ad receptacula aliarum rerum accommodant, & hoc quidem tolerabile: alii verò

ἀνεκτὸν· οἱ δὲ περιδιαστρέφουσι καὶ τὸν τόνον καὶ τὸν χρόνον. δέον γὰρ περισπᾶν τὴν παραλήγουσαν μακρὰν, οὗτοι καὶ συστέλλουσι καὶ προπαροξύνουσιν.

Ὅτι μάζης μὲν εἶδος οἱ παλαιοὶ θριδακίνην καλοῦσι, τὴν δὲ βοτάνην θρίδακα· οἱ δὲ ἰατροὶ θρίδακα μὲν τὸ ἥμερον λάχανον. θριδακίνην δὲ τὸ ἄγριον καλοῦσιν.

Ὅτι ὥσπερ τὰ νῦ φαμὲν, καὶ τὰ μῦ, πληθυντικῶς ἐκφωνεῖν ἐθέλοντες τὰ στοιχεῖα: οὕτω καὶ τὰ σίγμα δεῖ λέγειν, ἀλλ' οὐχὶ τὰ σίγματα. καὶ γὰρ ἄκλιτα τῶν στοιχείων τὰ ὀνόματα· διὸ καὶ τὸ παρὰ τῷ Ξενοφῶντι ἐν τοῖς ἑλληνικοῖς εἰρημένον οὐχ ὑφ' ἓν τὰ σίγματα τῶν ἀσπίδων ἀναγνωστέον, ἀλλὰ δισυλλάβως μὲν τὰ σίγμα, καὶ ἀπ' ἄλλης ἀρχῆς τὰ τῶν ἀσπίδων, κατὰ διάστασιν.

Ὅτι τὸ ἀρχέτυπον φασὶν οὐδενὶ τῶν ἀρχαίων συγγραφέων, οὐδὲ ῥητόρων, οὐδὲ τῶν μούσαις κατόχων εἴρηται, ὡς Διονύσιος ὁ Ἁλικαρνασσεὺς ἱστορεῖ.

Ὅτι κρήγιον τὸ ἀληθὲς εἴρηται, καρέγγυόν τι ὄν· οἱ γὰρ ἀληθῶς τι πράττειν μέλλοντες, ἐγγυῶνται τοῦτο τῇ κεφαλῇ κατανεύοντες· οἱ δὲ κρήγιον, οὐ τὸ ἀληθὲς, ἀλλὰ τὸ ἀγαθὸν σημαίνειν φασὶ, καρήγιον ἐτυμολογοῦντες. οἷον ἡδῦνον τὸ κῆρ, τουτέστι τὴν ψυχήν· ἡδύνειν γὰρ πέφυκε τὴν ψυχὴν τὸ ἀγαθόν.

invertunt & ſonum & tempus. Oportet enim penultimam longam circumflecti, illi corripiunt, & acutum in antepenultima ponunt.

Speciem mazæ antiqui θριδακίνην vocant: herbam verò θρίδακα. Medici θρίδακα lactucam, ſive *olus hortenſe*, θριδακίνην vero ſilveſtre vocant.

Quemadmodum dicimus τὰ νῦ & τὰ μῦ, cum literas in plurali efferre volumus: ſic & τὰ σίγμα dicendum eſt & non τὰ σίγματα. Etenim non declinantur nomina literarum, ideòque quod à Xenophonte in ἑλληνικοῖς dictum eſt τὰ σίγματα τῶν ἀσπίδων, non conjunctim legendum eſt, ſed duabus ſyllabis τὰ σίγμα, & ab alio principio, τὰ τῶν ἀσπίδων, diviſim.

Ajunt Ἀρχέτυπον à nullo antiquo ſcriptore, nec oratore, nec poëta dictum eſſe, ut ſcribit Dionyſius Halicarnaſſeus.

Κρήγιον verum ſignificare dicitur, quaſi καρέγγυον. Qui enim verè aliquid facturi ſunt, illud promittunt capite annuentes. Alii verò κρήγιον, non verum ſed bonum ſignificare ajunt, quaſi καρήγιον derivantes, ut demulcens cor, id eſt animum; bonum enim demulcere animum ſolet.

Ὅτι

Ὅτι ὀργιζομένου ἐστὶ, τὸ τὰ αὐτὰ πολλάκις λέγειν. καὶ γὰρ τὸ τῆς ὀργῆς πάθος ἄγονον. διὸ καὶ Ἀγαμέμνων ὀργιζόμενος τῷ Κάλχοντι, ἐν τοῖς αὐτοῖς ῥήμασι τὴν βλασφημίαν προσφέρει· Μάντι, λέγων, κακῶν. καὶ

Αἰεί σοι φίλον τὰ κακὰ μαντεύεσθαι·
καὶ ἐσθλὸν οὐδέ πώ ποτε εἶπες,

Ὅτι τὸ ἐπιτὰξ παρὰ Καλλιμάχῳ καὶ Ἀράτῳ κείμενον, ἀπὸ τοῦ ὁριστικοῦ μέλλοντος γέγονε, κατὰ ἀποβολὴν τῆς ἐπὶ τέλει μακρᾶς συλλαβῆς. ὥσπερ καὶ τὸ χωρὶς τοῦ χωρίσω, καὶ τὸ πέλας, τοῦ πελάσω καὶ τὸ μὶξ, ἀπὸ τοῦ μίξω. ὅθεν καὶ τὸ ἐπιμὶξ παρ' Ὁμήρῳ. καὶ τὸ δὰξ ἀπὸ τοῦ δάξω· καὶ γὰρ οἱ Ἴωνες ἀπὸ τοῦ δάκνω τὸ δάξω ἐκφέρουσιν. ἐκ δὲ τοῦ δὰξ, τὸ ὀδὰξ. καὶ ἀπὸ τοῦ πλύξω δὲ, πλὺξ· καὶ ἀποβολῇ τοῦ τ πὺξ. οὕτως οὖν καὶ ἀπὸ τοῦ οὐδίσω οὐδὶς καὶ ἀμφουδίς· ἀμύξω, ἀμὺξ, παρὰ Νικάνδρῳ· καὶ πλήξω, πλὴξ καὶ ἀμφιπλήξ· καὶ ἀγκάσω, ἀγκὰς· καὶ τύψω, τὺψ καὶ περιτύψ· ὡσαύτως καὶ ὀκλάσω, ὀκλὰς καὶ ὀκλάξ. πείσω, πεὶς πεὶξ καὶ ἀπείξ· οὕτως οὖν καὶ ἐκ τοῦ ἐπιτάξω· ἐπιτὰξ, ὃ κατ' ἐπίταγμα καὶ κέλευσιν πράττεται.

Ὅτι τὸ κύρβεις οἱ μὲν ἀττικοὶ, ἀρρενικῶς ἐκφωνοῦσι. Καλλίμαχος δὲ οὐδετέρως. καὶ τὸ φοιτάζειν δὲ Καλλίμαχος παραλόγως εἶπε φοιτίζειν, φάμενος, ἀγαθοὶ πολλάκις ἠΐθεοι.

Ὅτι ... νιδὴ .... καὶ τὰ ... ῥύψαι δὲ σημαίνει βρενθύεται δὲ, ἀλαζονεύεται. γέγονε δὲ ἀπὸ τοῦ

Irati est eadem sæpe dicere: infæcundus est enim iræ affectus. Ideò & Agamemnon, iratus Calchanti, iisdem sæpe verbis conviciatur. Vates dicens improbè,

Mala soles semper prædicere. Et, *nihil unquam boni prædixisti.*

Ἐπιτὰξ apud Callimachum & Aratum à futuro fit, rejecta syllaba longa finali, quemadmodum & χωρὶς à χωρίσω, & πέλας à πελάσω, μὶξ à μίξω unde & ἐπιμὶξ, apud Homerum, & δὰξ à futuro δάξω. Iones enim à à δάκνω δάξω formant, ex δὰξ venit ὀδὰξ, à πλύξω πτύξ, & rejecto etiam τ, πὺξ. Sic & ab οὐδίσω οὐδὶς, & ἀμφουδὶς, ἀμύξω ἀμὺξ apud Nicandrum, & à πλήξω πλὴξ & ἀμφιπλὴξ: ab αγκάσω ἀγκὰς, τύψω τὺψ & περιτὺψ. Similiter & ab ὀκλασω ὀκλὰς, & ὀκλὰξ. πείσω, πεὶς, πεὶξ & ἀπείξ. Sic ergo & ex ἐπιτάξω, ἐπιτὰξ, quod imperio & jussione fit.

Κύρβεις Attici in masculino efferunt, Callimachus in neutro. Et idem præter rationem φοιτάζειν pro φατίζειν dixit, cum inquit, boni sæpe sunt juvenes * *

.... Detergere vero significat. Superbit autem & gloriatur est βρενθύεται. fit ergo à βρέν-

βρένθιον, ὅ ἐστι μύρον· οἱ γὰρ ἀλαζονευόμενοι καὶ βρενθυόμενοι, μύρῳ χρῆσθαι εἰώθεισαν.

Ὅτι μύρων εἴδη, φησὶ, βακάριος, καρκίτανος, στάκτη, πλαγγόνιον· ὅπερ εὗρε γυνὴ Ἠλεία καλουμένη Πλάγγων· μεταλεῖον, ὅπερ εὗρε Μέταλλος συρακούσιος.

Ὅτι παρὰ Εὐφορίωνι τῷ φύσει μὲν χαλκιδεῖ, θέσει δὲ ἀθηναίῳ, κακοζήλους ἐστὶν εὑρεῖν λέξεις. καὶ γὰρ τὸν Ἰάσονα ναύαγον εἶπεν· ὅπερ οὐ νεναυαγηκότα μᾶλλον, τὸν δὲ ναυῦ ἄγοντα, δηλοῖ. καὶ τὸν τὰ χρυσᾶ μῆλα τῶν ἑσπερίδων φοροῦντα ὄφιν, κηπουρὸν ὠνόμασε. παρεζήλωσε δὲ τὸν πρῶτον Διονύσιον τῆς σικελίας τύραννον. ὅς ὑπὸ τῆς ἐξουσίας καὶ τῶν κολάκων καὶ τῆς τρυφῆς διαφθειρόμενος, ἐπιχείρησε καὶ τραγῳδίας γράφειν. ἐν αἷς καὶ τοιαῦτα συνεφόρησε ῥήματα· τὸ μὲν ἀκόντιον, καλῶν βαλάντιον· τὸν δὲ κάδον, ἑλκύδριον. σκέπαρνον δὲ, τὸ ἔριον· τὴν δὲ χλαῖναν, ἐριόλην, οἷον, ὄλεθρον οὖσαν τῶν ἐρίων· καὶ πολλὰ τοιαῦτα καταγέλαστα.

Ὅτι ὁ τῆς θυίας τριβεὺς, δοῖδυξ μὲν παρὰ τοῖς Ἀττικοῖς ὀνομάζεται, ἀλετρίβανος δὲ παρὰ τῇ συνηθείᾳ· καὶ οὐδὲν ἧττον παρὰ ἀθηναίοις. Διονύσιος δὲ ὁ προειρημένος τύραννος, θυέστην τὸν δοίδυκα ἐκάλει. Εἰκότως ἄρα τῆς τῶν τοιούτων ἀκροάσεως τὰς λατομίας μᾶλλον ᾑρεῖτο Φιλόξενος.

Ὅτι οἱ κωμικοὶ τοὺς οἰκέτας τὸ μὲν

βρένθιον, quod unguentum est: jactabundi enim & superbi unguento uti solent.

Unguentorum species sunt Bacarius, Narcitanus, Stacte, Plangonion, quod invenit mulier, Elea nomine, Plangon, Metaleum, quod Metalus Syracusius repperit.

Apud Euphorionem origine Chalcidensem, incolam vero Atheniensem, non imitandas voces lices reperire. Nam Jasonem ναύαγον dixit, quod non tam significat naufragum quam navem regentem; & serpentem aurea mala Hesperidem ferentem, Κηπουρὸν nominavit. Malè autem æmulatus est primum Dionysium Siciliæ tyrannum, qui licentia adulatorum, & deliciis corruptus, cæpit tragædias scribere in quibus has voces congessit, ἀκόντιον vocans βαλάντιον. κάδον vero ἑλκύδριον σκέπαρνον ἔριον, χλαῖναν ἐριόλην, ut quæ fuerit pernicies lanarum, & talia multa ridicula.

Mortarii pistillum, δοῖδυξ ab Atticis vocatur. ἀλετρίβανος vero communiter & Atticè dicitur. Dionysius verò Tyrannus, de quo ante dictum est, δοίδυκα vocat θυέστην. Meritò igitur maluit ad latumias damnari Philoxenus, quàm talia audire.

Comici plerumque servis no-

πλέον

πλέον ἀπὸ τοῦ γένους ἐκάλουν: οἷον σῦρον, καρίωνα, μίδαν, γέταν καὶ ὅμοια. ἐκάλουν δὲ καὶ τὰ ἐξ ἐπιθέτων. ὡς ἀπὸ τοῦ χρώματος μὲν, πυῤῥίαν καὶ ξανθίαν ἀπὸ τοῦ τρόπου δὲ παρμένωνα, καὶ πιστὸν, καὶ δρόμωνα. ἐκάλουν δὲ καὶ ἀπὸ τῆς ἡμέρας, ἐν ᾗ ὠνήσαντο τὸν οἰκέτην. ἐξ οὗ καὶ τοὺς νουμηνας ὠνόμαζον.

Ὅτι τρεῖς ἱστοροῦνται φθειριάσει τεθνάναι (ἔστι δὲ τὸ νόσημα μὲν, τῶν σπανίων· γίνεται δὲ ὅταν εἰς φθεῖρας ἀναλυθῇ ἅπαν τὸ σῶμα) ἀλλὰ τῶν ἐκ τῆς νόσου ταύτης τεθνεώτων, τῶν μὲν ἡρώων, Ἄκαστός ἐστιν ὁ Πελίου. δεύτερος, ὁ σύρος Φερεκύδης, ὁ τὴν γενεαλογίαν συγγράψας, ὃν καὶ λέγουσι γενικῶς τὴν συμφορὰν ἐνεγκεῖν· τρίτος, ὁ ῥομαίων πολλάκις ὑπατεύσας Σύλας, ἤδη σφόδρα γηραιὸς ὢν, ὡς καὶ Ἐπαφρόδιτος, διὰ τὴν τύχην ἐπωνομάζετο.

Ὅτι ἀναλογώτερον ἀντὶ μὲν τῆς ΕἸΣ προθέσεως, τὸ ἘΣ λέγειν· ἀντὶ δὲ τῆς ἐξ, τὸ ἐκ. πᾶσα γὰρ πρόθεσις βραχυκαταληκτεῖν. θέλει ἀλλ' ἕτερος πάλιν λόγος τὴν ἘΚ ξενίας διώκει. οὐδεμία γὰρ παρὰ Ἀττικοῖς λέξις εἰς Κ. καταλήγει.

Ὅτι τὸ κυθώλης διὰ τοῦ λ γράφουσιν, ἀλλ' οὐ διὰ τοῦ δ. ἄργους γὰρ ἦν χωρίον τι καλούμενον κύθνιον, οὗ τοὺς ἄνδρας ποτὲ Ἀμφιτρύων ἀνεῖλε πάντας. πλὴν ὀλίγων πανύ.

Ὅτι ὁ παρ' ἄλλοις μισθοῦ δουλεύ-

mina à natali solo indunt, ut Syrum, Carionem, Midam & similia: partim ex adjunctis, ut à colore quidam Pyrrian, & Xanthian: à moribus Parmenonem, Pistum, Dromonem: item a die, quo emtus est servus: unde & Numenias vocant.

Tres dicuntur Phthiriasi, id est morbo pediculari, mortui esse: perpaucorum enim hic morbus. Fit autem cum totum corpus in pediculos resolvitur, sed ex Heroibus, qui hoc morbo extincti sunt, est Acastus Peliæ F. Secundus Pherecydes Syrus, qui Genealogiam conscripsit, quem & ajunt ab ortu hoc malum habuisse. Tertius Romanorum sæpe consul Sylla jam senex, ut etiam Felix propter fortunam dictus est.

Ἐς melius secundum analogiam quam præpositio εἰς dicitur, & ἐκ quam ἐξ. Omnis enim præpositio ultima brevi est. Sed alia contrà ratio ἐκ peregrinationis accusat. Nulla enim vox apud Atticos in κ definit.

Κυθώλης λ scribunt, sed non per δ. Apud Argos enim regio Cythnion vocata, cujus viros olim Amphytrion interfecit, exceptis admodum paucis.

Mercenarius ab aliis θὴς voca-

ων, θὴς καλεῖται, ἢ παρὰ τὸ θεῖναι, ὃ δηλοῖ τὸ χερσὶν ἐργάζεσθαι καὶ ποιεῖν· καὶ γὰρ τοῖς παλαιοῖς λέγειν ἔθος, τὸ ἔθηκεν ἐπὶ τοῦ τὶ δρᾶν· ὡς καὶ δραστικώτατος ἥρως, διὰ τοῦτο κέκληται Θησεύς: ἢ κατὰ μετάθεσιν τοῦ τ εἰς τὸ θ. τὸ γὰρ πένεσθαι καὶ τητᾶσθαι τοῦ βίου, οἷον στέρεσθαι, ἀναγκάζει πολλοὺς τὰ δούλων πράττειν.

Ὅτι παρὰ γράμμα φησὶ μυρία ἐστὶν ἡμαρτημένα· ὥσπερ ἀντὶ τοῦ, ὁ σίκυος, ἁμαρτάνοντες λέγουσιν ὁ σίκυς, καὶ ἀντὶ τοῦ ἀνδράχλη διὰ τοῦ λ (οὕτω γάρ φασιν οἱ Ἀττικοί) λέγουσιν ἀνδράχνη.

Καὶ τὸ εἴσω ἐστὶ ἀναλογώτερον τοῦ ἔσω. Καὶ τον ωλε .... προφέρουσιν ἡ ἐστὶ συνήθεια, διὰ τοῦ α.

Ὅτι ὁ Εὐφορίων, φησὶν, ἱστορεῖ τινὰ ἐνύπνια μηδέτου ἑωρακέναι.

Ὅτι τὴν ἡμίονον, ἐφ' ἧς ὀχούμεθα, φησὶν, ἀζύγου οὔσης, ἀθηναῖοι καλοῦσιν ἀστράβην. ἔνθεν λέγεται καὶ ὁ ἀστραβηλάτης. λέγεται μέν τοι ἀστράβη, καὶ τὸ κατασκεύασμα. ὡς Δημοσθένης ἐν τῷ κατὰ Μηδίου λόγῳ· ἐπ' ἀστράβης ὀχούμενος ἀργυρᾶς.

Ὅτι ἄρτος, ἐκ τοῦ αἴρειν εἴρηται, φησίν· ὃ δηλοῖ τὸ προσφέρεσθαι· καὶ γὰρ καθ' ἑκάστην τοῦτον προσφερόμεθα. καὶ ἄρμα ἐστὶ ἡ τροφὴ παρὰ Ἱπποκράτει καὶ πολλοῖς ἄλλοις.

Ὅτι τὸ τάριχος ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ

tur, vel à θεῖναι, quod significat manibus operari & facere. Antiquis enim dicendi formula erat ἔθηκεν pro τι δρᾶν *aliquid agere*, ut & laboriosissimus Heros ideò vocatus est *Theseus*, vel mutatione τ in θ, penuria enim vitæ & indigentia multos ad opera servilia cogit.

Multa contra analogiam committuntur errata, ut pro σίκυος dicunt errantes, σίκυς *Cucumis*, & pro ἀνδράχλη per λ (sic enim dicunt Attici) dicunt, ἀνδράχνη.

Εἴσω rectius est quàm ἔσω. & ..... proferunt ..... vulgus verò per a.

Euphorion, inquit, refert quędam somnia alicubi non videri.

Mulam, qua ferimur cum jugum non ferat, Attici Ἀστράβην vocant, inde dicitur Ἀστραβηλάτης. Dicitur etiam ἀστράβη pro sella equestri, ut Demosthenes in oratione adversus Midiam: ἐπ' ἀστράβης ὀχούμενος ἀργυρᾶς: *Argenteo insidens ephippio.*

Ἄρτος, inquit, dicitur ex αἴρειν quod significat admovere vel capere. Etenim singulis hunc diebus capimus. Et ἄρμα *nutrimentum* ab Hippocrate & aliis dicitur.

Τάριχος *Salsamentum* in neu-

μὲν

μὲν λέγουσιν οὐδετέρως οἱ ἀττικοί, ἐπ' ἔλαττον δὲ καὶ ἀρσενικῶς· οἱ δὲ γραμματικοὶ τεχνολογοῦντες, ἀναλογώτερον φασὶ τὸ τάριχον λέγεσθαι.

tro genere plerumque dicunt Athenienses: minus verò frequenter in masculino. Grammatici verò in vocibus occupati, dicunt in masculino magis analogiæ respondere.

Ὅτι τὸ ἄριστος, κυρίως μὲν ἐπὶ τῶν κατὰ πόλεμον εὐδοκιμούντων ἂν ῥηθείη. διότι καὶ ἀριστέας τούτους καλοῦμεν, καὶ τὸν Ἄρην, ἔφορον τῶν πολεμικῶν ἔργων νομίζουσιν. ἐν καταχρήσει δὲ, καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλο τι κατορθούντων λέγεται.

Ἄριστος propriè de iis, qui in bello aliquid præclarè gesserunt. Ideò & *ἀριστέας* eos vocamus, & *ἄρην Martem*, rei bellicæ ephorum putant, abusivè verò etiam pro quavis in re excellentibus dicitur.

Ὅτι τὸ μάκτραν καλεῖν, ἐν αἷς τὰς μάζας μάττουσιν, ἀττικόν· καὶ οὐχ (ὥς ἔνιοι δοκοῦσιν) ἰδιωτικόν· ἀλλὰ καὶ τῆς βελόνης ἡ ῥαφὶς παλαιότερον· καὶ ἡ ξύστρα, τῆς στλεγγίδος· καὶ τοῦ ὀχετοῦ, ἡ ὑδρορρόη. καὶ ὁ ἀλέτων δὲ τοῦ μύλου τὸ γὰρ ἄνω τοῦ μύλου λίθον οὕτως ἐπονομάζομεν· ὄνον δὲ, τὸν κάτω μύλην. καὶ ἡ μαγὶς δὲ, ἀντὶ τῆς τραπέζης, αἰγύπτιον δόξει, καὶ παντελῶς ἔκθεσμον. Ἐπίχαρμος δὲ ὁ Δωριεὺς, καὶ Κερκίδας ὁ μελοποιὸς, ἐπὶ τῆς αὐτῆς διανοίας ἐχρήσαντο τῇ λέξει, καὶ μὴν καὶ ὁ ἀττικὸς Σοφοκλῆς.

Μάκτραν vocant vas in quo polenta aut massa subigitur. Atticum est, & non, ut nonnulli dicunt, tritum. *ῥαφὶς acus*, est antiquius quàm Βελόνη & *ξύστρα* strigiles, quàm *στλεγγὶς*, *ὑδρορρόη alveolus* quàm *ὀχετόν*; & *ἀλέτων* mola quàm *μύλος*. Lapidem enim superiorem molæ sic vocant, *ὄνον* verò molam inferiorem. Et *μαγὶς* pro mensa, Ægyptium videtur, & omninò illegitimum. Epicharmus verò Doricus, & Cercidas Poëta hoc sensu usi sunt eadem voce, & etiam Sophocles qui Atticus est.

Ὅτι, φησὶν οὗτος, Ἀριστοτέλης ὁ τοῦ περιπάτου προστάτης, ὑπὸ Πλάτωνος ἵππος ἐπωνομάζετο, ἐναντιοῦσθαι δοκῶν τῷ διδασκάλῳ· καὶ γὰρ ὁ ἵππος τὸν ἑαυτοῦ φιλεῖ πατέρα δάκνειν.

Aristoteles Peripateticæ princeps Scholæ à Platone pullus nominatus est, quod præceptori contradiceret. Equo enim volupe est patrem mordere.

Ὅτι παροιμίαν εἶναι φησὶ [τὸν

Proverbium esse dicit, dextrum

δεξιὸν ὑποδεῖσθαι πόδα, τὸν δ' ἀριστερὸν νίζειν. Φησὶ γὰρ ὁ Πολέμων, ὡς μαρτυρεῖ Δίδυμος, δεξιὸν εἰς ὑπόδημα, ἀριστερὸν εἰς ποδανίπτα.

Ὅτι δήμιον μὲν φησὶ καλεῖσθαι, τὸν τῶν ἐπὶ θανάτῳ καταδικασθέντων φονέα· δημόκοινον δὲ τὸν βασανιστήν.

Ὅτι ἱππεῖς μὲν καὶ νομεῖς δεῖ γράφειν καὶ λέγειν, τὴν εὐθεῖαν τῶν πληθυντικῶν· οὐκέτι δὲ καὶ τὰς αἰτιατικάς, ἀλλ' ἱππέας καὶ νομέας. εἰ δὲ καὶ Ξενοφῶν εἴρηκε τοὺς νομεῖς· οὐδὲν θαυμαστὸν, ἀνὴρ ἐν στρατείαις σχολάζων καὶ ξένων συνουσίαις, εἴ τινα παρακόπτει τῆς πατρίου φωνῆς· διὸ νομοθέτην αὐτὸν οὐκ ἄν τις ἀττικισμοῦ παραλάβοι.

Ὅτι πρῶτα μὲν τὰ παναθήναια συνέστη· εἶτα τὰ ἐλευσίνια ἐπὶ Πελείᾳ τεθνηκότι προὔθηκαν ἆθλα Θετταλοί· εἶτα τὰ ἴσθμια, ἐπὶ Μελικέρτῃ. ἔπειτα ὁ τῶν ὀλυμπίων ἀγὼν ἀρχὴν λαμβάνει ὑφ' Ἡρακλέος· εἶτα τὰ νέμαια ἐπ' Ἀρχεμόρῳ πεσόντα· εἶτα μετὰ τὴν Κίρραν πεσεῖν, τὰ πύθια.

Ὅτι τὸ ποτνιᾶσθαι κυριώτερον ἐπὶ γυναικὸς τάττεται, φησίν. ὅταν κακόν τι πάσχῃ, καὶ θήλειαν ἱκετεύῃ θεόν· ποτνιώμενον δὲ ἄνδρα ἄν τις εἴπῃ, ἁμαρτάνει.

Ὅτι τὸ μόνος ἐπίτασιν φασὶ μὴ λαμβάνειν οἱ γραμματικοί. διὸ τὸ μονώτατος σόλοικον ἡγοῦνται. Ἀριστοφάνης δὲ ὅμως κέχρηται τῇ φωνῇ.

calceare pedem, & ſiniſtrum lavare. Dicit enim Polemo, teſte Didymo, dexterum in calceum, ſiniſtrum in polubrum.

Ait vocari δήμιον *carnificem*, qui eos occidit qui ad mortem condemnati ſunt, δημόκοινον verò *tortorem*.

Ἱππεῖς & νομεῖς in nominativo plurali dicendum & ſcribendum, non verò in accuſativo, ſed ἱππέας *equites*, νομέας *paſtores*, tametſi Xenophon dixerit, τοὺς νομεῖς, ne mireris ſi homo bellis aſſuetus nec urbanus, aliquam è patriis vocibus adulterat: ideo non eſt quod quis illum Atticæ linguæ judicem ſumat.

Primo quidem inſtituta fuerunt Panathenæa: deinde Eleuſinia mortuo Peliæ certamina Theſſali inſtituerunt: poſt Iſthmia in honorem Melicertæ: inde ab Hercule Olympia: de hinc Nemæa, mortuo Archemoro: poſtremo poſt caſum Cirrhæ, Pythia inſtituta ſunt.

Ποτνιᾶσθαι propriè de fæmina dicitur, quando aliquod malum patitur & ſupplicat Deæ. Siquis de viro ποτνιᾶσθαι dicat, peccat.

Μόνος ſecundum Grammaticos non comparatur, ideo μονώτατος ſolæciſmum putant, etſi Ariſtophanes utatur.

Ὅτι

Ὅτι τὸ ἐν θετταλίᾳ ἱερὸν Ἀφροδίτης, ὀνομάζεται ἀνοσίας· διότι τὴν ἑταίραν τὴν Λαΐδα, παραγενομένην αὐτόθι, ἐζηλοτύπησαν ἐκτόπως αἱ γυναῖκες, καὶ ξυλίναις, αὐτὴν ἀπώλεσαν χελώναις.

Templum Veneris in Thessalia *ἀνοσίας* vocatur, quia Laidem Meretricem illuc venientem mulieres supra modum zelotypia prosecutæ sunt, & ligneis scabellis eam occiderunt.

Ὅτι ἔθος ἦν ἐν ἀθήναις. φαρμακοὺς ἄγειν δύο· τὸν μὲν, ὑπὲρ ἀνδρῶν· τὸν δὲ ὑπὲρ γυναικῶν, πρὸς τὸν καθαρμὸν ἀγομένους. καὶ ὁ μὲν τῶν ἀνδρῶν, μελαίνας ἰσχάδας περὶ τὸν τράχηλον εἶχε· λευκὰς δ' ἅτερος. συμβάκχοι δὲ φησιν ὠνομάζοντο. τὸ δὲ καθάρσιον τοῦτο, λοιμικῶν νόσων ἀποτροπιασμὸς ἦν. λαβὸν τὴν ἀρχὴν ἀπὸ Ἀνδρόγεω τοῦ κρητός. τοῦ τεθνηκότος ἐν ταῖς ἀθήναις παρανόμως. τὴν λοιμικὴν ἐνόσησαν οἱ ἀθηναῖοι νόσον, καὶ ἐκράτει τὸ ἔθος ἀεὶ καθαίρειν τὴν πόλιν τοῖς φαρμακοῖς.

Mos fuit Atheniensibus duos habere expiatores: unum pro viris, alterum pro fæminis, qui ad expiationem ducerentur. Virorum expiator nigras caricas circum collum habuit, alter vero albas. & *συμβάκχοι* nominati sunt. Hæc vero expiatio fiebat ad pestilentes morbos depellendos: & ab Androgeo Cretensi initium sumsit: quo iniquè Athenis interfecto, Athenienses peste laborarunt: & invaluit hic ritus lustrandi urbem perpetuo expiationibus.

Ὅτι ὀργὰς μὲν κοινῶς φησὶ πᾶσα ἡ γῆ, ὅση ἐπιτηδεία πρὸς καρπῶν γονάς· ὀργάδα δὲ ἰδίως ἐκάλουν οἱ ἀθηναῖοι, τὴν ταῖν θεαῖν ἀνειμένην τῆς ἀττικῆς μεταξὺ καὶ τῆς μεγαρίδος. ὥσπερ καὶ Ἴδην μὲν κοινῶς ἕκαστον ὄρος, ἐξ οὗ ῥάδιον ἐστιν ἰδεῖν τὰ κάτω ἰδίως δὲ κρήτης τε καὶ τρωΐας ὄρη. καὶ ῥίον μὲν φησι λέγομεν, ἅπαν ὄρους ἀκρωτήριον· ἰδίως δὲ τὸ Μολύκριον. καὶ ἰσθμὸς μὲν κοινῶς, ἅπαν τὸ ὑπὸ δυοῖν πελαγῶν περιεχόμενον· ἰδίως δὲ τὸ χωρίον, ὅπερ ἰσθμὰ κορίνθιοι λέγουσιν. ὡσαύτως καὶ χερρόνησος, κοινῶς μὲν πᾶν τὸ ὑπὸ θαλάσσης

Ὀργὰς quidem communiter dicitur omnis terra, quæ est apta ad fructus procreandos. Ὀργάδα autem propriè Athenienses vocant terram, quæ est inter Atticam & Megaridem duabus sacratam Deabus. Quemadmodum & *Idam* communiter unumquemque montem, unde inferiora cernuntur, propriè verò Cretæ & Trojæ montes. Et ῥίον omnem montis *verticem* dicimus proprie vero Molycrion. Isthmum, etiam communites, omne quod duplici utrimque mari clauditur, propriè verò locum, quem Isthma Corinthii

ἐπὶ πλεῖστον περιεχόμενον· καθ' ἓν ἢ μέρος, τῇ γῇ συναπτόμενον· καὶ ἴδιον δὲ ὄνομα θρακικῆς τόπου. Καὶ αἰγιαλὸν μὲν, καὶ ἀκτὴν ἁπλῶς, τὰ παραθαλάττια πάντα λέγομεν. ἰδικώτερον δὲ τὴν ἀττικὴν, ἀκτὴν λέγουσιν. ὡσαύτως καὶ αἰγιαλὸν ἐξῃρημένως φασὶ τὸ περὶ τὴν ἑλίκην παράλιον μέρος. ἔστι δὲ τῆς ἀχαΐας, ἀφ' οὗ καὶ τοὺς ἀχαιοὺς, αἰγιαλοὺς τινὲς εἰώθασι καλεῖν. καὶ μὴν καὶ ἤπειρος μὲν, πᾶσα ἡ γῆ. ἤπειρος δὲ ἰδίως, καὶ ἡ θεσπρωτίς.

Ὅτι τὴν ἀντίκυραν, ἐν ᾗ φασὶ γίνεσθαι τὸν λευκὸν ἐλλέβορον, οὐδενὸς χείρω τῶν ἀλλαχόθι γινομένων, φωκικὴν εἶναι πόλιν λέγει.

Ὅτι ἐν τοῖς ἑξῆς τοῦ τετάρτου λόγου ἀποφθέγματά τινα λέγει καὶ σύμβολα τῶν ἀθηναίων φιλανθρωπίας τε καὶ συμπαθείας, καὶ τῆς προνοίας, καὶ ἐπιμελείας τοῦ πρέποντος, καὶ τῆς ἄλλης ὁσιότητος· ὧν ἐστι καὶ ταῦτα. ἱέρακα φεύγων στρουθὸς ἐν ἀρείῳ πάγῳ, τῶν ἀρεοπαγιτῶν ἑνὸς κατέπεσεν εἰς τὸν κόλπον· ὁ δὲ τὸν πρόσφυγα, δέον σώζειν, ἀνεῖλε. τὸ δὲ συνέδριον ἀπεκήρυξεν ὡς οὐχ ὅσια δράσαντα τοῦτον. ἔδωκε τοίνυν οὐχὶ στρουθοῦ χάριν δίκην, τῆς δ' ἰταμότητος τῶν τρόπων. φιλανθρωπίας τε καὶ συμπαθείας παράδειγμα τὸν Δημοσθένην φησὶν, ἐπὶ τοῖς ἁρπαλείοις χρήμασιν αἰτίαν λαβόντα· καὶ φεύγειν μέλλοντα συνέχον μὲν οἱ Ἀθηναῖοι καὶ περιστάντες, εἶχον

vocant. Similiter & Chersosus communiter omne quod maxima parte mari clauditur, & ab una parte continens est, proprie vero locus Thraciæ. Et Αἰγιαλὸν quidem & ἀκτὴν communiter omnia littora vocamus, propriè verò Atticam ἀκτὴν nominant. Similiter & αἰγίαλον simpliciter dicunt locum circa Helicem maritimum, quum sit Achajæ, unde Achæos αἰγιαλοὺς quidam appellare solēt, ἤπειρος omnis terra, Epirus verò propriè & Thesprotias.

Anticyram, ubi album helleborum nascitur, nullo alibi crescente deteriorem urbem Phocensem esse dicit.

In sequentibus quarti libri, apophthegmata nonnulla refert, & argumenta quædam Atheniensium humanitatis, misericordiæ, prudentiæ, & decori curæ, aliusque sanctitatis: unde etiam hæc sunt. Fugiens accipitrem struthio in Ariopago, uni Ariopagitæ in sinum decidit: ille perfugam, cum servare debuisset, interfecit. Senatus judicavit hunc ut qui impiè fecerit. Dedit igitur pænas non struthionis causa, sed ob crudelitatem. Humanitatis item & commiserationis exemplum inducit Demosthenem, accusatum ob pecuniam quam ab Harpalo acceperat, quem jam fugam adornantem, Athenienses retinuerunt,

ὀῤῥωδοῦντα. ἕκαστος δ' ὑπὸ μάλης ἔχωντι, εἰς ἐφόδιον ἐπεδίδου· ὁ μὲν, ἀργύριον· ὁ δὲ, χρυσίον· καὶ προὔπεμπον αὐτὸν εὐμενῶς, καὶ θαῤῥεῖν ἐκέλευον, καὶ φέρειν τὴν συμφορὰν γενναίως· ὁ δὲ ἀναστενάξας, πῶς, ἔφη, φέρειν δυνήσομαι, τοιαύτην ἀπολιμπάνων πόλιν, ἐν ᾗ τοιοῦτοι τυγχάνουσιν ἐχθροὶ, οἵους οὐκ ἄν τις ἀλλαχόθι φίλους εὑρήσει. οἱ δὲ τοῦτο τὸ ἀπόφθεγμα Αἰσχίνην λέγουσιν εἰπεῖν, ἡνίκα φεύγοντα καταλαβὼν Δημοσθένης, καὶ φιλοφρονησάμενος παρεγγυᾷ φέρειν τὸ συμβεβηκὸς γενναίως. Καὶ Καλλικλέα δὲ ἐπὶ τῇ αὐτῇ τῶν ἁρπαλίων χρημάτων, αἰτίᾳ ὑπόνοιαν παρασχόντα, ἐπείπερ ἄγειν ἐκέλευσαν οἱ ἀρεοπαγῖται· τὴν οἰκίαν καταλαβόντες οἱ ἀπεσταλμένοι, τὰ πρόθυρα ἰδόντες ἐστεφανωμένα, καὶ γνόντες ὡς εἴη τεθυκὼς ναυὶ γάμοις. ἀφέντες τὴν ζήτησιν, ἀνεχώρησαν. οὐ γὰρ ᾠήθησαν εὖ ἔχειν ἐπεισελθεῖν γυναικὶ νεογάμῳ. καὶ τοῦ πρὸς Φίλιππον δὲ τοῖς ἀθηναίοις ἔτι συνεστῶτος πολέμου, ἐπεὶ γράμματα αὐτοῦ πρὸς διαφόρους συνελήφθησαν. τὰ μὲν ἄλλα ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ ἀνεγινώσκετο, ἐπιγραφὴν δὲ τινος γραμματεῖον ἔχοντος, Ὀλυμπιάδι Φίλιππος· ὁ δῆμος ἅμα ἐβόησε, μήτε λύειν, μήτε ἀναγινώσκειν. πρὸς γὰρ γαμετὴν γυναῖκα τὴν διὰ γραμμάτων ὁμιλίαν ἀπόῤῥητον ἀνδρὸς οὐκ ἐνόμισαν δημοσιεύειν εὐ-

& trepidantem circumſteterunt. Unuſquiſque aliquid ſub axilla tenens illi pro viatico dedit, hic aurum, ille argentum, & clementer illum dimiſerunt bonoque animo eſſe juſſerunt, & calamitatem fortiter ferre. Ille ſuſpirans, quomodo, inquit, ferre potero talem deſerens urbem, in qua multi tales ſunt hoſtes, quales alibi amicos quis non reperiat. Hoc Apophthegma Æſchinem dixiſſe quidam ferunt, quando fugientem arripiens Demoſthenes & amicum ſe oſtendens, hortatus eſt ad calamitatem fortiter ferendam. Et Calliclem in eadem cauſa pecuniarum Harpali ſuſpectum cum adduci juberent Areopagitæ, ad domum accedentes qui miſſi fuerant, ubi veſtibulum coronatum viderent, & cognito nuptias illum jam celebrare, deſinentes quærere abierunt. Non enim æquum eſſe duxerunt ad mulierem ingredi quæ nupſiſſet. Cum contrà Philippum bellum gererent Athenienſes, & multas ejus epiſtolas ad varios intercepiſſent, alias quidem in conventu legerunt, cum verò quædam ſic inſcripta eſſet, Philippus Olympiadi, populus ſimul acclamavit, ne aperirent neque legerent, quod putarent ſecreta viri cum uxore communicanda non

πρεπὲς εἶναι. καὶ τοῖς συνέφερεν αὐτοῖς, μηδὲν λανθάνειν ἀλλ' ὡς ἀθηναῖοι τὸ πρὸς εὔκλειαν φέρον, τοῦ λυσιτελοῦντος οὐκ ἔθεντο δεύτερον τῆς δὲ πολλῆς εὐλαβείας τεκμήριον, ὅτι στάσεως ἐν ἄργει γινομένης σφοδρᾶς ἣν σκυταλισμὸν ἐκάλεσαν, διότι παίοντες ἀλλήλους ἀνεῖλον χιλίους πεντακοσίους. τοῦτο ἀπαγγελθὲν εἰς τὰς ἀθήνας, ἕνεκα τῆς ἀκοῆς μόνης, ἐψηφίσαντο, καταπλαγέντες τὸ ξένον, ὅλην καθᾶραι τὴν πόλιν παραυτίκα. Καὶ Πραξιτέλης δέ τις ὄνομα, κριὸν ἐξέδειρε ζῶντα· ἀλλὰ καὶ τοῦτον ὀργισθέντες ἀπετυμπάνισαν· οὐχὶ τοῦ προβάτου τιμωρίαν λαβεῖν ἐθέλοντες, ἀλλὰ καὶ τὸν ἄνδρα μισήσαντες, ὡς τυραννικὸν ἔχοντα φρόνημα, καὶ καινὸν τρόπον οὕτω παρανόμων ἐπινοοῦντα καλάσεως.

Ὅτι τὸ μὴ λέγειν δύσφημα πᾶσι τοῖς παλαιοῖς μὲν φροντὶς ἦν, μάλιστα δὲ τοῖς ἀθηναίοις. διὸ καὶ τὸ δεσμωτήριον, οἴκημα ἐκάλουν· καὶ τὸν δήμιον, κοινόν· τὰς δὲ ἐριννύας, εὐμενίδας ἢ σεμνὰς θεάς. τὸ δὲ μύσος, ἄγος. τὸ δὲ ὄξος, μέλι· καὶ τὴν χολὴν, γλυκεῖαν· τὸν δὲ βόρβορον, ὀχετόν· οἱ δὲ γραμματικοὶ τὰ τοιαῦτα κατ' ἀντίφρασιν ὀνομάζουσιν· οἶδα δὲ τινας φησὶ τῶν φιλολόγων, καὶ τὸν πίθηκον ὀνομάζοντας Καλλίαν.

eſſe in vulgus, etſi profuiſſet illis ſcire. Adeò Athenienſes utile honeſto non anteponebant. Magnæ verò pietatis ſignum, quod tumultu & ſeditione Argi concitata, quam Scytaliſmum vocarunt, quod ſe invicem ferientes mille quingentas interfecerint, hoc Athenis nunciatum eſt, qua re ſolùm audita, & peregrino facinore perculſi, decreverunt univerſam ſtatim civitatem expiandam. Et Praxiteles quidam nomine arietem vivum excoriavit, & hoc factum execrantes, illum fuſtibus cædentes punierunt, non arietis vindictam capere volentes, ſed virum exoſi, quod tyrannicam mentem haberet, & novam rationem cruciatus excogitaſſet.

Antiqui ſolliciti fuerunt, ne male ominoſa dicerent, maxime vero Athenienſes, ideo & δεσμωτήριον, *carcerem* οἴκημα vocabant, & δήμιον *carnificem* κοινὸν appellabant, ἐριννύας Eumenides, vel venerandas deas, μύσος ſceleratum vocabant, ἄγος: ὄξος *vinum aceſcens* μέλι nominabant: χολὴν: γλυκεῖαν: βόρβορον *lutum* ὀχετὸν, ſed Grammatici illa per Antiphraſin nominant. Novi etiam quoſdam Philoſophos, qui ſimiam calliam vocarunt.

Ὅτι

Ὅτι τὸ νὺξ μὲν ἀπὸ τοῦ νύξω γέγονε, κατὰ ἀποκοπήν· νυττόμεθα γὰρ ἐν τῷ σκότει προσπταίοντες, καὶ οὐχ ὁρῶντες· ἐξ ὧν νυγμοί τε καὶ πληγαί. πέντε δὲ εἰσι μονοσύλλαβα εἰς υξ λήγοντα θηλυκά· τρὺξ, στὺξ, νὺξ, πτὺξ καὶ πνύξ. τούτων διὰ μὲν τοῦ γ κλίνεται τὸ τρὺξ καὶ τὸ στὺξ: διὰ δὲ τοῦ χ, τὸ πτὺξ καὶ τὸ νὺξ, πτὺξ γὰρ πτυχὸς καὶ νὺξ νυχὸς· ἐξ οὗ καὶ πάννυχος καὶ παννυχὶς, καὶ παννύχιον· καὶ κατὰ ἀντιστοιχίαν, νυκὸς, καὶ ἐπενθέσει τοῦ τ νυκτός. φιλεῖ γὰρ πλεονάζειν ἐν ταῖς γενικαῖς τὸ τ, ὥσπερ ἐπὶ τοῦ ἄνακτος καὶ γάλακτος. τὸ δὲ πνὺξ μόνον διὰ τοῦ κ κλίνεται.

Ὅτι ἐν ταῖς ἀθήναις καὶ οὕτως τέσσαρα δικαστήρια φονικὰ εἶναι λέγει: αʹ, τὸ ἐν ἀρείῳ πάγῳ, ὃ δικάζει τοὺς ἐκ προνοίας τὸν φόνον δεδρακότας. βʹ, τὸ ἐπὶ παλλαδίῳ, ὅπερ ἐτάζει τοὺς ἀκουσίως. γʹ, τὸ (δὲ) ἐπὶ Δελφινίῳ, ὃ συνίσταται ἐπὶ τῶν λεγόντων δικαίως τὴν ἀναίρεσιν πεποιηκέναι. καὶ τέταρτον, τὸ ἐν Φρεαττοῖ, ὃ δικάζει τὸν χρόνον μὲν τινα φεύγοντα ῥητὸν, αἰτίαν γε προτέραν ἔχοντα φόνου. ὃς καὶ κελυόμενος ἐπὶ νηὸς, ἔξωθεν τοῦ πειραιῶς ἀπολογούμενος ἄγκυραν καθίει, διότι ὁ νόμος αὐτὸν οὐκ ἐδίδου τῆς γῆς ἐπιβῆναι. Ἀρεοπαγῖται μὲν οὖν ἐκαλοῦντο, οἱ τὸν ἑκούσιον φόνον

Νὺξ *nox* à νύξω, id est, *stimulo*, factum est per apocopen. Stimulantur enim in tenebris ostendentes & non videntes: unde & vulnera, & læsuræ. Quinque sunt monosyllaba in υξ desinentia fæminina: τρὺξ, *fex*, στὺξ, *palus inferorum*, νὺξ, *nox*, πτὺξ, *plicatura*, & πνὺξ, *concio Athenis seu tribunal*. Per γ. declinantur τρὺξ, & στὺξ, per χ. πτὺξ, & νὺξ: πτὺξ πτυχός, & νὺξ νυχὸς, unde & πάννυχος, & παννυχὶς, & παννύχιον, & per literarum mutationem νυκὸς, & additione τ in medio νυκτὸς: κ enim in casu genitivo abundare solet, ut in ἄνακτος, & γάλακτος: πνὺξ vero solum per κ declinatur.

Athenis quatuor judicia de cæde esse dicit; primum in Areopago, quod judicat eos, qui deliberato animo cædem fecerunt. Secundum in Palladio, quod in illos inquirit, qui inviti cædem patrarunt. Tertium in Delphinio in eos qui se jure occidisse assererent. Quartum Phreaticum, quod judicat vadimonia deserentes, prius cædis accusatos. Qui in navi judicatus extra Pyræeum defensus, anchoram demittit, quod lex illi non permittat in terram descendere. Ariopagitæ igitur vocabantur qui voluntariam cædem judicabant: qui autem in aliis judiciis

κρί-

κρίνοντες· οἱ δὲ ἐν τοῖς ἄλλοις δικαστηρίοις, κοινῶς ἐφέται.

Ὅτι μυθολογεῖ ἄνδρα τινὰ, ὠνομασμένον Ὤην, τῆς ἐρυθρᾶς θαλάσσης ἀνελθεῖν, τὰ ἄλλα μὲν τῶν μελῶν, ἰχθύος ἔχοντα, κεφαλὴν δὲ καὶ πόδας καὶ χεῖρας ἀνδρός· καὶ καταδεῖξαι τήν τε ἀστρονομίαν, καὶ τὰ γράμματα. οἱ δὲ αὐτὸν ἐκ τοῦ πρωτογόνου πεφηνέναι λέγουσιν Ὠοῦ, καὶ μαρτυρεῖν τοὔνομα· ἄνθρωπον δὲ ὄντα τὰ πάντα. ἰχθὺν δόξαι, διότιπερ ἠμφιέστο κητώδη δοράν.

Ὅτι τὸ μὲν αὖτις, ἰωνικόν· τὸ δὲ αὖθις, ἀττικόν. ὡσαύτως δὲ καὶ τὸ μέχρι καὶ ἄχρι, χωρὶς μὲν τοῦ σ, ἀττικόν. μετὰ δὲ τοῦ σ ἰωνικόν.

Ὅτι οἱ ἀττικοὶ, κατά τι πάτριον ἔθος, οὐ χρῶνται τῇ ει διφθόγγῳ ἐν τῷ λέγειν ἐς κόρακας, ἢ, ἐς μακαρίαν· ἀλλ' ἄνευ τοῦ διχρόνου ἐκφωνοῦσι τὴν πρόθεσιν: ἐπὶ δὲ τῶν ἄλλων ἁπάντων, καὶ μετὰ τοῦ διχρόνου καὶ χωρὶς τοῦ διχρόνου τὴν πρόθεσιν λέγουσιν.

Ὅτι καθ' εὐφημισμὸν οἱ ἀττικοὶ τὸν κλέπτην φιλητὴν λέγουσιν· οἱονεὶ μισητόν. ἢ καὶ φιλητὴς ὁ κλέπτης, διότι φιλεῖ λαμβάνειν τὰ ἀλλότρια.

Ὅτι τὸ αἰσυμνήτης· ἢ τὸ καθῆκον ὑμνῶν καὶ σέβων· καὶ γὰρ τὸ καθῆκον, αἶσαν φασίν· ἢ ὁ μένων ἐν τῇ αἴσῃ· τουτέστι, τῷ καθήκοντι· τοῦτο δὲ ῥηματικὸν ὂν, παραλόγως βαρύνεται. τινὲς δὲ οὐκ ἀπὸ τοῦ μένειν

communiter ἐφέται dicti.

Narrat virum quendam nomine Oën in rubro mari visum, habentem cætera membra piscis, caput & pedes & manus hominis, & ostendisse Astronomiam, & literas. Quidam dicunt illum natum esse è primo parente Ὠοῦ, & testari nomen, hominem autem esse omninò, piscem verò videri, quod piscis pelle indueretur.

Αὖτις Ionicum est, αὖθις vero Atticum: sic etiam *μέχρι*, & *ἄχρι* sine σ Attica sunt, cum σ Ionica.

Attici more aliquo patrio non utuntur diphthongo ει, dicentes *ἐς κόρακας ad corvos*, *ἐς μακαρίαν in beatorum sedem*: sed sine diphthongo præpositionem ἐς pronuntiant: in aliis verò omnibus & cum diphthongo, & sine diphthongo præpositionem εἰς usurpant.

Attici boni ominis gratia *κλέπτην furem φιλητὴν* dicunt, quasi exosum, vel *φιλητὴς fur*, quia amat accipere aliena.

Αἰσυμνήτης dicitur, qui colit officium. (Etenim officium αἶσαν appellant antiqui) aut qui manet ἐν τῇ αἴσῃ, hoc est in officio. Hoc autem nomen verbale irregulariter barytonum est. Quidam ve-

ἐν

ἐν τῇ αἴσῃ, ἀλλ' ἀπὸ τοῦ νέμειν τὴν αἰσυμνήτην φασὶ γεγονέναι.

Ὅτι τὸ ἔαρ, παρὰ τὸ εὔαρ εἶναι εἴρηται· ἡ ἡδίστη γὰρ τότε τοῦ ἀέρος κρᾶσις.

Ὅτι ἡ μέλιττα ἢ ἀπὸ τοῦ μέλειν εἴρηται· οἰκονομικὸν γὰρ τὸ ζῶον. ἢ μήλιζαν αὐτὴν λεκτέον, ὡς ἐφιζάνουσαν πᾶσι τοῖς καρποῖς· τὸ γὰρ μῆλον, κατὰ παντων ληπτέον τῶν καρπίμων. τὸ δὲ τῶν μελισσῶν σμῆνος, ἑσμὸς κυρίως λέγοιτο, παρὰ τὸ ἅμα ἔσιν ὁμοῦ ποιεῖσθαι, καὶ μὴ διεστώσας ἀπ' ἀλλήλων. διὸ καλῶς ὁ ποιητὴς ἀδήνας αὐτὰς ἔφη, ἄδην καὶ ἀθρόως πεπομένας. ἀγελαστικὸν γάρ ἐστι τὸ γένος.

Ὅτι τὸν ὄνειρον ἐτυμολογοῦσι, φησὶ, διότι τὸ ὂν εἴρει, τουτέστι, λέγει· ὥστε ἐπὶ τῶν ἀληθῶν ὀνείρων τακτέον τὴν φωνήν. τὰ γὰρ ἄλλως ἔχοντα, μᾶλλον ἐνύπνια.

Ὅτι φησὶ τούτου χάριν κόπτουσι παρὰ τοῖς κωμικοῖς οἱ ἐξιόντες τὰς θύρας, διότι οὐχ, ὡς παρ' ἡμῖν νυνὶ, τὸ παλαιὸν ἀνεῴγνυντο αἱ θύραι, ἀλλ' ἐναντίῳ τρόπῳ. ἔξωθεν γὰρ αὐτὰς ἀνατρέποντες, ἔνδοθεν ἐξῄεσαν. πρότερον δὲ τῇ χειρὶ ψόφον ἐποίουν κρούοντες, ἐπὶ τῷ γνῶναι τοὺς ἐπὶ τῶν θυρῶν, καὶ φυλάξασθαι μὴ πληγεὶς ἔσω λάθῃ, τῶν θυρῶν ὠθουμένων ἄφνω. τὸν Λοξίαν γὰρ προσεκύνουν, ὃν πρὸ τῶν θυρῶν ἕκαστος ἱδρύοντο. καὶ πάλιν βωμὸν παρ-

ro non ἀπὸ τοῦ μένειν, sed ἀνέμειν αἰσυμνήτην fieri dicunt.

Ἔαρ *ver*, ab εὔαρ ductum est; jucundissima enim est veris temperies.

Μέλιττα *apes*, vel à μέλειν dicitur: est enim rei familiaris studiosa; vel quasi μηλίζα dicitur, tanquam insidens fructibus. μῆλον enim malum pro omnibus fructibus ponitur. Apum vero examen propriè ἑσμὸς dicitur, quod simul eant, & non separentur. Ideò & rectè Poëta (Homerus) ἀδήνας eas vocat, quod ἄδην densè & consertim volitent. Est enim animal hoc congregabile.

Ὄνειρον, *somnium*, derivant tanquam τὸ ὂν εἴρει, hoc est id quod est dicit. Quare pro veris somniis hæc vox ponenda est: in falsis verò & aliis potius ἐνύπνια, *insomnia*.

Ideò, inquit, apud Comicos exeuntes pulsant fores, quia non, ut apud nos nunc, ostia olim aperiebantur interius, sed adverso modo. Foras enim trudentes manu pulsantes prius, ut audirent si qui ad fores essent, & caverent, ne inscii læderentur, foribus repentè in viam protrusis. Loxiam (*Apollinem*) enim adorabant, quem pro foribus singuli ponebant. Præterea aram ibi rotundam collocabant, & myr-

αὐτῷ στρογγύλον ποιοῦντες, καὶ μυρσίναις στέφοντες, ἵσταντο οἱ παριόντες. τὸν δὲ βωμὸν ἐκεῖνον, ἀγυιὰν λοξίαν ἐκάλουν, τὴν τοῦ παρ' αὐτοῖς θεοῦ προσηγορίαν νέμοντες τῷ βωμῷ· τὸ δὲ κνισᾶν ἀγυιὰς παρὰ Ἡσιόδῳ, τοῖς θεοῖς θύειν λέγει.

Ὅτι τοῦτος ὁ συγγραφεὺς, ὁ ταῦτα συνταξάμενος, γένος μὲν αἰγύπτιος ἦν, πόλεως δὲ τῆς Ἀντινόου, ἢ (ὡς αὐτὸς ἐπιγράφει,) Βησαντινόου, ἰαμβικῷ δὲ μέτρῳ διεξῆλθε τὰ προκείμενα. γέγονε δὲ κατὰ τοὺς χρόνους Λικιννίου καὶ Μαξιμιανοῦ, ἕλλην ἐξ ὧν γράφει τὴν θρησκείαν. ἔγραψε δὲ τῷ αὐτῷ μέτρῳ καὶ ἑτέρους λόγους· ὧν ὁ μὲν ἐπιγράφεται ἀθῆναι· ὁ δὲ Αἰγύπτιος· ὁ δὲ προτρεπτικός· ὁ δὲ φήμη. ὁ δὲ, νίκη· ὁ δὲ, πόλις Ἀντινόου· δῆλον δὲ ὅτι ἑκάστη ἐπιγραφὴ, ὑπόθεσίς ἐστι τοῦ ἐπιγραφομένου λόγου.

Ἐν δὲ τῷ αὐτῷ τεύχει τῷ αὐτῷ περιείχετο μέτρῳ καὶ Ἑρμείου ἑρμοπολίτου πάτριά τε τῆς ἑρμουπόλεως, καὶ ἕτερά τινα. καὶ μὴν καὶ Σερήνου γραμματικοῦ ἐν διαφόροις μέτροις δράματα διάφορα. Ἀνδρονίκου πολιτευομένου, καὶ αὐτοῦ ἑρμοπολίτου, πρὸς τὸν κόμητα Φοιβάμμωνα τὸν κοινοπολινής. καὶ τοῦτος δὲ δραμάτων ἐστὶ ποιητὴς, διαφόροις μέτροις τοὺς λόγους ἐντείνων. ἔτι δὲ καὶ Ὡραπόλλωνος γραμματικοῦ περὶ τῶν πατρίων ἀλεξανδρείας. συντίθησι δὲ

teis coronabant, cui prætereuntes adstabant; aram autem illam *ἀγυιὰν λοξίαν*, *viam obliquam*, vocarunt, hoc Dei nomen aræ tribuentes. At *κνισᾶν ἀγυιὰς* apud Hesiodum significat, Diis sacrificare.

Scriptor qui hæc collegit, natione Ægyptius fuit, ex civitate Antinoi, vel, ut de se ipse scribit, Besantinoi; Iambico autem carmine hæc conscripsit. Vixit temporibus Licinii & Maximiani, ethnicus quantum è scriptis colligas, religione. Eodem carminis genere scripsit & alios libros: quorum unus inscribitur *Athenæ*, alius *Ægyptus*, item *Adhortatorius*, item *fama*, alius *Victoria*, item *Civitas Antinoi*; unde constat titulis cujusque argumentum operis indicari.

In eodem codice simili carminis genere continebantur patria instituta Hermiæ Hermopolitani, & alia nonnulla. Sereni quoque Grammatici varia dramata vario carminis genere, & Andronici Hermopolitani ad comitem Phæbammonem communem urbis conditorem. Et hic dramatum auctor variis versibus libros composuit. Adhæc vero Horapollinis Grammatici de patriis rebus Alexandrinorum. Composuit &

καὶ

καὶ αὐτὸς δράματα τῷ ὁμοίῳ τύπῳ· ἀλλὰ καὶ Κύρου ἀντιοπολίτου εἰς Μαυρίκιον δοῦκα καὶ τὸν ἡγεμόνα παρόντα τῇ ἀκροάσει. ἐν ἰαμβικῷ δὲ μέτρῳ καὶ τοῦτος τὸν αὐτοῦ συντίθησιν πόνον. εἰσὶ δὲ αὐτοῦ ἐπιστολαὶ διάφοροι, πρὸς διαφόρους, γραφαῖς ποικιλλόμεναι διαφόροις. καὶ ἕτεροί τινες ἐγκωμιαστικοὶ λόγοι.

ille dramata ſimili ſtylo. Sed & Cyri Antipolitani in Mauritium ducem & Imperatorem, qui recitationi interfuit. Iambis & ille laborem ſuum comprehendit. Sunt ejus variæ Epiſtolæ ad varios pigmentis adumbratæ, & aliæ nonnullæ orationes laudatorii generis.

F I N I S.

 IOAN-

JOANNIS MEURSI

AD

HELLADII

CHRESTOMATHIAM

NOTÆ.

Ἑλλαδίου Χρηστομάθειαι.) Hujus operis libri quatuor fuere. Indicat Photius, cui excerpta hæc debemus, istis verbis. Ἀνεγνώσθη ἐκ τοῦ Ἑλλαδίου Βησαντινόου ἐπιγεγραμμένης πραγματείας Χρηστομαθειῶν α' β' γ' δ'. *Lecti sunt ex Helladii Besantinoi opere inscripto Chrestomathiarum libri I. II. III. IV.* Scripserat autem carmine jambico. Idem Photius, post excerpta. Οὗτος ὁ συγγραφεύς, ὁ ταῦτα συνταξάμενος, γένος μὲν Αἰγύπτιος ἦν, πόλεως δὲ τῆς Ἀντινόου, ἢ, ὡς αὐτὸς ἐπιγράφει, Βησαντινόου· ἰαμβικῷ δὲ μέτρῳ διεξῆλθε τὰ προκείμενα. *Hic scriptor, qui hæc composuit, genere quidem est Ægyptius, ex urbe Antinoi vel, ut ipse inscribit, Besantinoo.* Βησαντῖνος scribitur

tur apud Auctorem Etymologici, nullâ Helladii mentione, in Νύξ. Ο' δὲ Βησαντῖνος, ἐν τῷ περὶ χρηστομαθίας. *Besantinus verò, in opere De Chrestomathiâ.* Iterum, in Πότνια. Οὕτω Βησαντῖνος, ἐν τῷ περὶ χρηστομαθίας. *Ita Besantinus, in Opere De Chrestomathiâ.* Alibi, per ι scribit, Βισαντῖνος, in Βρενθύεται. Βισαντῖνος φησὶν ἐν τοῖς περὶ χρηστομαθίας οὕτω. *Bisantinus, in Opere De Chrestomathiâ, ita tradit.* Scripsit autem carmine Iambico; vixitque tempore Licinii, & Maximiani; religione, gentilis. Ejusdemque alia fuere opera, eodem carminis genere scripta, Α'θῆναι Αἰγύπτιος, προτρεπτικὸς, Φήμη, Νίκη, Πόλις Α'ντινόου. Photius de eo, loco citato. Ι'αμβικῷ δὲ μέτρῳ διεξῆλθε τὰ προκείμενα. γέγονε δὲ κατὰ τοὺς χρόνους Λικιννίου, καὶ Μαξιμιανοῦ, ἕλλην, ἐξ ὧν γράφει, τὴν θρησκείαν. ἔγραψε δὲ τῷ αὐτῷ μέτρῳ καὶ ἑτέρους λόγους· ὧν ὁ μὲν, ἐπιγράφεται Α'θῆναι· ὁ δὲ, Αἰγύπτιος· ὁ δὲ, προτρεπτικὸς. ὁ δὲ, Φήμη· ὁ δὲ, Νίκη· ὁ δὲ, πόλις Α'ντινόου. δῆλον δὲ, ὅτι ἑκάστη ἐπιγραφὴ ὑπόθεσίς ἐστι τοῦ ἐπιγραφομένου λόγου. *Iambico verò carmine, quæ proposuerat, explicavit. Vixit autem temporibus Licinii, & Maximiani: gentilis, ut ex scriptis apparet, religione. Eodem autem carminis genere etiam alios libros scripsit: quorum hic quidem, inscribitur Athenæ; hic, Ægyptius; hic, Exhortatorius; hic, Fama; hic, Victoria; iste verò, Urbs Antinoi: certum autem, unamquamque inscriptionem operis argumentum esse.* Alter ab hoc, est Alexandrinus quidam; qui temporibus Theodosii junioris vixit, & permulta scripsit, à Suida commemorata, istis verbis. Ε'λλάδιος, Α'λεξανδρεὺς, γραμματικὸς, γεγονὼς κατὰ θεοδόσιον τὸν βασιλέα νέον. λέξεως παντοίας χρῆσιν, κατὰ στοιχεῖον. ἔκφρασιν φιλοτιμίας. Διόνυσον, ἢ Μοῦσαν. ἔκφρασιν τοῦ λουτροῦ Κωνσταντιανῶν. ἔπαινον Θεοδοσίου τοῦ βασιλέως. *Helladius, Alexandrinus, Grammaticus, qui sub Theodosio imperatore juniore vixit. Scripsit ordine alphabetico verborum omnis generis usum. Descriptionem ambitionis. Bacchum, sive Musam. Descriptionem balnei Constantiani. Laudationem Theodosii Imperatoris.* Hic ipse est, de quo Photius alibi. Α'νεγνώσθη Λεξικὸν κατὰ στοιχεῖον Ε'λλαδίου, ὧν ἴσμεν λεξικῶν πολυστιχώτατον. Et quæ sequuntur. *Lectum est Lexicon Helladii, secundum ordinem alphabeti, maximum eorum, quæ novimus.* Et hoc opus, in suum Lexicon transscripsit Suidas universum: ut apparet ex elencho Auctorum, qui in antiquo ejus Frontispicio enumerantur, hunc in modum. Τὸ μὲν

παρὸν βιβλίον, Σουΐδα· οἱ δὲ συνταξάμενοι τοῦτο, ἄνδρες σοφοί· εὔδημος ῥήτωρ, περὶ λέξεων κατὰ στοιχεῖον· Ἑλλάδιος, ἐπὶ Θεοδοσίου τοῦ νέου, ὁμοίως. *Præsens quidem liber, est Suidæ: qui verò eum composuerunt, viri sapientes; Eudemus, rhetor, de dictionibus, juxta ordinem literarum: Helladius, sub Theodosio juniore, eodem modo.* Eundem puto, & in opere eodem, apud Stephanum, in Βηρυτός.

I. Φλυαρεῖ καὶ οὗτος τὸν Μωσῆν Ἄλφα καλεῖσθαι, διότι ἀλφοῖς τὸ σῶμα κατάστικτος ἦν.) Idem tradiderat Philemæus Hephæstionis, Novæ Historiæ lib. V. cujus excerpta itidem apud Photium habemus. Φλυαρῶν οὗτος ὁ μυθογράφος, Μωσῆς, φησὶν, ὁ τῶν Ἑβραίων νομοθέτης, Ἄλφα ἐκαλεῖτο, διὰ τὸ ἀλφοὺς ἔχειν ἐπὶ τοῦ σώματος. *Ineptiens hic fabularum scriptor, Moses, inquit, Hebræorum legislator, Alpha dicebatur, quòd vitiligines, quæ* Ἀλφοὶ *Græcis nominantur, in corpore haberet.* Reprehendit etiam, quod de Mose dicebatur, Josephus, Antiquit. Judæis. lib. III. cap. X. Verum mutilum esse hoc opus, ac principium deesse, sat apparet ex primis verbis: Φλυαρεῖ καὶ οὗτος. *Nugatur etiam hic.* Nam quis, quæso, ille est, qui Mosem Alpha dictum tradidit: Auctor nempe, quem in præcedentibus verbis, quæ hîc desunt, nominaverat.

II. Διονύσιος φησὶ, μὴ λέγειν τοὺς Ἀττικιστὰς ὠνησάμην.) Videatur Phrynichus, in Eclogâ Dict. Attic. in ἐωνησάμην. Dionysius verò, quem hîc nominat, non est alius, quàm Halicarnassensis, cui Ælius prænomen. Scripsit autem *Nominum Atticorum* primæ editionis libros quinque, & totidem secundæ: De quibus Photius, in Bibliothecâ. Περιείχοντο δὲ τῷ πύχει καὶ Αἰλίου Διονυσίου Ἁλικαρνασέως Ἀττικῶν ὀνομάτων τῆς πρώτης ἐκδόσεως λόγοι πέντε, ἀπὸ τοῦ ἄ μέχρι τοῦ ὦ, τὰς Ἀττικὰς λέξεις κατὰ στοιχεῖον ἀναγράφοντος. Σκύμνῳ δὲ τῷ σύνταγμα προσφωνεῖ. χρησιμώτατος δ' ὁ πόνος οὗτος τοῖς τε Ἀττικίζειν ἔχουσι φροντίδα, καὶ τοῖς τῶν Ἀττικῶν συγγράμμασιν ἐνομιλεῖν προαιρουμένοις. ὅσαι τε γὰρ ἐπιχωριάζουσι λέξεις τοῖς Ἀθηναίοις περί τε τὰς ἑορτὰς καὶ τὰς δίκας, ἐντεῦθέν ἐστιν ἐκμαθεῖν· καὶ εἴ τι ἄλλο ἰδιοτρόπως αὐτοῖς λέγεται, οὐ χαλεπὸν εὑρεῖν· μάλιστα εἴ τις μὴ τοὺς τῆς πρώτης ἐκδόσεως μόνον τόμους διερευνοίη, ἀλλὰ καὶ τῆς δευτέρας ἐκδόσεως, καὶ αὐτοὺς πέντε τόμους ὄντας, καὶ ἀπὸ τοῦ ἄ μέχρι τοῦ ὦ τὰς Ἀττικὰς λέξεις περιέχοντας, ὅσαι τε τῇ προτέρᾳ οὐ συμπεριειλήφθησαν μὲν, μαρτυρίαις δὲ ταῖς οὔσαις οὐκ ἐβεβαιώθησαν. ἐν γὰρ τῇ δευτέρᾳ ἐκδόσει πλατύτερον, καὶ ἀφθονώτερον,

νώτερον, αἱ μαρτυρίαι παρατέθεινται. ὧν εἴ τις τὰς δύο πραγματείας εἰς ἓν σύνταγμα συναγαγεῖν βουληθείη, χρησιμώτερόν τε τὸ φιλοτέχνημα ἐπιδείξει, καὶ μετὰ ῥᾳστώνης ἐκτελέσει. *Continebat idem volumen Ælii Dionysii Halicarnassei Atticorum Nominum primæ editionis libros quinque: in quibus à primâ literâ ad ultimam usque Atticas dictiones elementorum serie collegit. Dedicat Opus illud Scymno: laborque hic iis perutilis existit, qui Atticæ linguæ studio tenentur, & in Atticis versantur scriptoribus. Quæcunque enim Atheniensibus patrio more vocabula cùm in festis, tum in foro, usitata sunt, hinc haurire licet: immò & si quid aliud illi propriè usurpant, facilè hîc reperias. Idque adeò maximè, si quis non primæ tantùm editionis tomos scrutetur, sed & secundæ, quæ & ipsa libros quinque comprehendit, & à primâ literâ, usque ad ultimam, Attica nomina complectitur, quæ prima editio non continebat: vel continebat quidem, sed aptis ea scriptorum testimoniis non confirmabat. Copiosius enim in secundâ editione, uberiusque veterum loca adhibentur. Quare si quis ex editione utraque unam composuerit, næ ille utilissimum opus sine negotio exhibuerit.* Atque hic est ipse, quem & Atticistam dictum, ex hoc, ut apparet, opere, & sub Adriano Cæsare floruisse, tradit Suidas. Διονύσιος, Ἀλεξάνδρου, Ἁλικαρνασσεύς, ῥήτωρ, καὶ παντοῖος λόγιος. γέγονεν ἐπὶ Καίσαρος τοῦ Σεβαστοῦ, πρόγονος τοῦ ἐπὶ Ἀδριανοῦ γεγονότος, Ἀττικιστοῦ. *Dionysius Alexandri, Halicarnassensis, orator, & omni doctrinarum genere excellens. Vixit sub Cæsare Augusto: fuitque unus de majoribus ejus, qui sub Adriano vixit, Atticistæ.* Hujus censeo, quæ περὶ ἀκλίτων ῥημάτων: &, περὶ ἐγκλινομένων λέξεων, ab Aldo Manutio olim edita, in opere, quod inscripsit, Θησαυρός, Κέρας Ἀμαλθείας, καὶ Κῆποι Ἀδώνιδος, anno cIↃ. CCCC. XCVI. Citatur autem iste Auctor quàm sæpissimè ab Eustathio, in Homerum. Ac fuere plures certè eo nomine: nec ingratam rem Lectori Φιλομούσῳ me facturum existimavi, si hic eos sub conspectum exhiberem. Primo loco memorabitur,

DIONYSIUS *Ægiensis:* qui scripsit Δικτυακὰ, capitibus centum. Photius, in Bibliothecâ. Ἀνεγνώσθη βιβλιδάριον Διονυσίου Αἰγιέως, Δικτυακῶν ἐπιγραφὴν ἔχον, ἐν ᾧ κεφάλαια περιείληπται τὸν ἀριθμὸν ἑκατόν. *Lectus est libellus Dionysii Ægiensis, inscriptionem habens Dictyacorum: in quo capita numero centum.*

DIONYSIUS *Alibanus.* Ejus, non expresso opere, meminit

nit Scholiastes Apollonii, lib. II. Διονύσιος ὁ Ἀλβιανὸς ἱστορεῖ τὰς εὐρείας ἠϊόνας λέγεσθαι Ἀχιλλέως δρόμον. *Dionysius Albianus tradit, lata littora vocari Achillis cursum.*

DIONYSIUS *Alexandrinus.* Hujus hodiè exstat Poëma, quod inscriptum, Οἰκουμένης περιήγησις. Sed mentiri Auctorem suum hanc inscriptionem ostendam. Primò enim, nemo aliorum Scriptorum ita nominat; deinde, propiùs inspiciamus. Dionysii Alexandrini, duo fuerunt: unus,

DIONYSIUS, Glauci F, grammaticus: qui à Nerone ætatem protulit ad Trajanum. De hoc Suidas. Διονύσιος, Ἀλεξανδρεὺς, ὁ Γλαύκου υἱὸς, γραμματικός· ὅστις ἀπὸ Νέρωνος συνῆν καὶ τοῖς μέχρι Τραϊανοῦ, καὶ τῶν βιβλιοθηκῶν προὔστη· καὶ τῶν ἐπιστολῶν, καὶ πρεσβειῶν, ἐγένετο, καὶ ἀποκριμμάτων. ἦν δὲ καὶ διδάσκαλος Παρθενίου τοῦ γραμματικοῦ, μαθητὴς δὲ χαιρήμονος τοῦ Φιλοσόφου, ὃν καὶ διεδέξατο ἐν Ἀλεξανδρείᾳ. Alter,

TERI F.

à quo etiam Terus cognomento dictus. Ecce de eo idem Suidas. Διονύσιος, Ἀλεξανδρεὺς· θρᾷξ δὲ, ἀπὸ τοῦ πατρὸς Τήρου τοὔνομα κληθεὶς Ἀριστάρχου μαθητὴς, γραμματικός· ὃς ἐσοφίστευσεν ἐν Ῥώμῃ, ἐπὶ Πομπηΐου τοῦ Μεγάλου· καὶ ἐξηγήσατο τυραννίων, τῷ προτέρῳ. συνέταξε δὲ πλεῖστα γραμματικά τε καὶ συνταγματικὰ, καὶ ὑπομνήματα. Vides in neutro mentionem hujus operis. Ipse Suídas Dionysii Byzantii putat. Sic enim ait in Dionysio, Musonii F. Ὑπολαμβάνω ὅτι Διονύσιος ὁ Περιηγητὴς Βυζάντιος ἦν, διὰ τὸν ποταμὸν Ῥῆβαν. Sed & illum sua conjectura fallit: nam Byzantius iste scripsit Περιήγησιν non τῆς οἰκουμένης, verùm tantùm τοῦ ἐν τῷ Βοσπόρῳ ἀνάπλου; ut & ipse in eo testatur, & nos statim locum ipsum producemus. Verisimile magis, Corinthii esse, aut Milesii: de quo utroque infra est videre. Ut autem ad Dionysium hunc, Teri F, sermonem inceptum reducamus, observandum est de eo, in citatis Suidæ verbis, paterno genere Thracem fuisse: itaque apud Auctores passim DIONYSIUS THRAX indigetatur. Etymologici Auctor. Διονύσιος ὁ θρᾷξ ἰστέον ὅτι θρᾷξ ἐλέγετο, ἢ διὰ τὸ τραχὺ τῆς φωνῆς, ἢ ὅτι τῇ ἀληθείᾳ θρᾷξ ἦν. οὗτος δὲ ὁ Διονύσιος, μαθητὴς ἦν τοῦ Ἀριστάρχου.

ϖάρχε· καὶ τὸ ἑαυτοῦ διδάσκαλον ζωγραφήσας, ἐν τῷ εἴδει αὐτοῦ τὴν τραγῳδίαν ἐζωγράφει· διὰ τὸ ἀποσηθίζειν αὐτὸν παρὰ τὴν τραγῳδίαν. Citatur ab eodem, in ἑανὸς, ἐπιχόμενος, & Ταρφειάς: apud Suidam quoque, in Πέλανοι, legendum existimo, Διονύσιος θρᾷξ, pro, Διονύσιος θρᾳξί. Inter opera ejus,

Μελέται. Scholiastes Homeri, ad Odyss. X. Διονύσιος ὁ θρᾷξ, ἐν ταῖς Μελέταις. Item,

Περὶ τῆς ἐμφάσεως καὶ περὶ τῶν τροχίσκων συμβόλου. Clemens, Strom. V. Ἀλλὰ καὶ Διονύσιος ὁ θρᾷξ, ὁ γραμματικὸς, ἐν τῷ περὶ τῆς ἐμφάσεως καὶ περὶ τῶν τροχίσκων συμβόλου, φησὶ κατὰ λέξιν. Et mox fragmentum ejus operis insigne subjungit, ibi videndum.

Περὶ ἐνυπνίων. Tertullianus innuit, lib. De animâ, cap. XLVI. *Neoptolemus Tragædus, apud Rhætium Trojæ sepulcrum Ajacis, monitus in somnis, & cum lapidum senia deponit, dives inde auro redit. Quanti autem commentatores, & adfirmatores, in hanc rem, Artemon, Antiphon, Strato, Philochorus, Epicharmus, Serapion, Cralippus, Dionysius Rhodius, & Hermippus, tota seculi literatura.* Atqui, inquies, Rhodium mihi Dionysium tu hîc nominas, & non Thracem. Respondebo. Ita nuncupabatur hic noster, etsi Alexandrinus esset. Strabo docet, lib. XIV. Διονύσιος δὲ ὁ θρᾷξ, καὶ Ἀπολλώνιος, ὁ τοὺς Ἀργοναύτας ποιήσας, Ἀλεξανδρεῖς μὲν, ἐκαλοῦντο δὲ Ῥόδιοι. Nisi fortè quis contendat, accipiendum de Dionysio, Musonii F. quem Rhodium alii, nonnulli Samium tradiderunt: ut mox suo loco dicam, scripsit verò etiam, quippe Rhodius,

Περὶ Ῥόδου. Stephanus, in Ταρσός. Διονύσιος δὲ ὁ θρᾷξ, ἐν τῷ περὶ Ῥόδου, ἀπὸ τῆς Βελλεροφόντου πλώσεως· μέρος γάρ τι τοῦ ποδὸς ταρσὸν καλεῖσθαι. Alius verò ab his fuit,

DIONYSIUS *Alexandrinus*, Christianus: qui scripsit,

Ὑπόμνημα εἰς τὸν ἐκκλησιαστὴν Σολομῶντα. Suidas, de eo. Διονύσιος, ἐξ Ἀλεξανδρείας· οὗ εὗρον ὑπόμνημα εἰς τὸν ἐκκλησιαστὴν Σολομῶντα, λίαν εὐφραδές. Hujus quoque esse puto Enarrationem in Epistolam Pauli ad Romanos, quæ exstat in Bibliothecâ Augustanâ. Fortè etiam hic ipse, qui Episcopus posteà factus: de quo, atque scriptis ejus, vide Eusebium, Hist. Eccles. lib. VI. cap. XLIV. XLV. XLVI. & Librum VII. totum. Item Nicephorum, Hist. item Eccles. lib. VI. cap. VI.

DIONYSIUS, *Arei F.* Meminit ejus Suetonius, in Augusto, cap. LXXXIX. *Deinde etiam variâ eruditione repletus Sphæri, Arei Philosophi, filiorumque ejus, Dionysii, & Nicanoris, contubernium iniit.* De scriptis ejus, nihil constat.

DIONYSIUS *Argivus.* Videtur Historias scripsisse. Clemens, Strom. I. Κατὰ δὲ ὀκτωκαιδέκατον ἔτος τῆς Ἀγαμέμνονος βασιλείας, Ἴλιον ἑάλω, Δημοφῶντος τοῦ Θησέως βασιλεύοντος Ἀθήνησι τῷ πρώτῳ ἔτει, θαργηλιῶνος μηνὸς δευτέρᾳ ἐπὶ δέκα, ὥς φησι Διονύσιος ὁ Ἀργεῖος. Scholiastes Pindari, Nemeonis. Od. II. Κατὰ μέρη πρότερον τῆς (Ὁμήρου) ποιήσεως διαδιδομένης, τῶν ἀγωνιστικῶν ἕκαστος ὅ, τι βούλοιτο μέρος ᾖδε. τοῦ δὲ ἆθλου τοῖς νικῶσιν ἀρνὸς ἀποδεδειγμένου, προσαγορευθῆναι τότε μὲν ἀρνῳδούς· αὖθις δὲ ἑκατέρας τῆς ποιήσεως εἰσενεχθείσης, τοὺς ἀγωνιστὰς, οἷον ἀκουμένους πρὸς ἄλληλα τὰ μέρη, καὶ τὴν σύμπασαν ποίησιν ἐπιόντας, ῥαψῳδοὺς προσαγορευθῆναι. ταῦτα φησὶ Διονύσιος ὁ Ἀργεῖος.

DIONYSIUS *Ascalaphus.* Ita dictus fuit, vel quod semper in ore haberet istum Homeri versum,

Οἱ δ' ἀμφ' Ἀσκάλαφον καὶ Ἰάλμενον, ἠδὲ Ὀρέστην, vel, quod corpore procero, ac gracili, esset, instar avis ascalaphi. Etymologici Auctor. Διονύσιος ὁ Ἀσκάλαφος, ἐλέγετο δὲ, ὅτι συνεχῶς ἐμέμνητο τοῦ Ὁμηρικοῦ στίχου,

Οἱ δ' ἀμφ' Ἀσκάλαφον, καὶ Ἰάλμενον, ἠδὲ Ὀρέστην. ἢ ἐπειδὴ μακρὸς καὶ λεπτὸς ἦν, καὶ ὠχρός. τοιοῦτον δέ ἐστιν ὁ ἀσκάλαφος τὸ ὄρνεον. Atque hunc eundem puto, qui etiam ὁ Λεπτὸς dicebatur; cujusque Commentarium in Theodoridæ Carmen De amore nominat Athenæus, lib. XI. Διονύσιος δ' ὁ Λεπτὸς, ἐξηγούμενος θεοδωρίδα τὸ εἰς τὸν ἔρωτα μέλος, τὴν κελέβην φησὶ τίθεσθαι ἐπὶ ὀρθοῦ ποτηρίου, οἷον προυσιάδος, καὶ θηρικλείου.

DIONYSIUS *Atheniensis I.* Hic scripsit Κτίσεις. Vide quæ de eo dixi Bibliothecæ Atticæ lib. II.

DIONYSIUS *Atheniensis II. Areopagita.* Ejus Scripta hodie exstant.

DIONYSIUS *Bithynus, Dialecticus.* Strabo lib. XII. Ἄνδρες δ' ἀξιόλογοι κατὰ παιδείαν γεγόνασιν ἐν τῇ Βιθυνίᾳ Ξενοκράτης τε ὁ φιλόσοφος, καὶ Διονύσιος ὁ Διαλεκτικός. Meminit ejus quoque Diogenes Laërtius, in Aristippo, lib. II. Ἤκουσε δὲ καὶ Ἀννικέριδος ὁ Θεόδωρος, καὶ Διονυσίου τοῦ Διαλεκτικοῦ.

DIO-

DIONYSIUS *Byzantius.* Ejus opera,

Περιήγησις τοῦ ἐν τῷ Βοσπόρῳ ἀνάπλου:

Et

Περὶ θρήνων.

Suidas. Διονύσιος, Βυζάντιος, ἐποποιός, περιήγησιν τοῦ ἐν τῷ Βοσπόρῳ ἀνάπλου. Περὶ θρήνων. ἔστι δὲ πόιημα μεστὸν ἐπικηδείων. Ejus περιήγησις, memoratur à Stephano, in Χρυσόπολις Διονύσιος δ' ὁ Βυζάντιος, τὸν ἀνάπλουν τοῦ Βοσπόρου γράφων, περὶ τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ τάδε φησί. Ac fragmentum ejus quoddam illic profert.

DIONYSIUS *Carthaginensis.* Diogenes Laërtius, in Euclide, lib. II. Οὕτω ὠνόμασε πρῶτος Διονύσιος ὁ Καρχηδόνιος. Meminit ejus etiam Clemens, Strom. I.

DIONYSIUS *Chalcidensis.* Zenobius, Cent. V. Proverb. LXXIV. Μέμνηται τοῦ χρησμοῦ Μνασέας, καὶ Διονύσιος ὁ χαλκιδεύς. Meminit ejus ſemel, atque iterum, Scholiaſtes Apollonii, lib. I. & Dionyſius Halicarnaſſeus, Antiquit. Rom. lib. I. Scripſit autem Κτίσεις. Scholiaſtes Apollonii, lib. IV. Ἀρίστων ὁ Χῖος, ἐν ταῖς θέσεσι, καὶ Διονύσιος ὁ χαλκιδεὺς, ἐν πρώτῳ Κτίσεων, τὰ αὐτὰ φασί. Ac totidem verbis Scholiaſtes Ariſtophanis, ad Nubes. Meminit quoque Suidas, in Πραξιδίκη, & Τελμισεῖς: Plutarchus, De Herod. Malign. Fuit autem opus totum in libros quinque diſtributum. Marcianus, in ſua Periegeſi.

Ἐφόρῳ τε καὶ τῷ τὰς Κτίσεις εἰρηκότι.
Ἐν πέντε βίβλοις χαλκιδεῖ Διονυσίῳ.

Ac tertium Librum, citat Harpocration, in Ἡφαιστία; & quintum, in Ἡραῖον τεῖχος.

DIONYSIUS *Chatius*, quaſi *Æneum* dicas. Ejus ποιήματα nominat Plutarchus, in Nicia. Προσποιούμενος δὲ υἱὸς εἶναι Διονυσίου, τοῦ χαλκοῦ προσαγορευθέντος, οὗ καὶ ποιήματα σώζεται. Et particulatim ἐλεγεῖα memorat Ariſtoteles, Rhet. lib. III. cap. II. Athenæus,

 lib. X.

lib. X. & XV. Nec poëta tantum erat, ſed & orator: & χαλκοῦς dictus fuit, quod Athenienſibus ſuaſerit nummo æneo uti: ut videre eſt apud eundem Athenæum, libro citato XV.

DIONYSIUS *Charmidæ.* Exſtat mentio illius apud Scholiaſten Pindari.

DIONYSIUS *Colophonius.* Huic nonnulli tribuunt Menippi Opera. Diogenes Laërtius, in Menippo, lib. VI. Ἔνιοι δὲ τὰ βιβλία αὐτοῦ, (τοῦ Μενίππου,) οὐκ αὐτοῦ εἶναι φασὶν, ἀλλὰ Διονυσίου, καὶ Ζωπύρου, τῶν Κολοφωνίων.

DIONYSIUS *Corinthius,* I. De eo, ſcriptiſque, ita Suidas. Διονύσιος, Κορίνθιος, ἐποποιός. Ὑποθήκας. Αἴτια, ἐν βιβλίῳ α΄. Μεμπορολογούμενα. καὶ καταλογάδην Ὑπόμνημα εἰς Ἡσίοδον.

DIONYSIUS *Corinthius,* II. Hic Chriſtianus fuit, & neſcio, an iſtic natus: certè Epiſcopus illic fuit. Vide quæ de eo, ſcriptiſque ejus, Euſebius, Hiſt. Eccleſ. lib. IV. cap. XXIII.

DIONYSIUS *Cyrtus.* Medicus erat: de quo Stephanus. Κύρτος, πόλις Αἰγύπτου ἐν τῷ μεσογείῳ. ἐκ ταύτης Διονύσιος ἦν, διάσημος ἰατρὸς οὐ ἀπὸ τοῦ σώματος Κυρτὸς ὀνομαζόμενος. οὗ μέμνηται Ἑρέννιος Φίλων, ἐν τῷ περὶ ἰατρικῶν.

DIONYSIUS *Cyzicenus.* Ejus Epigramma exſtat apud Auctorem Anthologiæ, lib. III. Tit. XXXIII.

DIONYSIUS *Diacenus.* Vide de eo infrà, in Dionyſio Philadelphenſi.

DIONYSIUS *Diogenis.* Geographus fuit: ut colligere eſt ex Marciano, in Periplo. Ἐρατοσθένης μὲν ὁ Κυρηναῖος τὴν μεγίστην περιφέρειαν τῆς ἐγνωσμένης ἁπάσης γῆς εἶναι λέγει σταδίους μκέ, καὶ Ͷσ΄. οὕτω δὲ καὶ ὁ Διονύσιος ὁ τοῦ Διογένους ἀναμεμέτρηκεν.

DIONYSIUS *Halicarnaſſeus,* I. Vixit temporibus Ptolemæorum Epiphanis, & Philometoris, Hiſtoricus, coætaneus Polybii. Meminit ejus ipſe Polybius, de Halicarnaſſo urbe agens, lib. XIV.

DIONYSIUS *Halicarnaſſeus,* II. Vixit ſub Auguſto, ut videre eſt apud Suidam. Hujus, quæ exſtant, non commemorabo. Non exſtat,

Περὶ μιμήσεως: quod citatur ab Hermogenis Scholiaſte, περὶ ἰδεῶν, lib. I. Ἄμεινον δὲ τῷ Ἁλικαρνασσεῖ Διονυσίῳ ἑπομένους ποιητικὸν μὲν λόγον φάναι τὸν τροπικῇ, καὶ μεταφορικῇ, καὶ διθυραμβώδει συνθήκῃ συντεθειμένον·

μένον· ὁποία ἡ Γοργίου τοῦ ῥήτορος φράσις. πρῶτος ἐκεῖνος, ὥς φησιν ὁ Διονύσιος ἐν τῷ περὶ μιμήσεως, τὴν ποιητικὴν, καὶ διθυραμβώδη, λέξιν εἰς τοὺς πολιτικοὺς εἰσήνεγκε λόγους. Iterum posteà. Ἔτι γε μὴν ἐν τῷ περὶ μιμήσεως, ὁ αὐτός φησιν. Invenio etiam,

Περὶ ἑρμηνείας. Scholiastes Aristophanis, ad Nubes. Χάρις ἐστὶν ἐκ στίχου τοῦ ἀλλοτρίου, ὥς ἔφη Διονύσιος ὁ Ἁλικαρνασσεὺς, ἐν τῷ περὶ ἑρμηνείας. Quæ plura ejus disiderantur, ex scriptis ipsius observata, proposuit nobis in limine Tomi II. Fridericus Sylburgius: quo Lectorem studiosum remitto.

DIONYSIUS *Halicarnasseus*, III. Hic sub Adriano vixit, uti prior sub Augusto; qui progenitor hujus secundi, Atticistæ appellati: supra à me dictum. De posteriore hoc, ejusque scriptis, ita Suidas. Διονύσιος Ἁλικαρνασσεὺς, γεγονὼς ἐπὶ Ἀδριανοῦ Καίσαρος, σοφιστὴς καὶ μουσικὸς κληθεὶς, διὰ τὸ πλεῖστον ἀσκηθῆναι τὰ τῆς μουσικῆς. ἔγραψε δὲ, ῥυθμικῶν ὑπομνημάτων βιβλία κδ΄. μουσικῆς ἱστορίας, βιβλία λς΄· ἐν δὲ τούτοις, αὐλητῶν, καὶ κιθαρῳδῶν, καὶ ποιητικῶν παντοίων μέμνηται. μουσικῆς παιδείας, ἢ διατριβῶν, βιβλία κβ΄. τίνα μουσικῶς εἴρηται ἐν τῇ Πλάτωνος πολιτείᾳ, βιβλία ε΄π. Ubi in fine mendum censeo, ac legendum forsan esse, βιβλία ἑπτά. Opus Μουσικῆς ἱστορίας, citat iterum, in Παμφίλη, & Σωτηρίδας: item Stephanus, in Ὑδρέα.

DIONYSIUS *Heracleotes, Metathemenus.* Unde cognomen illud acceperit, docet Athenæus, lib. VII. Περὶ δὲ Διονυσίου τοῦ Ἡρακλεώτου τί δεῖ καὶ λέγειν; ὃς ἄντικρυς ἀποδὺς τὸν τῆς ἀρετῆς χίτωνα ἀνθινὰ μετημφιάσατο· καὶ μεταθέμενος καλούμενος ἔχαιρε, καί τοι γηραιὸς, ἀποστὰς τῶν τῆς στοᾶς λόγων, καὶ ἐπὶ τὸν ἐπίκουρον μεταπηδήσας. Meminit ejus Diogenis Laërtius, in Erillo, lib. VII. Διονύσιος δὲ ὁ Μεταθέμενος τέλος εἶπε τὴν ἡδονὴν, διὰ περίστασιν ὀφθαλμίας. Inter opera ipsius, Παρθενοπαῖος: quamvis alii Spintharo id adscribebant. Idem Diogenes, in Heraclide, lib. V. Ἔτι καὶ Διονύσιος ὁ Μεταθέμενος, ἢ Σπίνθαρος, ὥς ἔνιοι, γράψας τὸν παρθενοπαῖον, ἐπέγραψε Σοφοκλέους.

DIONYSIUS *Hydragogus.* Plutarchus, in Quæst. Nat. Τοῦτο γὰρ φασὶ καὶ Διονύσιον ἱστορεῖν τὸν Ὑδραγωγόν.

DIONYSIUS *Jambus.* Meminit ejus Plutarchus, lib. De Musicâ; & Suidas, in Ἀριστοφάνης Βυζάντιος. Scripsit autem, περὶ διαλέκτων: Meminitque Athenæus, lib. VII. Citat quoque Carmen ejus quoddam Clemens, Strom. V.

DIONYSIUS *Leptus*, De eo vide quæ in Dionysio Ascalapho dicta.

DIONYSIUS *Leuctricus*. Meminit ejus Athenæus, lib. XIII.

DIONYSIUS *Longinus*. Ejus liber, περὶ ὕψους, exstat. Scripsit etiam, περὶ ἀρχῶν: citatque Porphyrius in Vitâ Plotini. Item, περὶ τέλους. Ejusque operis prœmium conservavit nobis idem Porphyrius, in illâ ipsâ Plotini Vitâ: ibidemque commemoratur etiam, ἐπιστολὴ πρὸς Ἀμέλιον. Illic vide.

DIONYSIUS *Metathemenus*. Vide suprà, in Dionysio Heracleote.

DIONYSIUS *Milesius*, I. Hic Historicus fuit, ac scripsit varia. Suidas. Διονύσιος, Μιλήσιος, ἱστορικός. Τὰ μετὰ Δαρεῖον, ἐν βιβλίοις ε. Περιήγησιν οἰκουμένης. Περσικὰ, Ἰάδι διαλέκτω. Τρωϊκῶν βιβλία γ'. Μυθικά. Κύκλον ἱστορικὸν, ἐν βιβλίοις ζ'. Ejus Μυθικὰ, & Τρωϊκὰ, citat Diodorus Siculus, lib. III. Claruit autem circa Olympiadem LXV. ut videre est apud Suidam, in Ἑκαταῖος. Præter scripta, à Suida commemorata, etiam Ἀργοναυτικὰ nominantur à Scholiaste Apollonii; qui operis ejus librum primum citat, commentario ad lib. III. Ταύτην Διονύσιος ὁ Μιλήσιος, ἐν πρώτῳ τῶν Ἀργοναυτικῶν, θυγατέρα Αἰήτου, καὶ Ἑκάτης, τῆς περσέως, ἀδελφὴν τῆς Μηδείας λέγει. Iterum secundum memorat, lib. IV. Ἰστέον ὅτι, τιμαίος λέγοντος ἐν Κερκύρᾳ τοὺς γάμους ἀχθῆναι, Διονύσιος ὁ Μιλήσιος, ἐν δευτέρῳ τῶν Ἀργοναυτικῶν, ἐν Βυζαντίῳ φησίν. Deinde variè ea citat, in illis suis Scholiis. Hunc ipsum Auctorem, atque opus, designat Apollodorus, lib. I. Δημαρέτης τὸ αὐτὸν εἰς Κόλχους πεπλευκότα παρέδωκε. Διονύσιος μὲν γὰρ αὐτὸν καὶ ἡγεμόνα φησὶ τῶν Ἀργοναυτῶν γενέσθαι. Nisi malimus dicere, Dionysium Mitylenæum respici; cujus opus quoddam fuit, quod inscriptum, Ἀργοναῦται: de quo posteà sum dicturus. Innuitque idem scriptum Diodorus, libro citato.

DIONYSIUS *Milesius*, II. Medicus: cujus meminit Galenus, locis pluribus.

DIONYSIUS *Milesius* III. Hic sub Adriano vixit, Isæi, Assyrii Sophistæ, discipulus. Describit ejus vitam Philostratus, Sophist. lib. I. Ejus scripta, Περὶ χαιρώνειαν θρῆνος, & Ἀράσπας ὁ Πανθίας ἐρῶν: quanquam sanè operis posterioris verus auctor celer fuerit.

fuerit. Videndus hâc de re Philoſtratus, loco citato. Hujus puto quoque Epiſtolas, quæ in opere Epiſtolarum Græcarum leguntur: & Epigrammata, quæ in Anthologiâ exſtant.

DIONYSIUS *Mitylenæus*, *Scytobrachion*, ſive *Scyteus*, cognomento appellatus. Ejus opera; Διονύσου ϗ Ἀθηνᾶς στρατιά. Ἀργοναῦται. Μυθικά. Videndus Suidas, ubi de eo agit. Citat eum, incerto opere, Scholiaſtes Apollonii, lib. I. Διονύσιος δὲ ὁ Μιτυληναῖος συμπεπλευκέναι φησὶ τὸν ἥρωα τοῖς ἀριστεῦσιν ἕως Κόλχων, ϗ τοῖς περὶ Μήδειαν συμπεπραχέναι τῷ Ἰάσωνι. Iterum, lib. IV. Διονύσιος δ᾽ ὁ Μιτυληναῖος ἄνθρωπον φησὶ γεγενῆσθαι παιδαγωγὸν τοῦ Φρίξου, ὀνόματι Κριόν. Ac priorem quidem locum, ex ejus Argonautis arbitror; alterum verò, ex Mythicis. Diſertè verò Argonautas ejus citat idem Scholiaſtes, lib. II. Διονύσιος δ᾽, ἐν τοῖς Ἀργοναύταις, φησὶν, ἀναιρεθῆναι τὸν Φινέα ὑπὸ Ἡρακλέους. Nominat eum Scytobrachionis cognomento Athenæus, lib. XI. Euſtathius, ad Iliad. γ΄. & Suetonius lib. de illuſtr. Gramm. in M. Antonio Griphone.

DIONYSIUS, *Muſonii*. Hic Rhodius à quibuſdam, à nonnullis Samius dicitur. Ejus opera: Ἱστορίαι τοπικαὶ, libris VI. Ἱστορία παιδευτικὴ, libris X. Οἰκουμένης περιήγησις. Videndus de eo Suidas. Ac Samius quidem, Athenæo nominatur; & περὶ κύκλου, opus ejus, lib. XI. Διονύσιος δ᾽ ὁ Σάμιος, ἐν τοῖς περὶ κύκλου, τὸ Ὁμηρικὸν κισσύβιον κυμβίον ἔφη. Ejuſque operis librum ſextum citat poſteà ſicut primum, Scholiaſtes Pindari, Iſthm. Od. III. quintum, Clemens, in Protreptico: & undecimum, Scholiaſtes Euripidis, ad Phæniſſas. Atque hinc ὁ κυκλογράφος nuncupatur, ab eodem Scholiaſte, in Oreſtem; & Ioanne item Tzetze, in Prolegomenis ad Heſiodum. Porrò huic attributa etiam τὰ Βασσαρικὰ, quæ alii Alexandrino adſcribebant. Euſtathius, in Comm. Τὰ δ᾽ Βασσαρικὰ, διὰ τὴν τραχύτητα, οὐκ ἄξια τούτου κριθέντα, εἰς τὸν Σάμιον ἀνηνέχθησαν Διονύσιον. Meminit eorum quoque Stephanus, in Βώλιγγα, Γάζος, Δαρδανία, Κάσπειρα, Ὤδωνις.

DIONYSIUS *Olynthius*. Hunc cum antiquiſſimis Scriptoribus, Theagene Rhegino, Steſimbroto Thaſio, Antimacho Colophonio, & Heredoto Halicarnaſſeo, memorat Tatianus, in Orat. contra Græcos. Ac videtur ille ipſe, cujus Χρονικὰ citat Suidas, in Εὐριπίδης.

DIONYSIUS *Oxymachi.* Hic medicus fuit, & à Rufo memoratur, lib. de part. corp. hum. Ἐπανθισμοὺς δὲ πρῶτον μὲν ὧν οἶδα ὠνόμασε Διονύσιος ὁ τοῦ Ὀξυμάχου.

DIONYSIUS *Phaselita.* Scholiastes Pindari, Pyth. Od. II. Αὐτίκα γοῦν Διονύσιος ὁ Φασηλίτης οὐκ οἴεται δεῖν γράφεσθαι, τὰν λιπαρᾶν ἀπὸ Θηβᾶν, ἀλλὰ, τὰν λιπαρᾶν ἀπ' Ἀθηνᾶν, διὰ τὸ Παναθηναϊκὸν εἶναι τὸ ἐπινίκιον. Scripsit, περὶ τῆς Ἀντιμάχου ποιήσεως, &, περὶ ποιητῶν. Scholiastes Nicandri, ubi de illius poëtæ genere agit. Νίκανδρον τὸν ποιητὴν Διονύσιος ὁ Φασηλίτης, ἐν τῷ περὶ τῆς Ἀντιμάχου ποιήσεως, Αἰτωλὸν εἶναί φησι τὸ γένος· ἐν δὲ τῷ περὶ ποιητῶν, ἱερέα φησὶν αὐτὸν τοῦ Κλαρίου Ἀπόλλωνος, ἐκ προγόνων τὴν ἱερωσύνην δεξάμενον.

DIONYSIUS *Philadelphensis*, Diacenus dictus. Plinius, lib. VI. cap. XVII. *Verum & aliis auctoribus Græcis, qui cum regibus Indicis morati, sicut Megasthenes, & Dionysius, à Philadelpho missus ex eâ causâ, vires quoque gentium prodidere.* Quidam illi τὰ Ὀρνιθιακὰ adscribebant, quæ ab aliis Alexandro attributa. Eustathius, in Commentariis in Periegeten. Τὰ γὰρ Ὀρνιθιακὰ, (ἀνηνέχθησαν) εἰς ἄλλον τινὰ Φιλαδελφέα Διονύσιον· ὅν, διὰ λέξεως ἀκυρολογίαν, ἐπεκάλουν Διάκενον. Ubi vides, etiam Diacenum, & quam ob causam, cognomento appellatum.

DIONYSIUS *Rhodius.* De eo vide in Dionysio Alexandrino Thrace, Teri F.

DIONYSIUS *Salustius.* Medicus fuit: & à Plinio memoratur, lib. XXXII. cap. VII. *Si fastidium obstaret, suspendebat pedibus posterioribus eos Salustius Dionysius, ut ex ore virus deflueret in acetum fervens, idque è pluribus ranis fortioribus stomachis ex jure edendas dabat.*

DIONYSIUS *Samius*, Medicus. Ejus meminit Galenus, De comp. medic. sec. gen. lib. IV.

DIONYSIUS *Scymnæus.* Isaacius Tzetzes, ad Lycophronem. Καὶ Διονύσιος φησὶν ὁ Σκυμναῖος,

Μὰ τὰς θεοίνου καὶ Κορωνίδος κόρας.

Unde apparet Poëtam fuisse.

DIONYSIUS *Scytobrachion*, sive *Scyteus.* De eo vide in Dionysio Mitylenæo.

DIO-

DIONYSIUS *Siculus*, I. Scripſit Tragædias, Comœdias, & Hiſtorias. Suidas. Διονύσιος, Σικελίας τύραννος, ἔγραψε τραγῳδίας, καὶ κωμῳδίας, καὶ ἱστορικά. Tragædias ejus, commemorat etiam Plutarchus, in Vitâ Antiphontis Oratoris, ubi de cædis ejus cauſâ agit; Philoſtratus, in Thraſymachos Sophiſt. lib. I. & Athenæus, lib. III. Ac ſpeciatim nominatur ejus Ἄδωνις, & θεσμοφόρος, ab Athenæo, lib. IX. Etiam Ἕκτορος λύτρα, & Καταπλάτωνος, à Joanne Tzetze, Var. Hiſt. Chil. V. cap. XXIII.

DIONYSIUS Siculus, II. prioris filius: de quo hunc in modum Suidas. Διονύσιος, υἱὸς τοῦ Σικελίας τυράννου· καὶ αὐτὸς τύραννος, καὶ φιλόσοφος. (ἔγραψεν) ἐπιστολάς, καὶ περὶ τῶν ποιημάτων Ἐπιχάρμου.

DIONYSIUS *Sidius*. Meminit ejus Etymologici Auctor, in Ὑποπτέρων.

DIONYSIUS *Sidonius*. Varro De L. L. lib. IX. *Nam alii de omnibus univerſim diſcriminibus, poſuerunt numerum; ut Dionyſius Sidonius, qui ſcripſit, eas eſſe ſeptuaginta unam.*

DIONYSIUS *Sinopenſis*. Comicus: ejuſque Σώζουσα memoratur ab Athenæo, lib. XI. item Ὁμώνυμος, lib. XI. & XIV.

DIONYSIUS *Stoicus*. Diogenes Laërtius, in cognomine Cynico, lib. VI. Φησὶ δὲ Διονύσιος ὁ Στωϊκὸς, ὡς, μετὰ Χαιρώνειαν συλληφθεὶς, ἀπήχθη πρὸς Φίλιππον.

DIONYSIUS *Thrax*. De eo vide in Dionyſio Alexandrino.

DIONYSIUS *Tryphonis*. Ejus meminit, ſine ullo operis titulo, Stephanus, in Μυῤῥινοῦς. Scripſit autem, περὶ ὀνομάτων: idque citat Athenæus, lib. VI. & XI. item Harpocration, in Γρυπάνιον, & Ἑρμῆς.

DIONYSIUS *Uticenſis*. Scripſit Ῥιζοτομικά; quæ commemorat Stephanus, in Ἰτύκη; & Nicandri Scholiaſtes, ad Theriaca. Scripſit etiam Γεωργικά: & eorum librum ſeptimum citat Athenæus, lib. XIV. Prænomen illi fuit, *Caſsius*; tranſtulitque viginti octo libros Magonis Pæni in linguam Græcam libris viginti: quos redegit in compendium ſex librorum Diophanes Bithynus. Videndus Varro, & Columella; uterque operis de R. R. lib. I. cap. I. Meminitque obiter

ter Plinius, ubi Auctores libri decimi recenset, lib. I. *Ex Dionysio, qui Magonem transtulit; Diophane, qui ex Dionysio Epitomen facit.*

DIONYSIUS *Zopyrus.* Scholiastes Aristophanis, ad aves, Διονύσιος δὲ ὁ Ζώπυρος γράφει, ὑπ' ὀρτυγοκόμπε. καὶ ἐξηγεῖτο, ὅτι ἔγκειται τὸ μ. θέλει γὰρ εἰπεῖν, τῶν ὀρτυγοκόπων. Et hæc quidem de istius nominis Auctoribus mihi observata. Invenio verò etiam quædam opera, sed solo Dionysii nomine memorata: ut incerti planè simus, cui horum ea adscribere debeamus. Ita Λιθικὰ refert Suidas, Eustathius, in Dionysium Alexandrinum; & Maximus Monachus, in Dionysium Areopagitam, περὶ τῆς μυστικῆς θεολογίας, cap. II. Γιγαντιὰς, commemoratur Stephano, in Κελαδώνη; ut Ἐπιτομὴ, in Κορόπα. Ὀψαρτυτικὸς, Athenæo, lib. VII. Περὶ τοῦ χαίρειν, Scholiastæ Aristophanis, ad Plutum. Περὶ τῶν Νυμφῶν, legitur apud Suidam, in Νύμφαι. *De articulationibus* Græcis, Fulgentius citat, lib. de cont. Virg. incerti quoque Historici cujusdam mentionem facit Jornandes, de reb. Get. cap. XIX.

V. Ὁ Γαληνὸς τὴν ἤλεκτρον φησὶν ἕλκειν τὰ κυρήβια.) Galeni locus, quem respexit, exstat de nat. fac. lib. I. Ἐπίκουρος μὲν οὖν καίτοι παραπλησίοις Ἀσκληπιάδῃ στοιχείοις εἰς τὴν φυσιολογίαν χρώμενος, ὅμως ὁμολογεῖ, πρὸς μὲν τῆς Ἡρακλείας λίθου τὸν σίδηρον ἕλκεσθαι, πρὸς δὲ τῶν ἠλέκτρων τὰ κυρήβια.

VI. Καθὼς καὶ Ὅμηρος φησί.) Versus Homeri, quem adducit, exstat Iliad. III.

Ibid. Καὶ θεῖον μὲν ὀνομάζουσι τὸν τοῦ πατρὸς ἀδελφόν.) De hujus appellationis ratione elegans est locus apud Simplicium, in Epictetum. Οἱ δὲ ἔτι παλαιότεροι τοσοῦτον τοὺς γονέας ἐσέφθησαν, ὡς καὶ θεοὺς αὐτοὺς ὁρμῆσαι καλεῖν. εὐλαβηθέντες δὲ τὴν θείαν ὑπεροχὴν, τοὺς τῶν γονέων ἀδελφοὺς θείους ἐκάλεσαν· ἐνδεικνύμενοι τὴν τάξιν, ἣν τοὺς γονέας ἔχειν πρὸς τοὺς παῖδας τοὺς ἑαυτῶν ὑπελάμβανον.

VII. Δίδυμος περὶ παροιμιῶν δεκατρία βιβλία συντέταχε.) Horum excerpta habemus beneficio Addi Manulii: *qui ea* edidit cum Tarrhæi Proverbiis, anno cIↃ. IↃ v.

IX. Ὅρκους δὲ μοιχῶν εἰς τέφραν γράφω.) Utitur proverbio & Julianus, in Epistolâ ad S. P. R. Atheniensem. Ἐγὼ δὲ τοὺς μὲν ὅρκους αὐτοῦ, τὸ τῆς παροιμίας, οἶμαι δεῖν εἰς τέφραν γράφειν. Quæ ipsa verba, sed, ut sæpè, Juliani omisso nomine, refert Suidas, in εἰς τέφραν γράφειν.

XIII. Ἀγα-

XIII. Ἀγαθοκλῆς δὲ, κεραμέως.) Figuli filium fuiſſe Agathoclem, Siciliæ regem, tradunt plures. Polybius, ex Timæo, lib.XII. cujus verba, ſed omiſſo Auctoris nomine, transſcripſit Suidas, in Ἀγαθοκλῆς. Diodorus Siculus, lib. XIX. Juſtinus, lib. XXII. Huc pertinet Apophthegma ejus, quod commemorat Plutarchus, inter regum principumque Apophthegmata: & Auſonius, Epigr. VIII.

Ἐκτομίας ὤν, καὶ δοῦλος, ἦρξεν Ἑρμείας.) Erat Eubuli ſervus Hermias. Diogenes Laërtius, in Ariſtotele, lib. V. Καὶ δοῦλον Εὐβούλου φησὶ γενέσθαι τὸν Ἑρμείαν.

XV. Τὸ ω' τὰν μέρη φησὶν εἶναι.) Reſtituo è MSto. Τὸ ω' τὰν δύο μέρη φησὶν εἶναι.

*. γὰρ ὁ ἀληθὴς φίλος.) Reſtituo itidem è MSto. ἔτης γὰρ ὁ ἀ. φ.

XVI. Διὸ καὶ νεκρός, ὁ μήπω δυνάμενος νομῆς καὶ βορᾶς μεταχεῖν.) Scribendum omninò, διὸ καὶ νεβρός. Quod veniſſe etiam in mentem V. CL. Andreæ Schotto, libens vidi.

XVII. Ἢ τὸ ἐλάττω ἀναδέχεται χρόνον.) Legendum, ἢ τὸ ἐλαττω ἀ. χ. Ita rectè in MSto. ac videtur ita cenſuiſſe & Schottus, cum vertit. *vel tempus minus ſuſcipit.*

XVIII. Καὶ τὸ ναῦρος. αὖρος γάρ ἐστιν.) Lego, καὶ τὸ καυρος. Agit enim de his verbis, in quibus κ abundat.

XIX. Τὴν μοῦσαν οἱ μὲν ἐτυμολογοῦσιν ἀπὸ τοῦ μαιοῦσάν τινα εἶναι.) Reſtituo, ἀπὸ τοῦ μυοῦσάν τινα εἶναι. Et evincunt ſequentia. Ἡ γὰρ μουσικὴ παίδευσις, οὐδὲν μυστηρίων διαφέρει. Nec aliter eſt apud Auctorem Etymologici.

Παρ' Εὐθυφορίωνι.) Reſtituo, παρ' Εὐφορίωνι.

XXI. Καλλίμαχος δ' ἐν ἑκάβῃ. Reſcribo, Κ. δ' ἐν Ἑκάλῃ. Fuit Callimachi poëma quoddam, Ἑκάλη inſcriptum, cujus plures meminere: Athenæus, lib. II. Stephanus, in Ἴαπις, Λύρκειον, Τελμεμεῖς: Scholiaſtes Ariſtophanis, ad Acharnenſes: Auctor Etymologici, in Ἀλῶα, & Ἑκάλη: Scholiaſtes Apollonii, lib. I. Emendandus verò eſt Schol. Pindari, Nem. Od. I. ubi malè, Καλλίμαχος ἐν Αἰκάλῃ: pro, Κ. ἐν Ἑκάλῃ. Item Olympiodorus, in Commentario ad Meteora Ariſtotelis, cap. VI. Ὅτι καὶ ὁ αὐτός ἐστι καὶ ἑῷος, καὶ ἑσπέριος, δηλοῖ καὶ Καλλίμαχος, λέγων ἐν Ἑκάλῃ. Perperàm editur: λέγων ἐν Αἰκάλῃ.

Ac reſpexit hoc poëma Petronius, in Satyrico, iſtis verſibus.

Qualis in Actæâ quondam fuit hospita terrâ,
Digna sacris, Hecale : quam Musa loquentibus annis.
Battiadæ veteris vivendo tradidit ævo.

Battiaden verò vocat Callimachum, à patre Batto : *veterem*, respectu nepotis ex sorore : neque est, cur viri docti *vatis* ibi legere malint. nam duo erant Callimachi Cyrenæi; unus, major, quem hîc *veterem* dicit Petronius; alter, minor, ex sorore ejus nepos : ad quos tertius accedit, Herophileus. De his omnibus, cum se offerat occasio, hîc nunc dicam. Ac majoris quidem, ista opera commemorantur, apud Suidam. Ἰοῦς ἄφιξις, Σεμέλη. Ἄργους οἰκισμοί. Ἀρκαδία. Γλαῦκος. Ἐλπίδες. Σατυρικὰ δράματα. Τραγῳδίαι. Κωμῳδίαι. Μέλη. Ἶβις. Μουσεῖον. Πίνακες τῶν ἐν πάσῃ παιδείᾳ διαλαμψάντων. Πίναξ, καὶ ἀναγραφὴ, τῶν κατὰ χρόνους καὶ ἀπ' ἀρχῆς γενομένων διδασκάλων. Πίναξ τῶν Δημοκρίτου γλωσσῶν, καὶ συνταγμάτων. Μηνῶν προσηγορίαι κατὰ ἔθνη, καὶ πόλεις. Κτίσεις νήσων, καὶ πόλεων, καὶ μετονομασίαι. Περὶ τῶν ἐν Εὐρώπῃ ποταμῶν. Περὶ τῶν ἐν Πελοποννήσῳ, καὶ Ἰταλίᾳ, θαυμασίων, καὶ παραδόξων. Περὶ μετονομασίας ἰχθύων. Περὶ ἀνέμων. Περὶ ὀρνέων. Περὶ τῶν ἐν τῇ οἰκουμένῃ ποταμῶν. Θαυμάτων, τῶν εἰς ἅπασαν τὴν γῆν κατὰ τόπους ὄντων, συναγωγή. Ex his,

Ἶβις, erat poëma obscurum, in quo insectabatur Apollonium, Argonauticorum auctorem; ut testatur ibidem Suidas. Ἶβις. ἔστι δὲ ποίημα, ἐπιτηδευόμενον εἰς ἀσάφειαν, καὶ λοιδορίαν, εἴς τινα Ἶβιν, γενόμενον ἐχθρὸν τοῦ Καλλιμάχου. ἦν δὲ οὗτος Ἀπολλώνιος. ὁ γράψας τὰ Ἀργοναυτικά. Obscurum fuisse hoc poëma, indicat etiam Ovidius; qui ejusdem tituli carmine inimicum quendam suum pariter est persecutus. Ait itaque illic ita.

Nunc quo Battiades inimicum devovet Ibin,
Hoc ego devoveo teque tuosque modo.
Utque ille, historiis involvam nomina cæcis;
Non soleam quamvis hoc genus ipse sequi;
Illius ambages imitatus in Ibida, dicar
Oblitus moris judiciique mei.

Huc

Huc respexit item Statius, cùm inter obscuros poëtas, & difficiles intellectu, eum nominat, Epicedio in patrem, Silv. lib. V.

——————— tu pandere doctus
Carmina Battiadæ, tenebrasque Lycophronis atri,
Sophronaque implicitum, tenuisque arcana Corinnæ.

Ejus Πίνακες simpliciter citantur à Diogene Laërtio, in Eudoxo, lib. VIII. Τὰ μὲν γεωμετρικὰ Ἀρχύτου διήκουσε, τὰ δὲ ἰατρικὰ Φιλιστίωνος τοῦ Σικελιώτου, καθὰ Καλλίμαχος ἐν τοῖς Πίναξι φασί. Sed Πίνακες fuere varii, ut videre est in catalogo Suidæ, quem exhibui: intelligit verò opus de viris doctrinâ claris, cui titulus. Πίνακες τῶν ἐν πάσῃ παιδείᾳ διαλαμψάντων: quod centum viginti libros complectebatur, ut testatur idem Suidas. Ac citatur etiam prætereà,

Πίναξ τῶν νόμων, apud Athenæum, lib. XIII. Ἀνέγραψε δ' αὐτὸν Καλλίμαχος ἐν τῷ τρίτῳ Πίνακι τῶν νόμων.

Περὶ τῶν ἐν τῇ οἰκουμένῃ ποταμῶν. Hoc est, quod Straboni dicitur, Συναγωγὴ τῶν ποταμῶν, lib. IX. Οἷον ἐν τῇ Συναγωγῇ τῶν ποταμῶν ὁ Καλλίμαχος γελᾷν φησιν, εἴ τις θαῤῥεῖ γράφειν, & quæ sequuntur. Ac petitum inde censeo, quod de Nilo fluvio refert Seneca, Nat. Quæst. lib. IV. cap. II. *Per novem annos ascendisse Nilum superioribus seculis, Callimachus est auctor.* Et pars quædam operis istius fuerit,

Περὶ τῶν κατὰ τὴν Ἀσίαν ποταμῶν. Meminit ejus Scholiastes Apollonii, lib. I. Καλλίμαχος δὲ ἱστορεῖ περὶ τοῦ ποταμοῦ ἐν τῷ περὶ τῶν κατὰ τὴν Ἀσίαν ποταμῶν. Fuerit etiam,

Περὶ τῶν ἐν Εὐρώπῃ ποταμῶν: cujus seorsim, tanquam operis separati, meminit Suidas.

Περὶ τῶν ἐν Πελοποννήσῳ, καὶ Ἰταλίᾳ, θαυμασίων καὶ παραδόξων. Hoc opus respexit, puto, Antigonus Carystius, Hist. Mirab. cap. CXLIV. Πεποίηται δέ τινα καὶ ὁ Κυρηναῖος Καλλίμαχος ἐκλογὴν τῶν παραδόξων· ἧς ἀναγράφομεν, ἅποτε ἡμῖν ἐφαίνετο εἶναι ἀκοῆς ἄξια. Nisi fortè illud respexerit, cujus posteà meminit Suidas, isto titulo.

Θαυμάτων, τῶν εἰς ἅπασαν τὴν γῆν κατὰ τόπους ὄντων, συναγωγή. Et hæc sunt, quæ Θαυμάσια inscribit Stephanus, in Κεγίνων. Ἐν ταύτῃ δύο κόρακας εἶναί φασι μόνους, ὡς Καλλίμαχος, ἐν τοῖς Θαυμασίοις.

Περὶ ὀρνέων. Citat quoque Athenæus bis terve, lib. IX. Et Scholiastes

liaſtes Apollonii, lib. I. Ἔστι δὲ ἱεράκων γένη ἕξ, ὡς Καλλίμαχος, ἐν τοῖς περὶ ὀρνέων. Iſaacius Tzetzes, ad Lycophronem. Καλλίμαχος δ', ἐν τοῖς περὶ ὀρνέων, φησὶ, τοῖς γαμοῦσι δυσοιώνιστον εἶναι. Videndus item Etymologici Auctor, in Πέλεια: ubi diſſentit à Scholiaſte Apollonii, octo accipitrum genera dicens, cum ille ſex tradat. Ex eo opere eſt ſine dubio, quod de ſcopibus commemorat Ælianus, Hiſt. Anim. lib. XV. cap. XXVIII: & de columbis, Var. Hiſt. lib. I. cap. XV.

Plura ſunt, quæ apud alios nominantur, etſi nullam mentionem Suidas faciat: in quibus,

Αἴτια, pluribus commemorata. Clemens, in Protreptico. Ἄρτεμιν γὰρ Ἀρκάδες Ἀπαγχομένην καλουμένην προστρέπονται, ὡς φησὶ Καλλίμαχος ἐν Αἰτίοις. Anonymus, in Anthologiâ Epigramm. lib. I. cap. LXVII. Αἴτιος ὁ γράψας Αἴτια Καλλιμάχου. Servius, ad Virgilii Æneid. VII. *Callimachus ſcripſit* Αἴτια: *in quibus etiam hoc commemorat.* Priſcianus, lib. I. *Quod Callimachi quoque auctoritate confirmatur in Ætiis.* Martialis, lib. X. Epigramm. IV.

——— *legas* Αἴτια *Callimachi.*

Meminit etiam Fulgentius, libro de priſco ſermone, in *Ientaculum.* Fuit opus in plures libros diſtributum. Itaque primum citat Etymologici Auctor, in Ὄσλιγγες; ſecundum, in Ἀστερόν; tertium, in Βρέφος: ut etiam Priſcianus, lib. II. *Præterea N ante M poſita fecerunt quidam communes, ut Callimachus tertio* Αἰτίων. Inter obſcura cenſebatur, ſicut Ἶβις, de quo ſuprà. Clemens, Strom. lib. V. Εὐφορίων γὰρ ὁ ποιητὴς, καὶ τὰ Καλλιμάχου Αἴτια, καὶ ὁ Λυκόφρονος Ἀλέξανδρα, καὶ τὰ τούτοις παραπλήσια, γυμνάσιον εἰς ἐξήγησιν γραμματικῶν ἔκκειται ἅπασιν. In hoc opere quæ tractabat, ea à Muſis inter ſomnium accepiſſe ſe ferebat. Eſtque in hoc Epigramma incerti Auctoris, Anthologiæ lib. III. cap. XXV.

Ὦ μέγα Βαττιάδαο σοφοῦ περίπυστον ὄνειαρ,
Ἦρ' ἐτεὸν κεράων οὐδ' ἐλέφαντος ἔφυς.
Τοῖα γὰρ ἄμμιν ἔφηνας, ἅτ' οὐ πάρος ἀνέρες ἴσμεν,
Ἀμφί τε ἀθανάτους, ἀμφί τε ἡμιθέους.
Εὖτέ μιν ἐκ Λιβύης ἀναείρας εἰς Ἑλικῶνα,

Ἤγαγες

Ηγαγες ἐν Μούσαις Πιερίδεσσι φέρων.
Αἱ δέ οἱ εἰρομένῳ ἀμφ' Ὠγυγίων ἡρώων,
Αἴτια, καὶ μακάρων, εἶρον ἀμειβόμεναι.

Itaque *Somnia* Callimachi dixit Propertius, cum hos libros designaret, lib. II. eleg. XXXIII.

Tu satius memorem Musis imitare Philetam,
Et non inflati somnia Callimachi.

Et commentaria in id scripsit Epaphroditus. Scholiastes Æschyli, ad Eumenides. Ἐπαφρόδιτος, ἐν Ὑπομνήμασι Καλλιμάχου Αἰτίων β φησί. Etiam Theon: & citatur ab Auctore Etymologici, in Ἀσυρὸν, ac Βουκέρας.

Ἐθνικαὶ ὀνομασίαι. Athenæus, lib. VII. Καλλίμαχος δ', ἐν Ἐθνικαῖς ὀνομασίαις, γράφει οὕτως. Fortè intelligit illud Opus, quod apud Suidam inscribitur, Μηνῶν προσηγορίαι κατὰ ἔθνη καὶ πόλεις.

Ὑπομνήματα. Harpocration, in Ἀκή. Καὶ Καλλίμαχος, ἐν τοῖς Ὑπομνήμασι, τὴν νῦν Πτολεμαΐδα καλουμένην εἶναι φησίν. Scholiastes Apollonii, lib. I. Ὁ δὲ Καλλίμαχος φησὶν, ἐν Ὑπομνήμασι, Νέμεσιν εἶναι τὴν τὸ πεδίον κατέχουσαν.

Ὕμνοι. Horum aliqui exstant.

Ἴαμβοι. Zenobius, Cent. I. Proverb. XXXI. Ταύτης μὲν μέμνηται Καλλίμαχος, ἐν Ἰάμβοις. Scholiastes Pindari Olymp. Od. VII. Ἔστι δὲ καὶ ἀμφορίτης ἀγὼν, οὗ Καλλίμαχος μέμνηται, ἐν τοῖς Ἰάμβοις.

Χολίαμβοι. Citantur ab Etymologici Auctore, in Ἄλες, & Θαλῆς.

Ἐλεγεῖαι. Etymologici Auctor, in Δυσί. Καὶ πάλιν Καλλίμαχος, ἐν τοῖς Ἐλεγείοις.

Ἐκ δὲ τριηκόντων μοίρεων ἀφεῖλε μίαν.

Diomedes, ubi de elegiâ agit, lib. III. *Quod genus carminis præcipuè scripserunt, apud Romanos, Propertius, & Tibullus, & Gallus, imitati Græcos, Callimachum, & Euphorionem.* Et excelluit eo genere carmi-

nis.

nis. Proclus, in Chrestomathiâ, ubi itidem de elegiâ. *Οἱ μέντοι μεταγενέστεροι τοῖς ἐλεγείοις περὶ διαφόρους ὑποθέσεις ἀπεχρήσαντο. λέγει δὲ καὶ ἀριστεῦσαι τῷ μέτρῳ Καλλῖνον τε τὸν Ἐφέσιον, καὶ Μίμνερμον τὸν Κολοφώνιον, ἀλλὰ καὶ τὸν ἐκ Τηλέφου Φιλητᾶν τὸν Κῶον, καὶ Καλλίμαχον τὸν Βάττου.* Quintilianus, lib. X. cap. I. *Tunc & elegiam vacabit in manus sumere, cujus princeps habetur Callimachus.* Porphyrion in Horatii lib. II. Epist. II. *Alcæus autem Lyrici carminis, Callimachi Elegiaci auctor est.* Itaque hunc Lynceo poëtæ imitandum suadet Propertius, lib. II. elegiâ ultimâ.

Tu satiùs memorem Musis imitere Philetam,
Et non inflati somnia Callimachi.

Et ipse illum invocat, lib. III. eleg. I.

Callimachi manes, & Coi sacra Philetæ,
In vestrum, quæso, me sinite ire nemus.

Ac posteà, in Elegiâ ad Mæcenatem.

Inter Callimachi sat erit placuisse libellos,
Et cecinisse modis Coë poëta tuis.

Ἐπῳδαί. Atilius Fortunatianus, in Arte. *Altera divisio est, cujus feceram mentionem, cum de Epodo Callimachi dicerem.*

Ἐπιγράμματα. Atilius Fortunatianus, in Arte. *Proprio commate Callimachus in Epigrammatibus usus est.* Meminere verò plures: & eorum quædam exstant.

Περὶ ἀγώνων. Harpocration. *Ἄκτια, ἀγὼν παλαιὸς ἦν. ὡς δῆλον ποιεῖ Καλλίμαχος, ἐν τῷ περὶ ἀγώνων.*

Περὶ Νυμφῶν. Stobæus, Eclog. Phys. lib. I. *Καλλίμαχος, ἐν τῷ περὶ νυμφῶν συγγράμματι, καὶ τὸ ἰδίωμα τοῦ ὕδατος ἀφηγεῖται.*

Πάρεδροι. Fulgentius, de Virg. Cont. *Nec illa, quæ aut Dardanus in Dinameris, aut Battiades in Paredris, aut Campester in Catabolicis, infernalibusque cecinerunt.*

Πισσαῖα. Meminit idem Fulgentius, libro de prisco sermone, in *Tuceta.*

Δαί-

Δαίδαλος. Stephanus, in Αἰδηψός. Ἦν δὲ καὶ σιδηρᾶ καὶ χαλκᾶ μέταλλα κατὰ Εὔβοιαν. Καλλίμαχος Δαιδάλῳ.

—— Ἐν δὲ λάχαινε μὲν ἔργα σιδήρου.

Ac videtur etiam in hoc Poëma commentatus Epaphroditus, ut in Αἴτια, ut jam dixi. Eſt colligere ex ſequentibus eo loco Stephani verbis. Οἱ γὰρ Εὐβοεῖς σιδηρουργοὶ καὶ χαλκεῖς ἄριστοι. Ἐπαφρόδιτος δὲ μαρτυρεῖ, ἐκεῖ χαλκὸν πρῶτον εὑρεθῆναι.

Βάκχος. Ex ſolis pentametris verſibus conſtabat. Hephæſtion, in Enchiridio. Καὶ τῷ πενταμέτρῳ δὲ Καλλίμαχος ὅλον ποίημα τὸν Βάκχον συνέθηκε.

Τὰ πρὸς Πραξιφάνην. Auctor incertus Vitæ Arati. Μέμνηται γοῦν αὐτοῦ καὶ Καλλίμαχος ὡς πρεσβυτέρου, οὐ μόνον ἐν τοῖς Ἐπιγράμμασιν, ἀλλὰ καὶ ἐν τοῖς πρὸς Πραξιφάνην.

Γαλάτεια. Athenæus, lib. VII. Καλλίμαχος δὲ, ἐν Γαλατείᾳ, τὸν Χρύσοφρυν.

Ἀναγραφὴ τῶν ῥητορικῶν. Athenæus, lib. XV. Καὶ τὸν λόγον τοῦτον ἀνέγραψε Καλλίμαχος, ἐν τῇ τῶν ῥητορικῶν ἀναγραφῇ.

Νόμιμα Βαρβαρικά. Suidas, in Φασηλίς. Φασηλίτας γὰρ τάριχον τῷ Καλάβρῳ θύειν, φησὶ Καλλίμαχος, ἐν Βαρβαρικοῖς νομίμοις. Quæ totidem verbis etiam Lucillus Tarrhæus, in Collect. Proverb. in Φασηλιτῶν θῦμα. Et Callimachi majoris iſta quidem opera à me apud Auctores obſervata: minoris verò, ejus ex ſorore nepotis, uti dixi memoratur,

Περὶ νήσων. Suidas, in Καλλίμαχος. Ἀδελφῆς δὲ αὐτοῦ παῖς ἦν, ὁ νέος Καλλίμαχος, ὁ γράψας περὶ νήσων δι᾽ ἐπῶν. Præter iſtum, etiam tertius invenitur Herophileus, qui ſcripſit Lexicon in Hippocratem. Innuit Erotianus ſatis clarè, in ſuo in Hippocratem Lexico, in proæmio. Παρὰ ταύτην γε τὴν αἰτίαν πολλοὶ τῶν ἐλλογίμων, οὐκ ἰατρῶν μόνων, ἀλλὰ καὶ γραμματικῶν, ἐσπούδασαν ἐξηγήσασθαι τὸν ἄνδρα, καὶ τὰς λέξεις ἐπὶ τὸ κοινότερον τῆς ὁμιλίας ἀγαγεῖν. Ξενόκριτος γὰρ ὁ Κῷος, γραμματικὸς ὢν, ὥς φησιν ὁ Ταραντῖνος Ἡρακλείδης, πρῶτος ἐξελάβετο τὰς τοιαύτας ἐξαπλοῦν φωνάς. ὡς δὲ καὶ ὁ Κιτιεὺς Ἀπολλώνιος ἱστορεῖ, καὶ Καλλίμαχος, ὁ ἀπὸ τῆς Ἡροφίλου οἰκίας.

XXIII. Τὸ μακάριος τινὲς ἐτυμολογοῦσιν ἐκ τοῦ μηκήριος.) Scribendum diviſe, ἐκ τοῦ μὴ κήριος.

XXV. Ἀηδόνα τ̀ Δυλιχιέως Πανδάρεω τ̀ θυγατέρα.) Antoninus Liberalis idem dicit, Metamorph. cap. XI. Ἐγένετο δὲ Πανδάρεω θυγάτηρ Ἀηδών. Et Homerus, Odyss. Τ'.

Ὡς δ' ὅτε Πανδαρέου κούρη χλωρηῒς Ἀηδὼν
Καλὸν ἀείδησιν ἔαρος νέον ἱσαμένοιο.

Ad quem locum ita Didymus. Πανδάρεω, τοῦ Μέροπος, Μιλησίου τὸ γένος, γίνονται ἐξ Ἁρμοθόης τρεῖς θυγατέρες, Ἀηδὼν, Κλεοθήρα, Μερόπη.

Ἄκτυλος δὲ αὐτοῖς υἱὸς γίνεται.) Scribo, Ἄητυλος δέ. Nam qui Ἴτυς aliis omnibus, Homero Ἴτυλος, is nonnullis antiquorum Ἄητυλος dictus. Eustathius, ad citatum Homeri locum. Εὕρηται δὲ γραφὴ παλαιὰ, καὶ τὸ παρὰ τῷ ποιητῇ Ζῆθον, Ζήτην γράφουσα· οἷον, κοῦρον Ζήταο ἄνακτος. καὶ τὸ Ἴτυλον, βουλομένη Ἄητυλον εἶναι· κατὰ ἀφαίρεσιν δὲ τοῦ ἄλφα, Ἤτυλον, διὰ τοῦ ἦτα. Quod verò ait, Ζήτης, pro Ζῆθος dixisse veteres, id confirmat etiam hoc loco Helladius, cùm ait, Μυθολογεῖται, ὡς Ζήτης, ὁ Βορέου, ἔλαβεν Ἀηδόνα. Neque aliter scribitur apud Argonauticorum Auctores, Orpheum, Apollonium, Val. Flaccum; & Apollodorum, locis pluribus, libro primo, tertioque: & Ovidium, extremo Metamorph. VI.

XXVI. Τὸ τέτλα, ὅπερ Ὁμήρῳ κεῖται.) Locus est Iliad. δ'.

Οἱ πλείους δὲ γραμματικῶν, νεωτέρου φασὶν εἶναι προσφώνησιν. εἰς πρεσβύτερον.) Ita Etymologici Auctor, Hesychius, Suidas; & Eustathius, ad Homeri istum locum.

Καὶ γὰρ εἰπὼν ἐκεῖ πρότερον, Πόδεσσιν ἔλλον εἷλε ποικίλον κύων. Homerus non versus jambicos scripsit, sed Heroicos: itaque rescribe. Καὶ γὰρ εἰπὼν, ἐν προτέροις πόδεσσιν ἑλὼν ἔχε ποικίλον ἔλλον. Exstat versus Odyss. τ'.

Νεκρὸν τὸ ἔλλον ὀνομάσας.) Scribo. Νεβρὸν, τὸ ἔλλον ὀνομάσας. Nam hinnulus ἔλλος dicebatur: uti notum ex Auctore Etymologici, Hesychio & Eustathio, ad citatum Homeri locum. Inde ἐλλοφόνος Diana, apud Callimachum, Hymno III.

XXVII. Τοῦ βασιλέως Κορίνθου ἡ μήτηρ. γυνὴ δὲ Ἀμφίονος, κολοβωτέρῳ σκάζουσα τῷ ἑτέρῳ ποδὶ, Λάβδα ἐκαλεῖτο.) Mendosè codex MS^tus^. κολοβώτερῳ; & Λάμβδα, pro Λάβδα: verum illud est indifferens.

Ptole-

Ptolemæus Hephæstionis, Nov. Hist. lib. V. Ἡ Κυψέλου δὲ μήτηρ, χωλὴ οὖσα, Λάμδα ἐκλήθη ὑπὸ τοῦ Πυθίου. Ubi vides quem Corinthi regem vocet, cujus ea mater erat: nam is Cypholus. Et apud Auctorem Etymologici. Ὁ τοὺς πόδας ἐπὶ τὰ ἔξω διεστραμμένος, καὶ τῷ Λ στοιχείῳ ἐοικώς. διὰ τοῦτο καὶ Λάμβδα ἐκαλεῖτο ἡ γυνὴ μὲν Ἠετίωνος, μήτηρ δὲ Κυψέλου, τοῦ Κορίνθου τυράννου. Quod autem Amphionis uxorem dicit, non consentit, uti vides, Etymologus, qui uxorem Eëtionis eam facit; uti etiam Herodotus, lib. V. Ἀμφίονι δὲ ἐόντι τούτων τῶν ἀνδρῶν, γίνεται θυγάτηρ χωλή· οὔνομα δὲ οἱ ἦν Λάβδα. ταύτην, Βακχιαδέων γὰρ οὐδεὶς ἤθελε γῆμαι, ἴσχει Ἠετίων ὁ Ἐχεκράτεος. Et observa; Amphionis illic filia, non uxor, dicitur. Fuerit itaque mater Cypseli, ex Eëtione, non Amphione: quin & Ectionem dicit Cypseli patrem Pausanias, in Corinthiacis. Κύψελος τυραννήσας, ὁ Ἠετίωνος, ἐξέβαλε τοὺς Βακχιάδας. Herodotus, lib. I. Οὐ Κορινθίων τοῦ δήμου ἐστὶν ὁ θησαυρὸς, ἀλλὰ Κυψέλου, τοῦ Ἠετίωνος. Et quidem ex uxore Labdâ. Manifestum ex eodem id Herodoto, lib. V. Καὶ παρελθόντες ἐς τὴν αὐλὴν τοῦ Ἠετίωνος, αἴτεον τὸ παιδίον. (de Cypselo, recens nato, loquitur.) ἡ δὲ Λάβδα, εἰδυῖά τε οὐδὲν, τῶν εἵνεκα ἐκεῖνοι ἀπικοίατο, καὶ δοκέουσα σφέας φιλοφροσύνης τοῦ πατρὸς εἵνεκα αἰτέειν, φέρουσα ἐνεχείρισε αὐτέων ἑνί. Et quæ sequuntur. Ioannes Tzetzes, Var. Hist. Chil. VIII. cap. CLXXVIII.

Καὶ Κύψελος ὁ Κυψέλου οὕτω πως ἐπεκλήθη,
Παῖς ὢν τοῦ Ἠετίωνος, οἶμαι, τε καὶ τῆς Λάμβδας.

Ergo satis clarus error est Helladii; qui Amphionis uxorem Labdam, sive Lambdam, dicit.

XXXIII. Μάζης μὲν εἶδος οἱ παλαιοὶ θελδακίνην καλοῦσι.) Indicat idem Hesychius. Θελδακίναι, εἶδος μάζης, παρὰ Ἀττικοῖς. Etymologici Auctor. Θελδακίνη, εἶδος μάζης. Et Pollux, lib. VI. cap. XI. Αἷς δὲ οἱ ἄνθρωποι χρῶνται μάζαις, τούτων τὰ ὀνόματα, ἄνθεμα, θελδακίνη, φύστη. Athenæus, lib. III. Καὶ μάζας δ' ἐστὶν εὑρεῖν αναγεγραμμένας παρά τε τῷ Τρύφωνι, καὶ παρ' ἄλλοις πλείοσιν. Παρ' Ἀθηναίοις μὲν φύστην, τὴν μὴ ἄγαν τετριμμένην, θελδακίνας τε καὶ οἰνοῦτταν.

Οἱ δὲ ἰατροὶ, θέλδακα μὲν, τὸ ἥμερον λάχανον· θελδακίνην δὲ,

τὸ ἄγελον καλῦσιν.) Eodem modo Galenus, de comp. medic. sec. loca, lib. IΓ. Θελδακίνης τῆς ἀκηπεύτυ τε καὶ ἀγρίας, ἣν ἰδίως ὀνομάζυσι θελδακίνην. τὴν γὰρ κηπευομένην, ὀνομάζυσι θέλδακα.

XXXIV. Παρὰ τῷ Ξενοφῶντι, ἐν τοῖς ἑλληνικοῖς εἰρημένον, ὐχ ὑφ᾽ ἓν τὰ σίγματα τῶν ἀσπίδων ἀναγνωςέον, ἀλλὰ διαυλλάβως μὲν, τὰ σίγμα ἢ ἀπ᾽ ἄλλης ἀρχῆς, τὰ τῶν ἀσπίδων.) Locus Xenophontis, quem respexit, iste est, Hellenis. lib. IV. Οἱ δ᾽ Ἀργεῖοι, ὁρῶντες τὰ σίγματα τῶν ἀσπίδων, ὡς Σικυωνίυς, ὐδὲν ἐφόβυν. Sed Helladius frustrà emendare conatur: nam repugnant, quæ mox subsequuntur, verba. Ενθα δὴ λέγεται εἰπὼν ὁ Πασίμαχος, ναὶ τὼ σιὼ, Ἀργεῖοι, ψεύσει ὔμμε τὰ σίγματα ταῦτα. Plato Comicus, in Comædiâ, cui Ἑορταὶ titulus erat.

Εσωσας ἐκ τῶν σιγμάτων Εὐριπίδυ.

Item Eubulus, in Comædiâ incertâ.

Καὶ τοῖς ἐμοῖσιν ἀγγελῦσι πήμασι,
Τὰ σίγματα συλλέξαντες, ὡς αὐτοὶ σοφοί.

Quæ duo Comicorum duorum fragmenta exstant apud Scholiasten Euripidis, Commentario in Medéam.

XXXV. Τὸ ἀρχέτυπον φασὶν ὐδενὶ τῶν ἀρχαίων συγγραφέων, ὐδὲ ῥητόρων, ὐδὲ τῶν Μύσαις κατόχων, εἴρηται, ὡς Διονύσιος ὁ Ἁλικαρνασσεὺς ἱςορεῖ.) Ipse tamen eo utitur Dionysius, Antiquit. Rom. lib. I. Εἰκόνα δ᾽ ἐκείνυ κατεσκευασμένην μηδὲ ἓν τῦ ἀρχετύπυ διάφορον, ἁπάσης τῶν ἐπιβυλευόντων ἕνεκα, ἐν φανερῷ πεθῆναι. Et rursum, bis in Isæo, semel in Dinarcho. Occurrit quoque apud Aristotelem, De mundo: sed eum librum non Auctoris ejus esse, dudum ostendit vir clarissimus, Daniel Heinsius, propriâ Oratione.

XXXVIII. Ἀμὺξ, παρὰ Νικάνδρῳ.) Nempe in Theriacis.

XXXIX. Καὶ τὸ Φοιτάζειν δ᾽ Καλλίμαχος παραλόγως εἶπε φοιτίζειν, φάμενος, ἀγαθοὶ πολλάκις ἤϊθεοι.) Rescribo. Τὸ φοιτάζειν δ᾽ Καλλίμαχος παραλόγως εἶπε φοιτίζειν· φοιτίζειν, φάμενος, ἀγαθοὶ πολλάκις ἤϊθεοι. Versus Callimachi talis erat,

Φοιτίζειν ἀγαθοὶ πολλάκις ἤϊθεοι.

Corri-

Corrigendus etiam Auctor Etymologici, in Ἀλίας@; ubi ita citat, truncatâ ultimâ dictione,

Φοιτίζειν ἀγαθοὶ πολλάκις θεοί.

XL. Ὅτι ... νιδὴ .... καὶ τὰ ..... ρύψαι ἢ σημαίνει. βρενθύεται δὲ, τὸ ἀλαζονεύε.) Restituo ex MSto. Ὅτι χλιδὴ μὲν, ἡ τρυφή. καὶ βρενθύεται ἢ, σημαίνει μὲν τὸ ἀλαζονεύεται.

XLI. Μύρων εἴδη, βακάρι@.) Pro βακάρι@, scribe βακκάριον, sive βακχάριον. nam utroque modo scribitur apud Auctores. Vide Hesychium, in βάκκαρις, & βρένθυον; Etymologicum, in βρένθειον; Athenæum, lib. XII. & XV: Plinium, lib. XXI. cap. VI. Pollucem, lib. VI. cap. XIX.

Ναρκιτάν@.) Scribendum, ναρκίσσινον.

Πλαγγόνιον.) Hesychius. Πλαγγόνιον, μύρον τι παρὰ Ἀθηναίοις. Rationem autem nominis, mox Helladius subjungit; quod Plangon invenerit, mulier Eléa. Ὅπερ εὗρε γυνὴ Ἠλεία, καλουμένη πλάγγων. Et Athenæus, lib. XV. Πολέμων δ' ἐν τοῖς πρὸς Ἀδαῖον, παρὰ Ἠλείοις φησὶ μύρον τι πλαγγόνιον καλεῖσθαι, εὑρεθὲν ὑπό τιν@ πλάγγον@. Breviter Pollux, lib. VI. cap. XIX. Καὶ (μύρον) πλαγγόνιον, ἀπὸ πλαγγόν@.

Μεταλεῖον, ὅπερ εὗρε Μέταλ@ Συρακούσι@.) Hujus unguenti meminere sanè multi: sed per Γ quidam scribunt, quidam per Τ: quidam, etiam Λ geminant. Videndus Athenæus, lib. XV. Pollux, lib. VI. cap. XIX. Eustathius, ad Iliad. ξ. & Odyss. 6. Etymologici Auctor, & Suidas, in Μεγαλεῖον. Hesychius, in Μετάλλειον. & Galenus, de comp. med. sec. loca, lib. II. Clemens, Pædag. lib. II. cap. VIII. Dioscorides, lib. I. cap. LXIX. Quod verò ad Megalum attinet, aut Megallum, seu Metallum, inventorem, ejus patria variè traditur. Helladius, Syracusanum facit; ut apparet in citatis statim verbis. Hoc est, quod alii Siculum dicunt. Pollux, lib. VI. cap. XIX. Μύρον Μεγαλήσιον, ἀπὸ Μεγάλου Σικελιώτου. Etymologici Auctor. Μεγαλεῖον, ἐστὶ μύρον, ἀπὸ Μεγάλου Σικελιώτου, πρώτου εὑρόντ@. Suidas. Μεγαλεῖον, μύρον· ἀπὸ τοῦ εὑρημένου τὴν κατασκευὴν αὐτοῦ

Μεγάλου Σικελιώτου. Quidam eum Atheniensem faciebant. Athenæus, lib. XV. Ὡς καὶ τὸ (μύρον) Μεγαλεῖον. ὠνομάσθη γὰρ καὶ τοῦτο ἀπὸ Μεγάλλου τοῦ Σικελιώτου. οἱ δὲ, Ἀθηναῖον φασὶν εἶναι τὸν Μέγαλλον. Eustathius, ad Odyss. 6. Οὕτω δὲ καὶ τὸ Μεγαλεῖον μύρον εἶναι δοκεῖ τισὶν ἐπαινετικῶς εἰρῆσθαι, περισπωμένον· ἀλλὰ πρὸς ἀκρίβειαν Μεγάλλιον ἐν δυσὶ γράφεται λάμβδα, προπαροξυτόνως, διὰ τοῦ ἰῶτα. ὁ μεγάλος μὲν, παροξυτόνως, ἐπίθετόν ἐστιν· ὁ Μέγαλλος δὲ, προπαροξυτόνως, ἐν διλαμβδίᾳ, κύριον ὄνομα, κατὰ τοὺς παλαιούς. ᾧ παρώνυμον, τὸ ὑπ' ἐκείνου εὑρεθὲν Μεγάλλιον μύρον. Σικελιώτης δὲ, ἢ Ἀθηναῖος, ἱστορεῖται εἶναι ὁ εἰρημένος Μέγαλλος. Galenus verò, Mendesium dicit, de comp. med. sec. loca, lib. II. Τὸ δὲ Αἰγύπτιον μύρον, οὐχ οὕτω μόνον, ἀλλὰ καὶ Μενδήσιον ὀνομάζεται. τινὲς δὲ αὐτὸ καὶ Μεγαλεῖον καλεῖσθαι φασὶν, ἀπὸ τοῦ συντεθέντος αὐτὸ Μεγάλου τὴν ἐπωνυμίαν ἑκατέραν λαβών. ἀπὸ μὲν αὐτοῦ τοῦ κατ' ἐκεῖνον ὀνόματος, ἐν τῇ τῶν παρωνύμων ἰδέᾳ, Μεγαλεῖον· ἀπὸ δὲ τῆς πατρίδος αὐτοῦ, Μενδήσιον. Sed Dioscorides, Megaléum, & Mendesium, diversa facit: ac Megaléum quidem, suâ ætate desiisse. Ecce verba, lib. I. cap. LXIX. Τὸ δὲ Μεγαλεῖον καλούμενον, πάλαι μὲν ποτε ἐσκευάζετο· ἐκλέλοιπε δὲ νῦν. De Mendesio verò, paulò post tradit, ejusdem libri cap. LXXI. Denique ut illud addam, Μεγαλεῖον, non à Megalo inventore, sed à virium magnitudine, gloriâque dictum quidam voluere. Plinius, lib. XIII. cap. I. *Posteà multo successit propter gloriam appellatum megalium.* Et hoc est, quod dicit Eustathius, in citatis antè verbis. Τὸ Μεγαλεῖον μύρον εἶναι δοκεῖ τισὶν ἐπαινετικῶς εἰρῆσθαι.

XLII. Παρὰ Εὐφορίωνι, τῷ φύσει μὲν χαλκιδεῖ, θέσει δὲ Ἀθηναίῳ.) Suidas duos diversos facit; unum quidem, Atheniensem, Æschyli tragici filium, & ipsum tragicum; alterum verò, Chalcidensem, natum Olympiade CXXVI. Estque annorum inter utrumque paullo minus ducentorum intervallum. Chalcidensis meminerunt etiam Servius, & Probus, ad Eclog. X. quanquam Servius, Ænum quoque, Thraciæ urbem, patriam illius tradat, Æneid. III. *Euphorion, qui illic natus dicitur,* (agit autem de Æno urbe,) *& Callimamachus, hoc dicunt etiam, quod Ænum dicatur à socio Vlyssis, illic sepulto, eo tempore, quo missus est ad frumenta portanda.* Ita enim locus hic restitui debet ex codice manuscripto: nam ista, *qui illic natus dicitur*, in exemplaribus editis desiderantur. Hephæstion eum Cherronesiotam

nesiotam dicit, in Enchiridio. Οἷον παρ' Εὐφορίωνι, τῷ Χερρονησιώτῃ,

> Οὐ βέβηλος, ὦ τελεῖται, τοῦ νέου Διονύσου,
> Κἀγὼ δ' ἐκ εὐεργεσίης ὠργιασμένος ἥκω.

Qui Atheniensis fuit, patris Æschylo aliquot tragædias edidit, eo mortuo, & nonnullas item suas, teste Suida. Et illius certè fuerit Φιλοκτήτης, cujus fragmentum exstat apud Stobæum, Serm. LXII. Chalcidensis autem opera, hæc à Suida referuntur: Ἡσίοδος. Μοψοπία, ἢ Ἄτακτα. &, Πέμπτη χιλιάς. Verba ejus ecce ista. Βιβλία δὲ αὐτοῦ ἐπικὰ, ταῦτα· Ἡσίοδος. Μοψοπία, ἢ Ἄτακτα. ἔχει γὰρ συμμιγεῖς ἱστορίας. Μοψοπία δὲ, ὅτι ἡ Ἀττικὴ τὸ πρὶν Μοψοπία ἐκαλεῖτο, ἀπὸ τῆς Ὠκεανοῦ θυγατρὸς Μοψοπίας. καὶ ὁ λόγος τοῦ ποιήματος ἐκτείνεται εἰς τὴν Ἀττικὴν χιλιάδα. ἔχει δὲ ὑπόθεσιν εἰς τοὺς ἀποστερήσαντας αὐτὸν χρήματα, ἃ παρέθετο, ὡς δίκην δοῖεν κἂν εἰς μακρὰν. εἶτα συνάγει διὰ χιλίων ἐτῶν χρησμοὺς ἀποτελεσθέντας. εἰσὶ δὲ βιβλία πέντε ἐπιγράφεται δὲ, Ἡ πέμπτη Χιλιὰς, περὶ χρησμῶν, ὡς χιλίων ἐτῶν ἀποτελοῦνται. Ubi quod Μοψοπία, sive Ἄτακτα, opus confusum, & obscurum, fuisse dicit, eò pertinet, quod & Clemens cum Callimachii Ætiis, & Lycophronis Alexandrâ, illud comparet, Strom. V. Εὐφορίων γὰρ ὁ ποιητὴς, καὶ τὰ Καλλιμάχου Αἴτια, καὶ ἡ Λυκόφρονος Ἀλεξάνδρα, γυμνάσιον εἰς ἐξήγησιν γραμματικῶν ἔκκειται ἅπασιν. Ac postremum istud opus, citat etiam Athenæus, lib. X. Μνημονεύει δὲ αὐτοῦ Εὐφορίων ὁ ἐποποιὸς, ἐν Χιλιάσι. Sed rescribo, ἐν Χιλιάδι. Nam opus totum, in libros quinque distributum, singulari numero inscribebatur, ἡ πέμπτη χιλιάς. Eodem modo erratum est in scriptione apud Stephanum, in Ἀσκανία, & Χαονία: ubi similiter perperam scribitur Χιλιάσι. Sed reperiuntur plura, præter ista, quæ commemoravit Suidas. In his,

Ἀντιγραφαὶ πρὸς Θεοδωρίδαν. Clemens, Strom. V. Καλεῖται δὲ οὕτως ἡ θάλασσα, ὡς Εὐφορίων, ἐν ταῖς πρὸς Θεοδωρίδαν ἀντιγραφαῖς.

Ἀποδιδούση. Athenæus, lib. XI. Τοὺς δ' Ἀττικοὺς καὶ κωμῳδεῖν τὴν ψυγέα, ὡς ξενικὸν ὄνομα. Εὐφορίων, Ἀποδιδούσῃ.

Ἀπολλόδωρος. Isaacius Tzetzes, ad Lycophronem. Καὶ Εὐφορί-

ων, ἐν Ἀπολλοδώρῳ Scholiastes Apollonii, lib. I. Ὁ μὲν Ἀπολλώνιος, νεόγαμον τὸν Κύζικον, καὶ ἄπαιδα, ἱστορεῖ. ὁ δὲ Εὐφορίων, ἐν Ἀπολλοδώρῳ, μελλόγαμον. Parthenius, Erot. cap. XXVIII. Περὶ Κλείτης, ἱστορεῖ Εὐφορίων, Ἀπολλοδώρῳ. Harpocration, in Ὁ κάτωθεν νόμος. Ὅτι γὰρ βουστροφηδὸν ἦσαν οἱ ἄξονες, καὶ οἱ κύρβεις, γεγραμμένοι, δεδήλωκεν Εὐφορίων, ἐν τῷ Ἀπολλοδώρῳ.

Ἀραὶ, ἢ Ποτηριοκλέπτης. Stephanus, in Ἀλύβη. Εὐφορίων, ἐν Ἀραῖς, ἢ Ποτηριοκλέπτῃ. Videtur eo poëmate diris devovisse quendam, qui furto poculum subduxerat: itaque emendandus est Theocriti Scholiastes, Idyll. II. Εὐφορίων, ἐν Ποτηριοκλέπτῃ. Malè editur, ἐν Ποτηριογλύπτῃ.

Ἀρτεμίδωρος. Stephanus. Ἀσωρὸν, ὄρος Σάμου, ὅθεν ῥεῖ ὁ Ἀμφίλυσος, Εὐφορίων, Ἀρτεμιδώρῳ; Δαίμονος Ἀμφιλύσιον ῥόον.

Γεωργικά. Meminerunt Varro, & Columella: uterque de re rust. lib. I. cap. I.

Διόνυσος. Stephanus, in Ἀκτή. ἔστι καὶ Ἄκτιος Αἰγεὺς, ὡς Εὐφορίων, Διονύσῳ. Meminitque iterum, in Λύκαψος, & Ὠρύχιον.

Ἐλεγεῖαι. Probus, ad Eclog. X. *Euphorion, Elegiarum scriptor, Chalcidensis fuit: cujus in scribendo secutus colorem videtur Æmylius Gallus.*

Ἐπικήδιον εἰς Πρωταγόραν. Diogenes Laërtius, in Protagora, lib. IX. Γέγονε δὲ καὶ ἄλλος Πρωταγόρας, ἀστρολόγος, εἰς ὃν καὶ Εὐφορίων ἐπικήδειον ἔγραψε.

Θρᾷξ. Citatur à Stephano, in Ἄσβυτος, & Ὀγκαῖαι. Parthenius, Erot. cap. XIII. Περὶ Ἀρπαλύκης, ἱστορεῖ Εὐφορίων Θρᾳκὶ, καὶ Δεκτάδας. Iterum, cap. XXVI. Περὶ Ἀπριάτης, ἱστορεῖ Εὐφορίων, Θρᾳκί.

Ἱππομέδων. Stephanus, Λυκώνη, πόλις Θρᾴκης· Εὐφορίων, Ἱππομέδοντι. Isaacius Tzetzes, ad Lycophronem. Ὁ Κυγχρεὺς, ἢ Κυγχρεὺς, Σαλαμῖνος, καὶ ποσειδῶνος, ὑπῆρχεν υἱός. ἐβασίλευσε δὲ Σαλαμινίων, ὡς φησὶν εὐφορίων, ἐν Ἱππομέδοντι.

Ἱστορικὰ Ὑπομνήματα. Athenæus, lib. IV. Εὐφορίων δ' ὁ χαλκιδεὺς, ἐν Ἱστορικοῖς Ὑπομνήμασιν, οὕτω γράφει. Et mox fragmentum illic adfert. Et hinc puto, quæ ab Æliano proferuntur, Hist. Anim. lib. XVII. cap. XXVIII: item, quæ à Clemente, in Protreptico.

Περὶ Ἀλιάδων. Clemens, Strom. I. Εὐφορίων δὲ, ἐν τῷ περὶ Ἀλιάδων, πρὸ Γύγου τίθησιν αὐτὸν γεγονέναι.

Περὶ

Περὶ Ἰσθμίων. Athenæus, lib. IV. Εὐφορίων δὲ ὁ ἐποποιὸς, ἐν τῷ περὶ Ἰσθμίων, οἱ νῦν, φησὶ, καλούμενοι ναβλισταὶ, καὶ πανδουρισταὶ, καὶ σαμβυκισταὶ, καινῷ μὲν οὐδενὶ χρῶνται ὀργάνῳ. Meminitque iterum bis, libro decimo quarto.

Ποτηριογλύπτης. Vide ſuprà, in Ἀρχὶ.
Ποτηριοκλέπτης. Vide ibidem.

Ὑπόμνημα, εἰς Λυσιμάχου τοῦ Κώου πραγματείαν. Indicat Erotianus, in Proœmio Lexici Hippocratici. Πρός τε τούτοις Λυσιμάχου τοῦ Κώου καὶ βιβλίον εἰσπονήσαντος πραγματείαν, μετὰ τοῦ τὰ τρία μὲν γράψαι πρὸς Κυδίαν τὸν Ἡροφίλειον, τρία δὲ πρὸς Δημήτριον. καὶ γὰρ ὁ ἀναλεξάμενος αὐτὸν πᾶσαν ἐσπούδασε λέξιν ἐξηγήσασθαι διὰ βιβλίων ἕξ.

Carmina verò ejus quod attinet, eorum quædam Latina fecit Gallus. Servius, ad Eclogam VI. *Hoc autem Euphorionis continent carmina, quæ Gallus tranſtulit in ſermonem Latinum.* Iterum, ad Eclog. X. *Hic eſt Gajus Aſinius Gallus, orator, Aſinii Pollionis filius, qui, ante omnes primus Ægypti præfectus, fuit eximius poëta: nam & Euphorionem, ut ſupra diximus, tranſtulit in Latinum ſermonem.* Item poſteà. *Eubœa, inſula eſt; in quâ eſt Chalcis civitas: de quâ fuit Euphorion, quem tranſtulit Gallus.*

XLIII. Εἰκότως ἄρα τῆς τῶν ποιητῶν ἀκροάσεως τὰς λατομίας μᾶλλον ἡρεῖτο Φιλόξενος.) Vide Suidam, in Φιλοξένου γραμμάτιον: & Plutarchum, De Fort. Alex. lib. II.

XLIV. Οἱ κωμικοὶ τοὺς οἰκέτας τὸ μὲν πλέον ἀπὸ τοῦ γένους ἐκάλουν· οἷον, Σύρον, Καρίωνα, Μίδαν, Γέταν, καὶ ὅμοια.) Strabo, lib. VII. Καὶ οὐκ εἰκὸς ἐκεῖθεν ἐκκομίζεσθαι ἀνδράποδα εἰς τὴν Ἀττικήν. ἐξ ὧν γὰρ ἐκομίζετο, ἢ τοῖς ἔθνεσιν ἐκείνοις ὁμωνύμως ἐκάλουν τοὺς οἰκέτας, ὡς Λυδὸν, καὶ Σύρον· ἢ τοῖς ἐπιπολάζουσιν ἐκεῖ ὀνομάζουσιν, ὡς Μάνην, ἢ Μίδαν, τὸν Φρύγα. Τίβιον δὲ, τὸν Παφλαγόνα. Interpres vetus Juvenalis, Sat. VI. *Antiquitus ſervis nomina ex gentibus ſuis ponebantur.* Scholiaſtes Theocriti, Idyll. V. Εἰώθασι δὲ οἱ παλαιοὶ τοῖς δούλοις ὀνόματα τιθέναι ἀπὸ τῶν ἐθνῶν, Σύρον, Καρίωνα. Vide qnæ notata mihi ante annos quadraginta ad Theocritum.

XLV. Τρεῖς ἱστοροῦνται φθειριάσει τεθνᾶναι.) Plutarchus ſex comme-

 me-

memorat, Acastum, Alcmanem, Syllam, Callisthenem, Mutium, & Eunum. Vide eum, extremo Syllâ.

Τῶν ἐκ τῆς νόσου ταύτης τεθνεώτων, τῶν μὲν ἡρώων, Ἄκαστός ἐστιν ὁ Πελίου.) Acastum, Peliæ filium, non morbo diem pediculari obiisse, sed à Peleo interfectum, tradit Scholiastes Apollonii, lib. I. Sed affirmat Plutarchus, extremo Syllâ. Λέγεται γὰρ, τῶν μὲν πάνυ παλαιῶν, Ἄκαστον φθειριάσαντα τὸν Πελίου τελευτῆσαι.

Δεύτερος, ὁ Σύρος Φερεκύδης.) Pherecyden Syrum phthiriasi obiisse, tradit Diogenes Laërtius, in ejus Vitâ, lib. I. Aristoteles, Hist. Anim. lib. V. cap. XXXI. Plinius, lib. VII. cap. LI. Suidas, in Φερεκύδης, & Χροῒ δῆλα. Pausanias, in Atticis. Serenus Sammonicus, De re medicâ, cap. V. Sed Pherecydæ Syri duo exstiterunt à quibusdam memorati. Diogenes Laërtius, ex Androne Ephesio, loco citato. Ἄνδρων δ' ὁ Ἐφέσιος, δύο φησὶ γεγονέναι Φερεκύδας, Συρίους· τὸν μὲν, ἀστρολόγον· τὸν δὲ, θεολόγον, υἱὸν Βάδυος, ᾧ καὶ Πυθαγόραν σχολάσαι. De scriptis ejus, ita Suidas. Ἔστι δὲ ἅπαντα, ἃ συνέγραψε, ταῦτα. Ἑπτάμυχος, ἤτοι Θεοκρασία, ἢ Θεογονία. Ἔστι δὲ θεολογία, ἐν βιβλίοις δέκα, ἔχουσα θεῶν γένεσιν, καὶ διαδόχους. Hoc est, quod breviter Diogenes, ex Theopompo. Τοῦτον φησὶ Θεόπομπος πρῶτον περὶ φύσεως, καὶ θεῶν, Ἕλλησι γράψαι.

Ὁ τὴν Γενεαλογίαν συγγράψας.) Hanc non Pherecydem Syrum, sed Atheniensem, scripsisse, tradit ex Eratosthene Diogenes, loco citato. Ἐρατοσθένης δ' ἕνα μόνον, (φησὶ Σύρον) καὶ ἕτερον Ἀθηναῖον, γενεαλόγον. Suidas autem, Atheniensem ait collegisse Carmina Orphëi; tum scripsisse, Αὐτόχθονας, sive, περὶ τῆς Ἀττικῆς ἀρχαιολογίας, libros decem: item παραινέσεις, easque carmine. Ecce verba. Φερεκύδης, Ἀθηναῖος, πρεσβύτερος τοῦ Συρίου. ὃν λόγος, τὰ Ὀρφέως συναγαγεῖν. ἔγραψεν Αὐτόχθονας. ἔστι δὲ περὶ τῆς Ἀττικῆς ἀρχαιολογίας, ἐν βιβλίοις δέκα. Παραινέσεις, δι' ἐπῶν. Fuit denique & alius quidam Pherecydes, Lerius, Historicus; qui vixit paulo ante Olympiadem septuagesimam quintam: cujus scripta, Περὶ Λέρου. Περὶ Ἰφιγενείας. Περὶ τῶν Διονύσου ἑορτῶν. & alia: ut commemorat idem Suidas. Citatur variè Pherecydes; sed incertum, quis ex istis, & quo opere: ab Hesychio, in Εὔρυμας, & Ἰοφῶσσα: Stephano, in Αἴσων, Ἀκμονία, Ἀλόπη, Διόπη, Φέλιξα. Strabone, lib. I. III. X. Etymologici Auctore, in Ἄργυπος, Παλλάδιον, Πολέμων,

&

& Γῆς : tum pluribus locis, Scholiaſtis Apollonii, Homeri, & Pindari: Plutarcho ſemel, iterumque in Theſeo. Sed Θεογονία, ſive eſt Athenienſis, ſive Syri, memoratur Scholiaſtæ Apollonii, lib. II. Ὅπου τὴν Πιθηκοῦσαν αὐτοῦ περιῤῥιφῆναι νῆσον Φερεκύδης, ἐν τῇ Θεογονίᾳ, ἱστορεῖ. Jam verò Αὐτόχθονες Athenienſis Pherecydis, quod opus nobis refert Suidas, citat Auctor Etymologici, in Βοηδρομιών, iſtis verbis. Φερεκύδης δὲ, ἐν τοῖς Αὐτόχθοσι, διὰ τῆς φωνῆς σημεῖον: ἣν, τὸ πρότερον ἀξύνετον οὖσαν, εὗρε, καὶ διήρθρωσεν. Idque ipſum opus, quia Hiſtoriam Atticarum Antiquitatum continebat, & in decem libros erat diſtributum, Hiſtoriæ, nomine, additis librorum numeris, ab Auctoribus citatur. Liber I. apud Scholiaſtem Pindari, Pyth. Od. III. Ὅτι δὲ ἡ Κορωνὶς ἐν Λακερείᾳ ᾤκει, πρὸς ταῖς πηγαῖς τοῦ Ἀμύρου, Φερεκύδης ἐν πρώτῃ ἱστορεῖ. Et Nem. Od. IV. Περὶ οὗ ἐν πρώτῃ Φερεκύδης οὕτω γράφει. Ac fragmentum mox ſubjungit. Liber. II. Idem Pindari Scholiaſtes, Iſthm. Od. IV. Φερεκύδης δὲ, ἐν δευτέρῳ, Ἀντίμαχον, Κλύμενον, Γλῆνον, Θηρίμαχον, Κρεοντιάδην λέγων, αὐτοὺς εἰς τὸ πῦρ ὑπὸ τοῦ πατρὸς ἐμβεβλῆσθαι. Scholiaſtes Apollonii, lib. II. Φερεκύδης δὲ, ἐν δευτέρῳ, Τυφῶνος, καὶ ἐχίδνης, τοῦ Φόρκυνος, φησὶ τὸν ἐπιπεμφθέντα Προμηθεῖ. Liber VI. ter citatur à Scholiaſte Apollonii, lib. II. liber. VII. Didymus, ad Odyſſ. λ΄. Ἡ δὲ ἱστορία, παρὰ Φερεκύδῃ, ἐν τῇ ἑβδόμῃ. Liber VIII. Scholiaſtes Apollonii, lib. I. Καὶ Φερεκύδης, ἐν τῇ ὀγδόῃ, φησὶ, τὸν Ἀγκαῖον, ὑπὸ τοῦ Καλυδωνίου συὸς πληγέντα τὸν μηρὸν, ἀποθανεῖν. Liber X. Idem Scholiaſtes, ad eundem librum. Καὶ Φερεκύδης δὲ, ἐν τῇ δεκάτῃ ἱστορίᾳ, ὑπὸ Μυσῶν. Didymus, ad Odyſſ. λ΄. Μετὰ δὲ τὴν τελευτὴν αὐτῶν Εὐρύμαχος ἥρμωσε τὰς Θήβας, ὡς φησὶ Φερεκύδης, ἐν τῇ δεκάτῃ. Et hæc quidem de Scriptoribus, qui Pherecydæ appellati, & eorum item Scriptis, per occaſionem iſtam.

τρίτος, ὁ Ῥωμαίων πολλάκις ὑπατεύσας Σύλλας.) Neſcio an rectè dicat, πολλάκις ὑπατεύσας. nam bis tantum conſul Sulla in Faſtis Capitolinis legitur: ſemel, cum Q. Pompejo Rufo; iterum, cum Q. Cæcilio Metello Pio. Eum verò morbo pediculari obiiſſe, teſtatur Plutarchus, in ejus Vitâ; Plinius, lib. VII. cap. XLIII. Aur. Victor, de viris illuſtr.

ὡς καὶ Ἐπαφρόδιτος, διὰ τὴν τύχην, ἐπωνομάζετο.) Hoc ſibi ipſe Sulla cognomentum tribuebat, cum ad Græcos ſcriberet. Plutarchus teſta-

testatur, in ejus Vitâ. Αὐτὸς δὲ, τοῖς Ἕλλησι γράφων, καὶ χρηματίζων, ἑαυτὸν Ἐπαφρόδιτον ἀνηγόρευε. καὶ παρ' ἡμῖν ἐν τοῖς τροπαίοις οὕτως ἀναγέγραπται, Λούκιος Κορνήλιος Σύλλας Ἐπαφρόδιτος. Iterum, lib. De fort. Rom. Καὶ Ῥωμαϊστὶ μὲν, Φήλιξ ὠνομάζετο· τοῖς δὲ Ἕλλησιν, οὕτως ἔγραφε, Λούκιος Κορνήλιος Σύλλας Ἐπαφρόδιτος.

XLVII. Τὸ Κυθνώλης, διὰ τοῦ λ' γράφουσιν, ἀλλ' οὐ διὰ τοῦ δ'.) Ita quoque apud Hesychium: in eo tamen emendandum, quod malè Κυθμώδης illis, & Κύθμου scribitur, pro Κυθνώλης, & Κύθνου: nam insulæ nomen Cythnus erat, non Cythrus; uti notum ex Strabone, Stephano, aliis. Sed Κυθνώδης, scribitur apud Suidam, in Κυθνώδης συμφορά; & Zenobium, Cent. IV. Proverb. LXXXIII. & Lucillum Tarrhæum, in Collect. Proverb. Laudabatur autem ejus insulæ caseus. Indicat Eustathius, in Dionysium. Φασὶ δὲ οἱ παλαιοὶ, τὰς Κυκλάδας πλείους εἶναι τῶν δώδεκα· ὧν εἰσὶν, ἡ Κύθνος, ἀφ' ἧς ὁ Κύθνιος λέγεται τυρός. Hic fuerit, quem edebat Epicurus, cùm se lautius habere vellet. Diogenes Laërtius, in ejus Vitâ, lib. X. Αὐτός τέ φησιν ἐν ταῖς Ἐπιστολαῖς, ὕδατι μόνον ἀρκεῖσθαι, καὶ ἄρτῳ λιτῷ· καὶ, Πέμψον μοι τυροῦ, ἔφη, Κυθνίου· ἵν', ὅταν βούλωμαι, πολυτελέσασθαι δύνωμαι. Sic enim legendum puto, non, ut editur, Κυθριδίου.

Ἄργους τὴν χωρίον τι, καλούμενον Κύθνιον.) Non erat regio apud Argos, verum insula, Cycladum una. Vides in Eustathii verbis jam citatis: ac confirmat illud Stephanus. Κύθνος, νῆσος, πρὸς τῇ Δρυόπιδι, τῶν Κυκλάδων. Pausanias, Eliac. I. Ἐκ δὲ Αἰγίου, καὶ τῶν Κυκλάδων, οὐ Τήνιοι μόνοι, ἀλλὰ καὶ Νάξιοι, καὶ Κύθνιοι. Videndus etiam Plinius, lib. IV. cap. XII.

οὗ τοὺς ἄνδρας ποτὲ Ἀμφιτρύων ἀνεῖλε πάντας, πλὴν ὀλίγων πάνυ.) Cythnum insulam Amphitryone vastatam, refert etiam Hesychius. Ἔνιοι δὲ, πεποιῆσθαι τὴν λέξιν φασὶν ἀπὸ Κύθνου (ita enim scribendum monui,) τῆς νήσου· ἀπολέσθαι γὰρ ταύτην ὑπὸ Ἀμφιτρύωνος. Suidas. Οἱ Κύθνιοι κακῶς διετέθησαν ὑπὸ Ἀμφιτρύωνος. Videndus etiam Zenobius, Cent. IV. Proverb. LXXXIII. ac totidem verbis apud Lucillum, in Collect. Proverb.

XLVIII. ὡς καὶ δραστικώτατος ἥρως διὰ τοῦτο κέκληται Θησεύς.) Aliter Plutarchus, in ejus Vitâ. Τεκούσης δὲ τῆς Αἴθρας υἱὸν, οἱ μὲν, εὐθέως ὀνομασθῆναι Θησέα λέγουσι, διὰ τὴν τῶν γνωρισμάτων θέσιν· οἱ δὲ, ὕστερον Ἀθήνησι, παῖδα θεμένου τοῦ Αἰγέως αὐτόν. Eodem modo Auctor Etymolo-

mologi. Θησεὺς, ὀνόμασται διὰ τὴν τῶν γνωρισμάτων θέσιν, τῆς τε ξίφους, καὶ τῶν πεδίλων, ὡς ἡ ἱστορία δηλοῖ. οἱ δὲ, ὕστερον Ἀθήνησι παῖδα θεμένου τοῦ Αἰγέως αὐτόν.

LIII. Ἐπίχαρμος δὲ ὁ Δωριεύς.) Ita dicit, ad diſcrimen Coi, philoſophi Pythagorici, Ionici: de quo eſt apud Diogenem Laërtium, lib. VIII. Hic Dorienſis, Comicus fuit. Dorienſem autem dicit, quia Siculus; urbe Craſto, Megariſve, aut Syracuſis, oriundus. Siculi verò, linguâ utebantur Doricâ. Videndus de hoc ipſo Suidas. Comædiæ ejus, paſſim plures memorantur: quarum iſtæ obſervatæ.

Ἀγρωστῖνος. Heſychius. Κόλαφος, κόνδυλος. παρὰ δὲ Ἐπιχάρμῳ, ἐν Ἀγρωστίνῳ, ἢ Παιδοτρίβαις, ὄνομα. Meminit etiam Athenæus, lib. III.

Ἀλκύων. Meminit Athenæus, lib. XIV.

Ἄμυκος. Scholiaſtes Sophoclis, ad Ajacem Flag. Καὶ Ἐπίχαρμος, ἐν Ἀμύκῳ.

Ἄμυκε μὴ κύδαζέ μου τὸν πρεσβύτερον ἀδελφόν. Vide Suidam, in Κυδάζεται. Neque alia fabula eſt, quam reſpicit Scholiaſtes Apollonii, lib. II. Ἀπολλώνιος μὲν, ἐμφαίνει ὡς ἀνῃρημένον τὸν Ἄμυκον· Ἐπίχαρμος δὲ, καὶ Πείσανδρος, φασὶν, ὅτι ἔδησεν αὐτὸν ὁ Πολυδεύκης.

Ἁρπαγαί. Pollux, lib. IX. cap. IV. Καὶ κατ' Ἐπίχαρμον, λέγοντα ἐν Ἁρπαγαῖς, νέοικος. Meminitque iterum, ejuſdem libri cap. V. & VI. Etiam Auctor Etymologici, in Πέπαγε.

Ἀταλάντη. Athenæus, lib. XIV. Ἡ δὲ τῶν ἱστουργούντων ᾠδὴ, αἴλινος· ὡς Ἐπίχαρμος, ἐν Ἀταλάνταις, ἱστορεῖ. Meminit quoque Auctor Etymologici, in Ὀρίγανον. Neque aliorſum reſpexit Euſtathius, ad Iliad. σ. Ἡ μέν τοι ἐξ Ἐπιχάρμου χρῆσις, ἐθέλουσα τὸν αἴλινον τῶν ἱστουργούντων ᾠδὴν εἶναι, & quæ ſequuntur.

Βάκχαι. Citatur ab Heſychio, in Ἀγληχίδων; & Athenæo, lib. III.

Βούσιρις. Meminit Pollux, lib. IX. cap. V. & Athenæus, lib. X.

Γᾶ καὶ θάλασσα. Occurrit apud Athenæum, ter lib. III. bis lib. VII. ſemel VIII. bis XIV. Etiam apud Ælianum, Hiſt. Anim. lib. XIII. cap. IV.

Δημοπρεάτης. Pollux lib. X. cap. XXIII. Καὶ λεκίδας δὲ, Ἐπίχαρμος

 μος

μος εἴρηκεν, ἐν Νιόβης γάμῳ· Λεκίδα, καὶ ἐμβάφια δύο. ἐν δὲ Σκύρωνι, καὶ πηλινολεκίς. ἐν δὲ τοῖς Δημιοπράταις, λέκος εὑρίσκομεν.

Διόνυσοι. Citat Athenæus, lib. IV.

Δίφιλος. Fulgentius, ubi de Musis agit, Myth. lib. I. *Unde & Epicharmus Comicus, in Diphilo comœdiâ.*

Ἐλπίς. Pollux, lib. X. cap. XXXVI. Ἤδη δὲ καὶ τὸ πρὸς οἰκήσεις ἐπιτήδειον οὕτω λέγουσιν, ὡς ἐν ἐλπίδι Ἐπιχάρμου εἴρηται. Athenæus, lib. IV. Ἐπίχαρμος γοῦν, ἐν Ἐλπίδι, φησίν. Sed geminus comœdiæ illi titulus erat,

Ἐλπὶς, ἢ πλοῦτος. Athenæus ita citat, lib. VI. Ἐκλαθόμενος, ὅτι Ἐπίχαρμος, ἐν ἐλπίδι, ἢ πλούτῳ, παράσιτον αὐτὸν εἰσήγαγεν.

Εὑρταί. Athenæus, lib. IV. Οὐκ ἐπιστάμενος, ὅτι κόγχος μνήμης τετύχηκεν παρ' Ἐπιχάρμῳ, ἐν τῷ ἑορτῷ.

Ἐπινίκιος. Hephæstion, in Enchiridio. Καὶ περὶ Κρατίνου παρ' Ἐπιχάρμῳ, ὃς καὶ ὅλα δύο δράματα τούτῳ τῷ μέτρῳ γέγραφε, τούς τε χορεύοντας καὶ τὸν ἐπινίκιον.

Ἥβης γάμος. Ioannes Tzetzes, ad Hesiodi librum primum. Ἐπίχαρμος δὲ, ἐν τῷ τῆς Ἥβης γάμῳ, ἑπτὰ λέγει. Citat etiam pluribus locis Athenæus.

Ἥρας γάμος. Ælianus, Hist. Anim. lib. XIII. cap. IV. Ἐπίχαρμος μὲν, ἐν Ἥρας γάμῳ.

Ἥφαιστος, ἢ Κωμασταί. Suidas, Ἡ ἱστορία καὶ παρ' Ἐπιχάρμῳ, ἐν Κωμασταῖς, ἢ Ἡφαίστῳ. Sed simpliciter citantur Κωμασταὶ, ab Athenæo, lib. IX. & Hesychio, in Φρύγιον.

Θεωροί. Meminit Athenæus, lib. III. VIII. IX.

Κύκλωψ. Athenæus, lib. IX. XI.

Κωμασταὶ. Vide Ἥφαιστος.

Λόγος. Hephæstion, in Enchiridio. Ἀριστόξενος δὲ ὁ Σελινούντιος, Ἐπιχάρμου πρεσβύτερος ἐγένετο ποιητής· οὗ καὶ αὐτὸς Ἐπίχαρμος μνημονεύει ἐν Λόγῳ. Sed duplicem titulum ponit ejus Scholiastes; ejus sive ille est Philippus Abucaras, ut Gesnero quidem placet, seu quis alius. Ὁ Ἐπίχαρμος τὸ οἰκεῖον δρᾶμα οὕτως ἐκάλεσε, Λόγον, καὶ Λογίαν. Quin cum gemino etiam titulo citat fere Athenæus, sed corrupto posteriore, lib. III. & VIII.

Μεγαρίς. Hephæstion, in Enchiridio. Ὡς παρὰ Κρατίνῳ, ἐν Πανόπταις· καὶ παρ' Ἐπιχάρμῳ, ἐν Μεγαρίδι. Occurrit quoque apud Athenæum, lib. VII. & IX.

Μοῦ-

Μῆσαι. Ælianus meminit, Hist. Anim. lib. XIII. cap. IV. & Athenæus, pluribus locis.

Νᾶσοι. Pollux, lib. X. cap. XVI. Ἐν τε γὰρ ταῖς Ἐπιχάρμου Νάσοις εὕρηται τοὔνομα. Scholiastes Pindari, Pythionis. Od. I. Ὅτι δὲ Ἀναξίλαος Λοκροὺς ἠθέλησεν ἄρδην ἀπολέσαι, καὶ ἐκωλύθη πρὸς Ἱέρωνος, ἱστορεῖ καὶ Ἐπίχαρμος, ἐν Νάσοις. Meminit quoque Athenæus, lib. IV.

Νιόβης γάμος. Pollux, lib. X. cap. XXIII. Καὶ λεκίδας δὲ Ἐπίχαρμος εἴρηκεν, ἐν Νιόβης γάμῳ.

Ὀδυσσεὺς αὐτόμολος. Pollux, lib. IX. cap. V. Ἐκάλουν δὲ τὸ διδασκαλεῖον καὶ χορὸν, ὁπότε καὶ τὸν διδάσκαλον χορηγὸν, καὶ τὸ διδάσκειν χορηγεῖν. καὶ μάλιστα οἱ Δωριεῖς, ὡς Ἐπίχαρμος, ἐν Ὀδυσσεῖ αὐτομόλῳ. Occurrit etiam apud Athenæum, lib. III. & IX. item Stobæum, Serm. LVI.

Ὀδυσσεὺς ναυαγός. Athenæus citat, lib. XIV. & Pollux, lib. X. cap. XXX.

Ὀρύαι. Athenæus, lib. III. Χορδῶν τε μέμνηται ὁ Ἐπίχαρμος, ἃς ὀρύας ὀνομάζει, ἐπιγράψας τι καὶ τῶν δραμάτων Ὀρύαν. Apud Hesychium. Ὀρῦα scribitur. Ὀρῦα, χορδὴ, καὶ σύντριμμα πολιτικὸν, εἰς ὃ Ἐπιχάρμου δρᾶμα. Respexit item Eustathius, ad Odyss. φ΄. Τὰς κοινῶς λεγομένας χορδάς, ὀρύας Ἐπίχαρμος ὀνομάζει, κατά τινα δηλαδὴ γλῶσσαν.

Παιδοτρίβαι. Hesychius. Κόλαφος, κόνδυλος. παρὰ δὲ Ἐπιχάρμῳ, ἐν Ἀγρωστίνῳ, καὶ Παιδοτρίβαις, ὄνομα.

Περίαλος, sive Περίαλλος, geminato λ΄. Utroque enim modo scribitur apud Athenæum, lib. IV.

Πέρσαι. Pollux, lib. IX. cap. VI. Εἴρηται δὲ καὶ τοῦτο ἐν Ἐπιχάρμου Πέρσαις. Etymologici Auctor, in Ἀσκωλιάζω. Ἐπίχαρμος, ἐν τοῖς Πέρσαις, σκωλοβατίζειν φησί.

Πολιτεία, Clemens, Strom. V. Ὅτε κωμικὸς Ἐπίχαρμος σαφῶς περὶ τοῦ λόγου ἐν τῇ Πολιτείᾳ λέγει ὧδέ πως. Quem locum & Eusebius exhibet, de Præp. Euang. lib. XIII. cap. XIII.

Προμηθεύς. Etymologici Auctor, in Στατήρ, hunc ex eâ versum profert.

Πολλοὶ στατῆρες, ἀποδοτῆρες δ᾽ οὐδ᾽ ἂν εἷς.

Ἐπίχαρμος Προμηθεῖ. Ac plenus certè titulus erat,

Προμηθεὺς πυρκαὴς; uti fidem Pollux facit, lib. X. cap. XXIII. Παρὰ μὲν τοι Ἐπιχάρμῳ, ἐν πυρκαεῖ Προμηθεῖ, καὶ κατὰ τὴν ἀνθρωπίνην χρῆσιν εἴρηται, κύλικα, μαγίδα, λύχνον. Et restituendum censet etiam apud Athenæum, V. CL. Isaacus Casaubonus, lib. III. Καὶ ὁ Ἐπίχαρμος, ἐν πυρκαεῖ Προμηθεῖ, φησί. Hodie editur: Ἐπίχαρμος, ἐν Πύρρᾳ, καὶ Προμηθεῖ. Haud assentior: nam & quædam Epicharmi fabula fuit, inscripta.

Πύῤῥα. Citat ipse Athenæus iterum, lib. X. Καὶ Ἐπίχαρμος δ', ἐν Πύῤῥᾳ, εὐωνέστερον ἔφη. Ac respexit etiam Pindari Scholiastes, Olymp. Od. IX. Πύῤῥα δὲ, ἡ Δευκαλίωνος γύνη, θυγάτηρ Ἐπιμηθέως. καὶ ὁ μὲν Ἐπίχαρμος, ἀπὸ τῶν λίθων λαοὺς ὄχλους φησὶν ὠνομάσθαι.

Σειρῆνες. Meminit Athenæus, lib. VII.

Σκύρων. Pollux, lib. X. cap. XXIII. Καὶ λεκίδας δὲ, Ἐπίχαρμος εἴρηκεν, ἐν Νιόβης γάμῳ, Λεκίδα καὶ ἐμβάφια δύο. ἐν δὲ Σκύρωνι, καὶ Πηλινολεκίς.

Σφίγξ. Citat Athenæus, lib. III. & Stephanus, in χιτώνη.

Τρῶες. Macrobius, Saturn. lib. V. cap. XX. *Et Epicharmus, vetustissimus poëta, in fabulâ, quæ inscribitur* Τρῶες, *ita posuit.* Zenobius, Cent. IV. Prov. VII. Μέμνηται δὲ αὐτῆς Ἐπίχαρμος, ἐν Τρωσίν.

Φιλοκτήτης. Athenæus, lib. IX. Μνημονεύει τῶν γηθυλλίδων καὶ Ἐπίχαρμος, ἐν Φιλοκτήτῃ. Et lib. XIV. Καὶ Ἐπίχαρμος δ', ἐν Φιλοκτήτῃ, ἔφη. Et emendandum Pollucem censeo, lib. X. cap. XX. Ἐπίχαρμος μέν τοι, ἐν Φιλοκτήτῃ, διακρίνειν ἔοικε κάδδον, καὶ ἀμφορέα. Non rectè editur, ἐν Φιλοκνίδῃ. Id Sebero quoque visum, cui adsentior.

Χορεύοντες. Hephæstion, in Enchiridio. Καὶ περὶ Κρατίνου παρ' Ἐπιχάρμῳ, ὃς καὶ δύο ὅλα δράματα τούτῳ τῷ μέτρῳ γέγραφε, τούς τε Χορεύοντας, καὶ τὸν Ἐπινίκιον.

Χύτραι. Pollux, lib. IX. cap. VI. Ἔστι δὲ ἑλλωικὸν τῶν ἐν Ἰταλίᾳ, καὶ Σικελίᾳ, Δωριέων. ὁ Ἐπίχαρμός τε γὰρ ἐν ταῖς Χύτραις φησίν.

Habes titulos fabularum Epicharmi quadraginta, de duabus & quinquaginta, ut Suidas tradit: etenim Lycon, qui triginta quinque eas memorabat, fat erroris manifestus. Quotquot verò illæ fuerint, hoc sciendum, universas in libros decem tribuisse Apollodorum. Porphyrius, in Vitâ Plotini. Μιμησάμενος δ' Ἀπολλόδωρον

δωρον τὸν Ἀθηναῖον, καὶ Ἀνδρόνικον τὸν περιπατητικόν. ὧν ὁ μὲν, Ἐπίχαρμον, τὸν κωμῳδιογράφον, εἰς δέκα τόμους φέρων συνήγαγεν· ὁ δὲ, τὰ Ἀριστοτέλους καὶ Θεοφράστου, εἰς πραγματείας διεῖλε. Referuntur alia etiam Epicharmi; sed quæ censeo alterius, philosophi nempe Pythagorici: de quo Diogenes Laërtius, lib. VIII. Οὗτος ὑπομνήματα καταλέλοιπεν, ἐν οἷς φυσιολογεῖ, γνωμολογεῖ, ἰατρολογεῖ. Itaque illius censeo.

Ὀνειροκριτικά: quæ scripsisse indicat Tertullianus, inter Onirocritas veteres eum recensens, libro de Animâ. *Quanti autem commentatores, & affirmatores, in hanc rem, Artemon, Antiphon, Strato, Philochorus, Epicharmus, Serapion, Cratippus, Dionysius Rhodius, & Hermippus, tota seculi litteratura.* Et paulo pòst. *Cæterum Epicharmus etiam summum apicem inter divinationes somniis extulit.*

Περὶ τῶν αἰσθητῶν, καὶ νοητῶν. Diogenes Laërtius, in Platone, lib. III. Καὶ μὴν ὅ γε Ἐπίχαρμος περὶ τῶν αἰσθητῶν, καὶ νοητῶν, ἐναργῶς εἴρηκεν.

Λόγος πρὸς Ἀντήνορα. Plutarchus, in Vitâ Numæ. Ὡς ἱστόρηκεν Ἐπίχαρμος ὁ κωμικὸς, ἔν τινι λόγῳ πρὸς Ἀντήνορα γεγραμμένῳ. Errat autem, quod philosophum cum comico confundat.

Γεωργικά. Accipio ex Columellâ; qui eum inter Rei Rusticæ scriptores memorat, lib. I. cap. I. *Siculi quoque non mediocri curâ negotium istud prosequuti sunt, Hieron, & Epicharmus, discipulus.* Et ex opere sunt existimanda, quæ de pecudum medicinâ posteà refert, lib. VII. cap. III. *Epicharmus autem Syracusanus, qui pecudum medicinas diligentissimè conscripsit, affirmat, pugnacem arietem mitigari terebrâ secundum auriculas foratis cornibus, quâ curvantur in flexu.* Nam quod Siculum, & Syracusanum, dicat, nihil obstat: cùm Philosophus, quanquam Cous natione, vix trimestris in Siciliam sit delatus, Megara primò, inde autem Syracusas: unde etiam Syracusanus ipse dicitur, in inscriptione statuæ, quæ refertur à Diogene, in ejus Vitâ, quam citavi. Ecce verba. Ἐπίχαρμος, Ἡλοθαλοῦς, Κῷος, καὶ οὗτος ἤκουσε Πυθαγόρου. τριμηνιαῖος δ' ὑπάρχων, ἀπηνέχθη τῆς Σικελίας εἰς Μέγαρα, ἐντεῦθεν δὲ εἰς Συρακούσας, ὡς φησὶ καὶ αὐτὸς ἐν τοῖς συγγράμμασι. καὶ αὐτῷ ἐπὶ τοῦ ἀνδριάντος ἐπιγέγραπται τόδε.

Εἴ τι παραλλάσσει Φαέθων μέγας ἅλιος ἄστρων,
Καὶ πόντος ποταμῶν μεῖζον ἔχει δύναμιν,

Φημὶ τοσοῦτον ἐγὼ σοφίᾳ προέχειν Ἐπίχαρμον,
Ὃν πατρὶς ἐστεφάνωσ᾽ ἅδε Συρηκοσίων.

καὶ Κερκίδας ὁ μελοποιός.) Hunc Megalopolitanum facit, optimumque legum latorem, & mimiamborum poëtam, Stephanus, in Μεγάλη πόλις. Ἀφ᾽ ἧς Κερκίδας, ἄριστος νομοθέτης, καὶ μιμιάμβων ποιητής. Ejus Jambos citat etiam Athenæus, extremo lib. XII. Αὗται οὖν ὑπὸ τῶν πολιτῶν καλλίπυγοι ἐκαλοῦντο. ὡς καὶ ὁ Μεγαλοπολίτης Κερκίδας ἐν τοῖς Ἰάμβοις ἱστορεῖ. Ubi vides etiam Megalopolitanum dici; ficut etiam lib. VIII. Οὕτω μοι καὶ δοκεῖ ὁ λεβητοχάρων Οὐλπιανὸς κατὰ τὸν ἐμὸν Μεγαλοπολίτην Κερκίδαν μηδὲν μᾶλλον ἐσθίειν τῶν ἀνδρεῖ προσηκόντων. Quidam, Cretenfem volebant. Diogenes Laërtius, in cognomine Cynico, lib. VI. Ὧν ἐστι καὶ Κερκίδας ὁ Μεγαλοπολίτης, ἢ Κρής, λέγων ἐν τοῖς μελιάμβοις οὕτως. Citat eum etiam Pollux, lib. III. cap. II. & Stobæus, Serm. LVI.

LIV. Ἀριστοτέλης, ὁ τοῦ περιπάτου προστάτης, ὑπὸ Πλάτωνος ἵππος ἐπωνομάζετο, ἐναντιωθῆναι δοκῶν τῷ διδασκάλῳ.) Platonem de Ariftotele dixiffe hoc refert Diogenes Laërtius, in Ariftotele, lib. V. Ἀπέστη δὲ Πλάτωνος, ἔτι περιόντος· ὥστε φασὶν ἐκεῖνον εἰπεῖν, Ἀριστοτέλης ἡμᾶς ἀπελάκτισε, καθαπερεὶ τὰ πωλάρια γεννηθέντα τὴν μητέρα.

LV. Παροιμίαν εἶναι φησὶ, τὸν δεξιὸν ὑποδεῖσθαι πόδα, τὸν δ᾽ ἀριστερὸν νίζειν.) Jamblichus, de vitâ Pythagoræ, lib. I. cap. XVII. Δεῖ τὸν δεξιὸν ὑποδεῖσθαι πρότερον. Meminit quoque Suidas: & Zenobius, Cent. III. Proverb. XXXVI.

LVII. Εἰ δὲ καὶ Ξενοφῶν εἴρηκε τοὺς νομεῖς.) At tamen τοὺς νομέας legitur apud eum femel iterumque, in principio Cyropædiæ.

LX. Ἀριστοφάνης δὲ ὅμως κέχρηται τῇ φωνῇ.) Verfus Ariftophanis, quem refpexit, ecce ifte eft in Pluto.

Μονώτατος γὰρ εἶ σὺ πάντων αἴτιος.

Utitur eo quoque fuperlativo Lycurgus, in Orat. adverfus Leocratem. Τοιγαροῦν μονώτατοι ἐπώνυμοι τῆς χώρας εἰσὶν, ἰσοθέων τιμῶν τετυχηκότες. Et mox iterum. Καὶ μονώτατος δ᾽ ἂν προσηκόντως ἐξορισθείη

ριθείη τ̃ χώρας, ἰὼ ἐγκαταλιπὼν τοῖς πολεμίοις ᾤχετο. Occurrit etiam apud Theocritum.

LXI. Τὸ ἐν Θεσσαλίᾳ ἱερὸν Ἀφροδίτης, ὀνομάζεται Ἀνοσίας.) Originem hujus cognomenti à cæde Laidis, memorat etiam Athenæus, lib. XIII. Ἀναιρεθῆναι φάσκων αὐτὴν ὑπό τινων γυναικῶν ἐν Θετταλίᾳ, ἐρασθεῖσαν τινὸς Παυσανίου Θετταλοῦ, κατὰ φθόνον, καὶ δυσζηλίαν, ταῖς ξυλίναις χελώναις τυπτομένην, ἐν Ἀφροδίτης ἱερῷ. διὸ καὶ τὸ τέμενος κληθῆναι Ἀνοσίης Ἀφροδίτης. Et Suidas, in Χελώνη. Ζηλοτυποῦσαι αἱ Θετταλαὶ γυναῖκες τὴν Λαΐδα τὴν ἑταίραν, ξυλίναις χελώναις ἐφόνευσαν, τύπτουσαι ἐν τῷ ἱερῷ τ̃ Ἀφροδίτης, πανηγύρεως οὔσης. ὕστερον δὲ ἱερὸν ἐποίησαν Ἀνοσίας Ἀφροδίτης, ἐπειδὴ αἱ γυναῖκες ἐν τῷ ἱερῷ ἀνόσιον πεπολμήκασι φόνον. Variat Plutarchus; & tradit Hippolochum ab eâ adamatum, non Pausaniam: tum non ligneis scabellis interfectam, sed lapidibus; Veneremque non Ἀνοσίαν, sed Ἀνδροφόνον, appellatam. Vide illum in Erotico. Pausanias, amatorem Hippostratum dicit, in Corinthiacis.

LXII. Ἔθος ἦν ἐν Ἀθήναις, φαρμακοὺς ἄγειν δύο.) Vide quæ notata mihi de re istâ Lectionum Atticarum lib. IV. cap. XXII.

LXIII. Ὀργὰς μὲν, φησὶ, κοινῶς πᾶσα ἡ γῆ.) Vide Etymologici Auctorem, Harpocrationem, Hesychium, Suidam, in Ὀργάς; & Pollucem, lib. I. cap. I. sect. X. Scholiastem Sophoclis, ad Trachinias.

τὴν ταῖν θεαῖν ἀνειμένην, τοῖς Ἀττικῆς μεταξὺ καὶ τ̃ Μεγαρίδος.) Meminit Xenophon, in Cynegetico; Plutarchus, in Pericle; Pausanias, in Laconicis.

καὶ Ἴδην μὲν κοινῶς ἕκαστον ὄρος.) Eusthatins, pluribus locis; Suidas, Etymologici Auctor. Hesychius. Neque montem tantum quemvis, sed & situam sic vocabant. Eustathius, ad Iliad. φ΄. Ἴδη δὲ, οὐ μόνον ὄρους ὄνομα, ὡς μυριαχοῦ ἐφάνη, ἀλλὰ, κατὰ τοὺς παλαιοὺς, Ἴδην καὶ τὴν τῶν ξύλων ὕλην Ἴωνες φασὶν, ἤδη δέ ποτε καὶ Ἀττικοί. Pausanias, in Phocicis. Τῶν δὲ χωρίων τὰ δασέα ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων ἴδας ποτε ὀνομάζεσθαι.

ἰδίως δὲ τὸ Μολύκριον.) Stephanus. Ῥίον, πόλις Μεσσήνης, ἢ Ἀχαΐας, καὶ ἄλλη Αἰτωλίας, ἣ καὶ Μολυκρία ἐκαλεῖτο

ἰδικώτερον δὲ τὴν Ἀττικὴν Ἀκτὴν λέγουσιν.) Stephanus. Ἀκτὴ, οὕτως ἡ Ἀττικὴ ἐκαλεῖτο. Lycophron, in Alexandrâ.

Ἄκτης διμόρφου γηγενοῦς σκηπτουχίας.

Ubi Isaacius Tzetzes. Ἄκτη λέγεται αἱ Ἀθῆναι. Plenè eâ de re dixi de reg. Athen. lib. I. cap. III.

Ἔστι δὲ τῆς Ἀχαίας.) Hesychius. Αἰγιάλεια, ἡ νῦν Ἀχαΐα. Videndus Strabo, lib. VIII. & Stephanus, in Αἰγιαλός.

Τὴν Ἀντικύραν, ἐν ᾗ φασὶ γίνεσθαι τὸν λευκὸν ἐλλέβορον, Φωκικὴν εἶναι πόλιν λέγει.) Vide Strabonem, lib. IX. & Stephanum, in Ἀντίκυραι.

LXVI. Τὸ δεσμωτήριον, οἴκημα καλοῦν.) Plutarchus, in Vitâ Solonis. Οἱ νεώτεροι τοὺς Ἀθηναίους λέγουσι τὰς τῶν πραγμάτων δυσχερείας ὀνόμασι χρηστοῖς, καὶ φιλανθρώποις, ἐπικαλύπτοντας, ἀστείως ὑποκορίζεσθαι τὰς μὲν πόρνας, ἑταίρας, τοὺς δὲ φόρους, συντάξεις, φυλακὰς δὲ, τὰς φρουρὰς τῶν πόλεων, οἴκημα δὲ, τὸ δεσμωτήριον καλοῦντας. Hesychii locus hâc de re est emendandus. Οἴκημα, δεσμωτήριον· Ἀττικοὶ δὲ, τὸ πορνεῖον. Quid enim? an non Attici ut lupanar, ita etiam carcerem, Οἴκημα dicebant? Omninò corrige. Οἴκημα, δεσμωτήριον, Ἀττικοὶ, καὶ τὸ πορνεῖον. Harpocration etiam confirmat. Οἴκημα, ἀντὶ τοῦ δεσμωτήριον, Δείναρχος ἐν Τυραννικῷ, καὶ ἐν τῷ κατὰ Ποσιδίππου· ἀντὶ δὲ τοῦ πορνεῖον, Αἰσχίνης ἐν τῷ κατὰ Τιμάρχου.

Οἶδα δέ τινας τῶν φιλολόγων καὶ τὸν πίθηκον ὀνομάζοντας καλλίαν.) Ita quoque erat in manuscripto codice. Sed Καλλίας scribendum; siquidem est dictio Laconica. Hesychius. Καλλίας, πίθηκος, παρὰ Λάκωσι. Laconum enim plurimæ voces in literâ ρ terminabantur.

LXVIII. Ἐν ταῖς Ἀθήναις καὶ οὗτος τέσσαρα δικαστήρια φονικὰ εἶναι λέγει.) De quatuor istis tribunalibus vide quæ plenissimè dixi Areopagi capite ultimo.

LXXII. καθ' εὐφημισμὸν οἱ Ἀττικοὶ τὸν κλέπτην φιλήτην λέγουσι.) Sic apud Hesiodum, lib. I.

Ὅς δὲ γυναικὶ πέποιθε, πέποιθ' ὅγε φιλήτῃσι.

Ad quem locum ita Proclus. Τοὺς φιλήτας, τοὺς ἀφαιρεῖσθαί τι, καὶ

ἢ ἐκφορεῖν, ἐθέλοντας. Et Ioannes Tzetzes. Φιλήτησι, κλέπταις, ὑφαιρουμένοις τὰ ἀλλότρια. Exstat Archilochi quoque iste versus,

Φιλήτας νύκτωρ περὶ πόλιν πωλευμένους,

apud Eustathium, ad Odyss. υ. qui videndus rursum ad ejusdem Operis ω, & Iliad. ι. Idem tradunt, Etymologici Auctor, Hesychius, Suidas.

LXXIII. Αἰσυμνήτης.) Aristoteles, Politic. lib. III. cap. X. Δύο μὲν οὖν εἴδη ταῦτα μοναρχίας· ἕτερον δ' ὅπερ ἦν ἐν τοῖς ἀρχαίοις Ἕλλησιν, οὓς καλοῦσιν Αἰσυμνήτας, ἔστι δὲ τοῦθ', ὡς ἁπλῶς εἰπεῖν, αἱρετὴ τυραννίς. Occurrit mox iterum, capite sequenti; & lib. IV. cap. X. Dionysius Halicarn. lib. V. Οἱ Αἰσυμνῆται καλούμενοι παρ' Ἕλλησι τὸ ἀρχαῖον, αἱρετοί τινες ἦσαν τύραννοι. Propriè verò sic Cumani principem suum appellabant: ut ex Aristotele, libro, puto, De rep. Cumanorum docet Scholiastes Euripidis ad Medeam. Ἰδίως φησὶν Ἀριστοτέλης ὑπὸ Κυμαίων αἰσυμνήτην τὸν ἄρχοντα λέγεσθαι. Videndi etiam, Etymologici Auctor, Hesychius, Suidas, Didymus, ad Odyss. θ. & Eustathius, pluribus locis. Et certè Αἰσυμνᾷν veteres dicebant, regnare. Hesychius. Αἰσυμνᾷ, βασιλεύει, ἄρχει· Εὐριπίδης, Μηδείᾳ. Etymologici Auctor. Αἰσυμνᾷ χθονὸς, ἀντὶ τοῦ ἡγεῖται. Εὐριπίδης, Μηδείᾳ. Locus verò in Euripidis eâ fabulâ, quo uterque respexere, ecce iste est.

Γήμας Κρέοντος παῖδ', ὃς αἰσυμνᾷ χθονός.

LXXVI. Τοῦτο χάριν κόπτουσι παρὰ τοῖς κωμικοῖς οἱ ἐξιόντες τὰς θύρας.) De ratione forium aperiendarum, quam hîc tradit, elegans est Plutarchi locus in Publicolâ. Τῶν δ' ἄλλων τότε θυρῶν εἴσω τῆς οἰκίας εἰς τὸ κλεισίον ἀνοιγομένων, ἐκείνης μόνης τῆς οἰκίας ἐποίησαν ἐκτὸς ἀπάγεσθαι τὴν αὔλειον, ὡς δὴ κατὰ τὸ συγχώρημα τῆς τιμῆς ἀεὶ τοῦ δημοσίου προσεπιλαμβανομένου· τὰς δ' Ἑλληνικὰς πρότερον οὕτως ἔχειν ἁπάσας λέγουσιν· ἀπὸ τῶν κωμῳδιῶν λαμβάνοντες, ὅτι κόπτουσι καὶ ψο-

ψῶσι τὰς αὐτῶν θύρας ἔσωθεν οἱ προϊέναι μέλλοντες, ὅπως αἴσθησις ἔξω γένοιτο τοῖς παρερχομένοις, ἢ παρεστῶσι, καὶ μὴ καταλαμβάνοιντο προϊοῦσαις ταῖς κλεισιάσιν εἰς τὸ στενωπόν. Erant autem tales januæ, honoratiorum tantum; ſicut etiam Publicolæ à Romanis ea honoris cauſâ datæ, imitatione Græcorum. Clarum id ex Hippiæ facto, quod commemorat Ariſtoteles, Oeconom. lib. II. cap. II. ſect. IV. Ἱππίας ὁ Ἀθηναῖος τὰς θύρας, τὰς ἀνοιγομένας ἔξω, ἐπώλησεν.

Πρότερον δὲ τῇ χειρὶ ψόφον ἐποίουν κρούοντες, ἐπὶ τῷ γνῶναι τοὺς ἐπὶ τῶν θυρῶν, καὶ φυλάξασθαι, μὴ πληγεὶς ἔσω λάθῃ, τῶν θυρῶν ὠθουμένων ἄφνω.) Qui exituri intus pulſabant, ii ψοφεῖν; qui foris, intromitti volentes, illi κόπτειν dicebantur. Scholiaſtes Ariſtophanis, ad Nubes, Act. I. Sc. II. ad illa Comici verba,

Ἀλλ' οὐχὶ κόπτω τὴν θύραν. ——

Παρατηρητέον δὲ, ὅτι ἐπὶ μὲν τῶν ἔξωθεν κρουόντων, κόπτειν λέγουσιν. ἐπὶ δὲ τῶν ἔσωθεν, ψοφεῖν. ἱκανῶς δὲ διέστειλε Μένανδρος· ἐπὶ μὲν τῶν ἔξω, κόψω τὴν θύραν, εἰπών· Ἐπὶ δὲ τῶν ἔσω, ἐψόφηκε τὴν θύραν ἐξιών. Quæ totidem verbis Suidas, in Κόπτειν. Thomas Magiſter, in Collect. Dict. Attic. Ψοφεῖ μέντοι ἔνδοθεν, οὐ κροτεῖ.

Λοξίαν γὰρ προσεκύνουν, ὃν πρὸ τῶν θυρῶν ἕκαστος ἱδρύοντο.) Apollo non Λοξίας, ſed Ἀγυιεὺς, ante fores colebatur. Itaque Helladii hîc manifeſtus certè error.

καὶ πάλιν βωμὸν παρ' αὐτοῦ στρογγύλον ποιοῦντες.) Aram ante januam ædium fuiſſe poſitam communi cum Apolline, qui Ἀγυιεὺς dicebatur, cognomento appellatam, docent veteres. Heſychius. Ἀγυιεὺς, ὁ πρὸ τῶν θυρῶν βωμὸς, ἐν σχήματι κίονος. Scholiaſtes Ariſtophanis, ad Equites. Εἶεν δ' ἂν οἱ παρὰ τοῖς Ἀττικοῖς λεγόμενοι ἀγυιεῖς, οἱ πρὸ τῶν οἰκιῶν βωμοί. Et mox. Ἀγυιεὺς, ὁ πρὸ τῶν αὐλείων θυρῶν κωνοειδὴς κίων. Harpocration. Ἀγυιεὺς δέ, ἐστι κίων, εἰς ὀξὺ λήγων, ὃν ἱστᾶσι πρὸ τῶν θυρῶν. Meminit hujus aræ Sophocles, in fragmento quodam fabulæ Laocontis, quod exſtat apud Ariſtophanis Scholiaſten, loco citato; Harpocrationem, & Suidam.

Λάμπει δ' ἀγυιεὺς βωμὸς, ἀτμίζων πυρί,

Σμύρνης

Σμύρνης σταλαγμοῖς, βαρβάροις εὐοσμίαις.

Plura iterum de hâc arâ Scholiastes Aristophanis, ad Vespas.

Τὸ δὲ κνισσᾶν ἀγυιάς.) Aristophanes, in Avibus.

Μηλοσφαγεῖν τε βουθύτοις ἐπ' ἐσχάραις,
Κνισσᾶν τ' ἀγυιάς. ———

FINIS.

RE-

RERUM ET VERBORUM,

Quæ occurrunt in his Notis,

INDEX.

Numerus significat eum, qui Capitibus est appositus.

Dio-

FINIS.

RIGGS LIBRARY,
Georgetown College, D. C.

INDEX AUCTORUM,

Qui hîc citantur.

FINIS.

INDEX AUCTORUM,

Qui hîc emendantur, aut illustrantur.

FINIS.

RIGGS LIBRARY,
GEORGETOWN UNIVERSITY,
WASHINGTON, D. C.

Special 90-B
3375

THE GETTY CENTER
LIBRARY

